

Obsah

SCÉNÁŘ ROZHOVORU.....	1
ANALÝZA	6
TRANSKRIPCE	34
JIŘÍ	34
KLÁRA.....	46
LUCIE	52
MIRKA	58
VĚRA.....	72
EMA	79
HYNEK.....	86
JOSEF	92
MILAN.....	99
VÁCLAVA	106
LENKA.....	114
PAVEL.....	119
JAN.....	129

SCÉNÁŘ ROZHOVORU

MIDLIFE STORY INTERVIEW

Představení moderátora

ÚVOD (5 min)

Tento rozhovor bude pojednávat o období středního věku, o tom, jak se žije lidem ve středním věku. Chceme slyšet něco jako Váš příběh, Vaše vyprávění o období středního věku – jak tomu Vy osobně máte.

Několik věcí je třeba ještě vyjasnit:

- v tomto rozhovoru se nejedná o nějaký druh terapeutického sezení. V žádném případě nebudeme hodnotit nakolik je/byl Váš život dobrý, špatný, dokonalý nebo nedokonalý.
- nebudu do Vašeho vyprávění ani příliš vstupovat, abych Vás nerušil a „netrhal“ Vám nit, tak mi to nemějte za zlé.

Samozřejmě Vaše účast je zcela dobrovolná a vše, co řeknete, bude vnímáno jako důvěrné a analyzována budou jen již anonymizovaná data. Z důvodu toho, že se jedná o vědecký projekt, si budu celý rozhovor nahrávat, ale nahrávka bude okamžitě přepsána a text anonymizován. Kdykoliv můžete rozhovor ukončit, kdykoliv se můžete na cokoliv zeptat, my si velice vážíme vašeho času i ochoty pomoci nám porozumět tomu, co to je, jaké to je a co se děje ve středním věku.

Chcete se k tomu teď na něco zeptat: máte nějaké otázky?

Můžeme začít?

I. STŘEDNÍ VĚK (7 min.)

Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví? (Spontánně, nepřerušovat)

Co ještě? (Spontánně, doptat se...)

// Cílem je zmapovat prostor, navázat vztah s participantem, nechat jej se osmělit, případně zjistit jestli on sám už se cítí být ve středním věku či nikoliv, osahávání hranic, prostoru a témat středního věku//

II. VYPRÁVĚNÍ O STŘEDNÍM VĚKU (ideálně 20-30 min)

Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

(Spontánní nepřerušované vyprávění!! Minimálně rušit, je to ústřední otázka!!! pružně a citlivě provázet vyprávěním, afirmovat, aktivně naslouchat, navazovat, ale nerušit!!)

- a) kdyby náhodou – není to pravděpodobné - řekl, že střední věk nemá ani neměl, tak si necháme vyprávět od 35 let
- b) je třeba být aktivně pozorný a ptát se např. co důležitého se dělo v jeho životě, co bylo na těžkosti nejtěžší, jak to zvládli, co jim pomohlo? Co jim to dalo/vzalo?)

Je možné, že se napříč rozhovorem objeví události, které začali dřív (narození dítěte), ale velmi se vztahují k střednímu věku (děti zlobí). O tyto události stojíme také, velmi ☺

//Ze všech vyprávění byste měli tušit a mít představu „co se dělo“, kdy se to dělo, koho/čeho se to týkalo, co běhalo v tu chvíli hlavou, o čem přemýšlel, co cítil, jakou roli v tom hrál a taky zcela hypoteticky „proč vám zrovna toto vypráví -“ (je to významné), což ale sám participant nemusí tušit (!), ani třeba „kdy se to stalo“ a není cílem jej vyslyšet ani podobnými otázkami přerušovat. Cílem je mít plastický obrázek a představu o životě druhého//

III. KRIZE STŘEDNÍHO VĚKU (10 min)

- a) Určitě už jste slyšel/a termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč... (Spontánně)

- b) Pakliže žádná krize – jak si to vysvětlujete, že jste nic takového neprožil? Můžete mi to zkusit přiblížit? (Spontánně) (Je to blbost, nic takového neexistuje, nic se neděje, všechno je normální ad. – zde je potřeba tomu porozumět a nechat ho o nekrizi vyprávět)**

IV. NEJTĚŽŠÍ ZKUŠENOST (10 min)

- a) Co byl/o byly/jsou nejtěžší zkušenost/i Vašeho středního věku? (Spontánně)**

Vyprávějte o nejtěžším momentu Vašeho života... (moment/nějakou událost, ve která pro Vás byla negativní...)

Řekne-li více, pak „Který z těch všech momentů o kterých jste mluvil, byl ten opravdu nejtěžší?“

//Z vyprávění byste měli tušit a mít představu „co se dělo“, kdy se to dělo, (...) mít plastický obrázek a představu o nejfuj epizodě. //

- b) A jak jste to zvládli? (Spontánně)**

V. NEJPOZITIVNĚJŠÍ ZKUŠENOST (10 min)

- a) Zatím jsme se více věnovali negativním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost/i či (moment/y, událost/i) Vašeho středního věku? (Spontánně)**

Vyprávějte mi, prosím, nejpozitivnější zkušenost, událost, která je nejlepší, nejkrásnější z vašeho středního věku. ...)

Řekne-li více, pak, který z těch všech momentů, o kterých jste mluvil, byl ten opravdu nejlepší?

- b) A jak Vás to ovlivnilo?**

//Z vyprávění byste měli tušit a mít představu „co se dělo“, kdy se to dělo, (...) mít plastický obrázek a představu o nej epizodě. //

VI. BOD OBRATU (7 min)

Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

Vyprávějte mi o tom. (Spontánně)

Pokud Vás žádný bod obratu/zlomu nenapadá, zkuste mi tedy vyprávět o nějaké události, která by se bodu zlomu mohla blížit, podobat?

Řekne-li více, pak, který z těch všech momentů, o kterých jste mluvil, byl ten opravdu nejvýznamnější?

//Z vyprávění byste měli tušit a mít představu „co se dělo“, (...) mít plastický obrázek a představu o epizodě změny. //

VII. ROZHODNUTÍ (7 min)

Vzpomenete si na nějaká důležitá rozhodnutí související s obdobím středního věku? Můžete o nich chvilku vyprávět? *(Spontánně)*

(jaké možnosti zvažoval, proč se rozhodl, jak se rozhodl, jestli měl zpětně nějaké pochybnosti, jak to dopadlo ad.)

VIII. BILANCE (10 min)

Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo? *(Spontánně)*

IX. BUDOUCNOST (7 min)

Doposud vše, co jste mi vyprávěl/a, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna?

Konkrétně by mě ještě zajímaly vaše a) cíle a plány b) sny, přání a vize c) očekávání, d) obavy *(Spontánně a hlavně ty cíle a přání nás zajímají)*

X. KULTURNÍ OČEKÁVÁNÍ (5 min)

Doposud jste mi vyprávěl/a o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku? *(Spontánně)*

Jak by se lidé Vašeho věku měli chovat, o co by měli usilovat, čeho by ve svém životě měli dosáhnout, jak by měli žít? Co by měli a neměli? Co vlastně od Vás nyní společnost očekává?

XI. KRAJINA STŘEDNÍHO VĚKU (5 min)

Nyní vás poprosím, zda byste se podíval/a na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? *(Spontánně)*

Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období? Jaké to je v té krajině žít/bydlet/chodit?

//Tato technika by měla umožnit vyprávět o krajině, měla by umožnit nahlédnout, jaké to je. Může být i překvapením pro participanta, co říká. Správně by měl mít administrátor sám pocit, že v té krajině je, vidět ji plasticky před sebou//

XII. VZKAZY A SPAMY (3 min)

Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

Co ještě?

ANALÝZA

Hodnocení krize

Výskyt přelomových okamžiků	No, ale já bych to nenazval krize středního věku, jako, krize samozřejmě jako, nějaký jako přelomový okamžiky v životu rodinným byly určitě, ale jako že bych řekl, že to je krize středního věku, nebo normální vývoj, já vlastně nevím totiž, co to ta krize středního věku je. Mně přijde, že to je jenom takovej pojem, to nálepkování všeho negativního, co je spojený s tímhle věkem, ale vlastně nevím, co si pod tím mám představit. Když se prostě o tom bavím třeba s někým v práci, jsou to ženský kolem mě, tak ty za krizi označej to, že má chlap jako milenku jo, ale jako jestli tohle je krize středního věku, nebo krize rodiny, nebo normální vývoj, já nevím, já tohle prostě neumím nálepkovat. <i>_HONVOK1878</i>	Výskyt krize = Ne Vztah k pojmu krize Zhodnocení vlastního pohledu
-----------------------------	---	--

Poznal blízkého člověka	<i>Tak to, je podle mě jednoznačně prostě ta, taková ta rodinná krize, ale ne proto, že to byla krize, ale spíš že jako, poznal jsem třeba člověka, kterej byl strašně inspirující a strašně jako mě naučil, třeba jinak přemýšlet a myslím si, že od té doby jako určitě nějaká změna je. Já bych řekl, že asi ne tak krize, jako spíš to setkání s tím člověkem. <i>_HONVOK1878</i></i>	Rodinná krize
-------------------------	---	---------------

<p>Výskyt úzkosti</p> <p>Lenost</p>	<p><i>Já bych řekla, že jsem měla jednu dobu takový úzkosti trochu, ale to jsou zase věci spojený s přechodem žejo a s hormonama, ale to už teďka taky přešlo, takže to bych asi*** to se člověk s tím vyrovnal. Jsem línější prostě no, ale s tím se nedá nic dělat no.</i></p> <p>_EVAHAS0767</p>	<p>Přechod</p>
-------------------------------------	---	----------------

<p>Krize ve dvaceti Krize ve třiceti</p> <p>Je víc připravený na různé situace</p> <p>Zemřelo pár kamarádů Někdo ho zradil Spletl se</p>	<p>V životě prošel, prošel, ale nebylo to ve středním věku. Jako prošel jsem si jednou ve dvaceti, jednou ve třiceti, to si myslím, že byly největší krize a ve čtyřiceti si myslím, že žádnou neprocházím. A musím říct, že si myslím, že čím jsem starší, tím bych řekl, že je míň pravděpodobnější, že projdu krizí. Protože jako jsem na ty věci připravenej, mě už jako nepřekvapí. Jako ve dvaceti vás překvapí, když vám dá holka košem, ale do čtyřiceti vám umře pár kamarádů, pár lidí vás zradí, hodněkrát se spletete a už to prostě není poprvé, když se to stane znova, už je to jako***_JANHAD0180</p>	<p>Krize</p> <p>Zhodnocení středního věku z hlediska připravenosti</p>
--	---	--

<p>Holky měly děti dřív hned po škole</p> <p>První dítě bylo pro něj těžké</p>	<p>To nemůžu říct a nespojoval bych to jako*** tam je těžký říct střední věk, já to hodnotim podle toho, co má člověk jakoby za sebou, protože například holky měly děti, ze střední, vždycky tři roky potom, co skončily školu. Když skončily maturitu, měly je ve dvaadvaceti, když šly na vejšku, měly děti v osmadvaceti, takže jako extrémní pro mě bylo první dítě, ale nemůžu říct, že ve středním věku by bylo***. Ta</p>	<p>Hodnocení středního věku</p>
--	---	---------------------------------

<p>Nenarazili v rodině na žádný problém</p> <p>Jsou spokojení</p>	<p>cesta je jako napsaná hodně dílčíma událostma a asi vlastně můžu říct, my jsme nenarazili na žádnou jako problém, tím pádem se těžko hodnotí, protože my nemůžeme být jako nespokojení. Jasně, bylo by bezvadný mít jako o půlku víc času, dvakrát větší plat a já nevim co, ale nic by to nezměnilo jo vlastně.</p> <p>_JANHAD0180</p>	
---	--	--

<p>Krize</p> <p>Stres z práce</p> <p>Krize nesouvisí s věkem</p> <p>Díky věku se s tím vypořádal</p>	<p>No, jako krizi jsem určitě měl nějakou, ale nejsem si jistý, jestli jakkoli souvisí s tím věkem, protože v práci jsem měl nějakou krizi, kde se nahromadilo příliš mnoho věcí najednou, který jsem musel řešit a bylo tam příliš mnoho stresu a tak dál, ale to si nemyslím že úplně souviselo jako s tím věkem. Možná spíš to, že mě to postihlo v tomhle věku, tak bylo vlastně štěstí, protože se mi podařilo s tím nakonec vypořádat.</p> <p>_JIRHAS1768</p>	<p>Krize</p> <p>Vyhodnocení věku jako pozitivního činitele při vyrovnávání se s krizí</p>
--	---	---

<p>Je unavenější</p> <p>Děti jsou pořád doma</p> <p>Únavu nepřipisuje krizi</p>	<p>Tak, asi bych jako krizi středního věku neoznačila nic, tak samozřejmě jako, tím, že člověk je jako unavenější z toho, že nespí, nebo že jsou děti doma místo toho, aby byly ve škole nebo na kroužkách, tak člověk jako je unavenější, ale asi bych to nepřipisovala jako krizi středního věku.</p> <p>_LUCCIH2280</p>	<p>Vyhodnocování stavu v souvislosti s krizí</p> <p>Zavržení krize</p>
---	--	--

<p>Rozvod rodičů</p> <p>I mladší sestry se s tím musely vyrovnat</p> <p>Složité období pro všechny</p>	<p>Tak, pak je tam ještě zlom v širší rodině, jako u rozvodu rodičů, tak to byla určitě další taková dost nepříjemná věc, co poznamenala naši rodinu, ale to asi se taky jako nepočítá do krize středního věku, to se prostě stalo a stalo se to i mladším sestrám, takže to není součástí středního věku, ale pro všechny to bylo určitě složitější období.</p> <p>_LUCCIH2280</p>	<p>Rozvod rodičů jako negativní zkušenost ve středním věku</p> <p>Hodnocení situace v souvislosti s okolím</p>
--	---	--

<p>Nezažívá vysloveně krizi</p> <p>Co se bude dít po padesátce</p> <p>Moc nad tím nepřemýšlí</p> <p>Dostal infarkt Musí zvolnit</p> <p>Infarkt = varování</p>	<p>Krizi? Krizi asi jako vysloveně ne, ale akorát dycky si říkám že, vzhledem k tomu, že loňskej rok a letošní rok je poslední za čtyřicítkou, že mi přichází padesátka, tak vždycky si říkám tyvole doprdele, pade jo? Konečně, nebo co se bude dít, co bude, ale nemyslim na to a jenom tak občas přijde, tak jako na mysl, ale nemyslim na to, neživim se tím, protože zkrátka ten život jde dál, jedem furt dál, akorát, krize... No ne, akorát možná loni po infarktu jsem si říkal, že jako ještě trošku větší potom zvolnění, ještě trošku víc zvolnit. No, určitě, jakoby člověk si říká jako, jestli vydrží to, co v práci, co dál, jestli nebude nějakěj handicapovanej, nebo jestli se má člověk nechat zhandicapovat a úplně zvolnit, ale byl to infarkt, bylo to nějaký určitý varování, takže zase ponaučení, ale furt to neberu jako krizi ještě asi, nebo jsem neprožil tu krizi a nebo jsem ji prožil a nevím o ní. MICHPOH1771</p>	<p>Význam věku</p> <p>Strach o sebe po infarktu</p> <p>Hodnocení situace ve vztahu ke krizi</p>
---	--	---

Myslí, že má krizi identity	<p>No já bych právě řekla, že to je krize identity u mě, že jakoby hledám teď, *** já nevím, jestli to tak maj všichni ostatní nebo jestli to je, ale prostě hledám jakoby teprve teď svoje místo ve společnosti, nebo svůj smysl života, možná je to tím, že ty děti, jak už jsme o tom mluvily, jsou dospělý a najednou jakoby člověk hledá tu náplň svoji životní a právě možná s tím souvisí, teď si hezky třídím ty myšlenky, jak s váma mluvím, že člověk vlastně, možná to očekává i od toho partnera, to naplnění a to nepřichází, proto tam jsou ty změny těch partnerů. Že asi ta náplň musí přijít ode mě a já jakoby nevím, co mám dělat. Jestli jako řeším, jestli je pozdě začínat s něčím novým, jestli je pozdě se něco učit, jestli už jsem na to stará, nebo jestli to má nějaký smysl, jestli jsem ještě schopná se to naučit tak dobře jako za mlada, jestli ta hloubka toho, co se naučím, bude dost hluboká, nevím, prostě asi je to moje místo prostě, náplň, cíl, tak!</p> <p>Jako najít nějaký cíl, za kterým jít, nemám žádný teď a chybí mi to, jsem zvyklá prostě mít nějaký tah na branku a to mi chybí, dlouhodobě.</p> <p>VALKUR1773</p>	Krize identity
Hledání místa ve společnosti a smyslu života		Hledání náplně u druhých
Očekává naplnění od partnera		
Střídá partnery		Vztahování se k sobě/hledání smyslu, cíle
Má smysl začínat nové věci?		
Hledá cíl, chybí jí dlouhodobě	Potřeba cíle	

Pokažený vztah	<p>A mě teda zasáhla až pak jako s tím totálně pokaženým vztahem a najednou bylo všechno úplně špatně a nebyli jsme schopný spolu jako vyjít, aniž bychom se pohádali. Jako cokoli člověk řekl, tak on to musel opravit a *** jo, to to to, nevím. Ale že bych přemýšlela nad svojí krizí</p>	
Nemohli spolu vyjít		
Nepřemýšlí nad krizí		

<p>Vidí změny ve vzhledu</p> <p>Netrápí jí to</p>	<p>středního věku, tak samozřejmě, když se podívám do zrcadla, tak vidím vrásky a břicho a tak. Ale jako *** rozhodně mě to nijak nedeptá, já jí možná teprve dostanu, krizi středního věku.</p> <p>MARVAN1568</p>	<p>Hodnocení vzhledu</p> <p>Zavrnutí krize v současnosti</p> <p>Možná krize v budoucnu</p>
---	--	--

<p>Krize středního věku je blbost</p> <p>Říká se to u chlapů, kteří chtějí být mladí</p> <p>Týká se to každého věku</p> <p>Záleží člověk od člověka</p> <p>Nechce nic měnit</p>	<p>Ne, vůbec tyjo. Já si myslím, že to je prostě jako blbost. Já když si představím vlastně jakoby ten termín krize středního věku, tak mi připadá, že se to říká hlavně jako u chlapů, který prostě jako najednou si chtějí koupit kabriolet, chtějí bejt zas jako mladý, chtějí si vyměnit manželku za mladší a začnou prostě řešit, že chytaj druhou mízu se říká, nebo že, ale já si myslím, že tohleto se u těch chlapů nemění vůbec, možná, že když zestárnou, že na to nemaj sílu, ale že vlastně se tohleto týká těchletěch požitků jako, nebo těchle to, to se týká prostě jako jakékoli věk jako, dycky se chlapům budou líbit jako mladý hezký holky, nebo budou chtít prostě jako jezdit, některý teda jako, někdo rád koně, někdo rád auto, někdo motorky, budou k tomuhle vždycky tíhnout a nemyslím si, že bych já chytnul druhou mízu, nebo bych toužil jakoby něco jakoby měnit. JANBOH0375</p>	<p>Zavrňování krize středního věku</p> <p>Spokojenost s aktuálním životem</p>
---	--	---

<p>Co ještě může stihnout?</p> <p>Život se krátí</p> <p>Co stojí za to</p>	<p>Určitě jako, jsou tady, mám myšlenky, který se týkají toho, co ještě můžu stihnout, že se vlastně život krátí a běhají mi hlavou myšlenky, co ještě stojí za to a co už nestojí za to. Co stojí za to mít, co stojí za to dělat, co stojí za to prožít, tím</p>	<p>Vztahování krize k přemítání o stáří/budoucnosti</p>
--	--	---

<p>Přemítání by označila za krizi, ale pozitivní</p> <p>Co by ještě chtěla stihnout</p> <p>Intenzivně se tím poslední rok zabývá</p>	<p>se poměrně dlouho zabývám, to bych označila za tu správnou krizi, jakože je to vlastně takový, já nevím, v tomhle případě to je jako pozitivní krize, nevnímám to úplně negativně, ale recitování nad tím, co ještě stojí za to a že když si řeknu, že mám před sebou, dejme tomu, 40 let, tak co bych ještě chtěla stihnout, tak tím se zabývám opravdu docela intenzivně, tak asi nejvíc poslední rok, tak okolo těch 42 let. KAMAND3177</p>	<p>Hodnocení pozitivní krize</p> <p>Obrat k sobě</p>
--	---	--

Sny a cíle

<p>Cíle, aby byli všichni zdraví</p> <p>Přeje si, aby děti dělaly to, co chtějí</p> <p>Lidi z práce dětem lajnují život</p>	<p><i>Ale tak jako, řeknu takový ty nesmysly, takový ty cíle, aby byli všichni zdraví a tak, ale to prostě nejsou moje cíle, to jsou nějaký jako představy. Jako třeba hrozně moc si přeju, aby děti dělaly to, co chtějí dělat, a s tím třeba jako hrozně často narážím třeba s lidma z práce, který prostě pořád těm dětem jako lajnujou život_HONVOK1878</i></p>	<p>Vztahování vlastních cílů k dětem</p>
---	---	--

<p>Zásadní události se dějí do středního věku</p> <p>Člověk je ve středním věku sám sebou</p> <p>Padly dětské cíle</p>	<p>Já si myslím, že už se právě jako moc zásadní události až tak jako nedějou, ale právě proto, že zásadní události se většinou stanou do čtyřicítky, když beru rodina ano, ne, děti ano, ne, vrcholovej sportovec ano, ne, úspěšnej vědec ano, ne, to je jako rozdaný a teďka prostě už člověk jako je sám se sebou a i padly ty dětský cíle v tom, že každej chtěl bejt milionář nebo nevím co a teďka už to člověk nevidí jako prioritu, protože je spokojenej s tím, co má a</p>	<p>Střední věk jako období bez zásadních událostí</p> <p>Konec dětských cílů ve středním věku</p>
--	--	---

Je spokojený, jakou cestou se vydal a s tím, co má	úmyslně se nevydal po nějaký jako větvi. Pochopil, že v životě byly prostě křižovatky, na kterých zatočil nějak, čímž jako obětoval tenhleten sen třeba.	
Obětoval sen být miliardářem ve prospěch jiných věcí	_JANHAD0180	

Ve středním věku těžko mít cíle	To je, jak jsem říkal, já si jako myslím, že ve středním věku už jako těžko mít cíle, pokud není cíl jako mít zase spokojenou rodinu, tak já jí mám teďka, ano, jeden z cílů je mít ji i za dvacet let, ale to není změna oproti současnému stavu.	Střední věk jako období, ve kterém se těžko dosahuje cílů
Jediný cíl je i nadále mít spokojenou rodinu	Když беру cíl jako cestu k nějaký věci, co nemam, tak si myslím, že ve středním věku už se cíle dosahuje těžko jako no.	
Ve středním věku se těžko dosahuje cílů	Pokud tam jako bych si nechtěl dávat, že nebudu tlustej, jíst muffiny, já nevim co, ale to si myslím, že sem jakoby nepatří. _JANHAD0180	

Průběžně si plní sny	Ne, já si tak nějak průběžně plním ty sny. _JIRHAS1768	
----------------------	--	--

Vždycky chtěla mít velkou rodinu	Tak já jsem si vždycky přála mít větší rodinu a toužila jsem po tom třetím už dýl, takže pro mě je to radost a jsem šťastná, že v podstatě mám pocit, že teď je ta rodina úplná, když máme ty tři. Já pocházim taky ze tří dětí, takže jsem to brala jako takovou samozřejmost, mít tu rodinu trochu větší. To se mi splnilo, takže já jsem za to šťastná, že to takhle je.	Velká rodina jako životní cíl
Dlouho toužila po třetím dítěti	_LUCCIH2280	Střední věk jako období dosažení cílů
Splnila si velkou rodinu a je šťastná		

	No, tak asi, když jsme takhle otevřený, tak možná i to, že *** to vyzní blbě. Já jsem jako věrnej člověk, mě by	
--	---	--

<p>Nenapadlo by ji podvádět</p> <p>Vnímá zájem ze stran mužů</p> <p>Dělá jí to dobře</p> <p>Uvědomění, že rozvedem a středním věkem život nekončí</p>	<p>nenapadlo hledat při manželství nějakýho jinýho, chlapa nebo tak, ale poté, co jsem se jako rozvedla, tak jsem najednou začala vnímat, že třeba jakoby o mě byl i zájem, že prostě někdo registruje, že jsem, že mě chce někam pozvat, jako nějaký chlap. A dělá mi to dobře <smích>. A možná takovýto uvědomění si, že jako tím to nekončí, jako ten můj osobní život.</p> <p>MARVAN1568</p>	<p>Význam zájmu opačného pohlaví ve středním věku</p>
---	--	---

<p>Když byl mladý, měl jiné cíle</p> <p>Nyní je sen mít klidný a spokojený život</p> <p>Může si dovolit víc věcí (finančně)</p> <p>Chce si ušetřit na důchod</p> <p>Přemýšlí, co zanechá dětem</p>	<p>*** no, ono je to prostě zase, je to daný tím, že člověk dospívá a přemejšlí jinak, protože když jsem byl mladej, tak mý cíle byly vidět svět, mít, bejt slavněj muzikant třeba a živit se hudbou a cestovat. No, teď, když jsem starší, tak mým snem je v podstatě, je to hrozný, ale mít relativně klidnej, dobrej život, s těma dobrotama, který už bych si mohl třeba dovolit, myslim tím, já nevim, třeba hezkou dovolenou, hezký nějaký věci samozřejmě, člověk se jako malinko přeorientuje, ne každej, ale vidim to u sebe, i na ty hmotný movitý věci, začíná přemýšlet, že by chtěl, aby se ta rodina měla dobře, tím pádem i on, nebudu si nalhávat, že prostě určitě bych chtěl, abychom měli prostě nějaký věci na důchod, abychom se mohli bezstarostně oddávat nějakýmu klidu v důchodu, aby naše děti se měly dobře, takže člověk jako přemejšlí, co nechat tady těm dětem, aby na tom třeba nebyly jako jsem byl já. PETKAP0275</p>	<p>Rozdílnost cílů v mládí VS ve středním věku</p> <p>Význam peněz ve středním věku</p> <p>Odkaz další generaci jako cíl</p>
--	---	--

<p>Smysl životu dává cíl</p> <p>Nemá za čím ani proti komu jít</p> <p>Už se tolik nenadchne</p> <p>Věci začínají být všední</p> <p>Ztrácí motor a očekává ho od okolí</p> <p>Má cíl, ale přijde ji nereálný</p> <p>Chce si koupit nemovitost sama, ale nejde to, protože má partnera</p>	<p>No prostě, když mám jakoby smysl, *** nebo, smysl mému životu dává něco právě za čím jít, a teď nemám jakoby ani proti komu jít pořádně, ani za čím pořádně jít, takže se jakoby v tom ztrácím, je to možná, že člověk jako už nemá, že ty věci nejsou nové a že se tak nenadchnu moc, jo a už jsme u toho středního věku, že ty věci začínají být asi všední všechny, že už se člověk tak neumí nadchnout, že ztrácím ten motor možná a teď ho očekávám pořád z venku a žádnéj nepřichází...No, to je právě ten hroznej problém jako no, kterej mám teďkon. Že jakoby udělat si ty cíle, nebo jako, já ho mám jo, ale nemyslím si, že v takový situaci, v jaký jsem, je to správně nastavnej teďkon pro ten cíl. Pro mě teďko je cíl jako koupit si nějakou tu menší nemovitost, ale já bysem jí chtěla mít sama <smích>. Což teďko vlastně asi úplně jako nejde, protože jsem s partnerem a asi nemůže člověk mít nemovitost sám, když je v tom partnerství, nebylo by to fér. VALKUR1773</p>	<p>Nedostatek podnětů od okolí</p> <p>Význam cílů ve středním věku</p>
--	--	--

<p>Nikdy neměla žádné cíle</p> <p>Plánování ji stresuje</p>	<p>No, já nemám žádný cíle, já jsem nikdy neměla žádný cíle, já jsem takový úplně jako nesoutěživý a neplánovací člověk, protože mě to potom jako stresuje jo, že když něco si musím naplánovat, to bylo i ve škole, že jsem měla na ty zkoušky nachystaný, co se musím třeba na tu zkoušku naučit a už třetí den jsem měla skluz jo smích. Takže jako nemám nějaký jasný jako</p>	<p>Cíle jako nepodstatná součást života</p>
---	--	---

Chtěla by spokojený život bez zvrátů a zklamání	mety, ale odmlka, tak chtěla bych jako žít takový jakoby spokojený život bez nějakých zvrátů a zklamání a ztrát. VLAJUŘ1170	Role spokojenosti ve středním věku
---	--	------------------------------------

Přijde mu, že už si všechno splnil To, co ho bavilo, si užil do sytosti	Tak já si myslím, že jsem těhle těch, já nevím, mě připadá, že jsem si všechno už splnil jako. Prostě jako, to co mě bavilo, tak to, to jsem si jako užil do sytosti a už, a už mě to třeba ani nezajímá jako jo. Takže proto si myslím že se mi to nějak jako vyhejbá, že to teď nemam, ale to neznamená, že to nebude za rok třeba, že třeba nezatoužim po motorce znova, ale asi ne <smích>, asi ne. JANBOH0375	Splněné sny
--	--	-------------

Má tvůrčí touhy Chtěl by ateliér na pozemku v Českém ráji Nemusí ho mít za každou cenu Je jedno, jak to dopadne Je to jen malý sen	No, takže mám tydlety jakoby nějaký tvůrčí touhy, to je stopro a chtěl bych prostě jako mít na to nějaký prostor no. Jako, máme hezkej pozemek v Českym ráji a třeba jsem si říkal, že bych chtěl tam mít právě jednou ten ateliér. Ale taky to není důležitý pro mě, pro mě, ho tam mít za každou cenu jako, když tenhle byt prodáme anebo zůstaneme tady do smrti, tak se taky prodá, jakože, že to nebude, není to zas tak, je to takovej malej sen jo, není to velkej sen, ale mít ten svůj ateliér a dělat ty svoje věci JANBOH0375	Role malých snů na životní spokojenost
--	--	--

Hodně známých se na mateřské znovu hledalo Vždy si myslela, že už se našla	hodně známých kolem se na tý mateřský znova hledalo, nebo našlo někde úplně jinde a já jsem si vždycky myslela, že jsem se už dávno hodně našla, a vlastně teď znova přemýšlím o tom, jestli to je ten úplně	Hodnocení vlastních cílů
---	--	--------------------------

<p>Přemýšlí, jestli je to ten nejlepší směr</p> <p>Neví, jestli je to věkem nebo koronavirovou krizí</p>	<p>nejlepší směr, ale možná to má zároveň i, možná to má vliv teď ten koronavirus, že vlastně je těžko odlišit, co z toho je kvůli věku a co z toho je teď kvůli tomu, že jsme teď byli rok relativně dost izolovaní</p> <p>LUDBOH2779</p>	
--	--	--

<p>Obava, jestli to nejlepší už nemá za sebou</p> <p>Teď už bude čím dál tím víc problémů</p> <p>Žárlivost vůči mladší generaci</p> <p>Je obklopená studenty</p> <p>Vidí v nich energii</p> <p>Nepřipadá si, že by si něco nesplnila</p> <p>Závidí jim jejich nadšení a plány</p> <p>Už vlastně tolik plánů nemá</p>	<p>No, takže asi možná spíš taková nějaká obava, jestli vlastně jakoby to nejlepší nemam za sebou a teď už to bude čím dál víc jako takový, víc problémů se zdravím, s těmi stárnoucími rodiči, s okolím, s odrůstajícími dětmi, a i s vlastním zdravím, nějaký přece jenom trošku, asi takovou jako přece jenom, ne snad žárlivost vůči těm mladším, ale aby se člověk nezačal jako vůči nim vztahovat a říkat si jako: to byly léta a já už to mám všechno za sebou. Nebo možná něco takovýho, právě i tím, jak jsem vlastně jako obklopená hodně těma studentama a vlastně v nich vidím takovou tu, takovou tu energii, takový to právě jak si myslí, že je všechno ještě před nima, pokoří celý svět, tak možná jako to mi je malinko líto, že si myslím, ale že si přitom nepřipadám že bych si nesplnila to, co jsem si přála, ale i to, že to mají teprve před sebou a že jsou tak jako nadšení a mají tolik plánů a já už vlastně zas jako úplně tolik plánů nemám</p> <p>LUDBOH2779</p>	<p>Obavy z budoucnosti v rámci starostí</p> <p>Žárlivost vůči mladší generaci</p> <p>Nedostatek plánů</p>
--	--	---

Stárnutí a smrt

<p>I starší mohou být duchem mladí</p> <p>Společnost vnímá stáří jako handicap</p> <p>Ubývání energie</p> <p>Starší už nechtějí dlouho pracovat</p>	<p>(...) lidi, který jsou duchem fakt tak mladý, že, že, že prostě jim člověk může jediné závidět, ale je to vnímaný tak, že prostě jste se přehoupla do věku, kdy jste pomalejší, spousta lidí si myslí, že neumíte s novejma technologiema, spousta lidí si prostě myslí, že nemáte tolik energie a to jediná je možná pravda, že už není člověk ochoten dělat 14 hodin denně, ale upřímně to by tak nemělo bejt v žádnym věku žejoMARVAN1568</p>	<p>Znevýhodňování starších</p> <p>Hodnocení kondice z hlediska věku</p>
---	---	---

<p>Ve 45 byla ještě plná sil</p> <p>V 53 letech už si hůř pamatuje</p> <p>Snaží se trénovat paměť</p> <p>Všechno trvá déle, než v mládí</p>	<p><i>Mě to v těch pětadvaceti přišlo, že jsem ještě plná sil, a tenkrát mi to vůbec nepřišlo, ale přijde mi už teďka v tomhle věku, že si mnohem hůř pamatuju a snažím se to cvičit, takže třeba teďka trénuju skladbu na klavír a snažím se jí naučit zpaměti a vidím, že to je strašná práce proti tomu, když se někdo učil něco zpaměti na klavír ve dvaceti a teď jo. Že prostě to strašně trvá, já se to nakonec naučím, ale je to teda opravdu boj jo. _EVAHAS0767</i></p>	<p>Zhoršení paměti</p> <p>Hodnocení věku z hlediska výkonosti</p>
---	---	---

<p><i>Zemřel otec i bratr</i></p> <p><i>Když nejde o život, o nic nejde</i></p> <p><i>Hrozná zkušenost</i></p> <p><i>Máma to zvládala špatně</i></p>	<p>Co mě určitě nejvíc ovlivnilo a stalo se to určitě už jako ve středním věku bylo jednak když umřel taťka, ale hlavně když mi umřel brácha(...) A to mě určitě jako nejvíc ovlivnilo, ve smyslu *** upřímně, když nejde o život tak *** o moc nejde, to je takovej nadhled nad tím, co se děje kolem nebo člověku. A samozřejmě ta hrůza, jako ta zkušenost hlavně jako mamka, která to musela přežít žejo, že jí umřel syn a</p>	<p><i>Smrt blízkého</i></p> <p><i>Získání nadhledu</i></p> <p><i>Těžké zkušenosti se smrtí</i></p>
--	---	--

Umírání bratra ji ovlivnilo nejvíce	tak. Jestliti mě něco hodně ovlivnilo v životě, tak ty 4 roky jeho života, než jako zemřel.....MARVAN1568	Hodnocení pocitu druhých
-------------------------------------	---	--------------------------

Zemřeli rodiče Člověk počítá s tím, že rodiče zemřou Uvědomění, že zkušenost se smrtí bude čím dál častější Bojí se o děti Chce děti dobře vychovat	*** no dobře, tak, pokud nebudu brát nějaký nepříjemný věci, že vám odejdou rodiče, tak to jsou samozřejmě hrozný rány, ale vlastně nejhorší je na tom, že člověk už s tím jako počítá trochu, že vlastně ty rodiče už jsou v tom věku, kdy si řeknete, že vám někdo odejde, nebo vašemu kamarádovi někdo, nějaký rodič, tak si vlastně řeknete a hergot, ono to už teďka prostě bude jo a takže, takže když nebudu brát takovouhle věc, tak je to vlastně fakt pro mě ta zodpovědnost a ten strach o ty děti, to je prostě věc, tak jako, takovej kámen, kterej na tom člověku leží, je to, že máte strach, abyste je dobře vychoval, aby se jim proboha nic nestalo a to mi moje máma říkala vlastně když jsem byl já mladej, že vlastně se těší, až budu mít svý děti, až uvidim, jaký to je, dělat někomu starosti, jako nemyslim si, myslim tím, že člověk má fakt strach o zdraví a o život těch blízkých, tak tohle no, že vlastně s narozením dětí člověk je v permanentním strachu PETKAP0275	Smíření se se smrtí rodičů Uvědomění obklopující smrti Strach o děti jako nejhorší aspekt středního věku Vztahování se okolí ke starostem z rodičovství
---	---	--

Cítí se fajn Každá situace má řešení	Jo, teď se cítím fajn. No, když jsem se tak onehdá nad tím zamýšlela, jako z čeho má, z čeho bych já měla největší obavy, já si myslim, že téměř	
---	--	--

Strach o zdraví bližních	každá situace má řešení, jediný, z čeho mám strach, je nějaký zdravotní problém, jo ale, u kohokoli blízkého, ale to je asi nějaká profesní deformace VLAJUŘ1170	Strach o zdraví
--------------------------	--	-----------------

Nemyslí si, že má hebkou pleť Jako žena se bojí stárnutí	Dneska mi bylo řečeno, že mám krásně napnutou hebkou pleť na těle <smích>, ale já si to nemyslím, myslím si, že mam obavu ze stárnutí jako žena, jako, ze ztráty prostě mládí. To jako mám no, jinak mě nic nenapadá asi VALKUR1773	Obavy ze stárnutí v rámci vzhledu a ztráty mládí
---	---	--

Zdraví ho štve nejvíc Srovnával si oči a každý rok je to horší Říkala to máma Najednou to uletí Člověk si myslí, že všechno zvládne a pak je na umření Kdysi to dával Ukazoval synovci, jak vylézt na strom Odřel se Sjel dolů po kmeni Před pár lety by to vyběhl, teď už to nedokáže	Tak zdraví, to je takový to asi to, to mě asi štve nejvíc no, ale opravdu, třeba ty oči, já jsem si teď srovnával oči, nebo jako že každé rok to je ještě horší jako jo, že si říkám sakra, já jsem úplně pidlovokej., tak si teda pořídím brejle no a najednou se to zas horší, no a to mě štve jako, to je prostě jediný. Ale to si pamatuju, že mi tohle říkala maminka, že najednou to prostě jako uletí a člověk se necejtí tak jako v čudu, jak je, on si furt myslí, že to dá, v pohodě pohlídám šest dětí a pak je prostě jako na umření ale kdysi to dával, a myslí si že to bude dávat dál a tohleto mam taky žejo, že si řeknu vylezu, synovci jsem ukazoval, jak se leze na strom a samozřejmě mi uklouzla noha a ten strom měl takovou drsnou kůru že jsem se celej odřel, vypadal jsem jak idiot, že jsem slej po tom kmeni dolu a já si říkal tyjo , před pár lety bych tam vyběhl snad už jo a tedkon tohleto nedokážu jo JANBOH0375	Zhoršení kondice ve středním věku
---	--	-----------------------------------

<p>Obava, jestli to nejlepší už nemá za sebou</p> <p>Ted' už bude čím dál tím víc problémů</p> <p>Žárlivost vůči mladší generaci</p> <p>Je obklopená studenty</p> <p>Vidí v nich energii</p> <p>Nepřipadá si, že by si něco nesplnila</p> <p>Závidí jim jejich nadšení a plány</p> <p>Už vlastně tolik plánů nemá</p>	<p>No, takže asi možná spíš taková nějaká obava, jestli vlastně jakoby to nejlepší nemám za sebou a teď už to bude čím dál víc jako takový, víc problémů se zdravím, s těmi stárnoucími rodiči, s okolím, s odrůstajícími dětmi, a i s vlastním zdravím, nějaký přece jenom trošku, asi takovou jako přece jenom, ne snad žárlivost vůči těm mladším, ale aby se člověk nezačal jako vůči nim vztahovat a říkat si jako: to byly léta a já už to mám všechno za sebou. Nebo možná něco takovýho, právě i tím, jak jsem vlastně jako obklopená hodně těma studentama a vlastně v nich vidím takovou tu, takovou tu energii, takový to právě jak si myslí, že je všechno ještě před nima, pokoří celý svět, tak možná jako to mi je malinko líto, že si myslím, ale že si přitom nepřipadám že bych si nesplnila to, co jsem si přála, ale i to, že to mají teprve před sebou a že jsou tak jako nadšení a mají tolik plánů a já už vlastně zas jako úplně tolik plánů nemám LUDBOH2779</p>	<p>Obavy z budoucnosti v rámci starostí</p> <p>Žárlivost vůči mladší generaci</p> <p>Nedostatek plánů</p>
---	---	---

<p>Napadají ji myšlenky, jak by chtěla zemřít</p> <p>Je každý týden v nemocnici</p>	<p>opravdu mě napadají myšlenky, to vám možná jiní lidé neřeknou, my psychologové jsme v tomhle ustřelení, ale jak, jak by si člověk přál, aby to bylo rychlé, jak by si nepřál některý způsoby umírání a tak, tím se zabývám docela často, ale zase já jsem každé týden v nemocnici, já tohle téma řeším KAMAND3177</p>	<p>Myšlenky na smrt</p>
---	--	-------------------------

<p>Před dvěma rokama onemocněla</p> <p>Všimá si znatelné ztráty kondice</p> <p>Je aktivní sportovec</p> <p>Měří to na tom, kolik uběhne</p> <p>Od té události rapidní zhoršení kondice</p> <p>Teď uběhne 4 kilometry, dříve 10</p> <p>Mladý člověk by tohle onemocnění zvládnul bez problému</p>	<p>Možná jako bod zlomu, já jsem asi před dvěma rokama onemocněla nějakým banálním onemocněním, nějakou jako laryngitidou nebo něčím a nejsou to ani dva roky, je to asi rok a půl a vlastně od té doby si všímám jako strašně znatelný ztráty kondice a to jedině tohle jako bod zlomu, co se týče jako kondice, protože já to vlastně měřím, já jsem aktivní sportovec a měřím to na tom, kolik uběhnu kilometrů a vlastně si všímám od té události jako rapidního zhoršení výdrže a kondice jako takový prostě, z deseti na tři kilometry třeba jo, teď při pravidelným tréninku uběhnu do čtyř kilometrů maximálně, předtím to bylo deset a to je teprve rok a půl zpátky, takže vlastně onemocnění, který by asi úplně mladej člověk zvládnul bez jakýhokoli zádrhele KAMAND3177</p>	<p>Vliv nemoci na zhoršení kondice ve středním věku</p>
--	---	---

Stárnutí a smrt

<p>Je obklopený generací, která odchází</p> <p>Je víc konfrontován se smrtí</p> <p>Každý týden někdo odchází</p> <p>Až odejdou rodiče, začne se kácet v našem lese</p>	<p>No a samozřejmě stárnutí těch rodičů, že vlastně prakticky teď jsem obkolopenej, nebo vlastně jakoby generace, která vlastně jako odchází, je ta, těch, jsem víc konfrontován s tou smrtí no fakticky. Že vlastně těch lidí, který odcházej, je jako každéj tejden někdo (...) takže, takže tohleto asi, jakože taky to uvědomování si, že vlastně pak už se začne kácet v našem lese až odejdou rodiče. A že tady vlastně jako nemusej bejt každou, každou chvíli jako jo. (...) Já to tak nějak beru, že to je prostě jako, já nechci říkat,</p>	<p>Konfrontace se smrtí</p> <p>Stárnutí rodičů</p>
--	---	--

<p>Rodiče mu budou chybět</p> <p>Je to koloběh, kterej tady vždy byl</p> <p>Může být rád, že se dožili takového věku</p> <p>Nemá z toho strach, ale neumí si to představit</p> <p>Z blízkých mu zemřely zatím jen babičky</p>	<p>že jsem s tím jako smířenej, samozřejmě mi budou všichni jako chybět, ale že vlastně jako takovej, je to prostě jako koloběh, kterej tady je odjakživa a vlastně člověk může bejt rád, že se dožili takovýho věku a že vlastně jakoby ten průměrnej věk se vlastně pořád jakoby zvyšuje díky tý zdravotní péči a takže vlastně já to beru tak jako normálně no, si myslim, že to tam nějak jako strach není, samozřejmě, neumim si představit žejo, zatím mi zemřely jenom jako z těch blízkých jenom babičky, který jsem zažil jenom jakoby v nějakym věku JANBOH0375</p>	<p>Smíření se se smrtí rodičů</p>
---	---	-----------------------------------

<p>Nedokáže říct, jestli bude zvládat smrt rodičů lépe, než prarodičů</p> <p>Je s tím smířený</p> <p>Až rodiče umřou, nebude to pro něj těžké, protože je na to připraven</p> <p>Kdyby mu zemřelo dítě, neví, jak by reagoval</p>	<p>Jako těžko budu říkat, že zvládnou líp, když umřou naši, než babička s dědou, protože oni teďka jako neumřeli jo, to já nedokážu říct, ano, myslim si, že ano, že jsem s takovejma věcma jako smířenej. Nebo takhle, ještě jinak, jsem smířenej s věcma, který jsou přirozený. Vim, že naši umřou a až umřou, tak si myslim, že to pro mě nebude těžký, když to řeknu jako špatně. Když mi přejede auto dítě, tak to není věc, na kterou jsem připravenej a nevim, jak to zvládnou. JANHAD</p>	<p>Smrt rodičů jakožto přirozená součást života</p>
---	---	---

<p>Má představy</p> <p>Rodiče by mohli být nemocní v pozdějším věku</p>	<p>to jsou spíš představy, který já si představuju v hlavě, jo jako rodiče jsou nemocný, ale můžou bejt nemocný v pozdějším věku, možná tohle je jako nejotřesnější zkušenost, jakoby ta kombinace pubertálních dětí a nemocných</p>	
---	--	--

Kombinace pubertálních dětí a nemocných rodičů	rodičů, to jako určitě. Jo, ale nevim, jestli to souvisí vyloženě se středním věkem ty nemocný rodiče, je to častý, že člověk okolo 40 už má ty rodiče nemocný.	
Je to časté, že okolo 40 už má člověk rodiče nemocné	KAMAND3177	

Pozitivní aspekty

Víc času na sebe	<i>Nejlepší ve středním věku. Já jsem asi taková prostě neutrální, nevím, co bylo nejlepší*** no, že má člověk na sebe trochu víc čas, ale mě zase na druhou stranu nevadilo ani být s těma dětma jo, to je zas takový jako, vyzdvihnout jako*** fakt nedokážu říct, je to divný ale***. Možná že máme teda hodně peněz a můžeme jet někde na dovolenou, to je vlastně supr. _EVAHAS0767</i>	Více času = pozitivní aspekt středního věku
Je ráda i s dětmi		
Mají hodně peněz a mohou jet na dovolenou		Peníze a nezávislost ve středním věku

Zvolňuje v práci	Pak se týká, co se týká asi práce, že člověk určitě nějakým stylem trochu zvolňuje a pochopil, že spousta věcí mi dřív uniklo a dneska vim, že spíš jako si užívat víc života a rodiny. MICHPOH1771	Střední věk jako prostředek k pochopení toho, co je důležité
Užívá si více života a rodiny		

Všude lze nalézt pozitiva a nepropadnout skepsi	Dycky si vzpomenu, že třeba, i když se neděje něco úplně dobře, dycky tam člověk by měl brát furt nějaký pozitiva jako, nepropadat tý skepsi, furt brát něco jako, co je fajn a nemyslet jenom na ty negativa, ty negativa úplně vypustit a brát jenom ty pozitiva.... Jo nenervuju se, mam to víc jako na salámu, v paži úplně, přestal jsem se rozčilovat, protože jsem zjistil, že když se budu rozčilovat, tak je to okolí stejně	Pozitivní přístup k životu ve středním věku
Vypustit všechna negativa		Zavržení negativních myšlenek
Už se nerozčiluje, protože to nedělá dobře jenom jemu		

	jedno a dělá to nedobře akorát mě. MICHPOH1771	
--	--	--

Člověk ve středním věku už tolik netápe Ze všech období by si vybrala střední věk	Přijde mi, že to je asi dobrá etapa života, protože člověk už tak netápe, něco ví, něco má odžito, za mě asi dobrý. Tohle je asi, asi to podstatný. Jakože kdybych si měla vybrat, jestli mi bude 30 nebo 40 anebo 15, nebo 20, tak určitě bych si vybrala ten, tu pozdnější část. VLAJUŘ1170	Jistota ve středním věku Střední věk jako preferované období
--	---	---

Je t hodně o dětech Po rozvodu nemá chuť navazovat nové kontakty Dobry čas s přáteli	Spíš takový ty zážitky no, že jsme třeba někam jeli, kde to bylo úplně dobrý a bylo to fajn, asi je to hodě o těch dětech no, protože ty děti jsou ještě pořád školního věku, že tak jako hodně ten život je s nima jo a kor po tom rozvodu, kdy ani nemáte čas, ani energii, ani prostě chuť navazovat nějaké jako další osobní vztahy, tak si myslim, že to bylo hodně o těch dětech a hodně o těch jejich radostech a úspěších, a o takovém nějakém pozitivnu s těmi kamarádkami a přáteli. VLAJUŘ1170	Děti a přátelé jako nejlepší aspekt středního věku
--	---	--

Život může být vždy dobrý Vše špatné se překloupí vždy k lepšímu	Tak si myslim, že to člověku dodá takovou nějakou, takovou jistotu jako že ten život může bejt vždycky dobrej, že i když je to chvílku nic moc, tak v zásadě se to potom zase překloupí do něčeho pozitivního.	Pozitivní nadhled ve středním věku
---	--	------------------------------------

Se středním věkem přichází klid	To si myslim, že s tím jakoby klidem toho středního věku ktorej přichází, že ty emoce	Střední věk jako období klidu a vyrovnanosti
---------------------------------	---	--

Emoce nejsou tak intenzivní Věci by řešila líp teď	jsou takový jakoby ne tak intenzivní, tak bych to řešila, myslím si že líp a razantnějš. VALKUR	
---	--	--

Na hodně místech dosáhla toho, čeho chtěla Hodně jí to baví Děti jí naplňují víc, než si myslela Zvažuje, jestli to ostatní je tak zásadní	(...) asi jsem na hodně místech dosáhla toho, čeho jsem tak přibližně chtěla, do teď mě to hodně baví a zároveň vlastně se tam objevil nový prvek ty děti, který mě naplňují víc, než jsem si kdysi myslívala, takže právě třeba i zvažuju, jestli to ostatní je natolik zásadní jako jsem si myslela, že by mohlo být. LUDBOH2779	Role dětí z hlediska náplně ve středním věku
---	--	--

Finanční nezávislost Možnost být svým vlastním pánem Zkušenosti Člověk se na poli práce stane žádoucím Není ani mladá, ani stará Rovina nezávislosti	Asi nezávislost určitá finanční a postavení, taky možnost si rozhodovat o svém čase, víc jako být svým vlastním pánem, nemusím někde hákovat v Kolbence v uvozovkách od sedmi do čtyř a vlastně věkem, zkušenostma, tím, že se člověk stane na poli práce žádoucím, tak se otevíraj možnosti, jak si prostě nadiktovat svy vlastní podmínky, takže to je úplně jako asi nejhezčí zkušenost tadytoho věku, že ani, že nejsem ani stará, ani mladá, jsem dost stará na to, abych měla hodně zkušeností a dost mladá na to, abych byla flexibilní. Asi je to ta pracovní rovina a tím pádem rovina nějaký nezávislosti, jako že se člověk pak může sebrat a někam jet třeba KAMAND3177	Role nezávislosti ve středním věku Role zkušeností ve středním věku
---	---	--

Hodnocení stř. věku

Člověk ví, že je na vrcholu	<i>Myslím si, že to je věk, kdy člověk vnímá, že je na vrcholu,</i>	
-----------------------------	---	--

Už má životní zkušenosti	že to je místo, kde je nějakým způsobem uchycenější už v životě a už má nějaký životní zkušenosti. _HONVOK1878	Pozitivní vztah k období středního věku
--------------------------	--	---

Člověk stárne fyzicky pořád Co zvládla ve dvaceti už zvládá hůře Nevnímá zlom Pořád má dost energie i sil	Žádný přechod nevnímám, protože fyzicky člověk stárne jako pořád, si myslím, že třeba od těch třiceti člověk stárne, že to není jako střední věk. Jo, když to vezmu, tak to, co jsem, nevím, zvládla ve dvaceti samozřejmě už člověk v pětatřiceti zvládne hůř a ve čtyřiceti ještě hůř a v pětapadesáti předpokládám ještě hůř, zatím to vnímám jako postupně, ne, že by byl nějaký zlom, kdy by jako se mi hůř dýchalo, hůř cvičilo, hůř myslelo, to zatím jako ne. Tak, na mateřský každé blbne <smích>. Ale, tak jako nevím, furt energie do života mám dost a síly mi ještě pořád zbejvají, tak zatím dobrý. _LUCCI2280	Střední věk z hlediska kondice
--	--	--------------------------------

Ve středním věku už jsou děti samostatné Má dostatek peněz i času Nepovažuje se za seniora	Myslím si opravdu, že střední věk je opravdu od toho, když člověk má děti ve škole, při nejmenším, více nebo méně samostatný a při tom vlastně jako pracuje, takže má dostatek prostředků, času, peněz, známých, ještě jako není izolovaný, nepovažuje se, že by byl ještě jako starý senior. MARVAN1568	Význam peněz a času ve středním věku Vztah mezi středním věkem a stářím
--	--	--

Už nemá příčiny k trápení	To je jejich věc a prostě se snažím se s tím netrápit a naštěstí teď už ani nemám nějaký příčiny k trápení. Já fakt prožívám, ironií je, že tady prožívám nesmírně spokojený	Spokojený střední věk
---------------------------	--	-----------------------

Prožívá nesmírně spokojené období	období. Doufám, že ještě dlouho budu. MARVAN1568	
-----------------------------------	--	--

<p>Máma říkala, že není důvod říkat, že je to mimořádné období</p> <p>Přisuzování něčeho určitému věku se zveličuje</p> <p>Nevnímá věk jako přelomovou část života</p>	<p>(...) já nevim, já si totiž myslím že i puberta nebo přechod, nebo prostě střední věk, ať to budem nazývat jakkoli, moje mamka vždycky říkala, že to je prostě období života člověka, a že vlastně není nějaký konkrétní důvod proč říkat, že to je tak mimořádný období, prostě předtím bylo dětství, předtím to bylo batole žejo, předtím to bylo mimino, a jako člověk tím životem prochází a možná se zveličuje to, že něco patří jenom k tomu danému věku. A já to nevnímám jako nějakou zásadní přelomovou část svého života</p> <p>MARVAN1568</p>	<p>Vztah okolí ke střednímu věku</p> <p>Střední věk jako jedna z mnoha period</p>
--	---	---

<p>Máme štěstí, že žijeme v této zemi</p> <p>Nežijí v bídě a mají se dobře</p> <p>Máme velké štěstí</p>	<p>Krásný, paráda jako. Procházky, je hezky a jako mimochodem myslím si, že máme i velký štěstí v tom, že žijeme v týchle zeměpisný šířce, protože máme jaro, léto, podzim, zima, i když teda jaro a podzim teď moc nebejvají, ale je to určitě jako nádhera, my máme opravdu strašný štěstí jako na krajinu, na prostředí, no a [jedno slovo nesrozumitelně] žejo, nežijeme v žádný bídě a fakt se máme jako hrozně dobře a já, skutečně to vnímám tak, že máme velký štěstí a říkám to teda i holkám chudákům <smích>. Že, že jako nechápu, vlastně nechápu lidi, který choděj a furt si stěžujou.</p> <p>MARVAN1568</p>	<p>Role štěstí ve středním věku</p>
---	--	-------------------------------------

<p>V tomto období přichází rozvaha</p> <p>Bilancuje nad svým směrem</p> <p>Střední věk jsou starosti Už to není sranda</p> <p>Člověk si vybudoval postavení, má zkušenosti, dobrý plat</p> <p>Život už by měl mít nějakou úroveň</p>	<p>No, tak, myslím si, že by to měl být už, mělo by to být období života toho jedince, kdy už přichází trošku rozvaha, bilancování nad tím, jestli ten život nabral správně směr a v podstatě v tuhle chvíli bych řekl, že to jsou starosti, když bych to shrnul do jednoho krátkého vlastně, do jedné krátké věty, tak jsou to vlastně starosti, protože přicházejí děti a už to není sranda. Tak určitě, samozřejmě, jsou to zase na druhou stranu ty věci, kdy už ten člověk nějakým způsobem si vybudoval určitý postavení, má něco za sebou, tzn. jsou to i nějaké možnosti dobrého zaměstnání, dobřejších platebních podmínek, ten život už by měl mít nějakou úroveň, nemělo by to být tak rozhádaný, asi tak no. PETKAP0275</p>	<p>Starosti jako součást středního věku</p> <p>Dosažení určité životní úrovně</p>
--	---	---

<p><i>Má se strašně dobře</i></p> <p><i>Má kolem sebe hodné lidi a šťastnou rodinu</i></p> <p><i>Má co jíst, kde bydlet i dobrou práci</i></p> <p><i>Už to není tak bláznivý</i></p> <p><i>Musí být zodpovědný</i></p> <p><i>Prožívá krásný život</i></p>	<p>Ne, je to skvělý, vážně jo, jako, mám se strašně dobře, jako myslím tím, že fakt mám výborný kamarády, mám kolem sebe opravdu hodné lidi, který mám taky rád, mám šťastnou rodinu zatím, nevím <smích>, mám kde bydlet, mám co jíst, mám dobrou práci, takže vlastně jakoby, co se týče sranda skončila, v tom, co jsem říkal, že už to není tak bláznivý a už člověk musí bohužel myslet, nebo bohužel, to je strašný, ne, už musí myslet na to, že má nějakou zodpovědnost. (...) prožil jsem krásný život, já si myslím, že prožívám krásný život, vlastně, každý to období má své, kdy je člověk, když je mladý, tak prožívá některé věci vlastně</p>	<p><i>Hodnocení vlastního štěstí ve středním věku</i></p> <p><i>Role zodpovědnosti</i></p>
---	--	--

<p><i>Mávne rukou nad věcmi, se kterými by si v mládí dělal starosti</i></p> <p><i>Za 45 let možná mávne rukou nad momentálními starostmi</i></p> <p><i>Je šťastný</i></p> <p><i>Každé období přináší klady i záporny</i></p> <p><i>Střední věk měl těžký start, ale už je to dobré</i></p> <p><i>Všechno je víc v klidu</i></p>	<p>krásně, je zlomenej z věcí, který by, nad kterejma tedka mávne rukou a řekne tyvole jako proč, ale v tý době je to pro toho mladýho člověka důležitý, ať už jsou to prostě nenaplněný lásky nebo já nevim, nevim co jinýho, tak ted' je dost možná, jsou situace, který mě dělaj šťastnym nebo smutnym a za, doufám, pětačtyřicet let nad tím mávnu rukou a řeknu, co jsem, proč jsem tohleto dělal, hele nevim jako, myslim si, že jsem vlastně jako, jsem šťastnej, je to jenom, že každý to období sebou nese klady a záporny a myslim si, že je důležitý to prostě vzít globálně, takže já jsem mládí měl nádherný, bylo to hezký, bezstarostný, střední věk si troufám říct, že měl těžkej start, ted' jsem dejme tomu kousek od začátku a je to dobrý, vypadá to dobře (...) je to, je to takový, jak já říkám, je to víc takový fakt v klidu všechno PETKAP0275</p>	<p><i>Změna pohledu na stresory</i></p> <p><i>Střední věk jako období kladů i záporů</i></p>
--	---	--

<p>Rozvod nebyl jednoduchý, ale nesouviselo to s věkem</p> <p>Exmanžel se najednou změnil</p>	<p>Tak třeba kolem toho rozvodu, to nebyo jednoduchý, ale to vlastně si myslim, že to vůbec nesouviselo s tím věkem, že i vlastně kdybychom se rozváděli o deset let dřív nebo později, tak si myslim, že by to bylo prostě podobný no. A nebo jestli ten exmanžel měl nějakou krizi a něco si potřeboval dokázat, jako to je taky možný žejo. A tak on si tak jako možná i trochu choval jakože se úplně změnil, jako sportovní typ, nechal si narůst ty dlouhý vlasy začal nosit korálky smích, jezdit na</p>	<p>Krize středního věku u partnera</p>
---	---	--

<p>Neprošla žádnou radikální změnou</p> <p>Neprospadla panice z toho, že nevypadá úplně mladě</p> <p>Ve 40 měla roční dítě, tak ji nepřišlo, že je ve středním věku</p> <p>Střední věk ji nelimituje</p>	<p>motorce smích, tak, no ale jako já jsem neprošla žádnou takovou jako radikální změnou, jako že bych se musela vymezit proti nějakému minulému životnímu období, ani jsem nepropadla nějaký panice z toho, že já nevím, už nevypadám úplně mladě, jo že jako si myslím, že nemám žádný takový jako předěl, jakože tedka jako mládí skončilo a začal střední věk a je to blbý, tak když v tý čtyřicítce máte roční dítě, tak jako vůbec vám nepřijde, že jste v nějakým středním věku jo.... nemyslím si, že by mě to nějak limitovalo, ten střední věk.</p> <p>VLAJUŘ1170</p>	<p>Střední věk nelimituje</p>
--	---	-------------------------------

<p>Již má určitý nadhled</p> <p>Je rozvážný a nenechá se snadno ovlivnit</p> <p>Kouká na věci s odstupem</p> <p>Svět není černobílý</p> <p>Staří jsou v klidu a mají nadhled, neboť mají spoustu odžito</p>	<p>Tak určitě, já si myslím, že teďko mám nějakou jakoby nadhled už jako, že mě připadá, že už to jako období, co jsem předtím prožil, už mi může dávat takovou jako možnost jako bilancovat a jakoby už člověk není do všeho jako hrrr a že by se jako nechal jako jen tak snadno ovlivnit a že už na to člověk kouká s takovým jako odstupem, že to není hned jakoby černobílý celý ty problémy nebo ten pohled jakoby na nějakou věc. Takový jako, to co se mi vždycky líbilo jakoby na těch starých lidech, že jsou vždycky jakoby v klidu a koukaj na to opravdu jako s nadhledem, protože oni maj jako odžito spoustu, ví, co se za život jako opakuje neustále cyklicky a revoluce koneckonců dělá jenom mládež prakticky.</p> <p>JANBOH0375</p>	<p>Rozvážnost ve středním věku</p> <p>Pozitivní hodnocení schopnosti řešení problémů</p> <p>Klid a nadhled jakožto pozitivní aspekt středního věku</p>
---	---	--

<p>Neumí si představit, že by neměl rodinu Je to ideální</p> <p>Chtěl by svůj ateliér</p> <p>Má sny, ale nejsou podstatné</p> <p>Je rád za to, jak to je</p> <p>Věk děcek je skvělej</p> <p>Baví ho to</p>	<p>Já jsem, já jsem jako za to rád, já si tohle neumím představit, že bych neměl rodinu a holky a ženu. Je to prostě jako ideální. Jako netoužím, jako umím si představit, že bych měl prostě jako třeba svůj ateliér, mám nějaký sny jako jo, ale pro mě vlastně jakoby nepodstatný v tom, že jsem rád, že jsme prostě jako zdraví a že vlastně jakoby jsme spolu rádi a že nám to nějak klape, samozřejmě máme taky hádky žejo, ale je to, tenhle ten věk těch děcek je úplně jako skvělej, mě to baví no. JANBOH0375</p>	<p>Spokojenost v rodinné sféře</p> <p>Nepodstatnost snů ve středním věku</p>
--	---	--

<p>Je hodně spokojená</p> <p>Jedno z nejspokojenějších období v rámci vyrovnanosti a klidu</p> <p>Pokud by něco chtěla měnit, měla by to udělat teď</p> <p>Přemýšlí, jestli je její životní styl ideální</p>	<p>Myslím si, že jsem vlastně hodně spokojená, že je to vlastně asi jedno z nejspokojenějších období, co se týče takový vyrovnanosti a klidu a možná opravdu tam nějak nastupuje takovej moment, kdy si začínám říkat, že pokud bych ještě něco chtěla měnit, tak bych to asi měla měnit teď, abych to nenechávala pak třeba ještě někdy na, až mi bude 50,60 a až vlastně už třeba se mi do toho nebude chtít, takže možná ještě naposledy přemýšlím o tom životním stylu, jestli je to ten ideální, kterej jsem si představovala, nebo jestli jsem se někam posunula mezi tím. LUDBOH2779</p>	<p>Spokojenost ve středním věku v rámci klidu a vyrovnanosti</p> <p>Hodnocení vlastního životního stylu</p>
--	---	---

<p>Po zdravotní stránce vnímá střední věk negativně</p>	<p>Mně právě přijde, že se to pak musí rozdělit na ty jednotlivý aspekty, takže když se zeptáte zdraví, řeknu negativně, když se zeptáte jistota, stabilita,</p>	<p>Bilancování pozitiv a negativ ve středním věku</p>
---	--	---

<p>V rovině stability vnímá střední věk pozitivně</p> <p>Celkově by střední věk hodnotila negativně</p>	<p>řeknu pozitivně jo, ale prostě, když byste nutně potřebovala, abych se někam přiklonila, jak bývá v dotaznících, tak spíš negativně. KAMAND3177</p>	
---	--	--

<p>Vše co chce do budoucna, dělá i teď</p> <p>Nemá pocit, že se budoucnost liší od současnosti</p> <p>Líbí se jí její životní styl až na to, že teď nemůže cestovat</p> <p>Vztahově i pracovně si to do budoucna představuje stejně</p>	<p>Nějak mi přijde, že všechno, co chci v budoucnu, že to vlastně trochu dělám i teď, až na to cestování, protože to cestování je jako složitý, jako ne, že bychom necestovali, ale necestujeme tak jako intenzivně s těma dětma no. Nemam jako pocit, že se vlastně moc liší věci v budoucnu od věcí, který podnikám teď. Líbí se mi ten životní styl, jakej teďka mám docela, až na to, že se teďka nedá cestovat. Takže tak, takže vlastně, pracovně stejně, vztahově stejně si to představuju a no, asi si nemyslim, že budu mít na něco víc času, to je naivní KAMAND3177</p>	<p>Vztahování současnosti k budoucnosti v rámci hodnocení kvality života</p>
---	--	--

TRANSKRIPCE

JIŘÍ

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Tak u mě asi jakoby to období výchovy těch dětí no, jakože to mám s tím spojené no, ale, a vlastně jakoby takovej ten přechod, přechod, kdy člověk jako opouští to mládí a začíná si uvědomovat vlastně nějakou zranitelnost objevují se první bolístky a takovýhle ty, s čím, s čím člověk nepočítal a objevuje, že má i další svaly na těle, než si <smích> a tak dále no, jakože, spíš asi jako to zdraví, protože třeba pro mě byl úplně největší jako, pamatuju si, když mi říkali kamarádi, kterejm bylo 40 říkaj: „počkej, až ti bude 40 let, tak se ti lusknutím prstu zhorší zrak“ a jako lusknutím prstu no a to přesně jako se stalo jako, že jsem prostě začal vidět blbě, takže prostě, tohleto jako, takovýto zhoršování se zdraví určitě no a pak ta výchova dětí no.

T: Ještě něco by vás napadlo?

P: No takový *** nevím, jestli ta větší zodpovědnost, taková ta, to myšlení na budoucnost. Předtím člověk to tak neřešil no, určitě je to ten střední věk taky spojený s tím manželstvím, že člověk je vlastně jako více zavázanej, že si nemůže dělat to, co chce. Já jsem se vlastně jako ženil poměrně jako pozdě, takže jsem si docela jako užil, ale uvědomuju si, jaký to je v tomhle věku vlastně jako vychovávat děti, než když člověk má děcka v těch 25 to musela bejt hračka jako, než prostě v nějakých pětačtyřiceti. No a samozřejmě stárnutí těch rodičů, že vlastně prakticky teď jsem obkolopenej, nebo vlastně jakoby generace, která vlastně jako odchází, je ta, těch, jsem víc konfrontován s tou smrtí no fakticky. Že vlastně těch lidí, který odcházej, je jako každé tejdenně někdo. Že to je vlastně jako, když člověk bydlel kdysi v paneláku, kde bylo prostě 70 bytů, všichni se tam vlastně jakoby stěhovali v poměrně stejném věku, že zakládali rodiny a teď vlastně jako celej ten panelák jako zestárnul a teďko prostě ty sousedi, prostě ty partneři jim odcházej a stejně tak, když jsem dělal třeba já nevím v nějaký továrně, kde nás bylo prostě 35 na jednom pracovišti, tak polovina těch chlapů prostě už je pryč no, takže, takže tohleto asi, jakože taky to uvědomování si, že vlastně pak už se začne kácet v našem lese až odejdou rodiče. A že tady vlastně jako nemusej bejt každou, každou chvíli jako jo. Že jsou poměrně, vlastně jako tatínkovi je nějakých 79, kecám 78 a mamince 72 a to už prostě ty jejich vrstevníci opravdu jako odcházej i dřív no, takže člověk se na to nějak jako připravuje. Jinak nevím, co bych...

T: A jak to vnímáte to vědomí blížící se smrti? Děsí vás to nějak?

P: Já to tak nějak beru, že to je prostě jako, já nechci říkat, že jsem s tím jako smířenej, samozřejmě mi budou všichni jako chybět, ale že vlastně jako takovej, je to prostě jako koloběh, kterej tady je odjakživa a vlastně člověk může bejt rád, že se dožili takovýho věku a že vlastně jakoby ten průměrně věk se vlastně pořád jakoby zvyšuje díky té zdravotní péči a takže vlastně já to beru tak jako normálně no si myslím, že to tam nějak jako strach není, samozřejmě, neumím si představit žejo, zatím mi zemřeli jenom jako z těch blízkých jenom babičky, který jsem zažil jenom jakoby v nějakým věku, takovým, takovýmle, ale, jinak třeba dědečkové ty mi zemřeli, když jsem byl malej, takže to jsem vlastně nezažil vlastně jako blízký úmrtí, krom těch babiček no a vzhledem k tomu, že třeba můj tatínek je z mnoha dětí, tak pak přijde čas, kdy to půjde jako v jednom období jeden po druhym, protože jim je kolem 80 a prostě jako všichni budou odcházet, že to člověk bude chodit každé rok, nebo možná několikrát do roka na pohřby no, no nevím <smích> se do toho začínám zamotávat.

T: Tak jo, tak se přesuneme k něčemu trošku veselejšímu.

P: No.

T: Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět svůj příběh středního věku.

P: No, já jsem vlastně poměrně pozdě začal, no pozdě, já si hned vybavím jako, spíš jako nějakou profesní růst. Já jsem, když jsem začal studovat na FAMU, tak jsem si nějak nepřipouštěl, že bych skončil třeba v Praze a myslel jsem si vždycky, že si tady udělám, že si vystuduju a vrátím se zpátky do svého městečka, kde jsem byl docela zakořeněnej a budu se dál věnovat jakoby své profesi, kterou jsem dělal a pak, ale nenapadlo mě, že zůstanu třeba jako u toho animovaného filmu, to jsem nějak vůbec nepředpokládal, a takže vlastně měl jsem nějakou dlouhodobou vztah do nějakých, achjo, teď bych to ani nespočítal, tak s Liduškou jsem nějakých deset let, tak 2008 ne, to už ne, to už 13, no tak do třiceti, do třiceti vlastně tří let no, ale no takže prostě jakoby my jsme se poznali prostě jakoby pozdějc, a furt jsme se tak nějak dohadovali, kde žít, pak nakonec jsme se rozhodli, že v Praze. Když jsem vlastně vlítnul do té čtyřicítky, tak už jsem měl vlastně jako jedno děcko a touž jsme byli tady, ale furt jsem si jako nezvyk na tu Prahu a vlastně docela mi vyhovovalo, že jsem mohl jezdit do toho železného brodu třeba pracovat ještě dál jakoby dělat to svoje první řemeslo, což je jako ta sklářská výroba a nevím...

T: A pak přišly děti?

P: No, děti právě přišly vlastně když mi bylo nějakých 39, tak se narodilo první dítě a druhý dítě se narodilo, když mi bylo 42 a spíš jako taková jako zodpovědnost, že najednou měl člověk tady, že předtím jsem měl všechno, měl jsem svoje bydlení a tak a najednou prostě jako děcka a hypotéka, že jsme si pořídili tenhle byt a najednou člověk jako, žena na mateřský, člověk počítá jako každou korunu a vlastně jako ve městě, u kterého, a furt mě to táhne jako jinam, který mě moc jako *** vim, že tady mám spoustu kamarádů, že je tady spoustu kultury, které prostě v tom mém vidlákově nejsou a ale, že mě, že jsem prostě z toho byl trošku jako malinko nešťastnej, že jsem jako zakořenil tady a furt jsem si říkal, jestli to je jako dobře, žít v té Praze. No, ale ono pak jako, když dělá člověk, když má dobrou práci, tak se to snáší dobře a zvyk jsem si a už bych tu letnou jako neměnil. Jako říkal jsem, že na starý kolena bych se rád někam odstěhoval zpátky, třeba prodal tenhle byt a pak bysme si postavili třeba nějakou baráček jako na nějakou důchod v českým ráji, ale do té doby že rád zůstanu v té Praze, dokavad ty děcka neodrostou a nebudou jako soběstačný. A já jsem vlastně, dost jsem bojoval taky s prací, protože jsem začal studovat až někdy po těch 26 a mezitím jsem si nějak jakoby nevytvořil dost velkej okruh spolupracovníků, protože jsem si všechny ty filmy na FAMU dělal většinou sám a chtěl jsem si je dělat sám, protože já jsem si to chtěl všechno vyzkoušet a moc jsem se jako nestýkal s těmi svými vrstevníky z těch ročníků, až teprve vlastně jakoby s těmi mladšími, což je vlastně jakoby můj největší okruh přátel z té animace, jsou hlavně jakoby ty mladší ročníky, co byly pode mnou třeba 6 let jako, nebo 5 let a takže potom, když člověk jakoby skončil s FAMU, tak jsem dlouho jakoby bojoval i s tím, že nebylo tolik těch zakázek, že nebyl člověk tak jakoby zaháčkovanej v tolika jakoby třeba jako produkčních společnostech a bylo to taky díky tomu, že vlastně jakoby ty vrstevníci, který se mnou byli v ročníku, by mi třeba mohli dát práci, ale prakticky o mě vlastně jakoby nevěděli a ono prostě ty vztahy, co si člověk vytvoří na té škole jsou dost jakoby podstatný pro tu profesi budoucí, takže jakoby jsem bojoval i s těma zakázkama, takže jsem jezdil do té, na tu huť jsem jezdil dělat poměrně často, dost často jsem si bral vlastně třeba Rozárku sebou že, a Lída si třeba vzala, manželka si vzala práci, že dělala hodně jakoby při mateřský a při rodičovský a já jsem vlastně jako trávil víc času v tom Železným Brodě, kde jsem dělal víc na hutí, potom, když už jsem měl víc zakázek kolem toho filmu, tak se to začlo obracet, že prostě jsem tam trávil méně času, i když jsem tam byla třeba zaměstnanej, tak jsem měl prostě se svým zaměstnavatelem nějakou jako takovou

kulantní dohodu, že on za mě bude prostě jako odvádět všechno, budu brát plat, ale že musím odpracovat aspoň 4 dny v měsíci u něho, což bylo docela dobrý. Pak se to jakoby díky těm všem deadlineům u toho filmu už, prostě se to nedalo, protože tý práce bylo tolik, že já jsem vlastně jakoby už nemoh pro něho takhle pracovat s takovymhle závazkem, takže jsem od něho odešel, ale vlastně za, nebo jakoby, dal jsem výpověď, dohodli jsme se, že prostě jako až budu moct, tak prostě přijdu a že třeba tam odpracuju několik dnů navíc, ale potom co se, nebo navíc, víc jakoby za sebou, ne třeba jeden den v týdnu, a po tom, co se narodila Matylda, tak jsem tam úplně jako přestal jezdit a vlastně ///zvoni telefon, stopujeme nahrávání///. V tu chvíli, co jsem vlastně, pak když se narodila Matylda, tak už jsem tam jakoby prostě přestal jezdit takhle na víc dnů, že vlastně jsem začal jezdit vždycky ráno z Prahy a pak jsem vlastně jako hned odpoledne zase jel zpátky, že jsem vlastně přestával tam jakoby přespávat, u našich jsem většinou přespával a vlastně jakoby to bylo i jako důvod se vidět i s kamarádama, kterých tam mám docela dost v tom Železnym Brodě, takže jsem s nima trávil i čas, když jsem tam přespával, potom jsem jakoby přestal, takže jsem se s nima přestal úplně jako vídat, takže vlastně je prakticky vídám tak jako jednou za čtvrt roku nebo tak, předtím jsem se s nima vídal prakticky jako každý týden. Takže to se takhle jakoby změnilo, no a vlastně bylo to i takový jako i náročnější, protože vlastně jako když jedu do toho Železného Brodu, ono to je nějakých 100 kilometrů a vlastně jako musím tam bejt ve třičtvrtě na 6, musím vstávat ve 4 a takže vlastně jakoby v tomhle to je takový blbý, že člověk, když je zvyklej animovat a mít jinej jakoby nějaký časovej harmonogram, nebo jinej rytmus životní, takže [jedno slovo nesrozumitelně], tak no, vlastně je zvyklej u toho počítače, když animuju, tak jako sedět prostě třeba do půlnoci, není zvyklej chodit spát prostě v 9 nebo v 10 a najednou, když člověk jede jako do práce na tu huť, tak vlastně jakoby najednou to musí jakoby přeštelovat, je zvyklej prostě, když animuju, tak jsem zvyklej vstávat prostě v 6 nebo v 7 a najednou je to jako prostě o 2, o 3 hodiny dřív a i jsem z toho pak takovej jako rozhozenej no, takže to vlastně, a s tím vlastně jako, čím je člověk starší, tak už to jakoby dává hůř a já si nechci stěžovat na zdraví, to je hrozný. No a tak to bylo někde v těch 42 takhle a teďkonc to, co není vlastně jakoby asi za tu dobu, takže člověk si vždycky vzpomene na to, co je zrovna teď aktuální, nejčerstvější a to co se mi teda přihodilo poprvé, že jsem byl jakoby na pracovním úřadě tenhle rok a to vlastně díky tomu covidu no, protože ta práce nebyla ani v tom animovaném filmu, že vlastně jakoby všechny zakázky se jako odsouvaly a prakticky jsem tu práci neměl půl roku a prostě asi po dvou měsících nebo 3 měsících jako marný snahy jako se k něčemu jako dostat, tak jsem se přihlásil na pracák a byl jsem tam vlastně jako 3 měsíce, než se zase něco objevilo a nebyla samozřejmě práce ani s tím sklem, protože to je vázaný na turistický ruch a ten turistický ruch prostě není, takže většina jakoby skláren se zavřela a nebo se propustili lidi, ale tím, nás se to nějak jako netýkalo ohledně toho propouštění, i když vlastně taky jako, ty skláři skončili na pracáku. No a taky jsme určitě víc cestovali, po tom se nám dost stýská, než jsme měli vlastně jakoby 2 děcka ještě jako, v tomhle věku už nejsou v tom kočárku, takže už když byly ještě v kočárku, tak jsme třeba s nima ještě někam jako vyjeli, do Holandska nebo do toho, ve Vídni jsme byli třeba nebo v Rakousku někde v Alpách a teďkonc vlastně jako co, toho ještě moc, i když je trénuju, snažim se je vytrénovat, abychom dokázali ujít aspoň 8 kilometrů, protože s nima chci chodit na delší procházky a takže si od toho slibuju, že prostě jako do budoucna budeme jezdit na nějaký jako třeba túry nebo na nějaký výlety, který jsme dělali předtím no. Rádi jsme jezdili se ženou, právě jsme byli v tom období, než jsme měli děcka, tak jsme dost jako, že jsme byli třeba v Indii, několikrát v Gruzii a v Americe tak, a že jsme jako měli rádi jakoby takové jako destinace, hlavně ten Kavkaz, kde byly prostě hory a kde jsme, kde to bylo odlehlé no. Tak to se nám tak jako moc nedostává teďko, ale zase se to snažíme vlastně jako nahradit nějakým cestováním po Čechách. A protože jako holky baví hrady, zámky a i příroda, takže je to dobrý, je to čím dál lepší jakože to cestování, furt chtěj někam jako jet a že se těšej, užívaj si to. Rozárka má svůj deník jako kam si lepší různé vizitky a i si, i vlastně takovej, i si kreslí jako různé

obrázky, že vždycky jako někde musíme zastavit a ona si to nakreslí, tak to mi dělá radost, jakože, má takový památníček.

T: Půjde ve vašich stopách.

P: No, uvidíme.

T: No a vy jste hodně tedy mluvil o práci a o tom vlastně co rád děláte s tou rodinou, ale neřekl jste mi třeba, jaké jsou vaše emoce ohledně toho středního věku, třeba jak jste spokojený s tou rodinou.

P: Ale já, no, tak to já jsem spokojený jako. Já jsem vlastně, já bych to jako neměnil jo za, já si vlastně jako, já nechci aby to vyznělo, že si na to jakoby stěžuju, že jsem tady popisoval to, o co jsem přišel, ale vlastně jakoby není, aby z toho nebylo znát to, co jsem získal. Já jsem, já jsem jako za to rád, já si tohle neumím představit, že bych neměl rodinu a holky a ženu. Je to prostě jako ideální. Jako netoužím, jako umím si představit, že bych měl prostě jako třeba svůj ateliér, mám nějaký sny jako jo, ale pro mě vlastně jakoby nepodstatný v tom, že jsem rád, že jsme prostě jako zdraví a že vlastně jakoby jsme spolu rádi a že nám to nějak klape, samozřejmě máme taky hádky žejo, ale je to, tenhle věk těch děcek je úplně jako skvělejší, mě to baví no.

T: Tak super, děkuju moc za odpověď. Určitě už jste slyšel termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označil byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Ne, vůbec tyjo. Já si myslím, že to je prostě jako blbost. Já když si představím vlastně jakoby ten termín krize středního věku, tak mi připadá, že se to říká hlavně jako u chlapů, který prostě jako najednou si chtějí koupit kabriolet, chtějí bejt zas jako mladý, chtějí si vyměnit manželku za mladší a začnou prostě řešit, že chytaj druhou mízu se říká, nebo že, ale já si myslím, že tohleto se u těch chlapů nemění vůbec, možná, že když zestárnou, že na to nemaj sílu, ale že vlastně se tohleto týká těchletých požitků jako, nebo těchlech to, to se týká prostě jako jakéhokoli věku jako, dycky se chlapům budou líbit jako mladý hezký holky, nebo budou chtít prostě jako jezdit, některý teda jako, někdo rád koně, někdo rád auto, někdo motorky, budou k tomuhle vždycky tíhnout a nemyslím si, že bych já chytnul druhou mízu, nebo bych toužil jakoby něco jakoby měnit. Asi nevím, neumím si to představit, možná, že kdybych žil v nějakém svazku na jednom místě od svých prostě 18 let, tak je možný, že prostě jakoby přijde nějaká touha to měnit, ale nemyslím si, že to je spojený s tím jako přímo věkem, jako spíš s nějakou únavou z nějaký situace, než s věkem.

T: Dobře. A jak si to třeba vysvětlujete, že jste nic takového neprožil?

P: Tak já si myslím, že jsem těhle těch, já nevím, mě připadá, že jsem si všechno už splnil jako. Prostě jako, to co mě bavilo, tak to, to jsem si jako užil do sytosti a už, a už mě to třeba ani nezajímá jako jo. Takže proto si myslím že se mi to nějak jako vyhejbá, že to teď nemam, ale to neznamená, že to nebude za rok třeba, že třeba nezatoužím po motorce znova, ale asi ne <smích>, asi ne.

T: Tak jo, tak přejdeme dále. Co bylo nejtěžší zkušeností vašeho středního věku?

P: Těžká zkušenost.

T: Nebo nějaký moment, nějaká událost.

P: Hmm.

T: Nebo období.

P: Tyjo, já nemám smích. Jakože, že bych jako, neee, vůbec. Si na nic nevzpomenu teda. Není na co vzpomenout jako na těžkou zkušenost. Já to beru tak, že prostě jako třeba v té práci, tam se člověk musí pořád něco jako učit, ale beru to tak, že to k tomu prostě patří a že i když někdy se cejtím prostě jako idiot, že mi připadá že to nemůžu pochopit nebo zvládnout, tak se to vždycky nějak jako udělá, vždycky se to nějak zlomí a že to je spíš tím, že se prostě v nějakou chvíli třeba jako podceňuju a nebo z toho mám víc strach, abych jako nezklamal a prostě vždycky se to ukáže jako, třeba jako zbytečný obavy. Ale že bych zažil opravdu jako nějakou těžkou *** ani si nevybavuju, že bych měl jako nějakou jakoby jako větší strach třeba o ostatní. Jo vlastně jo, teď bych si vybavil možná to, co pro mě bylo fakt jako hnusný, bylo třeba jako když se má vlastně nejstarší Rozárka, když na sebe převrhla konev na Anifilmu v Třeboni a vlastně se popálila jakože na ruce a na hrudníku a to jí bylo 8 měsíců, že vlastně zatáhla za šnůru od rychlovarný konve a to bylo, z toho mi bylo fakt jako těžko, protože jsem nevěděl, do jaký míry bude jakoby popálená, postižená, pak vlastně jakoby přispěchalo spoustu lidí, kteří to vlastně jakoby zažili, teďkonc prakticky začli vlastně jako zásobovat historkama, kdo kde se jak popálil, nebo koho popálila, nebo kdo z rodiny a zjistili jsme, že to je docela jako běžný, ale i tak prostě jako, jsem z toho byl třeba jako špatnej z nějakých takovejhle věcí. Nebo když prostě jako jsem viděl naposledy, teď, když si vybavím třeba babičku od tatínkovy strany, kdy vlastně jako byla v jednu chvíli jako v pořádku a pak dostala mrtvici a najednou ztratila vlastně jako schopnost mluvit a skončila na JIPce, řekli nám, že nevnímá, že vůbec nevnímá, že už bude nadosmrti ležet v tý posteli, že se o ní jako budou muset starat, ona bydlela u tety, takže ta se o ni starala a pak když jsem ji viděl naposledy, připadala mi, že mě vnímá, usmívala se, chytala mě za ruku, teď se mi to vybavuje jako jenom tak, jako nějakou zážitek, a že když já jsem jako odcházel, tak jsem se na ni jako dlouze díval a připadalo mi, že se na ní dívám jako na posled a opravdu to jako naposled bylo a tak to bylo nějakou takovej moment, kterej mi utkvěl jako. Ale že vlastně jakoby pro ni to bylo vlastně jakoby vysvobození, protože na tom lůžku přežívala asi jako ještě 2 měsíce jako v domácím, v domácím, doma prostě, kdy ji ošetřovali doma a předtím byla nějak jako dva měsíce v nemocnici, tak tohle, ale,ale jinak*** [asi 5 nesrozumitelných slov] Nevybavěj se mi no, tohle fakt jako, jenom takový nějak jako strachy asi jako o ostatní, než, než mě osobně, že by se mi něco stalo.

T: A jak si to vysvětlujete, že jste nic takhle těžkého pro vás osobně.

P: A co to je třeba jako těžkýho?

T: No tak pro někoho to může být včera vylité mléko a pro někoho něco mnohem horšího, fakt záležit hrozně moc na pocitu. Vy asi budete prostě šťastnej člověk, kterej asi všechno bere s nadhledem, ale spousta lidí to má jinak.

P: No, jako pokud, pokud, já nevím ani, jestli bych nějaký, asi bych bral těžce, kdyby někdo jako dlouhodobě jako těžce onemocněl a nebo kdyby odešel někdo hodně blízkej třeba, určitě bych to bral, že by to bylo pro mě těžší, než když třeba by odešli třeba rodiče, vím že to zní hnusně, ale oni jsou v tom věku, kdy se to stává, než když by se třeba něco stalo jako, to bych se asi zbláznil žejo, kdyby se něco stalo dětem nebo tak, nebo je něco takovýho postihlo, tak to já si představuju jakoby hodně jako, těžká věc jo, ne to, že mi odejde auto, nebo že bych se naboural, většinou k tomu přistupuju tak prostě jako, když se mi stane nějaká jako nehoda, tak to beru tak jako, no tak už se to stalo, nemá cenu už nad tím přemýšlet, pojďme to řešit, nebo jo a nebo prostě se na to vyprdnu no jako. Takovýhle vztah mám i k prachům, že jakmile vylítnou z peněženky, tak nelituju toho, že jsem je utratil, prostě jsou pryč.

T: Dobře, tak obrátíme list a já se vás zeptám naopak na nejpozitivnější zkušenost?

P: Nejpozitivnější. Já tak první co mě napadne je, že vlastně jako určitě třeba jako narození těch dětí, to byl teda jako zážitek kterej prostě z hlavy nikdy nevymažu. Bejt u toho jako, když se jako poprvé

nadechnou, kdy se jakoby vyloupnou. Samotnej ten porod jako, kdy ta ženská jako trpí, není nijaká zábava, nebo žádnéj hezkej zážitek jako, ale to, když prostě najednou člověk čeká, jak bude to dítě vypadat, najednou tam je prostě a teďko je takový jako bezbranný a teď jak se jako nadechne, poprvé řve, takový to zrození to bylo jako, to bylo asi nejsilnější, co jsem vlastně jakoby za poslední jako ty roky zažil. No a pak jsem, pak samozřejmě takový ty, když takovýty zážitky jako třeba, já nevím, z cestování jsou třeba dobrý, když člověk, jsme byli před dvouma rokama na svatbě právě v té Gruzii jak jsem říkal, že jsme tam byli už poněkolidkrát a teď jsem, třeba člověk vyjede na nějakou horu a teď si tam sedne na ten vrchol a teďkonc prostě je krásně, vůbec se mu odtamtad nechce se vracet mezi ty lidi a teď prostě je ideální teplota, kolem kvetou kytky, protože je jaro mraky jdou prostě tím líným tempem krásně, vzduch má takovou teplotu, jakou má mít, fouká tak, jak má mít, že úplně jako najednou člověk cejtí takový to štěstí, kdy mu připadá, že úplně jako se cítí jako součástí tý přírody a jako kdyby cejtí i jak mu krev proudí jakoby tím řečištěm, víš jako, víte teda <smích> jako kdyby to bylo prostě součástí vás no, prostě jako že z toho mravenčí, to je takový, takový blaho, takovej hezkej pocit, to mám rád prostě. A nevím, nebo když se v práci něco povede, ale ty nejsilnější zážitky jsou asi spojený s tou rodinou víc jako s těma dětma, který když udělaj nějakou zlom, už jenom to, když jim vyroste první zub, nebo když jim vypadne první zub, tak taky dobrý, to se mi líbí. To jsou takový kraviný.

T: Nejsou, pro vás je to důležitý! Tak jo, mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: Bod obratu *** Já si to vždycky spojuju s filmem Bod obratu, vždycky to, co změní, posune dál ten život a bod obratu *** Asi ne. Tyjo, mě to připadá jakože že prostě těch 6 let, když to teda budem počítat od tý 40, že mám pořád takovej jako podobnej a nevím, když bych to měl v hlavě projet *** Tak prostě jako v bydlení se nic nezměnilo, rodina, jestli máte jedno nebo dvě děti, to je úplně fuk, to je stejný, ale že bych jako udělal nějakou pokrok jako v kariéře tak to taky jako ne, mně připadá, že to je furt stejný. Co se týče zdraví, tak to je taky, tam, že bych se naučil jako, že bych začal mít nějaký jiný koníčky, taky ne *** ne!

T: Ani to narození těch dětí?

P: No, tak to už, protože to první dítě jsem měl ve 38 a takže tam prostě jako, teda v 39, tam prostě už jsem na to, po tom prvním už jsem na to byl připravený, takže mě to nepřipadalo opravdu že to je jakoby změna, možná že, ne to taky není bod obratu <smích>. Když vidim prostě jako děti, jak jakoby rostou víc a víc, tak jako najednou dítě má jít do školky, ale to mi taky připadá jakoby přirozený, bude to třeba jiný, když šlo do, teda do školky má jít, ježiš marja, ze školky do školy, a to není jako, že by to byl nějakou zásadní zlom a ještě nenastal, má nastat až v září. Ale když šlo do školky první nebo druhý, tak to nebyla žádná velký změna. No ne, ani, ani jako že bych třeba firmu nějak posunul dál nebo to, vůbec, vůbec.

T: No a vzpomněl byste si třeba na nějaká důležitá rozhodnutí související s tím obdobím středního věku?

P: Já si myslim, že zásadní rozhodnutí jsem udělal, když jsme si pořizovali tenhle byt, ale to nebylo, to bylo opravdu v roce 2000, to bylo před sedmi lety, takže to se tam nevejde do tohoto období. To bylo jako dost zásadní vlastně jako hodně, o tom jsme se hodně hádali, jestli si ho jako pořizovat nebo ne, protože jsem se nechtěl tolik zadlužovat, ale od té doby jsem s tím prostě, jakmile to padlo, tak jsem s tím prostě jako smířenej, že to tak je, a vlastně další nějaký jakoby zásadní rozhodnutí jsem podle mě neudělal *** žádnou, protože jsem na volný noze, takže jakoby tu práci krom toho, že jsem byl chvíli zaměstnaný, takže vlastně jakoby, ale přitom jsem v té práci zůstal u toho stejného

člověka, takže jsem žádný takový rozhodnutí neudělal ani jakoby v té práci, že bych prostě jako řek tak a teď se to prostě jako zlomilo a je to jinak a nebo je to pro mě důležitý, nějak mě to jako zatížilo, nemam, nemam. Jsem zvědavěj co řekne má žena <smích>. Ale s ní to bude rychlý.

T: Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Tak, určitě teď co prožívám, tak určitě už nejsem tak jakoby zakořeněnej v tom, tam doma odkud pocházím, prakticky už jsem tam měl vlastně jakoby do těch nějakých, no prostě, než jsem potkal svoji současnou ženu, tak jsem měl jinou představu o životě a byl jsem víc jakoby spojeněj s těmi přáteli, co jsem měl v tom Železnym Brodě i s tou kulturou tam a tak, ale vzhledem k tomu, člověk si řekne, tak, ten kontakt s těmi lidmi z toho města určitě je jako menší. Na druhou stranu, vzhledem k tomu, že spousta z nich, ze spousty z nich se stali alkoholici, tak vlastně o moc nepřicházím jo a *** Ale jinak jako já jsem, já jsem vlastně jako s tím spokojenej, já mam ty období, který jsem jakoby prožil, tak pro mě opravdu jako byly nejlepší do těch asi jako do těch 25, než jsem odešel jakoby do Prahy, když jsem vlastně začal, nebo 26 kecám, když jsem začal studovat a prakticky jsem měl nějakou jakoby, měl jsem fakt jako skvělý období, řádl jsem, co jsem mohl, jako mladej, dělal jsem hovadiny a bavilo mě to. Koneckonců vlastně jako i i ta přihláška na FAMU byla jedna z takových hovadin, co jsem proved a to bylo, to bylo fajn, pak když jsem přišel jako do Prahy a najednou prostě jako jsem přestal prakticky, sice jsem chodil dál pracovat na tu huť, ale chodil jsem jenom soboty, neděle, ale vlastně člověk byl najednou jakoby bez těch příjmů, takový jaký měl, najednou nebydlel ve svém bytě, ale bydlel v tom, na kolejích, na Chodově v pokoji, kterej byl rozdělenej na dvě buňky, kde nás bylo 8 dohromady na jednu koupelnu a připadal jsem si úplně jakoby krok zpátky, že prostě, a přitom mi to připadalo trošku jako vzrušující, ale byl jsem rád, když jsem se odstěhoval na privát potom. A začal jsem žít prostě jako jinej, jinej styl života, jakože najednou prostě jako, znova se začít učit něco jako do té školy, po tom, co člověk jako odešel z té střední a teďko ty zkoušky a tohle, než to člověk zase jako do sebe dostal, a naštěstí mě to bavilo, takže vlastně jakoby to šlo, ale že s tím nebyly zas tolik problémy, ale toho jsem se jako obával, takový to, ježiš tak já jsem teď jako opustil takovej jako usedlej, zajetej život, kterej prostě většina těch lidí má nalinkovanej, prakticky se naučí něco a dělá to pak zbytek života v tom řemesle a teďko já vlastně jako tohle pustil a teďko se učim něco novýho a vlastně nevím, jestli to má vůbec jako smysl a takže, to jsem takový jako pochyby a najednou jsem začal žít vlastně jakoby, jako tím studenstykem životem a to byl pro mě vlastně jakoby dost jakoby, ono to bylo hezký období, ale nebylo to tak super jako předtím no a to prakticky vlastně jako že pokračuje, ale díky tomu vlastně, já to беру tak, že vlastně cokoli jako udělám, tak to mě posune, já bych nezměnil nic z toho, co se stalo, vůbec nic, ani jednu věc jako, i ty průsery byly vždycky k něčemu dobrý a prostě jako kdybych nebyl na té FAMU, tak bych nepotkal svoji ženu, nebyl bych, neměl bych děti, nežil bych tady a tak dále, všechno to jako, to co vedlo k tomu, jak se mám teď a já jsem s tím spokojenej, takže nezměnil bych vůbec vůbec nic. No, já nevím, jestli, odpověděl jsem na tu otázku?

T: Jo jo odpověděl. Nic vám to nevzalo?

P: Ne vůbec, vůbec. Jako spíš přineslo, no tak jako samozřejmě že to něco vezme žejo jako, ale ani si nevybavim co...

T: Dobře. Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě zajímaly vaše cíle, plány a sny, nebo přání?

P: Tak já cíle nebo sny, moje , já mam jako několik snů, jako co bych chtěl jako zrealizovat v rámci jakoby nějaký jako svý touhy jakoby seberealizace a prostě to, co bych chtěl vytvořit, že mám nějakou

představu že mam v hlavě nějaký komiks jeden krátký film, jeden dlouhý film a pak mám nějaký, nějaké i skulptury ze skla, který chci vytvořit, který prostě, na kterých třeba jako pracuju, nebo je plánuju a je toho hodně, vlastně jako je toho hodně, že nevím, na co se mam jakoby dřív soustředit, protože mně připadá, že každá ta věc má nějaký jako období, že teď se na to nemůžu soustředit protože vlastně jakoby spousta z tech věcí jde realizovat jenom jako v klidu, že když člověk jako pracuje od rána do večera a pak přebírá děti a najednou prostě je devět hodin, když jdou spát, a člověk pak je rád, že si něco přečte, než jako odpadne nebo, že všechno to je jakoby, a s tím jsou vlastně jako i spojený můj sen mít někdy svoje vlastní pracoviště, protože pracuju pořád z domova a tady to je úplně ponižující žejo, že tady jsou ty dveře a tady jsou takhle jako nalepený ///ukazuje na prosklené dveře///, oni mají ty hlavy tady na tom, teď tady lítají a to člověk jako, když člověk něco tvoří, no je to ponižující <smích>, si připadám jak jako, jak japonec v nějaký kóji tam prostě a já mam prostě jako sen mít někdy jako svůj, svůj jako ateliér nebo nějaký jakoby kancelář nebo jakoby nějaký svůj prostor, kam budu moct jako chodit. Kde mě nikdo nebude kontrolovat, jestli pracuju nebo nepracuju, nebo jestli, nebo mi sem nepřijde žena říci: „nechci tě rušit jenom maličkost, nesundal bys mi tohle ze zhora ze skříně“, no a celá koncentrace je v prdeli a než se do toho člověk zas dostane, tak to může trvat třeba jako půl hodiny a když je to ještě jakoby tvůrčí činnost jakoby, kdy to má člověk dělat něco jakoby uměleckého, tak potřebuje, aby ho nějak jako líbala múza a ona prostě jako nepřijde jako na zvanou, na lusknutí prstu, to člověk se musí do toho nějakým způsobem jako ponořit a chvíli v tom jakoby se čvachtat, být v tom jako a nejde to dělat tak jakože třeba to, že třeba jako přijde manželka a řekne mi: hele my teďko půjdeme teda na dvě hodiny ven, tak jestli chceš, tak si piš ten scénář“, a já řeknu: „no díky, zkusím to, ale nevím, jestli něco napíšu“, protože to nejde jako nastartovat hned. Tak, mám dvě hodiny a teď je člověk akorát deprimovaný, že má těch 120 minut a ty minuty utíkají a říkám: no, nic nenapišu, jednu větu která je blbá, škrtnu a můžu to zahodit a člověk v tom potřebuje být prostě jako několik dnů, měsíců a to nemam tohleto a jednou to budu mít, já vim, že jo, já vim, že jo, to jsem si tím jistý, akorát nevím, jestli už budu v tom věku, kdy budu mít ty touhy to dělat, jakože jestli budu mít jakoby ten drive, že teď jako cejtím, že to chci udělat, ale je spousta lidí, který tohle tvrdí a že řekne, až budu v důchodu tak budu já nevim vyřezávat a budu si plnit tyhle sny no a potom už jsou takový jako, že si radši pospějí nebo si něco přečtou a řeknou si: a proč bych to dělal, radši si o tom něco přečtu. No, takže mám tydlety jakoby nějaký tvůrčí touhy, to je stopro a chtěl bych prostě jako mít na to nějaký prostor no. Jako, máme hezký pozemek v Českém ráji a třeba jsem si říkal, že bych chtěl tam mít právě jednou ten ateliér. Ale taky to není důležitý pro mě, pro mě, ho tam mít za každou cenu jako, když tenhle byt prodáme anebo zůstaneme tady do smrti, tak se taky prd stane, jakože, že to nebude, není to zas tak, je to takovej malej sen jo, není to velkej sen, ale mít ten svůj ateliér a dělat ty svoje věci, protože, já prostě jako nedokážu být, já mám problémy nějak trošku jako s autoritama a nedokážu být už asi úplně jako zaměstnaný pod někým, abych, a trošku mě i vlastně někdy jako unavuje někomu dělat pořád ten sval, jakože ty vyrábíš něco, co on ti jako řekne, takhle to udělej a člověk to dělá a teďko ho akorát buzerují jo, a nebo když je člověk vlastně v tom řetězci potravním někde na dně, takže bych chtěl mít vlastně jakoby něco, co bych jako vytvořil sám, nebo mít svoji, vytvářet svůj produkt a spíš tu práci dávat někomu, kdo by mi s tím pomáhal třeba, s tou realizací, a nebo bych ani nepotřeboval nikoho k té spolupráci, můžu to dělat sám, i když mám teda okolo sebe okruh lidí, se kterejma strašně rád spolupracuju, takže jim bych dával třeba práci tím, že by sem pracoval na něčem, co bych chtěl dělat jako já, co by bylo jako moje, to jsou moje touhy no, jinak, a samozřejmě a žejo, aby děti byly zdravý a aby nebyly blbě ale nikdy je nebudu nutit do toho, aby v budoucnu prostě jako, aby měly doktoráty, a jestli někdo bude chtít být prostě z nich prodáváčka a někdo zubařka, tak mi to bude jedno, ať dělají prostě, ať hlavně nejsou šmejdí a ať dokážou prostě jako rozlišovat. To bych jim chtěl jako vštípit, rozlišovat mezi jako dobrem a zlem, aby nebyly prostě jako naivní a nebyly to nějaký jako ovce úplně, asi dál. <smích>

T: A máte nějaké nenaplněné cíle třeba z mládí?

P: Jo, těch je taky jako hodně, ale to bylo vždycky spojený třeba s nějakým jako adrenalinem, to jsem, já jsem vždycky miloval přírodu a nějakým způsobem jakoby nějaký vzrušení, takže prostě nikdy jsem neskočil padákem z letadla, i když jsem jednou tomu byl blízko, nevyšlo to, já nejvíc jsem dal bungee jumping, ale že stejně tak jako potápění prostě třeba jako někde, miluju moře, miluju prostě a vždycky jsem miloval tu vodu, rád jsem se vždycky válel někde na dně a pozoroval lidi nad sebou nebo vůbec jako to dění a být prostě jako co nejdíl potopenej, dycky jsem snil o tom, že budu prostě jako se potápět a plavat si někde v hlubinách a tak, mám rád prostě jako, od mala jsem miloval tu přírodu a přírodopisný filmy, stejně tak jako, chtěl jsem se kdysi naučit jezdit na koni, taky jsem to nikdy nezkusil, i když dvě má přítelkyně prostě dlouholetý jezdily na koni jako jo prostě, nevím proč, já jako to *** a je spousta takovejhle jakoby, že to je spíš spojeno s nějakým jako vzrušením, s nějakajma vjemama jako co se mi jako nenaplnily.

T: No a mrzí vás to, že se to nenaplnilo?

P: Néé, nééé. Ale já vim, že prostě jako to potápění si ještě splnit můžu, jízdu na koni taky a to, ale nevím, jestli to ještě budu chtít, furt vim, že můžu, vim, že jsem to nikdy neuměl a můžu a skočit z letadla to můžu klidně v 90, připoutanej teda k někomu asi, ne sám <smích>.

T: A k protikladu k těm cílům, máte třeba i nějaké obavy?

P: Obavy? No jo, tak jako samozřejmě, tak to je asi s tím zdravím žejo, zdraví, že prostě jako nechci, aby mi třeba odešly ruce, nebo abych měl nějaký jakoby aby se něco, protože mám nějakou jako alergii na lepek a žena mě furt jako straší, že to jako nesmím, já to občas jako porušuju, ale ne tak často, když jsem někde na návštěvě, tak si dám chlebiček anebo knedlíky, ale většinou vaříme, máme to založený doma prostě na tý bezlepkový dietě, někdy sežeru rohlík, protože dát si rohlík a nebo normální chleba je prostě jako balada no, jak to člověk nemá, tak to pak oceňuje, ale třeba, právě jako třeba jako, když jezdím autem jo, tak to si jako dost často uvědomuju, že si říkám jako třeba někdy: a je tohle moje poslední cesta? Když vidím nějakou, nějakou hrůzu na tý silnici jo, protože to vídá člověk každou chvíli a uvědomuju si, že to vlastně jakoby nezáleží úplně na mě třeba ten provoz na silnici v tu chvíli, že někdo udělá chybu a já budu mít tu smůlu jo, a takže i se snažím jezdit opatrně, když někoho vezu sám, protože bych nerad jezdil jako prase třeba, když mam děti žejo sebou a ani nejezdím rychle jako, v tom autě jsem jako opatrněj, jednu bouračku, no co jednu, tři bouračky mam za sebou, takže, ale ne, nezavinil jsem je já, a jednu na motorce abych to upřesnil, jednu na motorce a dvě v autě a to jsem byl dycky jako spolujezdec a na motorce jsem seděl sám teda <smích>. Takže to je asi jakoby to zdraví no, abych prostě nebyl jako nějakaj chabrus, abych mohl dál jako pracovat, to by bylo jako nejhorší, já nevím, kdybych přišel jako o oko nebo o zrak jo, tak to já nevím, co já bych dělal jako, prostě jako co bych z toho života měl, nebo kdyby, bolejší mě, bolejší mě zápěstí, že prostě jakoby z té hutě, ježiš a už si zase stěžuju na zdraví, nechci. No, prostě jako bojím se, že jednou budu muset třeba přestat dělat to sklo, protože už mě to, se to podepisuje, některý ty velký věci co dělám, tak prostě jako mám z toho křeče, že třeba jako když jim, tak najednou nemůžu pustit, já nevím, příbory, protože se mi takhle scvaknou ruce a nemůžu nic a nebo se tím budím, že mě to prostě jako, že mě to vzbudí, že mam takovýhle pařátky, než to povolí. A cejtím, že prostě, když se třeba takhle jako udělám klik, tak nejde o to že bych neudělal klik, ale že se neudržím na rukách v tomhle tom, protože mě jakoby bolejší ty zápěstí a je to všechno z práce a to mě trochu straší, že jako když by to došlo tak daleko, že bych nemohl dělat to sklo, maminka se mě zrovna před dvouma tejdnama zeptala, jestli bych si vybral radši sklo, než animaci a právě, že si umím představit, že bych tu animaci přestal dělat, že bych nedělal animaci, ale neumím si představit, že bych nikdy nedělal už sklo jako jo. Že prostě jako to je pro mě prostě jako koníček jo, ale je možný, že kdybych to sklo dělal častěj, tak že by se to obrátilo zas, že bych si jako neuměl představit, že bych

nedělal animaci. Ale to já nevím. Takže z toho mam strach jako, z nějakých zdravotních problémů, že bych neuměl ty své profese, který jsou mi zároveň koníčkem, a nebo že bych tady nebyl pro rodinu a nebo že bych jim byl přítěží a samozřejmě mam obavy o děcka žejo, takže když vidím všude nějakýho jako, nějaký problém, to mam asi jako po mámě, protože máma ta má jako fantazii a hned vidí jako něco, co by se jako mohlo stát, Liduška ta je víc bezproblémová, ta těm dětem jako dovolí všechno a já už vidím někde jak padaj žejo a jak jsme si to zažili s tou vopařenou Rózou, tak prostě jako mam o ně jako strach no, takže to se jako bojím no, o ně. Ještě něco?

T: Toť vše. Nebo, nevím, jak z vaší strany. Tak jo. Doposud jste mi vyprávěl o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: Ode mě asi ne, ale vnímám to, že prostě je to takový v poslední době, díky tomu covidu člověk vnímá ještě víc citlivě tu politiku, než ji vnímal, jako samozřejmě mě štvala už předtím, ale tím, že jsem to dost jako ignoroval, protože mě štvala, tak mi to, tak mě to tak netrápilo jako teď, ale že já třeba jako, teďkon jako očekávám, že vlastně jako ta změna může nastat jenom tím, že právě lidi toho středního věku a mladí lidi jako půjdou do té politiky a myslim si právě jakoby ta generace, která zažila ten socik a ví, že to stojí, nebo a byla mladá ještě na to, aby z něho třeba nějak profitovala jo, a nebo je zvyklá prostě jakoby si sehnat informace nebo je nějakým způsobem v tom, mi připadá jakoby v tom věku, kdy by mohla změnit, že tím není jakoby poškozená tím, že prostě jakoby, samozřejmě, ježiš, já už do toho, fuj. Myslim si, že by měla jít do té politiky a začít prostě jakoby nějaký změny v té společnosti tahle generace víc a víc jo, protože všichni ti, co jsou prostě jakoby tím bolševismem zkažený, podle mě to je prostě tak, to tak, kvůli tomu to tady takhle vypadá, že *** a měli by víc jakoby vychovávat asi to své okolí tahle generace, protože je to znát no, jakože všichni, kdo jsou teďka jako u moci, tak to jsou prostě jako bejvalý bolševici a nebo demagogové a prostě pitomci, ale to samozřejmě se najde i v té naší generaci, to je prostě jako jasný žejo, ale myslim si, že, že je potřeba už do toho víc jakoby, vobměnit, vobměnit to mladšíma lidma tyjo.

T: No a vy jste říkal vlastně, jak byste si představoval, jak by se měla ta další generace chovat. A napadá vás ještě třeba nějaká očekávání od té společnosti jak to je? Od lidí ve vašem věku, jak by se ti lidé měli chovat, nějaká očekávání?

P: No, to ani ne, to mě připadá, že ono to teď je to trošku jakoby, mě to osobně připadá to, jak máme rodiny pozdě trošku jako zvrhlý, jako mě to připadá normální, že bych ještě počkal klidně možná, ale, neee kecám, ale když člověk jde třeba do té školky a teď si uvědomuje, že ty maminky, prostě v tomhle věku ženský byly babičky, co chodily pro ty děti do školky jakoby, jsou teď mámy jako jo, to byly všechno, tedko to jsou všechno prostě přes 40 let maminky a prostě před 30 lety prostě to byly babičky v tomhle věku, vyzvedávaly děti ve školce a všichni jsou šedovlasý a vypadá to jako, já potkám mladou holku který je prostě jako 25 bych třeba tipnul, nebo 22 a má dítě a úplně je to jako zjevení jako jo, prostě jako že kdysi si pamatuju, že to bylo normální, a teďkon *** ale možná, že to je spo... ne ono se to posunulo všude takhle, ale víc to je spojený jako třeba s Prahou, nebo s nějakýma určitejma čtvrtěma podle toho, jaká tam prostě jako, jaký tam bydlí zastoupení toho obyvatelstva, jak jsou situovaný ekonomicky žejo, jak dlouho dělaj kariéru a tak. Takže prostě jako byl, někde na maloměstě v jiným kraji to bude jinak, že to bude třeba běžnější potkávat mladý maminky a mladý táty než tady. Tam prostě jako mě připadá jako přes 40 a přitom si říkám: tak a já až tam půjdu, a to mam teprve první rodinu, a až tam půjdu pro Matyldu a bude jí 6 let tak mě bude 49, že budu skoro fakt jako starej, starej knecht jako. Pamatuju si, když někomu bylo 49 a nám bylo prostě třeba 20, tak jsme na něj, na chlapi v továrně jsem koukal jako na dědečky a všichni jako vlastně už byli jako dědečkové a já teprve budu chodit ještě do školky vyzvedávat dítě. No, takže já si myslim, že todleto je jako, že se to vrátí jako, si myslim, že to asi nebude tak, i když nevím, jestli to je takhle na zapádě

taky. Máme spoustu kamarádů, který vlastně jako maj starý rodiče, že je měli jako pozdě. Jo, jak zněla ta otázka vůbec? <smích>

T: Jestli vidíte nějaká očekávání od lidí ve středním věku, ale vy jste vlastně asi odpověděl, že je to hodně liberální.

P: No, dejme tomu.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podíval na střední věk jako na krajinu. To bude otázka přesně pro vás. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: Tak já si hned představím jako tu, jestli tam jsou nějaký překážky, tak žádný hory tam nemam, mam tam takovou placku, a i když mám rád hory, ale zatím si ji představuju jako placku, která je asi jako rozkvetlá louka, je vidět do dálky. Já tam nevidím nějakou jako terénní překážku ani *** asi takovou idylku, asi možná nudnou, takovou jednotvárnou. Ale ono to vlastně jakoby jednotvárný je jo jako. Zvířátka jestli tam jsou? Spoustu ptáků.

T: A co třeba roční období?

P: No, tak já jsem si představil hned jaro, nevím jestli to je tím, že teď je jaro, ale já mam asi jaro nejradši, jako tím, že se to začíná všechno jako probouzet, že to je takový svěží, ty barvy jsou křiklavý, jedovatý, čerstvý. No, určitě je jaro.

T: A jaké to je tam žít?

P: <smích> No snadné. Nemusím si vůbec nic obstarávat k jídlu, prostě jako všechno čerpám z toho okolí. Samo se to do mě vstřebává.

T: A je tam někdo s váma?

P: No tak asi, no asi jo, ale *** já jsem si představoval jenom ten, jak vypadá ta krajina, ale tak jako může tam bejt někdo se mnou <smích>. Ale asi jako pro ten klid bych tam byl teďko třeba rád sám.

T: Dobře. Tak já mám poslední otázku, co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo...

P: Je a můžu ještě.

T: Určitě, povídejte.

P: Já, protože jsem řekl, že bych tam byl rád sám, já totiž jako si to teď strašně jako užívám, když můžu bejt sám. Já mam, člověk, když je utahanej, když už ty děti dává spát a těší se, až usnou, pak se samozřejmě těší a má radost, když se jako vzbuděj a najednou vidí ty živý tvářičky a usměvavý a jak jsou takový, takový ty telátka, ale unaví to prostě v tomhle věku, ta výchova prostě jako unavuje. Já, vydržim toho míň. Už jenom to, když mam něco dělat prostě jako předkloněnej a pak se zvednu a zamotá se mi hlava, nebo jako když člověk chodí s těma, když jsou to batolata, učeť se chodit, teď je vodí žejo a teď se nemůže narovnat, nebo když vstávám od vany, když je meju, boleť záda z toho, ale, ale já mam prostě jako, si strašně jako užívám tím, že to je imrvére hluk jo, já obdivuju prostě ty učitelky v tý mateřský školce, který prostě to maj, to je takovej rachot tyjo, stejně tak, když jde člověk kolem školy jako jo a teď slyší tu přestávku, tak si říká, tyvado, úplně jako si říkám: ježiš to jsou borci, že todleto vydržeť, že to neslyšeť. A já když mam chvíli jako pro sebe a ticho jo. Dlouho jsem neměl třeba jako den, kdy bych tady byl úplně jako sám, a tak to já si tak jako užívám, to je paráda, takže proto tyjo, fakt jako

ty chvíle jsou tak vzácný, že si jich člověk váží jako. No, tak proto jsem říkal tu prázdnou krajinu, že bych tam klidně byl sám no <smích>. No jo, takže poslední otázka.

T: No, já jsem se ještě nad tím zamyslela co jste říkal, vy jste vlastně říkal, že byste tam chtěl být teď sám, ale vlastně tam teď sám nejste.

P: No, nejsem no, jako furt mi tam někdo běhá <smích> a ptá se mě na něco, co to je, jako proč se říká tohle a tak no, takový ty otázky, na co se děti furt ptají, tak člověk musí furt odpovídat a snaží se a někdy teda jako spoustu věcí neví, jak na to odpovědět no.

T: : Dobře. Tak já mám poslední otázku, co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které ten střední věk ještě čeká.

P: Hmmm, no *** asi se, asi o sebe dbát, protože to tělo chátrá a když člověk prostě o sebe nebude jakoby pečovat, což je třeba i můj problém, já si furt jakoby si říkám, budu cvičit třeba tu jogu nebo něco, budu jako prostě cvičit, abych se protáhnul, protože mně vadí, když prostě jako nenatáhnou, nebo se nedotknou pořádně špiček bez pokrčených nohou jo a nebo tohleco, když člověk ztrácí tu ohebnost, protože, nebo když má člověk jako nadváhu zbytečně, což je třeba můj problém, že teďka jako třeba se snažím zhubnout, protože když mě bolejí kolena, tak si umím představit, z nějakýho sportu, tak si umím představit, že prostě jako když budu mít o deset kilo míň, tak to tělo nebude tak zatížený na ty klouby, takže mě to tak bolet nebude jako. Takže si myslím, že tohleto je jako důležitý, aby člověk pečoval o tu schránku, protože pak už může bejt pozdě a to všechno se mu to načte třeba v tý budoucnosti jako, v tom stáří, takže jakoby dbát o to, nějakou prevenci, životospráva si myslím, že je jako důležitá, zaplať pámbu, že mám tu bezlepkovou dietu, že vlastně jakoby furt máme jako nějakou zeleninu a nějaký, že furt jíme nějakou pohanku, quinou a takovýhle, jakože to jsem jako spokojenej, protože jakmile jedu k rodičům jo a dám si k jídlu, předevcírem jsem tam byl, ne včera, včera jsem tam byl. Co je dneska za den?

T: Pondělí.

P: Pondělí, no tak předevcírem, převcírem. Tak prostě jsem si dal jako nějaký chlupatý knedlíky se zelím a s uzeným a to prostě jako mě úplně jako zničí, jako že mi je tak těžko, že prostě jsem si úplně odvyk na tyhle těžký jídla jako a my s tím máme jako problém dycky, když jsme vlastně u kohokoliv, kdo takhle vaří česky, správně česky, tak nás to prostě jako, jsme z toho vyřízený jako jo. A mě to prostě jako, já si to rád dám, protože zas to třeba jako strašně dlouho nemam jako, tak si říkám: dám si to, dobře. Ale pak jsem z toho vyřízenej a říkám si: tak a teďkon radši budu prostě žrát jenom mrkev. No, takže určitě jakoby dbát o ten, o ten, ten, a možná jako se trochu jakoby angažovat právě jako v tý společnosti v tuhle dobu, když, když, on je člověk v takovym věku, kdy učí ostatní a já vlastně jakoby jsem, ale to vlastně jakoby není podstatný, že teďko jsem učil jakoby dva semestry už jakoby na FAMU a že jakoby předávat ty, nejde jenom jakoby o to předávat jakoby svoje vědomosti a prostě jakoby radit těm mladším generacím, ale jde o to jakoby třeba jakoby ovlivňovat to, jak jakoby maj myslet, aby prostě jako se nevytvářel jakoby ta hnusná společnost, sobecká třeba, jako ovlivňovat to dění no nějak, naočkovávat ty lidi názoroma svejma, protože vlastně jsme teď v tom věku, kdy prostě jakoby nás prostě určitá generace jako poslouchá žejo, ať už to jsou ty malý děti a nebo ať už to jsou, spousta mejch kamarádů třeba, jako i ze střední školy, učí na střední škole a vychovává vlastně jakoby ty náctiletý a to si myslím, že to je strašně jako důležitěj, důležitěj věk, kdy vlastně ty učitelé ovlivňují ty děti a jak to budou mít třeba, můžou je ovlivnit tak zásadně, jak to budou mít zbytek života třeba jako jo, v tomhleto věku. A takže si myslím, že v tomhleto asi to je důležitý, aby ta naše generace jako předávala a ovlivňovala lidi tím směrem, kterej si myslím, že je dobrej <smích> no.

T: Tak jo.

P: Jo?

T: Děkuji!

P: Jak to bylo dlouhý ježiš.

KLÁRA

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Krize, napadne mě slovo krize.

T: A ještě něco by vás napadlo?

P: Jako začátek uzavírání možná, jako životního uzavírání, jako začátek konce možná i klidně, když se to takhle vezme. Ale jenom úplnej začátek budoucího konce, jakože to teprve začíná, že vlastně začíná stárnutí zkrátka a dobře.

T: A vám osobně přijde, že to je nějaký začátek konce?

P: No určitě, připadá mi vlastně jako, že zdravotně a energeticky, že určitě cejtím nějaký mírný změny, že jsou to takový začátky něčeho, co určitě bude nějak dál pokračovat, čeho jsem si dřív nevšímala vůbec, větší únava, míň energie a tak no, víc zdravotních potíží.

T: A byla byste schopná mi říct třeba nějaké negativní aspekty toho středního věku, jak vy sama to cítíte?

P: Negativní aspekty no, to je těžká otázka, jak to sama cítím, no určitě je to to, co jsem před chvílí říkala, že vlastně začínají nějaký drobný zdravotní potíže, potom je to takový jako mezidobí, že člověk, aspoň moje generace, nemá děti ještě z domu, ale už má na ně míň energie třeba, zároveň se musí starat o starý rodiče, který jsou třeba nemocný a no určitě tam patří i třeba nějaká ta ztráta sexuální atr, ne sexuální, ale počínající ztráta atraktivity, jako všímání si stárnutí jako změny vzhledu a tak, tak to vnímám jako negativa, který vlastně přicházej mně přijde docela jako najednou, v takových jako skocích.

T: A v protikladu, měla byste zase nějaké pozitivní aspekty?

P: Určitě, tak je to jako to, že člověk už ví, co od života chce, že už je založená rodina, že má člověk vybudovanou nějakou síť podpůrnou a že už je většinou odseparované od svých rodičů, finální jistota, názorová stabilita, taky už toho člověk hodně zažil, tak už ho jen tak něco nevytočí <smích>.

T: Jak vy tedy celkově vnímáte ten střední věk, spíše pozitivně, nebo negativně?

P: Já, když byste potřebovala, abych se někam přiklonila, tak spíš negativně, ale pro mě to teda úplně není dobrá otázka, protože já to takhle neumím rozdělit. Mně právě přijde, že se to pak musí rozdělit na ty jednotlivé aspekty, takže když se zeptáte zdraví, řeknu negativně, když se zeptáte jistota, stabilita, řeknu pozitivně jo, ale prostě, když byste nutně potřebovala, abych se někam přiklonila, jak bývá v dotaznících, tak spíš negativně.

T: Dobře, děkuju. Ted' mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět svůj příběh středního věku.

P: To bude krátký příběh <smích>. Tak mně je teď 43, takže se to týká vlastně třech let a tak, nevím, jestli jako umím říct chronologicky, ale je to období, kdy, a nedá se to takhle říct úplně chronologicky jo, dejme tomu, že když mi bylo 41, tak onemocněla moje máma těžkou nemocí a dva roky vlastně s ní nějak bojovala, bylo to spojený vlastně s nějakou mojí péčí a teďka je to lepší, teď je uzdravená, a teďkon v těch 43 letech onemocněl můj otec, takže vlastně je to takový náročný období zdravotní a do toho obě dvě děti vstoupily do puberty, takže, já to neumím úplně chronologicky zařadit, tak dejme tomu, opravdu v těch letech starší dítě vstoupilo do puberty a mladší ve 42 letech, to jsou ty poslední 3 roky, takže je to takový nabitý těma událostma, spíše negativníma no, protože to přináší víc péče a víc starostí, ale zároveň se objevuje určitá svoboda, že se nemusím tolik starat o děti, že je můžu nechat doma samotný a do toho je tady období covidu, takže to se pak jako hrozně těžko hodnotí jestli, protože, normálně bych vám řekla, že to je hezký období, že děti už jsou starší a můžu je nechat samotný doma a můžu si užívat s manželem, to by bylo jako v normální době, ale ta doba teďka není, takže vlastně poslední rok je zavřená celá rodina doma v době, kdy bysme si měli už konečně užívat nějakou svobodu bez dětí <úsměv>

T: Rozumím. A jak to zvládáte tyhle situace?

P: Jako všichni rodiče pubertáků, snažím se být co nejméně s nimi <smích> V co nejdálší místnosti. Jinak, co se týče nějakého vývoje mého pracovního, tak to je dlouhodobě stabilní, tam nejsou žádné změny, jsem na vrcholu kariéry, na špičce vlastně ve svém oboru a nemůžu si na nic stěžovat vlastně, přináší to celkem, tenhle můj věk, už nějaký ty zkušenosti, který potom můžou vyhledávat mladší kolegové a zároveň nějaký jako zkušenosti, kdy se můžu třeba nějak osamostatnit, nabízet třeba nějaký nové věci, něco nového vyučovat a tak, takže to je taková jako dobrá fáze a prostě ten covid do toho hodil vidle, pak bych vám třeba řekla, já nevím třeba, že cestujeme nebo něco, přesně to období žejo, rok a půl to tady je, tak to nasedá vlastně na téměř celou dobu mého středního věku, když se to bere od čtyřicítky. Blběj čas na sbírání dotazníků, ale to se nedá nic dělat.

T: /// Tlachání o covidu/// Dobře, to jsem odbočila, chtěla bych se ještě zeptat, jestli jste spokojená v té pracovní i v rodinné sféře?

P: V pracovní a v rodinné a vztahové sféře jsem spokojená určitě.

T: Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označil byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Určitě jako, jsou tady, mám myšlenky, který se týkají toho, co ještě můžu stihnout, že se vlastně život krátí a běhají mi hlavou myšlenky, co ještě stojí za to a co už nestojí za to. Co stojí za to mít, co stojí za to dělat, co stojí za to prožít, tím se poměrně dlouho zabývám, to bych označila za tu správnou krizi, jakože je to vlastně takový, já nevím, v tomhle případě to je jako pozitivní krize, nevnímám to úplně negativně, ale recitování nad tím, co ještě stojí za to a že když si řeknu, že mám před sebou, dejme tomu, 40 let, tak co bych ještě chtěla stihnout, tak tím se zabývám opravdu docela intenzivně, tak asi nejméně poslední rok, tak okolo těch 42 let. Potom, určitě tam patří přemýšlení, nebo vlastně loučení se s určitým typem přitažlivosti pro druhý pohlaví, ne, že by to bylo, že by najednou člověk zestárnul a byl ošklivější, ale jako přemýšlení o tom, že, nebo litování toho, smutnění nad tím, že už to není takový jako dřív. Že už člověk vlastně není tak atraktivní, tak to tam taky patří tady do toho období. Určitě tam patří jako téma smrti, který je nějak, no jakože jak umřít, jak se s tím smířit s touhle přibližující se nějakou jistotou a tak už i tohle tam u mě patří jako, asi v kontextu s těma rodinejma událostma hlavně tak, takže to jsou události, který asi bych označila za krizi středního věku.

T: A mohu se zeptat, to téma té smrti, přemýšlíte nad tím z hlediska těch rodičů, nebo už to vztahujete teď k sobě?

P: Vztahuju to k sobě, vztahuju to k tomu, co bych si já přála, asi určitě v kontextu těch rodičů, jak to oni mají, co bych chtěla jinak, co bych si přála, co bych si nepřála, určitě přemýšlím o tom, co se mi může stát z hlediska toho, co se stalo jim a jak mám vlastně si zajistit, nebo přemýšlím o tom, jak vlastně si udržovat vztahy tak, aby bylo třeba dost péče pro moji osobu a i taky o tom, jako opravdu mě napadají myšlenky, to vám možná jiní lidi neřeknou, my psychologové jsme v tomhle ustřelený, ale jak, jak by si člověk přál, aby to bylo rychlý, jak by si nepřál některý způsoby umírání a tak, tím se zabývám docela často, ale zase já jsem každé tejden v nemocnici, já tohle téma řeším, takže
///vypadlo video na chvíli///

T: Moc děkuju za odpověď. Tak já se vás zeptám dál, co bylo nejtěžší zkušeností vašeho středního věku?

P: Hmm, možná, když to právě, vztáhnout to jako na nějakou konkrétní zkušenost asi úplně neumím, protože to jsou spíš představy, který já si představuju v hlavě, jo jako rodiče jsou nemocný, ale můžu bejt nemocný v pozdějším věku, možná tohle je jako nejotřesnější zkušenost, jakoby ta kombinace pubertálních dětí a nemocných rodičů, to jako určitě. Jo, ale nevím, jestli to souvisí vyloženě se středním věkem ty nemocný rodiče, je to častý, že člověk okolo tý 40 už má ty rodiče nemocný. A konkrétní zážitek, že by mi někdo něco řekl, nebo udělal, nebo že bych ztratila práci kvůli svému věku, já zas pracuju v oboru, kde věk je spíš jako pozitivní jo, takže v tomhle mam štěstí, a nebo, že by mě opustil někdo kvůli tomu, kolik je mi let, tak to taky ne, takže spíš ty rodiče, souběh rodičů a pubertáků jako kombinace.

T: Rozumím, to musí být těžké pro vás. A jak se s tím vypořádáváte?

P: No, věnuju se tomu, co mě baví a mam strašně přísně vyměřenej čas na to, abych odpočívala a dělala prostě věci, který mě zajímaj a myslím, že to taky tak nějak jako souvisí se středním věkem, že si člověk už umí jako říct, že si nutně musí odpočinout, tak, přísně si hlídám, abych měla dostatek volného času s dostatkem pohybu, dostatkem společenských příležitostí a tak. Jinak, to je pro mě moc těžká otázka, pro psychologa, jak se s tím vyrovnáváte <smích>, vám na to asi neumím jednoduše odpovědět. Chodim na terapii taky, kromě jinýho, abych si ulevila samozřejmě.

T: A pomáhá vám to?

P: No rozhodně. Moc, moc.

T: A mohu se zeptat, jak to probíhá ta terapie, jestli tam mluvíte takhle o těch věcech, které vás trápí, nebo jestli to má nějakou jinou formu?

P: Mám verbální terapii, takže témata, který přinesu, probíráme, je to prostě slovní, slovní terapie, pomocí slov, takže žádný cvičení, nebo žádný relaxace, prostě se ventiluju, to, co zrovna potřebuju, to, co zrovna přinesu.

T: Děkuji za odpověď. Já bych se teď ráda zeptala, co byste označila za nejpozitivnější zkušenost nebo moment?

P: Asi nezávislost určitá finanční a postavení, taky možnost si rozhodovat o svém čase, víc jako být svým vlastním pánem, nemusím někde hákovat v Kolbence v uvozovkách od sedmi do čtyř a vlastně věkem, zkušenostma, tím, že se člověk stane na poli práce žádoucím, tak se otevíraj možnosti, jak si prostě nadiktovat svý vlastní podmínky, takže to je úplně jako asi nejhezčí zkušenost tadytoho věku, že ani, že nejsem ani stará, ani mladá, jsem dost stará na to, abych měla hodně zkušeností a dost

mladá na to, abych byla flexibilní. Asi je to ta pracovní rovina a tím pádem rovina nějaký nezávislosti, jako že se člověk pak může sebrat a někam jet třeba <smích>.

T: Rozumím. Můžu se zeptat, vy jste mluvila hodně o těch zkušenostech vlastně v podobě nějakých aspektů, aké vám to přináší pocity, myslíte, že byste byla schopná vypíchnout i nějakou událost, která vám třeba udělala nějakou strašnou radost, třeba nějakou jako úplně nejpozitivnější?

P: <Smích> Tak to počkejte, já budu chvíli přemýšlet. Totiž mě přijde, že jsou to samý takový relativně malý věci, který přichází jako nenápadně, plíživě, že to je jako vývoj, že to není jako že najednou lup a člověk dostane nějaký nový místo. Já jsem třeba na svém současným pracovním místě deset let a takže, takže nevím. Nevím nějakou jednu konkrétní událost, co bylo nějaký úžasný, protože já vlastně mam ten život takovej stabilní a všechno je to jako vývojový, všechno, co jsem žila předtím, se jenom nějak hezky přesunulo do současného, takže asi se tam nějaký velký události nedějou, jenom spousta malejch, který teďka nedokážu vypíchnout. Jo, za poslední tři roky jsem třeba určitě nezískala nový místo, nebo novej vztah, nebo něco takovýho. Možná hezká událost byla jedna, ale to není asi nejlepší, a byla to, když vlastně jsem zažila nějaký zážitky odděleně od dětí za poslední tři roky, že jsem si vlastně mohla dovolit někam vycestovat bez nich a potom taky určitě vztahově mě hodně jako povzbudilo, jak jsme vlastně jako rodina hezky zvládli covid, hezky, se dalo vopřít jako o rodinu a i v tom, jak jsme tady všichni byli zavřený. Ale to sou věci, který nějak nevím, jestli jsou to ty události, to jsou nějaké věci, který považuju za takový jako běžný.

T: Nevadí, nevadí, děkuju. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“, „bod zlomu“, „bod změny“?

P: Možná jako bod zlomu, já jsem asi před dvěma rukama onemocněla nějakým banálním onemocněním, nějakou jako laryngitidou nebo něčím a nejsou to ani dva roky, je to asi rok a půl a vlastně od té doby si všímám jako strašně znatelný ztráty kondice a to jediné tohle jako bod zlomu, co se týče jako kondice, protože já to vlastně měřím, já jsem aktivní sportovec a měřím to na tom, kolik uběhnu kilometrů a vlastně si všímám od té události jako rapidního zhoršení výdrže a kondice jako takový prostě, z deseti na tři kilometry třeba jo, teď při pravidelným tréninku uběhnu do čtyř kilometrů maximálně, předtím to bylo deset a to je teprve rok a půl zpátky, takže vlastně onemocnění, který by asi úplně mladej člověk zvládnul bez jakýhokoli zádrhele, a byla to nějaká jeno streptokoková angína, nebo nějaká laringitída nic prostě jako hroznýho, ani jsem nebrala žádný léky, tak prostě mě takhle jako ovlivnilo vlastně na kondici, to mi přijde, že to je nějaký jako zásadní jo. Bod zlomu možná, ale jinak ne, jinak žádný bod zlomu není, to jde pěkně pomalu a plíživě.

T: Jako v každém věku. Tak jo, vzpomněla byste si třeba i na nějaká důležitá rozhodnutí související s tím středním věkem?

P: Hmm, nevím taky zase, složitá rozhodnutí, asi ne, zásadní rozhodnutí asi ne. My jsme poslední tři roky nic nedělali, to je opravdu těžký tím, jak jsem v tom středním věku teprve krátce v průběhu covidu, tak jako žádný rozhodnutí tady nepadlo, možná nějaký rozhodnutí o dovolený, ale jinak ne.

T: Dobře. Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Co myslíte, život, nebo střední věk?

T: Život.

P: To jsou teda zápleklité otázky, co život dal a vzal jo? <smích> Tak to fakt nevím, to bych asi ani terapeutovi nedokázala odpovědět na takovouhle otázku, co život dal a vzal, asi moc všeobecně pro mě.

T: To je zápleklitá otázka pro všechny, musím říct.

P: Asi moc obecně formulovaná. Tak já mam, když se z toho pokusím vyhrabat, já mam jako velký štěstí na vztahy a na práci, takže vlastně můžu říct, že život mi dal trvalý vztahy, který jsou pro mě velká hodnota a práci, ve který mám možnost jako pomáhat druhým lidem, ale která mě baví, je to vlastně můj největší koníček, tak to je asi co život dal a co vzal, no já nevím, mládí, krásu <smích>, ne nevím, co přesně všechno mi vzal ještě, zatím mi toho moc nevzal život, spíš to cejtím pozitivně, když se na to podívám zpětně, než negativně, já jsem taková jako spokojená.

T: Spokojená celkově s tím životem?

P: Jo jo jo, jsem.

T: Dobře. Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě zajímaly vaše cíle, plány a sny, nebo přání?

P: Tak u mě je to všechno provázaný, tak já už na tom většinou pracuju, takže do budoucna bych chtěla přednášet a lítat po světě, dělat jakoby nějaký výcviky a cestovat po světě a hlavně do zemí, jako je Gruzie a takový a pak bych chtěla cestovat s manželem bez dětí, až děti vyhlídnou z hnízda, a chtěla bych projet některý kontinenty s ním a no, to je asi tak jako všechno, co se týče nějakých jako koníčků, tak že budu dělat to, co teď, nějak mi přijde, že všechno, co chci v budoucnu, že to vlastně trochu dělám i teď, až na to cestování, protože to cestování je jako složitý, jako ne, že bychom necestovali, ale necestujeme tak jako intenzivně s těma dětma no. Nemam jako pocit, že se vlastně moc liší věci v budoucnu od věcí, který podnikám teď. Líbí se mi ten životní styl, jaký teďka mám docela, až na to, že se teďka nedá cestovat. Takže tak, takže vlastně, pracovní stejně, vztahově stejně si to představuju a no, asi si nemyslím, že budu mít na něco víc času, to je naivní, ///tady mi furt padá snubní prstýnek, to je teda opravdu zajímavý/// a možná budu trochu víc odpočívat, musím odpočívat, jako povinně, abych to zvládla, ale jinak nic dalšího.

T: A máte třeba i nějaké nenaplněné sny z mládí?

P: Asi to cestování, protože když jsem byla hodně mladá, tak jsem musela rychle začít pracovat, takže jsem cestovala docela málo, takže jediný vlastně nenaplněný je opravdu procestovat další kontinenty, bez ohledu na to, aby člověk musel sledovat školu dětí, nebo tak a jenom to cestování je nenaplněný přání.

T: A cíl?

P: To mně přijde stejný, cíl a přání skoro. To je to samý pro mě asi. No možná, že to přání zůstává v rovině fantazie, ale u mě to tak není, já vim, že si to zrealizuju, že to prostě proběhne a hotovo, pokud to nějak bude, takže vlastně cíle a přání, to je stejný.

T: Dobře a v protikladu k tomuhle, měla byste třeba i nějaké obavy?

P: Mám obavy určitě o zdravotní stav lidí, který mám ráda, chci tady být co nejdýl se svým mužem a takže tak, určitě mam nějaký aspoň malý obavy o to, aby byl dlouho zdravý a taky samozřejmě o zdraví jako svoje zdraví, mam obavy, nějaký procento strachu, jako jak budu zvládat svoje stáří s tou ubývajícím energií, tam určitě je. ///Slyšíme se?///

T: ///Ano///

P: ///Já vás neslyším///

T: ///Já vás slyším///

P: ///.....///

T: Děkuji za odpověď. Tak já bych se váš ještě ráda zeptala, doposud jste mi vyprávěla o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: Já vůbec žádnéj pocit žádných tlaků nemam, ale vůbec a ani si nemyslím, že je tady tak silnej postoj k tomu, co se očekává od lidí středního věku, možná se očekává, že už budou mít děti, což už jsem nějak naplnila už dávno a ani se nějak neočekává, že budou mít děti v teenagerovskym věku, některý lidi začínaj ve čtyřiceti, takže vůbec nemám pocit, že by se něco očekávalo, naopak, jako že očekává se, že budou lidi žít hodně svobodně a že někdo se na to možná vykašle, na ty děti a bude cestovat, vůbec se necejtím pod žádnym tlakem teda, jako od společnosti vůbec. A já nějak naplňuju naprosto standarty toho, jak si asi lidi představujou člověka ve středním věku, to znamená ve stabilním vztahu, se stabilní prací a se stabilnim pracovním postavenim a tak, takže asi možná i díky tomu necejtím žádnéj tlak, možná, že kdybych to takhle neměla, tak bych ho cítila.

T: Rozumím. Mě docela zaujala věta, vy jste říkala, že necítíte tlak, rozhodně ne od společnosti, cítíte ho odněkud jinud?

P: *** No možná od dětí, to je zase, to je prostě přirozený, na to maj právo, jakože někdy mám pocit, že si děti nepřejou jako [1 slovo nesrozumitelně] člověka ve střednim věku, že maj možná představu, že by člověk neměl pařit, nebo něco takovýho, tancovat, nebo se chovat tak, jako voni, tak to možná jo, ale to je takový jako malý a přirozený a normální, nenene necejtím nikde žádný tlaky.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podívala na střední věk jako na krajinu. To bude otázka přesně pro vás. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: Musím říct, že střední věk ve mně nevyvolává žádný metafory na krajinu <smích>, takže to, co teďka popíšu, bude spíš nějaká moje hezká představa nějaký krajiny, kterou si já představuju, ale, představuju si Petra, svého muže na konkrétním místě, kde jsme spolu byli a je to, vypadá to jako Stolová hora trochu, ze který se koukáte na hezkou krajinu a na tý Stolový hoře, rostou tam jako stromy, je tam takový jako intimně a soukromo a vy se koukáte a máte velkej rozhled, to mi v tom připadá důležitý, že jako vidíte spoustu věcí z vrchu, že máte nadhled. Počasí je tam podzimní, takový jako babí léto, ještě je hodně teplo, můžete mít triko s krátkym rukávem a rostou tam všechny možný druhy stromů, takže je to tam takový krásně barevný, některý stromy už jsou trošku odkvetlý a některý jsou ještě pořád hodně zelený.

T: A žije tam něco ještě?

P: Moc zvířat tam není, je tam bezpečno, jsme tam spíš sami spolu jako, jako jednotka. Sem tam tam choděj na návštěvu nějaký tůristi, ale zvířata tam nejsou, protože to je moc nahoře.

T: Dobře, takže nějaký kamzíci.

P: Možná, sem tam <smích>. Je to taková soukromá Stolová hora.

T: Dobře a jaké to tam je, tam žít?

P: Je to tam moc hezký, možná do budoucna by to tam mohlo bejt trochu osamělí, takže bychom museli zvát nějaký další, jiný lidi z jiných Stolovejch hor, aby za náma přišli, ale jinak se tam máme dobře.

T: Dobře. Poslední otázka, co byste vzkázala nebo doporučila lidem ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká.

P: *** No, těm co ještě čeká, tak bych doporučila aby, vlastně já jsem spokojená s tím, i se všema těma negativama, s tím, jak to v tom středním věku je, takže bych jim doporučila, aby se připravovali vlastně celou dobu, třeba už ve 30 letech na to, co přijde a aby celou dobu plánovali a celou dobu na tom pracovali, aby to nebrali jako předěl, ale aby to brali jako kontinuální proces, tzn. aby neměli najednou pocit, že ve 40 letech přišel teď a tady střední věk a něco musej jako rychle udělat, ale aby pořád prostě pracovali na tom, aby byli spokojený, už od 30 dál a aby nikdy nedělali velký plány do budoucna až někdy, ale aby prostě realizovali ty věci hned, jak to jde, jakože žádný za patnáct let něco možná budeme dělat, ale aby pracovali na tom, aby to šlo co nejdřív, to bych jim asi vzkázala. A good luck <smích>.

T: Tak jo, tak vám moc děkuju, já vypnu teda to nahrávání teď.

LUCIE

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Donedávna mě asi napadalo spíš třeba kolem padesáti, teď možná přemýšlím, jestli to je už i dřív.

T: A nějaké aspekty toho středního věku třeba?

P: Možná, když si člověk najednou přestane připadat úplně mladý a když třeba děti trochu odrostou a najednou přestane být v takovym tom kolotoči, v kterym byl hned po studiích a začne přemýšlet znova o tom, jestli to dává smysl tak, jak si to nastavil v těch 20 nebo 30.

T: Dobře. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět svůj příběh středního věku.

P: Tak protože jsem měla děti až docela pozdě, až v 35, tak vlastně jsem dlouho studovala, dlouho cestovala, potom jsem teda byla matka s malými dětmi a teď, ve chvíli kdy je právě těm dětem třeba 6 a 3 mi právě připadá, že jsem se vlastně poprvé dostala do momentu, kdy vlastně poprvé začínám vnímat, že už to asi může být střední věk a kdy vlastně, ještě tím, že učím na vysoký škole, tak mam vlastně dvacetiletý studenty a teď si vlastně najednou poprvé v životě uvědomuju ten dvacetiletý rozdíl mezi námi, možná tím.

T: No a v té rodinné sféře třeba, co se dělo od těch 40.

P: Asi na jednu stranu hodně stabilita, která vlastně do tý třicítky u mě asi moc nebyla, že jsem hodně cestovala, hodně jsem bydlela každou chvíli jinde a vlastně v těch 35 jsem poprvé měla vlastní bydlení a bydlela jsem dlouho na stejnym místě, měla jsem všude pořád svoje věci a nikam jsem je nestěhovala každých půl roku a potom s dětmi, tak samozřejmě nějaký hodně zázemí, kdy jsem si připadala docela, určitě mě to naplňuje hodně, víc, než jsem si myslela dlouho a takže vlastně asi taková určitě nějaká mnohem větší stabilita než dřív a zároveň možná takový větší stereotyp než dřív,

ale který mi asi vadí míň, než jsem si myslela. A co se týče těch dětí, tak teď je to takový, takový hezký věk, kdy si užívám hodně s nimi a zároveň se snažím najít nějakou rovnováhu mezi prací a rodinou a najednou ta práce pro mě začíná bejt možná míň důležitá, než bejvala dřív, ačkoli jsem dycky byla hodně ambiciózní a něco jsem si pořád splňovala a vytyčovala, takže to se teď možná taky trochu změnilo, že jsem v něčem možná tak malinko rezignovala a přitom si nepřipadám úplně jako že by to bylo nějaký vlastně zklamání, nebo že bych se něčeho vzdala. Tak asi takhle, nebo ještě něco?

T: Ještě jsem se chtěla zeptat, jestli jste spokojená?

P: Myslím si, že jsem vlastně hodně spokojená, že je to vlastně asi jedno z nejspokojenějších období co se týče takový vyrovnanosti a klidu a možná opravdu tam nějak nastupuje takovej moment, kdy si začínám říkat, že pokud bych ještě něco chtěla měnit, tak bych to asi měla měnit teď, abych to nenechávala pak třeba ještě někdy na, až mi bude 50,60 a až vlastně už třeba se mi do toho nebude chtít, takže možná ještě naposledy přemýšlím o tom životním stylu, jestli je to ten ideální, kterej jsem si představovala, nebo jestli jsem se někam posunula mezi tím.

T: A byla byste schopná vypíchnout pozitivní aspekty toho středního věku?

P: Myslím si, že vlastně jsem, že se člověk hodně najde, že vlastně tam nejsou takové ty pochyby, které jsem mívala dřív, kde se člověk právě tak nějak hledá, přemýšlí o tom, kdo je, hodně věcí si řeší, tak asi taková ta určitá jistota, že to dává tak nějak smysl, potom ve chvíli, kdy jsme, kdy nám jako snad docela hezky funguje rodina, tak vlastně potom i nějaká ta jistota, taková pohoda doma a asi i nějaký to zázemí v té práci, že teoreticky, kdybych nechtěla nic měnit, tak to tak asi může zůstat na dlouho, a vlastně jsem spokojená, takže vlastně asi jsem na hodně místech dosáhla toho, čeho jsem tak přibližně chtěla, do teď mě to hodně baví a zároveň vlastně se tam objevil nový prvek ty děti, který mě naplňují víc, než jsem si kdysi myslívala, takže právě třeba i zvažuju, jestli to ostatní je natolik zásadní jako jsem si myslela, že by mohlo být.

T: A v protikladu k tomu, byla byste schopná říct i třeba nějaké negativní aspekty?

P: Možná, že mi tak asi opravdu nedávno relativně poprvé napadlo, že už jsem stará a že vlastně už tak musím začít přemýšlet o tom, že už se ten život blíží vlastně třeba k půlce a že člověk vlastně najednou poprvé ztratí takový ten pocit, že ještě všechno je před ním a všechno ještě ho čeká a možná pak asi časem nějak stárnoucí rodiče, což my zatím úplně ještě naštěstí řešit nemusíme, takže asi ty ostatní jako problémy se nás úplně asi nedotýkají.

T: Dobře. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označil byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Mně přijde, že právě relativně nedávno a vlastně to pro mě bylo něco úplně nového, asi to nebylo pro mě třeba příjemný právě takový ty různé pochyby nebo to uvědomování si toho věku, ale vlastně opravdu třeba před možná půl rokem poprvé, když jsem se po mateřský vrátila do práce a vlastně jsem se tak nějak dostala do nějaký další fáze, že jako už jsem nebyla ani ten student, ani ta čerstvě pracující po studiu, ani ta čerstvá matka a najednou vlastně už to bylo taková ta fáze, která už to vlastně není úplně, nic z toho už není úplně nový, všechno tady už kdysi bylo, už i ty děti mam nějakou dobu, už i ta práce se vrací vlastně k něčemu, co už jsem kdy začala, někam dotáhla a právě je to takový možná moment, kdy přemýšlím, jestli vlastně vůbec ještě se obtrátit jiným směrem, jestli vlastně to takhle funguje dobře, jestli v tom takhle pokračovat.

T: A funguje to dobře?

P: Asi to funguje dobře, asi právě jak říkám, já jsem se vždycky asi hodně, hodně chtěla nějak realizovat, a vlastně teď v tu chvíli přemýšlím, na kolik je důležitá pro mě ta realizace, což je zajímavý že jsem vlastně, že opravdu hodně, hodně známých kolem se na tý mateřský znova hledalo nebo našlo někde úplně jinde a já jsem si vždycky myslela že jsem se už dávno hodně našla, a vlastně teď znova přemýšlím o tom, jestli to je ten úplně nejlepší směr, ale možná to má zároveň i , možná to má vliv teď ten koronavirus, že vlastně je těžko odlišit, co z toho je kvůli věku a co z toho je teď kvůli tomu, že jsme teď byli rok relativně dost izolovaní a vlastně jsme třeba i trochu změnili ten životní styl v souvislosti s tím covidem, kdy jsme třeba byli hodně často mimo město a, což mi vždycky přišlo protivný, a najednou vlastně vnímám, že ne všechno by muselo být možná o tom žít ve městě a pracovat na vysoký škole a dělat vědu a že by vlastně mohl ten život být docela slušný i třeba někde na samotě, když člověk asi není úplně úplně nějaká špička ve svém oboru nebo tak.

T: A označila byste to přemítání tedy jako krizi středního věku?

P: Jako možná se, jestli to něco tako... No, napadlo mě to v souvislosti s tím, i jsem si vlastně možná někdy před půl rokem vyhledávala, co vlastně přesně se dozvim pod krizí středního věku, jestli to tak jako odpovídá, ale nejsem si úplně jistá, možná to souvisí právě jenom jakoby s tím návratem do práce, možná to souvisí i s tím, těma okolnostmi v té společnosti, takže nejsem si úplně jistá, jestli to je jako nutně krize středního věku a zároveň si nejsem úplně jistá, jestli to je jako jenom krize. Že vlastně jako nemyslím si, že bych se měla špatně, nemyslím si, že bych byla výrazně nespokojená.

T: Dobře. Tak já se vás zeptám dál, co bylo nejtěžší zkušeností vašeho středního věku?

P: Já myslím, že asi úplně žádná špatná zkušenost není, že naopak se nám relativně dobře podařilo najít rovnováhu ve všem možným, v nějakým tom fungování rodinným, vybalancovat nějakou tu práci a s manželem a najít si čas na děti, takže vlastně i ta práce pořád je hodně zajímavá, takže vlastně asi úplně vyloženě nějaký špatný, nevím přesně, jak byla ta otázka?

T: Zkušenost, jaké jsou vaše špatné zkušenosti toho středního věku?

P: Asi možná nějakou jako takovou obavu z toho, že dál může být jenom hůř, protože jako úplně nejlíp už bylo, ne. No, takže asi možná spíš taková nějaká obava, jestli vlastně jakoby to nejlepší nemam za sebou a teď už to bude čím dál víc jako takový, víc problémů se zdravím, s těmi stárnoucími rodiči, s okolím, s odrůstajícími dětmi, a i s vlastním zdravím, nějaký přece jenom trošku, asi takovou jako přece jenom, ne snad žárlivost vůči těm mladším, ale aby se člověk nezačal jako vůči nim vztahovat a říkat si jako: to byly léta a já už to mám všechno za sebou. Nebo možná něco takového, právě i tím, jak jsem vlastně jako obklopená hodně těma studentama a vlastně v nich vidím takovou tu, takovou tu energii, takový to právě, jak si myslí, že je všechno ještě před nima, pokoří celý svět, tak možná jako to mi je malinko líto, že si myslím, ale že si přitom nepřipadám že bych si nesplnila to, co jsem si přála, ale i to, že to mají teprve před sebou a že jsou tak jako nadšení a mají tolik plánů a já už vlastně zas jako úplně tolik plánů nemám, protože člověk, kdysi jsem i hodně cestovala, bylo to pro mě taky hodně zásadní, ale vlastně jsem si i v tom cestování splnila jako strašně moc těch plánů, těch, těch nějakých plánů, co jsem chtěla...

T: Snů.

P: Snů, děkuju. A teď už vlastně jako nemam úplně jako, furt bych ráda, až zas třeba děti malinko odrostou, což je třeba víc cestovat, ale zároveň jsem vlastně spokojená aniž teďka někam moc jezdíme a dřív nebyl rok, kdy bych nejela někam čtyřikrát za rok do zahraničí, nebo kdy bych ho celý nestrávila v zahraničí, takže...

T: Dobře. A jak se s tím vypořádáváte, s tím, že vlastně cítíte i nějaká ta negativa?

P: Asi, asi, asi tak, že, asi mně v tom hodně pomáhají děti a vlastně i manžel a to, že vlastně se cejtím dobře doma a že si vlastně uvědomuju, že v době, kdy jsem zažívala všechny tyhle ty výkyvy nahoru dolu strašně moc zážitků, že právě v tom byla taková určitá vykořeněnost a kde mi zase chybělo hodně věcí z toho, který mám teď a zároveň asi, a pořád mam jakoby hodně důležité, ta práce se mi tak nějak prolíná s koníčky, takže si myslím, že vždycky to jsou takový chvilkový myšlenky, který mně třeba někdy napadnou, ale pořád to není něco, čemu bych se nějak poddávala a pořád si myslím, že mě hodně věcí naplňuje a že se dokážu hodně zabrat do té práce a někam se posouvat a že mi to dokáže okamžitě zlepšit náladu, jako ne, že by jí bylo potřeba zas tolik zlepšovat.

T: Dobře. Tak jo, tak obrátíme list a tentokrát se zeptám na nejpozitivnější zkušenost?

P: Hmm, asi opravdu teď ty děti, že mě, že dlouho jsem se nějak nepovažovala za nějaký mateřský typ a dlouho jsem si i myslela, jestli vůbec nakonec dítě mít budu a k cizím dětem jsem nikdy nevnímala nějaký intenzivní vztah, nebyla jsem nikdy úplně takový ten člověk, který dokáže s každým dítětem kolem zapříst hovor a vlastně mě to překvapuje, jak s vlastními dětmi je to jiný a jak mě to hodně naplňuje vymýšlet pro ně program, trávit s nimi čas a vidět je, jak rostou, jak se mění a jak je to vlastně jako ten, takový ten otisk toho, co v nich jako zanecháváme, tak to mě asi nikdy předtím nenapadlo, že to je tak jako zásadní zážitek a no, asi tak a plus vlastně i ten jako vztah stabilní, kdy vlastně vím, že se můžu na manžela jako hodně spolehnout a kdy se jako hodně tak jako časem, že časem se tam objevily, časem zmizely možná nějaký ty třecí plochy, který tam třeba ze začátku byly a tak se to nějak jako relativně, relativně dostává do fáze, kdy spolu hodně věcí sdílíme, nemám nějak asi úplně konflikty mezi sebou, takže asi tady tyhle dvě věci plus asi i to, že ta práce pořád je pro mě stejně zajímavá a neprestala mě bavit a nezačalo to být něco jako, co bych dělala jenom z povinnosti nebo kvůli penězům a asi trochu i samozřejmě ten okruh přátel, ale ten, za prvé se mi tak ty lidi rozprchli po celém světě a všude možně, takže to samozřejmě teď není, co to bývalo, ale tak pořád si myslím, že mám kolem sebe docela slušný okruh lidí, tak asi tyhle čtyři věci.

T: Dobře. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: Možná právě ten, někdy třeba řádově před pár měsíci, ten návrat do práce z té mateřské po 6 letech, ačkoli jsem pracovala vlastně celou dobu, takže to nebylo jako nikdy že bych úplně 6 let zmizela, ale takový ten návrat do toho opravdu pravidelného pracovního procesu v té staré práci na dvě stejná pracoviště, na kterých jsem kdysi byla a přitom ta situace byla trochu jiná, a takže to bylo potřeba trošičku přehodnotit, tak to byl asi možná takový ten, a plus právě to, že kolem mě začínají být zase už i mladší ty matky, takže člověk, jak měl ty první roky toho mateřství úplně posedlý těmi dětmi a vlastně neměl čas se zastavit a popřemýšlet do toho, protože pořád jenom řešil nějaký každodenní starosti, tak vlastně tím, jak děti malinko odrostly, staly se samostatnými, tak je to jaksi najednou prostor na nějaký přemýšlení, tak vlastně asi to se tak nějak sešlo obojí, tak možná asi tenhle ten moment.

T: Dobře. Vzpomněla byste si třeba na nějaká důležitá rozhodnutí související s tím obdobím středního věku?

P: Já si myslím, že jsem právě naštěstí ty rozhodnutí asi dělat nemusela, že vlastně všechno tak nějak pokračovalo, bylo samo sebou, ať už co se týče bydlení, nebo co se týče právě té práce, tak všechno vlastně mi vydrželo po celou tu dobu přes mateřskou, naopak jsem si ještě třeba k té mateřské další práci přibrala, takže spíš možná taková otázka čemu se věnovat dál, jestli opravdu zůstat u toho, co jsem dělala předtím, a nebo třeba trochu se ubírat jiným směrem, a takže vlastně asi tím, že se kolem mě nic moc neměnilo, tak vlastně možná jak říkám, teď asi jako jediný rozhodnutí, který se mi občas honí hlavou jestli opravdu žít v tom velkém městě, ale zároveň nevím, jestli to je úplně spojený s tím

středním věkem prostě, s tím, celkově s tím stavem té společnosti během toho posledního roku, kdy tak nějak všichni asi objevili víc, že to město v tu chvíli jim nic moc nenabízí a třeba tam může být mimo město příjemnější život, asi celý.

T: Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Hmm, hmm *** asi, asi hodně dalo, asi málo co vzalo *** asi právě takový to, určitý nějaký sebevědomí, jako vědomí toho, že jsem tam, kde chci být a že nemusím úplně řešit jaká jsem a zároveň asi právě, jak říkám, že mi to dalo nějakou takovou stabilitu a já myslím, že mi toho zas až tak moc nevzalo, možná právě takový ten pocit té nekonečnosti a to je asi všechno.

T: Dobře. A kdybyste se měla na ten střední věk podívat tak celkově, jak vám přijde ten střední věk, jaké to je?

P: Já myslím, že v mém okolí skoro každý teď řeší právě nějaký ten smysl života, který mi přijde, že jsme naposledy řešili tak jako třeba po 25, kdy veděli, že se mají tak nějak usazovat a že mají začít nějak tak zvažovat nějaký rodinný život a nějak partnerství a tak, tak to bylo podle mě nějak poslední období, kdy tak všichni něco jako řešili, pak následovalo docela dlouhé období, nějakých těch třeba 13, 15 let, kdy všichni se vydali tak nějak určitým směrem a teď vlastně, s kýmkoliv se bavím, tak vlastně většina lidí si řeší takový nějaký další směřování, ale u hodně lidí to souvisí s tou prací, kdy přemýšlí právě třeba ty ženy, čemu se dál věnovat v práci, aby jim to dávalo smysl, aby to dokázaly skloubit s dětmi a vlastně hodně z nich upustilo od nějakých původních ambicí a zase si myslím, že může vlastně tak nějak, taky si řeší vlastně ten rozpor mezi tou kariérou a tím rodinným životem a řekla bych, že asi okolí tak jako, vlastně skoro všichni si v tomhle období něco řeší a vlastně většinou si hledají jako takovou jako rovnováhu, jak to všechno skloubit, aby to všechno bylo zastoupený v takový správný míře. Teď nevím, jestli jsem se neodklonila od té původní otázky.

T: Ne ne, otázka byla, jak pohlížíte celkově na ten svůj střední věk.

P: Takže taková asi jako, zrovna v tuhle chvíli, možná je to později trochu jiný, ale tak třeba jakoby kolem té 40, nebo čerstvě po 40, že si myslím, že všichni si tak nějak jako znovu kladou otázku, jestli ještě, možná i to, že se vlastně právě vydali po těch 25 na nějakou kariérní dráhu, třeba hodně úspěšnou, i třeba dobře ohodnocenou, ale vlastně teď se najednou nějak zastavují a přemýšlí o tom, jestli to je správně, jestli právě třeba mají zapotřebí tolik vydělávat na úkor toho, že v té práci tráví strašně moc času, což jim třeba dřív nevadilo, a i vlastně já to mám možná trochu podobně, že bylo období, kdy mi nevadilo hodně pracovat, protože, protože mě to vždycky hodně naplňovalo a teď vlastně ve chvíli, kdy to je třeba na úkor dětí a nebo kdy třeba nenacházím v té práci úplně ideální podmínky, tak už v sobě víc vidím nějakou takovou rebelii, že to ve mně může podněcovat nějakou snahu případně něco měnit, takže asi takový to nadšení, kdy se člověk vrhne na první slibnou, nebo prestižní práci a byl za ní vděčný, byl na ní pyšný, tak možná takový to zase rozčarování po těch třeba 10 let na tom prestižním nebo lukrativním místě, kdy ty lidi hodně opouští třeba i nějaký ty velký společnosti a dávají se třeba, nechtějí být nikým asi třeba řízení a tak no.

T: Dobře, děkuju. Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě zajímaly vaše cíle, plány a sny, nebo přání?

P: Hmm, asi úplně nemám, asi v tuhle chvíli, znova je pro mě asi důležitá, byla bych ráda, že si člověk vlastně taky začal uvědomovat, že to, že měl nedávno doma mimina neznámá, že to bylo jednou provždy a že vlastně bych byla ráda, kdyby z těch dětí vyrostly osobnosti, na který bych mohla být pyšná a s kterými bych si rozuměla i nadále a asi co se týče pak další práce, tak asi nemám

vyloženě žádné sny, spíš opravdu trochu zvažuju, jestli budu zůstat v těch zaběhlých institucích, v kterých jsem teď, kde vlastně mě ta práce vždycky bavila, ale v tuhle chvíli mě asi trochu obtěžuje ta struktura a ty stanovené podmínky a během mateřské jsem víc objevila možnost pracovat více méně ve stejném oboru, ale víc sama za sebe a víc být pánem svého času, takže ve chvíli, kdy v těch původních pracech zaznívají už častěji nějaké nepochopení a nějaké požadavky, který třeba nejsem úplně s nima zto..., že se s nima úplně neztotožňuju, tak v tu chvíli trochu přemýšlím, jestli se třeba nevydat jiným směrem, ale zároveň si nemyslím, že to jsou úplně zásadní pochyby a vlastně i kdyby to zůstalo tak, tak jako je to teď, tak si myslím, že bych pořád patřila do relativně, patřila bych určitě mezi ty, který by ta práce pořád dál bavila a určitě by to nebylo jenom jakoby něco z povinnosti, že možná asi spíš je pro mě teďka třeba v tý práci asi nový to, že mam, jsem dřív měla jako plnit nějaký příkazy a se kterýma třeba nejsem úplně spokojená, s kterejma se úplně neztotožňuju, což dřív asi jsem to brala, že je to prostě taková instituce, a proto to tak je a když to chtějí, tak to teda dělat budu a nebudu nad tím moc dumat. Tak možná to jsou vlastně jediný, ne vyloženě cíle, ale že si tak jako uvědomuju, že bych se případně mohla vydat i nějak, i nějak na vlastní nohu, ale zároveň bych stejně asi zůstala u podobné práce, takže by to asi nebyl vyloženě nějaký jiný cíl a jiný směr.

T: A nějaké třeba nenaplněné cíle z mládí nemáte?

P: Já právě i tím, jak jsem měla ty děti poměrně pozdě, tak jsem si vlastně asi stihla hodně těch cílů naplnit, stihla jsem, opravdu, jak se říká, já jsem vždycky měla, vždycky jsem hodně chtěla cestovat, hodně jsem chtěla poznávat jiné země, hodně jsem chtěla, hodně jsem chtěla poznávat nové věci a to jsem vlastně jako si asi, asi zvládla víc, než většina lidí v mém okolí, takže asi ve mně určitě, jako na druhou stranu jsem ráda, že ve mně každopádně nezůstala nějaká taková, nějaká taková kdybych bývala, myslím si, že nic takového není, že jsem si to všechno relativně užila a teď, teď jsem zvědavá na to, co bude dál, pak se právě i třeba těším na to, co třeba i s těmi staršími dětmi se třeba bude dát podnikat, ale asi vyloženě nenaplněné cíle žádný nemam.

T: Dobrá a k protikladu k těm clům, nemáte třeba i nějaké obavy?

P: Obavy asi taky vyloženě ne. Asi prostě jenom takový ty obecný, který se mě zatím ještě tolik netýkaj, takže o nich zase tolik nevím, takže je to spíš takový, že člověka trochu jako straší, když by se pak začaly objevovat víc nějaký zdravotní problémy u mě nebo u někoho z rodiny a takový věci, který bych třeba nebyla schopná s nima úplně nic podniknout, který nejsou třeba úplně v mý moci, protože si myslím, že to ostatní je pořád něco takového, co přece jenom do toho můžu nějak zasáhnout, takže asi jediný obavy, že se může stát něco mým blízkým a že bych mohla bejt kvůli nim v situaci, kterou třeba neovlivním, tak to je asi taková nějaká jediná obava.

T: Doposud jste mi vyprávěla o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: Já bych teda řekla, že právě i takový život, jaký teď vedeme, protože právě jsem s tím měla relativně problém dřív, právě třeba před tou 30, kdy se možná, jsem možná dělala něco jiného, než se ode mě očekávalo a vim, že jsem to špatně nesla, ten tlak okolí, a vzhledem k tomu, že tlak okolí téměř stoprocentně ustal, tak vlastně i svědčí o tom, že teď asi tak jako si okolí víc myslí, že jsem se nakonec začala chovat tak, jak bych se měla chovat, ale asi, asi bych řekla, že přece jenom to, že budu mít nějakou tu rodinu, už nějaké ty odrostlejší děti, že budu mít ideálně nějaký vlastní bydlení, asi není úplně možná v pohledu našich rodičů, není pro ně velká, velká výhra, že třeba bychom měli mít hypotéku, že asi by bylo lepší kdybychom měli něco, co nebudeme úplně muset splácet, co bude přímo naše, a takže bych řekla, že asi tyhle věci, nějaká stabilní práce, rodina, děti a případně třeba vlastní bydlení, asi.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podívala na střední věk jako na krajinu. To bude otázka přesně pro vás. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: Hmm asi taková nějaká mírně zvlněná krajina někde ///přišla dcera a sedla si na klín///, takže ta krajina, zvlněná krajina, taková ňáká hezká na pohled, taková sytě zelená jako třeba dneska, když začíná jaro a všechno začíná kvést a taková krajina příjemná na procházení, protože nevyžaduje nějaký úplně výkony, ale zároveň se člověk může tak jako cestou kochat a sem tam taková prostě krajina kus za Prahou, než se člověk dostane do nějakýho dramatictějšího, do nějakých dramatictějších hor a tak <úsměv>.

T: Žije tam něco? A je tam někdo s váma?

P: Tak asi, asi takový ty běžný zvířata, který se daj potkat někde na procházce v lese nebo někde pozorovat z dálky, nějaký srnky a tak.

T: A je tam někdo s vámi?

P: Tak asi zase, když se vracím k tý rodině, tak je to prostě takový klasický rodinný vejlet.

T: A jaké to je, tam žít?

P: Příjemný a zároveň, jak říkám, že tam nejsou žádný vlastně úplně momenty nebo místa, který by vyžadovaly nějaký vypjetí sil nebo nějaký nervový vypjetí a takže je to takový trošku monotóní, ale na druhou stranu takový uklidňující a potěšující nebo tak.

T: Dobrá. Poslední otázka, co byste vzkázala nebo doporučila lidem ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká.

P: <Smích> Hmm, tak co bych vzkázala lidem ve středním věku, to asi nevim, protože si myslím, že vlastně většina z nich se nachází v podobný fázi jako a já nemam ještě úplně srovnání třeba s lidma o trošku staršíma. Asi ty, který ten střední věk teprve čeká, že *** právě no, že možná jako není potřeba vnímat nějakou tu třícítku a rodinu jako konec životní etapy a konec životních plánů, ale že to pokračuje poměrně hezky dál, asi tak.

T: Tak jo, tak já vám moc děkuju.

MIRKA

T: Tak můžeme začít rovnou první otázkou. Když se řekne střední věk, co Vás jako první napadne? Co vám prolétne hlavou?

P: Otázka, co přesně je střední věk. Já nevim. Já bych tam zařadila nějakých 45 až 55, možná by to mělo být širší 40–60.

T: A řekla byste třeba nějaké typické věci?

P: Jo, jo, obecně asi, že děti už odrostli a ještě pracuju, ještě jsem prostě vitální.

T: Děkuji. Tak já bych Vás poprosila, jestli byste mi vyprávěla, jak probíhá ten Váš střední věk. Můžete začít kdekoliv, s čímkoliv, s čím chcete, co vlastně s tím středním věkem souvisí a vlastně bych chtěla, abyste mi vyprávěla něco jako svůj životní příběh.

P: Jéé, tak já nevím jak úplně podrobně. Já myslím, že jsem uprostřed svého středního věku. To nevnímám, že bych byla už za ním. Myslím si opravdu, že střední věk je opravdu od toho, když člověk má děti ve škole, při nejmenším, více nebo méně samostatný a při tom vlastně jako pracuje, takže má dostatek prostředku, času, peněz, známých, ještě jako není izolovanej, nepovažuje se, že by byl ještě jako starej senior. No a můj příběh no, já nevím, to je strašně jednoduchý asi. Já jsem byla v mládí strašně jako workoholik, takže jsem měla děti později. Konkrétně ve 33 a v 35 letech. Takže možná jako, proto vnímám, že jako ten střední věk přišel až později. A osobně bych skoro řekla, že jsem začala cítit až když mě přestalo fungovat manželství, tak jsem to jako vnímala. Mládí už je pryč a tak. Já jsem 2 roky rozvedená. Necelý dva roky. A holkám je teda 18 a 16let. 18 a skoro 17. A jsem spokojená jako, pořád to vnímám, že je to dobrý, že je to fakt jako dobrý. Mám štěstí, že jsem úplně zdravá, absolutně žádný prášky neberu, žádný léky neberu nic. Nemám žádný obtíže, když není COVID, tak si chodím zvesela na jógu a jsem fakt jako spokojená ve svém životě, teď.

T: A byla to pro vás pozitivní změna, ten rozvod?

P: Tak na začátku určitě ne. Nebo ty řekněme, já nevím, dva roky před tím rozvodem, určitě ne. Nojono. To bylo nepříjemný, protože já jsem to třeba vnímala hodně, jako vlastní selhání. Možná o to víc kvůli té mojí profesi, že si člověk jako říká, já bych měla odhadnout lidi. A vlastně si člověk říká, že to jo, já bych měla odhadnout lidi a vlastně si člověk říká, že to neodhad. Ať už sebe neodhadl nebo jeho neodhadl jó, nevím. Takže na začátku jsem to vnímala, jako že selhání, pak teda na rozvodu trval exmanžel, tam bylo teda druhý velký zklamání, protože já jsem chtěla, ať si klidně jde za štěstím, ale že se budeme rozvádět až budou dcery dospělé, protože mě přišlo, že jim hrozí nějaké rozhovory se sociálníma pracovníkama, takovýhle jako, nechtěla jsem je tomu vystavovat, říkala jsem si, počkáme až jim bude 18 a bude o jeden soud míň, který se týká jich, žejo. On trval na tom, že chce hned, tak šel hned. My jsme měli dohodu, rozvod, velmi asi, snadný z toho hlediska, že jsme se vlastně nesoudili, dohodli jsme se na všem, to ano. No a dnes jsem teda velmi ráda. Třeba s ohledem na těm COVID, si vůbec nedovedu představit, že bychom byli od rána do večera všichni společně, protože ta atmosféra nebyla příjemná, žejo, takže nám se nesmírně ulevilo. Říkám nám, myslím mě a dcerám. A jestli je spokojenej on, to já nevím.

T: A co jste dělala, jestli se můžu zeptat? Proč jste se tak rozhodli?

P: No jak říkám, já jsem se vlastně rozvádět nechtěla. Rozvádět se chtěl on, asi klasika, prostě ve svých 50 přišel na to, že chce mladší ženu a štěstí a že mu nerozumím a že ho nepodporuju a neoceňuju ho, a nechválím. Jako nic zásadního, co bych jako viděla jako nebylo. Dokonce si ani nejsem

jistá, jestli ten daněj okamžit nějakou jako ženu konkrétní měl. To bylo takový jako rozčarování, z toho života. Prostě on mi jako neřekl mi důvod.

T: A jak jste se s tím poprala nakonec?

P: No úplně upřímně, já jsem se především napřed bála, že se budeme muset stěhovat z tohoto bytu, takže jako ironií je, že první, co mě jako stresovalo víc, nebylo to, že se rozejdeme, ale to, jak budeme, jak to zvládneme dál žít, jako kam se odstěhujeme nebo prostě jak vyjdeme s penězi, jak to bude žejo. Spíš ty praktický, možná je to mnou, určitě je to mnou. Anebo to už bylo tak, jako *** teď to řeknu brutálně nebo už tam bylo tak málo citu, že mě vlastně nepřevážilo nějaký to zranění z toho odmítnutí nebo odvrhnutí nebo já nevím, jak to říct. Ale tydlety praktický otázky mě jako trápily víc, nicméně on se velmi rychle poté, co trval na tom, že se rozvedeme, asi za dva měsíce se odstěhoval, nejdřív s nějakýma věcmi, za dalšího asi já nevím, 4 měsíce si odstěhoval pak úplně všechno. Takže já jsem byla ráda, že můžeme zůstat v tomhle bytu, že se odstěhoval on, že se o to nepřetahujeme, že se to jako vyčistilo. Ale tak samozřejmě, že mě to jako *** Možná víc než jsem si byla ochotná přijmout ovlivnilo, já jsem musela k doktorce pro prášky, protože jsem nemohla spát. Takový vnitřní chvění, taková [nesrozumitelné slovo]. Asi tři měsíce jsem brala prášky, abych mohla spát, nějaký sklidňující. Malý dávkování, to nejmenší. Ale dneska jsem, říkám, dneska jsem strašně ráda, protože si vůbec nedovedu představit, to byl, a to má spousta starších manželských páru, že se jako bojí společných dovolených a společných týdnů o Vánocích. A tak. Protože jak jsou jinak zvyklí všichni chodit do práce, tak ta interakce je úplně jiná, než když jste doma najednou od rána do večera. Takže já jsem rozhodně šťastná, že hlavně v týchle covidový době se prostě nehádáme doma. Nedohadujeme, hlavně že jsme úplně v klidu.

T: Tak děkuji za upřímnost. Můžu se ještě zeptat, jak to zvládaly holky?

P: No to *** bych jako úplně do detailu, bych to taky ráda věděla. Nikam nechodily, a ačkoliv jsem jim to opakovaně nabízela, od začátku mi řekly obě dvě, že jsou rády, že se rozvádíme. Ani jsem nevěděla, že do té doby je tak trápí, když nás slyšeli se dohadovat, hlavně mladší teda. My jsme se dohadovali dost často kvůli úplnejm prkotinám, ale fakt to vůbec, to až nebyl modrý, byl zelený. To byly úplně nesmysly, jo. Ale já jsem se snažila jako vyhejbat hádkám, to je možná moje vada, ale já nemám ráda hadání se, jako prostě nemám ráda. ///nenahráváme? Nebo nahráváme? **T: já se právě dívám. Jojo nahráváme///** A takže jsem si tak jako brutálně vždycky analyzovala, jestli mě to stojí za to jít do toho sporu nebo střetu. Dohadovat se, nebo ne a co mi jako nestálo za to, tak jsem prostě úplně přecházela. Jenomže to došlo do fáze, že jako *** už všechno bylo správně jenom to, co řekl on. *** Navíc teda postupem času více a více zvýhodňoval mladší dceru oproti tý starší a místy už to bylo tak brutální, že už se to nedalo jako přehlížet. Občas mu to řekla i ta mladší dcera, proč je na mě jako tak hnusnej a tak. A nevím prostě, holky tvrdily od samého začátku, že jsou rády, že se táta odstěhoval, to byla první věc. Že jsou rády, že jsme rozvedený. Pak teda je strašně zasáhlo, myslím, že v první chvíli negativně teď už to jako že jsou rády. A ačkoli ve všech draftech rozvodu máte napsáno, že ty rodiče si jako rozdělujou tu péči o děti. Takže otec mívá každý druhý víkend a většinou se tam píše každé sudej nebo lichej rok, kdo je má na vánoce, o prázdninách, kolik týdnů a jaký, to se tam vypisuje žejo. On se svojí právníčkou tydlety odstavce úplně vyhodili a nahradil to jenom tím, že má děti rád a bude tady pro ně vždy. Vůbec nestojí o to, a nestál na začátku, se s nima vídat, takže

prvních několik měsíců *** se s nima prostě vůbec nevidal. I z toho usuzuju, že nějakou ženskou asi měl, že se mu nehodily. A teď teda jako si s nima denně píše sms a zhruba jednou za tejdén, nekdy jednou za 14 dní s nima jde na hodinovou procházku. Nebere si je v létě, nebere si je v zimě, o Vánocích je odveze na jeden víkend ke své mamince, jako k babičce a většinou ještě tak jednou dvakrát do roka na jeden víkend. I když, já říkám víkend, přesněji na jednu noc. Takže jako pro ně bylo hrozně, myslím si, jako je zasáhlo, že on ten otec o ně vůbec nestojí, když to vezmu zpátky, tak on asi jako nikdy moc s nima aktivně netrávil čas. On si nešel zahrát ani stolní hry, ani když byly malý, ono ho to nebaví, tak to nedělá. Dělal spíš jenom to, co ho bavilo. A teď, když by se jako měl starat, co s těma dětma budeme dělat, tak on se prostě nestará. I když to je tak jednoduchý, byly otevřený kina na začátku žejo a tak. Kdyby šli dvakrát do kina. Prostě já to nechápu, já to nechápu, ale otázka byla, jak to snášej holky. Myslím, že je to zasáhlo nesmírně, že vlastně si je nechtěl ani brát. Ony tedy říkaly, že jsou rády, že nemusej k němu na nějaký víkendy a tak, ale myslím, že měly takový to, od těch spolužaček slyšely, že když se rodiče rozvedou, že jedou dvakrát na dovolenou, na hory a dvakrát tolik dárků a jako tady se to fakt nekoná. Takže možná jako nějaký zklamání a určitě ne kvůli těm dárku, ale spíš kvůli tomu, že ho nezajímají. Nebo velmi málo. Ale jinak opakovaně pořád znovu a doteď jako říkají, že jsou rády, že jako *** jsme se rozvedli a že se nehádáme a že je pokoj.

T: A věříte jim to?

P: Jo, teď už určitě. Po těch dvou letech. Teď už určitě.

T: Tak teď když to vidíte. Zajímavý.

P: A to jako musím říct, že z těch objektivních věcí, kde by to bylo znát, že by třeba začaly víc zlobit, nebo by se zhoršily ve škole. Ani jedno se nestalo, ony jsou prostě zlatý. Musím teda zaklepat. *** Nic nevyváděj hroznýho, jako, asi si daj nějaký pivo nebo víno, když jsou venku někde se spolužáky nebo tak, ale, ale nekouřej, nechlastaj, nefetujou, prostě maj vyznamenání obě dvě. Úplně nádhera.

T: Jste je asi dobře vychovala, vy. <smích> Tak jo. Tak vám moc děkuju, za tuhle otázku. Odpověď respektive. A přejdeme k další otázce. Určitě jste slyšela termín krize středního věku. Když se zamyslíte nebo jenom podíváte zpátky na ten svůj střední věk, je něco co, byste ve svém životě označila jako krizi středního věku?

P: ***** Tak asi opravdu to klasický klišé, žejo manžel měl teď 52. Michal je o 4,5 roku starší než já. Takže podle mýho, já, já jsem jí viděla spíš na něm jako. Opravdu, když se blížil k 50, tak jako, si nakoupil ty barevný oblečený, ty trička barevný a ty bundy jako úplně barevný, že člověk vlastně říkal jo, kde se to v něm jako. Co se děje. <smějí se>. A jako spousta jako krásnejch plánů, že si koupí drahé kolo a bude jezdit na kole. Samozřejmě na něm byl asi třikrát a nic jako. A podobný prostě. Já jsem jí vnímala možná na něm jo. A mě teda zasáhla až pak jako s tím totálně pokaženým vztahem a najednou bylo všechno úplně špatně a nebyli jsme schopný spolu jako vyjít, aniž bychom se pohádali. Jako cokoliv člověk řekl, tak on to musel opravit a *** jo, to to to to, nevím. Ale že bych přemýšlela

nad svojí krizí středního věku, tak samozřejmě, když se podívám do zrcadla, tak vidím vrásky a břicho a tak. Ale jako *** rozhodně mě to nijak nedeptá, já jí možná teprve dostanu, krizi středního věku.

T: Tak vy jste říkala, že hodně pracujete. Mimochodem ještě takhle na záznam, co děláte, prosím?

P: *** Mám vlastní malý sročko, teď bez zaměstnanců a dělám vlastně recruiterku head hunterku, přetahuju lidi executive search a tak. Dostala jsem se k tomu úplně náhodou 6 let po vejšce, když vlastně firma, pro kterou jsem pracovala, cizí, tak koupila franšizová práva recruitingové společnosti asi pro 8 států střední a východní evropy. A ta výhoda tý franšizi byla v tom, že jsme dostali famozi značku, takže dneska to vnímám i jako z obou stran. Za prvé to opravdu umím, myslím si, že to umím, ale to negativní na tom je, že vlastně to, to, ta šíře příležitostí, které jsem měla, nebo možností, co dělat s tím ekonomickým vzděláním, tak těmi léty, když vlastně dělám jenom to jedno, tak vymizelo. Takže teď, kdybych šla hledat novou práci, tak už těžko budu dělat něco jiného než to, co jsem dělala posledních 25 let. Z obojího hlediska, buďto je to super, že mám tak úzkou specializaci, protože v ní jsem dobrá, ale zároveň to může být i nevýhoda, když se ten trh ukáže býti takovým jakým zrovna teď. Že by člověk jako rád, možná uvažuje o změně, ale není to tak jednoduchý.

T: A když byla normální doba naplňovala vás ta práce?

P: Mě naplňuje i teď. Mě to baví, mě to opravdu baví. Ta nevýhoda je v tom, že *** já v podstatě nehledám jenom, ale i když bych hledala jenom třeba daňové poradce, tak on každé daňové poradce má trochu jiný zaměření, trochu jiný *** odvětví ano, na který se specializuje a tak. Takže každá ta, každý ten projekt, každá ta práce je trochu jiná. A každý ten klient, jiná společnost klade důraz na něco úplně jiného. Takže ty projekty, každé z nich trvá třeba 2-3 měsíce od začátku, kdy ho naberu než toho člověka najdu a každé ten projekt je trochu jinej a samozřejmě mě baví nejvíc to, když se buďto musím a nebo náhodou, protože mě třeba někdo doporučí se přesunout do trochu jiného odvětví. Pak se musím někomu snažit pochopit, co odlišuje ty dobrý tam v tom daným novým druhu odvětví, v tom druhu pozic, od těch, ne úplně těch nejlepších, protože já bych měla přetahovat ty nejlepší, žejo, pro ty klienty.

Takže mě to baví pořád mě to baví, fakt mě to baví. Což je dobře, určitě je to dobře.

T: No to je nejlepší. <smějí se> Tak jo, děkuji za odpověď. Teď jsme se teda bavily hodně o tom středním věku, tak nějak obecně. Já bych se vás ráda zeptala, co Vy sama považujete, jako nejtežší zkušenost toho Vašeho středního věku?

P: *** No teď jde o to jako z jakýho hlediska. Co mě určitě nejvíc ovlivnilo a stalo se to určitě už jako ve středním věku bylo jednak když umřel taťka, ale hlavně když mi umřel brácha. Byl nemocnej, měl vrozenou vadu plicní, přežil první transplantaci, druhý už se jako nedočkal, nedožil. A to mě určitě jako nejvíc ovlivnilo, ve smyslu *** upřímně, když nejde o život tak *** o moc nejde, to je takovej nadhled, nad tím co se děje kolem nebo člověku. A samozřejmě ta hrůza, jako ta zkušenost hlavně

jako mamka, která to musela přežít žejo, že jí umřel syn a tak. Jestliti mě něco hodně ovlivnilo v životě, tak ty 4 roky jeho života, než jako zemřel. 5let na tom byl špatně. ***

T: Starala jste se v té době spíš o sebe nebo o mámu.

P: No, asi nejvíc *** v té době, kdy byl nemocnej, tak jsme se vlastně na začátku střídali i v péči o něj, protože to nešlo už, už nebyl soběstačnej. A ten poslední rok vlastně jeho manželka Alice, ta nechtěla, nebo všichni si to vyhodnotili tak, že jednak by se z toho zbláznila, kdyby se jako vlastně 4 hodiny o něj starala a jednak jsme nikdo nechtěli, aby přišla o práci, protože bylo jasné, že bude muset pracovat dál a živit žejo svoje dcery, moje neteře a tak. A takže to fungovalo v praxi tak, že dva dny v týdnu jsem mu, jsem s ním byla já, než Jitka přišla z práce a tři dny v týdnu mamka, která bydlela tady, ty tři dny v týdnu sem jezdila prostě, to ještě dávala. Brácha umřel pře 6 lety. ****
Takže to jsme se jako starali víceméně o něj. Nad sebou jsem vůbec nepřemejšlela, vo mě nešlo, žejo. A pak teda, když zemřel, tak to bylo kruté, protože mamka měla takový období, že nechtěla žít a jako heldala smysl a hroutila se fyzicky, takže byla hodně v nemocnicích, úplně s věcmi který byli úplně nepochopitelný, třeba se jí spustila krev z nosu a nešla zastavit, musela s tím být v nemocnici. Nebo jí bolela hlava tak, že to nešlo ztlumit a měla fakt velký fyzický obtíže a ironií je, že jako mě dvakrát skolily záda, normálně bederní obratel. Poprvé když byly holky malý, to jsem si prostě vyhodila ploténku, a potom jsem to tak dlouho rozcházela, až jsme skončila na kapačkách. A podruhé právě poté co, vlastně co umřel brácha a pár měsíců jsme se všichni snažili, se tvářit, že to jako zvládneme a pak já si myslím, že to bylo určitě bylo daný i psychikou, že odešly ty záda mě a mamka musela přijet sem a starat se o moje dcery. Manžel jako, ten tvrdil, že by ho jako v práci nemohli postrádat, ten se jako nestaral nikdy. A mamka se starala o holky a myslím si, že ironií, že jí to z toho vytáhlo, z takovýho toho jejího, že byla úplně na dně žejo. A vona se sem nechtěla přestěhovat za náma do Prahy, to byla už variata otevřená, už když umřel taťka, vlastně 4 roky před bráchou. Nechtěla dokad' vlastně jako, ona je z vesnice a dokud' to jde fyzicky, tak prostě nechtěla do Prahy za žádnou cenu. Brácha byl taky v Praze. No, takže to bylo takový, jakože musela přijet sem a tady se 14 dní starala o holky a vono jí to tak jako pomohlo, že se vlastně vrátila domů a my už jsme jí předtím se snažili přihlásit do toho klubu důchodců a snažit se jí vlastně vnutit nějaký program. A najednou to vlastně jako šlo, takže tady našla chuť k žití. *** O mě vlastně jakoby nikdy nešlo a musím říct, že mi pomohla možná v době kdy jsem si to myslela, že jako jsem měla pocit, jak táta měl rakovinu a brácha čekal na první transplantaci. A oni se spolu dost často hádali, od dětství, od mládí. My jsme oba v podstatě jako nechtěli zůstat doma, jednak protože jsme oba studovali vejšku a chtěli jsme být tady, je tu víc příležitostí než kolem Humpolce, ale druhý důvod byl i taťka. Taťka nás prostě vyhovával, jako každý ty svoje děti až do stovky žejo, Furt jim říkal, co maj dělat a co dělaj špatně a tak. Takže jsm etam enchtěli bejt. Brácha se s tatkou dohadoval dost často a vím, že jsem to jako hrozně řešila, protože taťka neřekl bráchovi, že má rakovinu a brácha měl jít na transplantaci a já měla pocit, že by si to měli říct a vyřikat a bejt za dobře jako. Kdyby se náhodou jednomu z nich něco stalo žejo. A když jste někde napsaná na transpalntaci, třeba těch plic, tak jednak oni musej projít testováním, psychologickým, psychologickými testy a ten psycholog je nabídnut i rodině toho člověka, protože je to jako opravdu náročný, jsou i lidi, kteří to nepřijmou, že mají cizí plíce nebo cizí srdce a špatně to snášej a tak. A já jsem toho využila a šla jsem si promluvit s tou psycholožkou, která tam byla bráchovi teda přiřazená. A říkala jsem jí to, že to jako strašně řeším, že to táta neřekl bráchovi, že má rakovinu a brácha jakože, se naposledy rozešli ve zlém, a že brácha čeká na tu transplantaci, aby to dopadlo. A ona mi tehda jako hrozně poradila pro zbytek mého života, když mi říkala: „ A jsou svéprávní? Já vím, že jsou nemocní, ale jsou svéprávní?“ Já říkám „jasně, že jo“ a ona mi říká „Tak to

neřešte“. Jako fakt asi kdyby se mě někdo ptal, kdo mi dal nejdůležitější radu do života ve smyslu mého vlastního duševního zdraví, tak to byla tehdy ona, když mi říkala jako: „Proč byste měla vy si brát do hlavy a na bedra jako starosti lidí, který jsou dospělí a svéprávní. Tak bráchovi řekněte: myslím, že by ses měl udobřit s taťkou. Otcí řekněte, myslím, že bys mu měl říct, že máš rakovinu. Ale jako netrapte se tím, neangažujte se v tom, nepřemýšlejte, že byste to udělala za ně, prostě to není vaše trápení. To si nepřipouštějte, neberte si to“ A tak já tak jdu tak tím životem.

T: A přijde vám tedy, že jste se vždycky víc zaobírala cizími problémy než těmi vlastními?

P: Možná do té doby jo. Tehdá mi opravdu otevřela oči a mě tohle hrozně trápilo, pořád jsem si to brala a myslím si, že od té doby se tím řídím. A pokud mám pocit, že by se někdo měl k někomu chovat jinak, tak mu to řeknu, ale nezasahuju do toho. Jako je to jejich věc. To je jejich věc a prostě se anažím se s tím netrápít a naštěstí teď už ani nemám nějaký příčiny k trápení. Já fakt prožívám, ironií je, že tady prožívám nesmírně spokojený období.

Doufám, že ještě dlouho budu.

T: A ještě korona odejde, tak to bude skvělé.

P: No

T: A máte teď tedy kladný vztah k sobě? Ke svojí minulosti?

P: Jo. Jo.*** jo, jako já se mám v podstatě docela ráda. Já nemám pocit, že bych někomu něco udělala. S nikým nejsem jako v nějakým rozhádaným vztahu a ani se nezlobim na sebe, že bych byla nějak jako slabá. To se mě třeba ptala kamarádka, když jsem jí říkala, že jsem vlastně vyšla k tomu bývalému ex skoro ve všem vstříc, že jsem se nehádala, nedělala jsem žádný problémy. Ale já mám pocit tak jako, všechno bylo docela spravedlivý. Mně spadnul kámen ze srdce, že jsem se s těma holkama nemusela stěhovat, protože to myslím, že by je nejvíc ovlivnilo. A jinak jako, pro mě se toho zásadně moc nezměnilo. Já si myslím, z toho hlediska, z toho každodenního, že se vzbudí a všechno je jinak. Ony se vzbuděj a není tady táta jako no, ale on tady sice žil, ale jakoby tady nebyl upřímně. On si s nima nehrál, nepovídal, nepomáhal jim, takže...

T: Rozumím. Některý osudy jsou vtípně stejný musím říct.

P: Jsem o tom úplně přesvědčená. A docela si myslím, že kdybyste mluvila s ním, tak že by možná jako, že bych možná byla překvapená. Já si nejsem vědomá toho, že bych mu něco udělala, já si myslím, že to prostě fakt jenom jako vyvanulo a obávám se, že to je ale velmi častý, akorát jde o to, jestli ... Tak, žejo, taky mám vrstevnice kamarádky a tak. Akorát jde o to, jestli ty dva spolu zůstanu i přesto, že to vyvane. A ruku na srdce, kdyby se nechtěl rozvádět on, tak já bych s ním asi zůstala no,

jako asi jo. Já jako bych sice byla otrávená z toho, že mám jako blbej vztah, ale asi bych to jako mě se nic nedělo. On mě nemlátil, já jeho taky ne, ale, ale...

T: A proč myslíte, že byste s ním zůstala, ikdyž jste říkala, že byste měla blbej vztah.

P: No protože mi nic hrozného nedělal žejo. Jako člověk je... Já nevím, já možná, že to má moje generace jako jo. Ale já jsme to ještě měla tak v hlavě, že prostě, pokud tam není nějaký vážnej důvod, že nepije, nehraje, nebije nikoho, nezadluží nikoho, nemá nějaký jako vztahy se ženskejma, že by to všichni věděli nebo joo.. nedělal ostudu, když to řeknu jinak, tak se člověk jako nerozvádí žejo, Nebo tak to bejvalo žejo. Jsi šťastná? To se jako nikdo nikoho neptá žejo v těch 50. To se prostě, nevím jestli je to dáno i věkem nebo jako původem, nebo rodinou, nebo čím, ale asi bych já osobně se jako nerozváděla. Ale jako říkám, ruku na srdce teď jsem *** třeba se to zase změní až se holky odstěhují a já budu sama, tak to budu třeba zase vidět jinak, ale teď jsem opravdu strašně ráda, že jsem rozvedená, že je to vyřešený.

Já jsem si myslela, že když chce jít za svým štěstím, ať jde, ale nechtěla jsem se rozvádět, ale ono se to jako valstně hrnulo a pořád by to tam bylo. Teď s odstupem jsem fakt ráda, že jsme rozvedený.

T: To je dobře, že tím netrpíte

P: Ne nene. To určitě ne.

T: Tak jo, my jsme se teď hrozne moc věnovali těm negativním věcem. Já bych se teď ráda přesnula k něčemu pozitivnějšímu. Tak bych se Vás ráda zeptala, co naopak.. Mluvli jsme o nejtěžší zkušenosti. Tak co třeba, jestli byste si dokázala vzpomenout na nějaký moment, situaci nebo na nějakou určitou životní epizodu, která byla pro Vás nejpozitivnější.

P: A jako v tom středním věku?

T: Nejlépe ano.

P: protože jinak by člověk mluvil o tom narození dětí a tak žejo. V tom středním věku, co pro mě bylo pozitivní? Možná zůstanem pořád u toho stejného. Možná to, jak jsem měla pocit, že to holky jako hezky zvládly ten rozvod, určitě. Ve smyslu jako, že jsem měla pocit, že se netrápěj a že se nezhoršily ve škole a že jako nezačaly dělat něco typu toho alkoholu a nějakýho toho, takovejch excesů. Někdy člověk slyší, že když se rodiče rozvádí, tak do toho zklouznou. Tak to jsme měla jako velkou radost, že jsem měla pocit, že jsme tohle těžký období prošli jako úplně dobře. No a svýho vyložení jako, kdyby to nemělo být o dětech *** no to vůbec mě nenapadá. No, tak asi, když jsme takhle otevřený, tak možná i to, že *** to vyzní blbě. Já jsem jako věrněj člověk, mě by nenapadlo hledat při manželství nějakýho jinýho chlapa nebo tak, ale poté, co jsem se jako rozvedla, tak jsem najednou začala vnímat,

že třeba jakoby o mě byl i zájem, že prostě někdo registruje, že jsem, že mě chce někam pozvat, jako nějaký chlap. A dělá mi to dobře <smích>. A možná takovýto uvědomění si, že jako tím to nekončí, jako ten můj osobní život. Že prostě, jednak jsem chodila pravidelně na tu jogu a jezdila s nima na víkendy a to bylo bezvadný. A jako já mám kamarádky z práce co jsem, když není korona, tak se vidáme, teď si jenom voláme. Kromě toho, že prostě můžu mít i vztah další, mně to udělalo jako nesmírně dobře, já jsem se cítila docela udupaná, ušlapaná a taková jako ubitá a ne dost dobrá a tak a najednou mi někdo říkal, že mi to sluší.

T: To věřím, oni ty chlapi si dokážou po mnoho letech zdůvodňovat, takhle. Taky jsem se takhle setkala s pár případy, že odůvodňují tím, že tu ženu podtrhávají, tak ten svůj odchod.

P: To já zase mu to jako úplně, on nikdy neřekl, že já bych byla ošklivá, ale prostě *** prostě chtěl, chtěl někoho jiného a já prostě předpokládám, já nevím jestli to bylo o ošklivosti nebo o stáří. Ale prostě chtěl, chtěl jinam, tak je jinde. Já mu to přeju z celého srdce <smích>.

T: Tak jo, tak děkuji za odpověď. Dále bych se Vás ráda zeptala, jestli ve Vašem středním věku bylo něco, co by se dalo označit jako bod zlomu.

P: Asi ne, jako vyloženě zlomu, kde by se všechno otočilo, to ne. ***

T: A nějaká událost, která by se tomu alespoň mohla přiblížit, tak.

P: *** Já si to nemyslím. Ikdyž... Já nevím no. Kdybych už musela říct něco, co třeba bych vnímala jako ten bod zlomu, tak to bylo nejspíš když umřel ten brácha. Protože... a z několika hledisek. Nešlo jenom o to, že najednou jsme měli asi všichni pocit, že bychom měli pomáhat Alici a dcerám, jako, no holkám je dneska 21 a 23 tzn. Před těmi 6 lety jim bylo fakt jako 15 a 17, těžký to měly, a Alici, ale říkám, mamka se z toho fakt hroutila, já jsem v té době byla už v té fázi, moje holky už byly dostatečně velký na to, abych já přestala dělat možná z domu a našla si jinou práci a ironií bylo, že někdy v tom květnu – červnu já jsem koketovala s myšlenkou, že se nechám zaměstnat v jedné velké světové recruitingové firmě, která tady hledala nového jako manažera pro česko. A prošla jsem všema kolama výběrového řízení a potom jsem to odmítla. Odmítla jsem to spíš s tím, že jsem měla pocit, že bych se tam neměla od koho učit, no, možná trochu arogantně, ale já bych byla ta nejvyšší pozice tady v čechách, ale frenšiza to nebyla. Mě by sem nikdo nejezdil učit. Já si říkala, jestli by mi to stálo za to, že bych ztratila svobodu a vlastně i tu svobodu rozhodnout se, jaký projekty budu brát a vlastně i svobodu kdy budu pracovat a kdy né. Já jsem pohodlný člověk, kterej třeba v létě pracuje právě z té zahrady a nesedím v té kanceláři, nemusím. A nevezala jsem to a i když jsme viděli, že bráchův stav se zhoršuje, tak jsme museli najet na ten systém, že dva dni jsem byla u něj a tři dny máma. A vlastně jsem si říkala, jak to do sebe všechno zapadlo, protože kdybych byla bývala tu práci vzala, tak by to nešlo. A nevím, prostě to všechno tak zapadlo a když vlastně ten brácha zemřel, tak jsem si to tím víc uvědomovala, že vlastně kdybych bývala neměla tu svobodu časovou, tak jsme museli najmout někoho cizího, protože by se to třeba nedalo úplně zvládnout jako. A asi mě to nejvíc poznamenalo v tom potvrzení si těch priorit, že to nejsou prachy, i když jsou důležité, ale ta svoboda

v tom rozhodování a flexibilitě a tak. Ale tak nejen prachy, i ta kariéra žejo. Už jsem to říkala, člověk se zamýšlí i nad tím, že mu ještě nebylo 50 a už jsem viděla, že mi to jako uniká, že už se ani nemůžu ucházet o nějaký místo personální ředitelky, protože nemám tu škálu těch disciplín, v rámci toho HR se specializuji jenom na ten recruitment a už moc dlouho jo. Takže takovýto jestli, jestli budu někde začínat úplně od začátku, a nebo jestli si zůstanu v té svojí specializaci a takovýto rozhodování, to všechno ale souviselo s tím nemocným bráchou, než s tím rozvodem. Mojím rozvodem se nezměnilo skoro nic. Akorát jsem si prošla tím otřesem, jako chce se rozvíst a hned. A nebere ohledy na děti a pak je ani nechce vídat, ale jinak se mi nestalo vůbec nic. Tak jasně, nemáme tolik peněz, ale to bych měla zaklepat, jako máme dost, na normální žití máme dost, takže. Takže jako...

T: Můžu se Vás ještě zeptat k tomu bráchovi, vy jste mluvila celou dobu vlastně o ostatních, jak vy osobně jste to zvládala, když se ta nešťastná věc stala?

P: Já jsem to delší dobu zvládala blbě ještě z toho hlediska, to mi taky pomohla tá psycholožka, že si člověk říká jako, my jsme byli dva sourozenci žejo a brácha teda chytil tu plicní fibrózu, vrozenou nemoc, nebo chytil, to jsem řekla blbě, on ji měl, ona se objeví buď v dětství a nebo po 30 ve věku a já jsem úplně zdravá a ja jsem si jako furt v sobě řešila, že to vůči němu není fér. A, a to je takovej ten syndrom přeživšího, mi řekla ta psycholožka, což je jako přehnaný, žejo – syndrom přeživšího, protože nejsme ve válce, ale často si člověk prostě klade otázku, proč byl nemocnej on a proč já jsem byla zdravá, to je takový rouhání jo, ale kdyby nám to dali tak jako napůl, tak já bych nějakou nemoc zvládla klidně a on by mohl žít, ale tak to prostě nefunguje no, takže já jsem si spíš jakoby tohle kladla, ale vy mu nemůžete pomoc. Prostě to nejde, já jsem se zajímala o to, jestli mu můžete dát jednu plíci – nemůžete prostě. Nemůžete prosřě, to nejde. Neberou od zdravých lidí, takže prostě pomoc nemůžete a co můžete? Nemůžete dělat nic. Nebo s tím se smířit, ale jinak jako mě se furt jako nic nedělo jo? Já jsem opravdu šťastnej člověk.

T: Tak těžký to muselo být určitě pro vás no. To věřim. Tak jo, tak se přesunememe asi k další otázce a to: Vzpomněla byste si na nějaká důležitá rozhodnutí, souvisejícími s tím obdobím středního věku?

P: Jo. Tak určitě zůstat pracovat sama na sebe. To určitě, jako rozhodnutí o práci, žejo. A pak teda jako souhlasit s tím rozvodem, určitě. Zásadní. Protože druhá varianta byla nesouhlasit a soudit se s nim žejo, o nějaký lepší podmínky.

T: A tohle vy berete jako nejdůležitější rozhodnutí, vašeho středního věku?

P: Asi jo.

T: Dobře, děkuji. Když jste z místa, kde se teď nacházíte podíváte zpět, a podíváte se na svůj život, a měla byste udělat takovou inventuru nebo bilanci, dokázala byste odpověď na takovou tu frázi, takovou tu otázku, co Vám život dal a co vám vzal?

P: No, to je teda, překvapivě jsem si to nikdy nekladla. Co mi život dal? Tak určitě mi dal *** velmi šťastný roky ve škole, vlastně ve všech, na střední i na vejšce i na základce. Dal mi, jako vztahově, velmi jako šťastný období s bráchou, my jsme spolu hodně dobře vycházeli. Pak mi určitě dal jako manžela, i když to je teda zrovna, říkat to po rozchodu, jaký to bylo štěstí, to je takový, ale joo, v zásadě jó. Máme dvě zdravý, krásný a šikovný děti. A ty děti! To mi určitě jako život dal a, a vlastně mi dal i štěstí, že já jsem i profesně jako byla v dobrou chvíli na správnym místě, takže já jsem jakoby nebyla finančně závislá a nejsem finančně závislá jo, nezávislost, svobodu, a vlastně i to načasování, já, my jsme měli štěstí, že já jsem zažila revoluci, byla jsem ve čtvrtáku na vejšce, my jsme byli na pět let [asi 3 slova nesrozumitelně], takže já jsem měla štěstí i na to načasování, že jsme vlastně, pak se nám otevřely hranice, já jsem měla ty děti pozdějc, takže jsem hodně cestovala, bůhví jestli ta generace mejch dětí teď bude moct takhle cestovat ještě někdy, těžko říct, spousta míst už ani není tak bezpečná, takže jako já jsem měla i štěstí na dobu, do který jsem se jakoby narodila, jsem přesvědčená o tom. A co mi život vzal, no určitě mi teda taťku vzal že jo, vzal mi bráchu *** ale jinak nemám pocit nějakých jako ztrát...no, teď mi bere Babiš svobodu to jako, uřímně ještě před, před dětma jsem vždycky říkala, že jestli se vrátěj komunisti k moci, nevím, jestli nejste komunistka ale <smích>

T: Ne to nebojte, ani babišovec...

P: V tom případě, že budu emigrovat jo, upřímně, teď v posledních měsících mám pocit, když se odkrejš co všechno žejo, a teď myslím i to to rozkrádání státu, který teď jako v době nouzového stavu předváděj Babiš a spol., obrovský rozkrádání státu, ty miliardy, který jdou prostě na domluvu, tak to rozhodně by mi dávalo jaksi dobrej důvod k tomu emigrovat, akorát problém je, že Amerika je příliš daleko na takový to přijet se podívat za dětma a za babičkou žejo, za mamkou a tak. Británie je pryč z EU, nechce brát zatím, ono se to změní. Já umím jenom anglicky jo, takže by zbyla Skandinávie, nebo nevím, neříkám, že se chystám utýct, ale upřímně řečeno, vůbec bych se nedivila dětem, pokud si toho Babiše zvolíme ještě jednou, kdyby, kdyby utekly. Asi bych je v tom i podpořila, jo, jako to mě, to mě teda vzal život jako velkou, velkou chuť a radost z toho, že prostě jdeme ke svobodě, protože teď máme teda zpátečku. Tak to, to teda, to mě jako fakt mě to štve.

T: Tak uvidíte, Německo je taky v pohodě...

P: <Smích> Já nemluvim německy, já nemůžu se německy naučit to je hrozný.

T: Tak ono je to hodně anglofonní země...

P: <Smích> Uvidíme, a ono hlavně to tam není o moc lepší jako, co si budem povídat, ten socialismus jde od nich k nám.

T: Dosud jste mi vyprávěla převážně o vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu i o svoji budoucnosti...

P: Ano!

T: ...máte nějaký třeba velký cíle životní, nebo plány, nebo sen?

P: Jako moje žejo? Zase nejde vo děti nooo.

T: Vaše. Jde o vás!

P: <Smích> Ta fixace na ty děti, to je jako brutální, musím říct, že pořád tam je, ikdyž si to jako člověk uvědomuje, že by neměla bejt dlouhá. No, já to mam v celku jednoduchý žejo, my abychom v tomhle bytě mohli zůstat, tak teda, když se bavíme otevřeně, tak součástí té rozvodový dohody je, že jakmile budou holky mít 23 let, ta mladší z nich, ten byt se převede na ně, na obě dvě, takže já to vidím tak, asi se nebudu muset vystěhovat, to nepředpokládám, že by mě jako vyhodily a tak, ale stejně jsem to tak vždycky viděla, že až prostě holky dospějou, tak já se vrátím do toho baráku, kde jsem se narodila a budu z té vesnice Vilémov u Humpolce, prostě tam budu žít a rejpat se v té zemi a chodit do toho lesa a užívat si té zahrady a budu, budu pracovat tam odsud a do prahy budu jezdit jenom na schůzky, který budu mít a potřebovat, takže moje plány jsou přesun zpátky z Prahy jako do, na ten venkov, je to sto kilometrů od Humpolce žejo, tedy to není jenom vyloženě kousek za Prahou, ovšem s tím, že tady jako budu předpokládám dva tři dny v týdnu, nebo 14 dní prostě na nějaký nutný schůzky a za kulturou a tak, to by mi chybělo asi. A pokud jde o nějaký jako osobní život, tak já bych tam chtěla vytvořit stejný místo jako vlastně vytvářela mamka těm svejm vnučkám, protože tam, všichni čtyry tam rádi jezdějí, jezděj tam a jako schází se tam, ještě děti jsou malý, tak tam prostě mají, ta babička peče, vaří a hlavně je má hrozně ráda žejo, ta láska z ní přímo jako tryská, a tak něco podobného bych chtěla vytvořit pro ty děti no. A jestli tam se mnou bude nějaký chlap nebo ne, to nepovažuju za určující jo, to vlastně, když to řeknu ošklivě a sobecky, tak já jsem teď spokojená s tím, že žádnýho chlapa vedle sebe nemam a nemusím se o nikoho starat a nikoho řešit jako, proč zrovna von nemá náladu jako, to je prostě obrovská úleva. Takže nevím jako, a ani ne, ani netvrdím jakože nikdy už nikoho, ale toto tak jako nevykřikuju, to ne, [asi 3 slova nesrozumitelně]. Uvidíme.

T: To je ideální přístup. Mluvili jsme tedy hodně o minulosti, o vašem osobním životě, o nějakých událostech a mě by teď zajímalo, jestli, my jsme hodně mluvily teda o tom středním věku, tak jestli máte pocit, že od vás třeba vaše okolí něco očekává z hlediska toho, v jakém věku jste, nebo jestli máte nějakou představu o tom, jak vlastně okolí vnímá tenhle střední věk, co by ty lidi měli v týchle době dělat, jak by se měli chovat?

P: Ehh, to je jako velmi zajímavá otázka upřímně, opravdu, protože, já nevím, já si totiž myslím že i puberta nebo přechod, nebo prostě střední věk, ať to budem nazývat jakkoli, moje mamka vždycky říkala, že to je prostě období života člověka, a že vlastně není nějaký konkrétní důvod proč říkat, že to je tak mimořádný období, prostě předtím bylo dětství, předtím to bylo batole žejo, předtím to bylo mimino, a jako člověk tím životem prochází a možná se zveličuje to, že něco patří jenom k tomu danýmu věku. A já to nevnímám jako nějakou zásadní přelomovou část svého života a jestli ode mě něco okolí očekává nevím a možná jsem jako tak, tak už stará, že je mi to skoro jedno, jestli ode mě

něco jako okolí nějaký širší něco očekává a to je ta výhoda toho věku, že člověk přestane řešit, co od něj ostatní očekávají a v podstatě mě zajímá jenom to, co si o mě myslel jakoby ty nejbližší, někdo vzdálenější, cizí, je mi úplně ukradený, co si myslí, ať si myslí, co chce. To je teď možná hodně brutální, ale tak to skoro jako vnímám, opravdu, a z profesního hlediska dnes a denně vidím a vnímám, že když pošlu na pohovor 4 kandidáty a třem bude 38 a čtvrtému bude 50, tak ten padesátník nikdy nemá šanci, a jako dělám to dost dlouho na to, a bylo to i před covidem, abych si za tím stála prostě, to je fakt hrůza, to znevýhodňování těch lidí, co jsou 50 a vejš. U žen 50 a vejš, u mužů možná dobře 55, ale vlastně 50, kecám, když najdu jiný kandidáty, který budou prostě kolem čtyřicítky, nějakých sedmatřiceti, do čtyřiceti tří, tak si všichni vezmou radši je na ty pozice jako manažerský, než aby si vzali někoho přes padesát. Prostě, okolí má pocit, že ty lidi už tolik nezvládnou, že se možná pomaleji učej, možná jsou méně ochotný změnám a já teda jedním dechem tvrdím, ne kvůli sobě, ale kvůli těm kandidátům, že to rozhodně není pravda, protože to je člověk od člověka, máte pětatřicátníky, který jsou takový konzervy a tak neochotný dělat cokoli nového a pak máte vedle nich pětapadesátníky, lidi, který jsou duchem fakt tak mladý, že, že, že prostě jim člověk může jedině závidět, ale je to vnímaný tak, že prostě jste se přehoupla do věku, kdy jste pomalejší, spousta lidí si myslí, že neumíte s nověma technologiema, spousta lidí si prostě myslí, že nemáte tolik energie a to jediný je možná pravda, že už není člověk ochoten dělat 14 hodin denně, ale upřímně to by tak nemělo bejt v žádným věku žejo, to je jako tragédie, že některý firmy pořád takhle zneužívaj a vysávaj lidi, že v podstatě buďto je přimějou k tomu, aby takhle dělali, nebo jim to vlastně dovolěj. Oni by jim to neměli ani dovolit, dyť je to proti, proti vlastním zájmům, protože oni vyhořej totálně žejo. A takže jo, okolí vnímá lidi přes padesát jakože už jsou unavený a, a myslim si, že to není správný vnímání. Teď nevím, jestli odpovídám na otázku.

T: Jojo odpověděla jste mi moc hezky.

P: Jo? No.

T: To s váma naprosto souhlasím, to je těžký.

P: To je ale opravdu člověk od člověka, máte lidi který v 60 jsou úplně jako mladý, duchem i schopnostma a máte lidi, který v pětatřiceti už jsou jenom jako zatuchlej smrádeček a klídek a jako nechte je bejt jo, to není o věku.

T: Spíš bych dokonce i řekla, že to je čím dál tím horší. Jsou lidi línější, čím jsou mladší, poslední dobou.

P: No ta doba předcovidová byla úplně jako nenormální, vy budete brzo teda taky ze školy jo, nevím jestli už jste třeba, ale, ale lidi vycházeli ze škol, třeba ajťáci úplně jako neskutečně, programátoři vyšli ve třidvaceti a chtěli 80 tisíc měsíčně a v podstatě za to chtěj dělat tři dny v tejdnu jako třeba. Úplně, úplně neuvěřitelný, jak ten trh byl nenormálně přeplacenej, nastavenej a není to jenom možná na tom trhu práce, je to i třeba s byty, proboha proč má stát byt 10 milionů jako, kde to kdo vzal, kde to kdo spočítal žejo, to je taková tragédie, mladý lidi prostě těžko sáhnou na svý bydlení a je to úplně

špatně, je to úplně nelogický, je to úplně prostě, ta společnost je sama proti sobě, že to dovolila. A že nepodporovala nějaký družstevní bydlení a prostě státní bydlení a já nevím co, měla to podporovat, protože nebudou děti žejo a kdo bude vydělávat na ty důchodce <smích>. To je jedno s druhým, ale to je, to je strašně těžký a to by bylo na dlouho, na to asi neodpovídám <smích>. No, jsem upovídaná moc jako.

T: Ne, to je moc dobře!

P: Brzděte mě kdyžtak <smích>

T: Nene, to nemůžu. Tak my už stejně máme jenom předposlední otázku.

P: Super, super.

T: Takže, dáme trošku abstraktnější. Já vás poprosím, jestli byste se mohla podívat na svůj střední věk jako na krajinu, kdybyste si mohla třeba představit, jak by vypadal, kdybyste ho v tu krajinu proměnila, co vidíte na obzoru, jestli tam jsou nějaká zvířata, jestli tam jsou lidi, kdo tam s váma je, jaký tam je počasí, co tam roste?

P: <Smích> To je, to je, to je dobrý no, střední věk jako krajinu. No tak, kdybych to měla namalovat jako opravdu, tak bych určitě malovala jako nějakou zvlněnou krajinu, možná ve smyslu jako jednou je to dolu jednou nahoru, jsou prostě vrcholy a pády, je to normální, určitě by byla hodně zelená, protože já jsem fakt spokojenej člověk, opravdu jsem. Byly by tam lesy, louky a, no a určitě bych jako tam měla nejen svoje děti a třeba mamku, ale určitě bych tam měla spoustu jako kamarádek a bejvalejch kolegyní a, a asi by tam někde byly i divadla a výstavy a tak jako bylo by tam v podstatě asi všechno no. Ze zvířat, tam je to složitý, tím jak Nikča má tu alergii, tak my jediný zvířata, který jsme kdy doma měli, byli takový ty úplně holý potkanky, protože ty nemaj chlupy žejo, tak ty sem můžou. Akorát to má tu nevýhodu, že to každý dva roky dostane rakovinu a chcípne, vy to pak obrečíte, ačkoli to jsou blbý potkanky, když to mám říct hnusně a takže jako *** vim, že by to asi někdo zanalyzoval, že je něco se mnou hodně špatně, ale já nejsem jako nějak navázaná na zvířata, možná jako i proto, že jsem z vesnice a my jsme svýho času měli slepice a králíky a prasata, bejky dokonce a krůty a jako to bylo strašně moc práce a jako nejsem ten typ, kdo by jako se navázal na nějaký domácí zvířátko, teda navázala bych se určitě, proto jako si ho pořídím teprv až vim, že nebudu cestovat a, takže možná někdy v 80 <smích>. Nevím no, takže zvířata bych tam asi jako nemalovala, kromě takovejch těch, že lítaj ptáčci a, a, a tak no. Já nevím, jestli to odpovědělo úplně.

T: Naprosto. Ještě bych se vás chtěla zeptat, jaký to je tam žít?

P: Krásný, paráda jako. Procházký, je hezký a jako mimochodem myslím si, že máme i velký štěstí v tom, že žijeme v týhle zeměpisný šířce, protože máme jaro, léto, podzim, zima, i když teda jaro a

podzim teď moc nebejvaj, ale je to určitě jako nádhera, my máme opravdu strašný štěstí jako na krajinu, na prostředí, no a [jedno slovo nesrozumitelně] žejo, nežijeme v žádný bídě a fakt se máme jako hrozně dobře a já, skutečně to vnímám tak, že máme velký štěstí a říkám to teda i holkám chudákům <smích>. Že, že jako nechápu, vlastně nechápu lidi, který choděj a furt si stěžujou.

T: Tak tím jste mě hezky přivedla k poslední otázce. Co byste vzkázala nebo doporučila lidem, kteří jsou právě v tom středním věku, nebo které ten střední věk ještě čeká?

P: No, tak určitě jako nějak se tím moc nezabývat, jako neřešit to, přijmout ho a užít si ho, jako já opravdu to vnímám, já když jdu ven, nebo chci jet někam, tak já už nepotřebuju hlídání, děti už se o sebe postaraj. A už mam zázemí, že nemam hypotéky, nemam prostě dluhy, mam jakoby klid a, a přitom jsem ještě jako zdravá a můžu vlastně dělat co chci, nic se přede mnou ještě nezavřelo, přemejšlim, jestli existuje nějaká oblast, co už bych nemohla, kdybych si ji naplánovala. Asi jako, asi už bych nemohla mít děti, jako, blázen by je měl v mém věku, ale jinak se vlastně, jo, ten život je strašně jako přede mnou a můžu dělat, co chci. Já bych jim vzkázala hlavně se nebát, jako nevím, čeho by se měl člověk bát? A jít k volbám, hlavně aby šli k volbám, aby zas nešlo zase 30 procent a z nich třetina zvolila toho Babiše a budem zase tam, kde jsme jako, hlavně, děkuju vám! Ne, tím jako přeneseně chci říct, aby se nestarali jenom o sebe žejo, aby jako vnímali i to okolí širší, protože pořád je spusta věcí žejo, Letná má spoustu různých petic a aktivit a můžou sledovat i další věci, můžou se snažit o to, aby děti šly do škol, taky je hezká petice nová, ta od tý, nevím jak se jmenuje ta doktorka z pražského zastupitelstva, tady sepsala moc pěkně, kde poukazuje i na to, že vlastně vláda by byla ochotná za chvíli platit žvejkačkový testy, když lidi pudou na fotbal, ale děti do škol nemůžou, protože je nemůžou otestovat, jako to jsou takový výmluvy, to by člověk fakt poplakal žejo, všem je jedno, že už rok nemůžou sportovat, no a tak, prostě jako starat se, já nedělám taky nic víc, že teda podepíšu petice a jdu občas zademonstrovat, když se může, ale aspoň to kdyby lidi dělali a chodili k volbám teda a snažili se to změnit aspoň z toho mála co můžou, no, tak tak.

P: Tak jo, tak vám moc děkuju za rozhovor.

T: Není zač, já jsem čekala brutálnějším rozhovor.

VĚRA

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Když se řekne střední věk, přijde mi, že to je asi dobrá etapa života, protože člověk už tak netápe, něco ví, něco má odžito, za mě asi dobrý.

T: A ještě něco by vás napadlo?

P: Tohle je asi, asi to podstatný. Jakože kdybych si měla vybrat, jestli mi bude 30 nebo 40 anebo 15, nebo 20, tak určitě bych si vybrala ten, tu pozdnější část.

T: A proč to tak je, jestli se můžu zeptat?

P: No protože, ten život už není tak jakoby složitý, protože člověk už spousty si situací prošel a zjistil, kudy teda ta cesta nevede, umí líp vycházet s lidma, protože jim trošku líp jakoby rozumí, já myslím, že je to hodně o těch interakcích mezi lidma.

T: Tak jo, tak děkuju. Teď si dáme druhou otázku rovnou. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět svůj příběh středního věku.

P: Co se tak dělo chronologicky, no, já jsem docela dlouho intenzivně pracovala, a tudíž jako jsem neměla děti úplně brzy, takže jako pro mě ten život do těch 35 byl hodně pracovní a zábava a po ty 35 to byly ty děti a zábava. První dítě jsem měla v pětatřiceti a druhý v devětatřiceti, takže prostě...Střední věk jo, počátek mateřství třeba.

T: Takže vy jste nastoupila do toho středního věku vlastně s malejma dětma a co se dělo potom, jak to bylo chronologicky, jak to bylo třeba v práci, jak to bylo v partnerství?

P: No, musela jsem kvůli dětem změnit obor, protože jsem měla práci, která jako s malýma dětma jako jde skloubit tehdy, pokud je někdo, kdo se o ty děti stará, což u nás teda nebylo, protože bývalý manžel měl, podnikal, takže jako víceméně nebyl doma, nebyl moc doma ani o víkendech, takže tam to bylo v celku jasná volba, že prostě budu s těma dětma no, takže jsem změnila obor, ještě jsem si dodělala nějaký vzdělání, bylo to dobrý potom. Jako pracovní se to úplně jako překlopilo, sice jinam, ale taky dobře.

T: A jak jste ho změnila ten obor, na co?

P: No, předtím jsem dělala intenzivní péči, hodně jsem sloužila, no a potom jsem si dodělala atestaci pro dětskýho praktika a to jsem zjistila, že to úplně jako není asi cesta pro mě, tak jsem si ještě dodělala atestaci z posudkovýho lékařství, takže mám část jakoby kliniku s dětma a část takovou jakoby práci, kde můžu využít ty předchozí zkušenosti no a není to stresující a člověk nemusí přemýšlet, jestli bude mít volný víkend a jestli bude doma, jestli slouží. Jako po těch letech to bylo takový, příjemná změna.

T: A vy jste teda hodně mluvila o práci, byly tam nějaký důležité momenty od té čtyřicítky, co se třeba tak jako dělo, ve vašem životě?

P: Jako dělo v práci, nebo mimo?

T: V tom osobním životě.

P: V osobním životě. No, tam potom úplně nedopadl ten vztah, protože když jsme byli sami dva, tak to bylo dobrý, ale když do toho přišly děti a prostě nějaká další zodpovědnost a nutnost jiného druhu spolupráce, tak to začalo drhnout no, takže jsme se tak nějak odcizili až nakonec jsme se rozešli no.

T: A jak jste to prožívala v té době, co jste cítila?

P: No jako, já si myslím, že z mé strany to nebylo nějak jakoby velký utrpení, protože vlastně jak jsem došla k tomu, že to prostě nejde jo a že člověka prostě nedonutíte, aby ten vztah fungoval a nebo aby byli prostě spolu dva lidi, když jejich cesty se jako nějak mentálně úplně rozejdou jo, takže když potom manžel si našel jinou partnerku, no tak jsem to brala, jakože tak to je jo, jako ho nedonutíte aby s váma byl žejo [nesrozumitelná asi 3 slova].

T: A co jste dělala potom, co se stalo potom?

P: No, co se stalo potom, Péta šel do první třídy, tak jsem si našla práci, jako já jsem do té doby dělala vždycky jako nějak na částečný úvazky, a tak jsem si našla práci na 0,8, nebo na celý úvazek,

nastoupila jsem do tý práce, potom se to doma nějak jakoby definitivně rozklížilo, tak ten rok jsem se odstěhovala a tak no... Sice byly tam nějaký peripetie trošku v práci, že jsem dostala nabídku jinam, ale na chvíli jsem odešla nakonec jsem se tam vrátila, sice na jiný místo, ale teďka dobrý.

T: A jak jste to zvládla ještě s těma dětma, jestli se můžu zeptat.

P: S dětma dobrý, oni byli docela takový spolupracující a prostě, myslim si, že to chápali a v zásadě ty děti stojej hlavně o to, aby ty lidi se domluvili, že když prostě tam není nějaký peklo, tak ty děti si myslim, že pochopí a zvládnou lecos, jako nebylo to jednoduchý, to jako nebylo úplně jednoduchý rozchod, protože ten manžel, ikdyž si on někoho našel, tak nesnesl, že já jsem odešla jo, takže taky chvílku trvalo, než se to tak nějak vstřebalo.

T: A byly pak ještě nějaké zásadní události, jestli si vzpomenete, třeba jestli se potom ještě něco dělo.

P: Já myslim, že ani ne, ale musim říct, že jako v tu dobu jako podobný osud mělo jako několik mých kamarádek, takže jsme to tak nějak jako společně prožily a jezdily s těma dětma na dovolenou a navzájem se odstěhovaly a pomohly, kde bylo třeba, takže jako musim říct, že mě to asi nijak jako netraumatizovalo.

T A jak to máte teď, jestli se můžu zeptat, v tom osobním životě?

P: V osobním životě? No, v osobním životě to mám teď hezký, jsem potkala strašně fajn člověka s kterým je nám dobře, nejsme sice spolu nějak úplně dlouho, ale myslim si, že je to hezký, čím dál tím lepší.

T: To mám radost. Takže teď se cítíte fajn?

P: Jo, teď se cítím fajn. No, když jsem se tak onehdá nad tím zamýšlela, jako z čeho má, z čeho bych já měla největší obavy, je, si myslim, že téměř každá situace má řešení, jediný z čeho mám strach, je nějaký zdravotní problém, jo ale u kohokoli blízkyho, ale to je asi nějaká profesní deformace <smích>.

T: Rozumím. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Jako krizi v jakym smyslu, jakože bych nebyla smířena se svým věkem, nebo..

T: Podle toho, jak to cítíte, jak vy si vybavujete vlastně, když se řekne ta krize středního věku, tak jestli si dokážete vzpomenout na nějaké období, kdy jste si řekla, že jste v nějaké krizi.

P: Tak třeba kolem toho rozvodu, to nebylo jednoduchý, ale to vlastně si myslim, že to vůbec nesouviselo s tím věkem, že i vlastně kdybychom se rozváděli o deset let dřív nebo později, tak si myslim, že by to bylo prostě podobný no. A nebo jestli ten exmanžel měl nějakou krizi a něco si potřeboval dokázat, jako to je taky možný žejo. A tak on si tak jako možná i trochu choval jakože se úplně změnil, jako sportovní typ, nechal si narůst ty dlouhý vlasy, začal nosit korálky <smích>, jezdit na motorce <smích>, tak no, ale jako já jsem neprošla žádnou takovou jako radikální změnou, jako že bych se musela vymezit proti nějakýmu minulýmu životnímu období, ani jsem nepropadla nějaký panice z toho, že, já nevím, už nevypadám úplně mladě jo, že jako si myslim, že nemám žádný takový jako předěl, jakože teďka jako mládí skončilo a začal střední věk a je to blbý, tak když v tý čtyřicítce máte roční dítě, tak jako vůbec vám nepřijde, že jste v nějakym středním věku jo.

T: A vzpomněla byste si ještě na něco třeba, co byste mohla připodobnit k tý krizi, nebo jenom tadyto období?

P: No, já myslím, že jako tím, že se tam jako vyskytl ten rozvod, tak jako, že to bylo takové jako neradostné období, ale prostě jsem, po čtyřicítce jsem změnila ale úplně práci, jakože člověk, když to potřebuje a chce to tak je schopný se naučit jako spoustu nových věcí, zařadit se jako úplně mezi jiné lidi, jakože to je o tom nějakým asi osobnostním nastavením, že prostě někdy je tu změnu třeba udělat ve 40, někdy v 50 a někdo to nezvládne ani v těch 30, prostě je to u každého úplně jiné, ale nemyslím si, že by mě to nějak limitovalo ten střední věk.

T: Dobře děkuju. Co bylo bylo nejtěžší zkušeností Vašeho středního věku?

P: Asi ten rozvod no, si myslím, že to bylo včera, někdo říkal, že partnera dobře poznáte až u rozvodu a to si myslím, že to tak je, že prostě někdy si až tam řeknete jako: s kým jsem to vlastně žila. Že ten člověk prostě když primárně jako vidí jako jenom sebe a svoje zájmy a třeba nevidí ty děti, nebo my jsme spolu byli taky docela dlouho žejo, tak já jsem kvůli němu změnila práci, nechci říct, že zahodila, ale prostě, kdybych chtěla, tak si myslím, že ta moje pracovní kariéra se vyvíjela prostě úplně jinak, ale on jako nikdy to jako, nikdy to neoceníl a neřekl prostě jako: děkuju jako, že ses o ty děti starala a opravdu jsi tomu něco obětovala. Tak člověk nechce asi, aby mu někdo děkoval, ale aby to bylo takový jakoby, jako objektivně jako vyváženější jo. Tak to spíš bylo takový jako zklamání, s kým jsem to za ty roky jako žila, [nesrozumitelné asi 5 slov]. Takže to mi bylo líto, jakože vůbec jako nedokázal říct jako díky za ty roky, který byly dobrý. To je asi takový jako...

T: Vzpomněla byste si ještě na nějakou těžkou situaci takovouhle, nebo moment, událost?

P: Jako v osobním životě..

T: Klidně i v pracovním.

P: No tak to jsou přesně ty, ty chvíle těch zdravotníků prostě, kdy tam řešíte to cizí neštěstí, které nemůžete moc ovlivnit no, a jak ty zdravotníci nemají žádnou supervizi nebo cokoli, co by jim to pomohlo zpracovat, tak jako se to člověku potom někdy prostě v nějakých blběch situacích prostě všechno vrací, ale jako nejsou to nějaký jako takový úplně jednotlivosti, spíš jako, že se potom tak jako vnitřně cítí takovej jakoby vyčerpanej, že strašně toho vydal a neuměl si tam to potom nějak poskládat zpátky no.

T: A jak jste to zvládala třeba, tyhle ty těžké situace? Vy jste vlastně mluvila o rozvodu, že ten jste zvládala poměrně v pohodě...

P: Já myslím, že *** mmm, že strašně člověka podpoří to okolí, že když zjistí, že na to všechno jako není, není sám jo, to si myslím, že to je v každé situaci vlastně dobrý takhle že, a já jsem vždycky měla kolem sebe lidi s kterými jsme se měli rádi nebo na který bylo spolehnout a to stejný bylo v té práci jo, že takový to nej, pracovní nejnáročnější období na tom dětském áru to bylo opravdu fajn, taková parta lidí, s kterými jsme si pomáhali jako i v tom nepracovním životě, takže se ty pocity a potřeby se tam tak jako přelívaly, takže dobrý no.

T: Děkuji. Zatím jsme se více věnovali negativním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: Nejpozitivnější zkušenost ve středním věku? Omlka já nevím, já asi nemám takový ty jakoby jednotlivosti. Spíš takový ty zážitky no, že jsme třeba někde jeli, kde to bylo úplně dobrý a bylo to fajn, asi je to hodně o těch dětech no, protože ty děti jsou ještě pořád školního věku, že tak jako hodně ten život je s nimi jo a kor potom rozvodu, kdy ani nemáte čas ani energii ani prostě chuť navazovat nějaké jako další osobní vztahy, tak si myslím, že to bylo hodně o těch dětech a hodně o těch jejich radostech a úspěších a o takovém nějakém pozitivu s těmi kamarádkami a přáteli.

T: A vzpomněla byste si teda od tý 40 až třeba do teď na nějakou nejpozitivnější událost nebo moment?

P: Jako jednu jo? <smích>

T: No třeba, která se vám zdála nejkrásnější, z toho vašeho středního věku.

P: *** to asi úplně jakoby, jakoby nemám no, to jsou takový prostě střípky, že ty děti jak sportují, tak třeba když vyhráli nějaký závody, a jak člověk vidí, jak z toho mají radost. A nebo když jsme spolu začli chodit s Martinem a bylo to fakt takový jako hezký, že jsem tomu vůbec nevěřila jako, že je to ještě možný jo <smích>. Takže to jsou takový jako jednotlivý malý pozitivní věci jo, že nemám, vyhráli jsme sportku.

T: A jak vás to ovlivnilo tyhle pozitivní zkušenosti?

P: Jak mě to ovlivnilo? Tak si myslím, že to člověku dodá takovou nějakou, takovou jistotu jakože ten život může být vždycky dobřej, že ikdyž je to chvílku nic moc, tak v zásadě se to potom zase překlápí do něčeho pozitivního.

T: Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: No, to bylo asi to jak jsem se odstěhovala, že tehdy prostě jsem začala jako jiný život, to bylo asi tehdy. No a tím jako jsem se nasměrovala úplně jinam ***. Jinak jako asi nic, nic jako převrtného, jakoby se nestalo no, prostě ten život, aspoň pro mě, je o těch vztazích jo, že něco skončilo, potom se ten život nasměroval jinam a byl zase dobřej a začalo něco nového.

T: A vy jste vlastně říkala, jak jste to zvládala emocionálně, jak jste to zvládala jako obecně, tu péči sama o ty děti?

P: Tím že já jsem se o ně starala jako víceméně i předtím sama, protože ten bývalý manžel buď byl v práci, a on teda podnikal v souvislosti se sportem, a nebo o víkendu sportoval a závodil jo, takže my jsme byli hodně spolu, tak jako na tom se nějak jako moc nezměnilo. A je fakt, že ty děti byly dycky takový jako, že měly rády změny, měly rády jiný lidi, takže jako nebyl problém jim udělat nějaký program, nebo prostě každá změna byla k lepšímu pro ně, že třeba když jsme někam šli a tam bylo nějaký, něco se objevilo, že jsou děti, který to nemají rádi, že chtějí furt to stejný jídlo, stejný kamarády, tak někdy je to složitý ale v tadytom to bylo dobrý.

T: Vzpomněla byste si třeba na nějaká důležitá rozhodnutí ve středním věku?

P: Rozhodnutí? *** no rozhodnutí, no, když jsem zjistila, že ten minulý jako vztah je teda úplně k ničemu, tak prostě něco změnit, změnit tu práci třeba i několikrát jako, prostě to tak nějak jako vyhodnotit, co by bylo vhodné udělat a na co člověk má sílu a rozhodnout se a udělat to no. Tak změnila jsem práci, změnila jsem svůj osobní život, no, to bude asi takový jakoby nej, nejdůležitější rozhodnutí.

T: A proč jste se rozhodla třeba změnit tu práci?

P: No poprvé to bylo, nebo poprvé, jako primárně kvůli těm dětem, protože jako když jde člověk do služby, tak někdo s nima musí být žejo, a prostě když ten bývalý manžel chodil domu z práce v sedm a pozdějc, tak to něšlo žejo, protože odpoledne jako by s nima nikdo nebyl a úplně tak jako asi jsem ani asi nechtěla, aby s nima jenom někdo byl jo, že když tehdy byly ještě malý, tak ne, aby je někdo hlídal, ale prostě, aby s nima byl někdo z rodičů jo, že mě to přišlo důležitý, ikdyž to byla docela taky změna, že když jsem byla teda mladá a myslela jsem si, že až budu mít děti, tak třeba myslela jsem si,

že budu mít jenom jedno a že až bude Esterce tak nejpozději dva roky, tak že půjdu na plný úvazek jako zpátky, jako na tu práci se službama, potom jsem vyhodnotila, že třeba to asi takhle není úplně dobře, tak to bylo takový jako rozhodnutí, že prostě mi přišlo důležitější jako bejt s těma svejma dětma, dokud to potřebujou a dokud o to stojej.

T: Dobře. Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Co mi to dalo, jako můj život jo? *** Já si myslím, že co se týče té práce, tak ta moje první práce na tom JIPu, že to bylo úplně jako nezaplacený a nesdělitelný zážitek jako, takový ten plný emocí jo, plný emocí, kdy prostě děláte práci, která je jako někdy na hraně, někdy je to v klidu, většinou teda ne, ale bylo to jako strašně podstatná část mého života, ke které se musíte tak jako emočně strašně angažovat jo, protože to nejde dělat tak jako, že člověk jenom přijde, něco si odsedí a zase odejde, tak si myslím, že tam mě to tak jako vnitřně, jako hodně i zformovalo, jako do toho člověka, který jsem teď. Jako to partnerství jako, nebo to manželství teda nedopadlo, ale zase mam dvě skvělé děti, si myslím, který se nějak snažím postavit do života, aby obstály, potom to sice nebylo jednoduchý, ale tak člověk zase zjistí, co je schopný vydržet a vyřešit a zase že každá situace má řešení jo, že ikdyž to není ideální, tak ale prostě dycky se aspoň něco vyřešit dá a jestli mi to něco vzalo, jako zdravotně se to na mě nepodepsalo, takže si myslím, že jako mi to nevzalo jakoby nic dobrýho.

T: Doposud vše, co jste mi vyprávěla, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě zajímaly vaše cíle, plány a sny, nebo přání?

P: No já nemam žádný cíle, já jsem nikdy neměla žádný cíle, já jsem takový úplně jako nesoutěživý a neplánovací člověk, protože mě to potom jako stresuje jo, že když něco si musím naplánovat, to bylo i ve škole, že jsem měla na ty zkoušky nachystaný, co se musím třeba na tu zkoušku naučit a už třetí den jsem měla skluz jo smích. Takže jako nemam nějaké jasné jako mety, ale *** tak chtěla bych jako žít takový jakoby spokojený život bez nějakých zvrátů a zklamání a ztrát. Jako nemám, jako v práci nemám žádný jakoby vize, že bych chtěla dosáhnout nějakých cílů nebo tak, ale mám práci, která mi vyhovuje, tak kdyby mi vydržela, tak to bych byla ráda, v osobním životě to je teď strašně fajn, tak to doufám, že vydrží a děti že se nějak osamostatní tím správným způsobem a budou se k mamince rády vracet, to je takový jako životní cíl, ne že tam zůstanou jo <smích>, ale že se prostě rády vrátí.

T: Máte nějaké obavy třeba taky?

P: Ne opravdu jenom ty zdravotní jo, že to jsou takový věci, který člověk prostě nemá ve svých rukou, aby to ovlivnil, ale jinak jako nějaký obavy, já nevím, jak to myslíte, jakože bude zle na světě nebo tak..

T: Jakýkoliv.

P: Si myslím, že ani ne. Já jsem měla babičku, která se narodila v roce 1900, prožila obě světové války i si myslím v jako dost hrozných podmínkách, ale ta byla tak jakoby pozitivní jo, na konci toho života, že si myslím, že ať se na tom světě jako děje cokoli, tak jako člověk jako může žít vcelku uspokojivě, když se přizpůsobí situaci.

T: Dobře. Doposud jste mi vyprávěla o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: Co se čeká, že budou dělat lidi ve středním věku?

T: Co budou dělat, co by neměli dělat.

P: Se asi čeká, že už budou asi takový rozumný, že nebudou dělat jakoby nějaký velký blbosti, že už budou mít ten rozum no, ale leckdy si myslím, že když ten člověk není jako nějak vyrovnaný a smířený s tou svou situací, že opravdu už mu není ani dvacet, ani třicet, tak jako leckdy si, ty lidi si nemůžou pomoci a nedělají ty rozumný věci.

P: Ode mě? *** ///Syn si přijde pro šťávu/// Že se ode mě něco očekává ***. Jako naše globální společnost. Tak očekává ode mě asi, že budu odvádět daně, respektovat pravidla <smích>.

T: A nějaká vaše blízká společnost třeba?

P: Blízká společnost ode mě očekává, že se o ně budu starat <smích>, že budu mít dobrou náladu a prostě že tam budu, když oni potřebují.

T: Přijde vám, že se od vás očekává, že byste měla mít dobrou náladu?

P: No, tak jako nechtěj, abych byla protivná, ale já nebejvám moc protivná <smích>. Jo Pěta občas jako řekne, jestli prostě mám dobrou náladu, jestli nejsem smutná, člověk nemůže bejt ani smutnej jo <smích>.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podívala na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: No, je to taková jako myslím příjemně zvlněná krajina, takové ty beskydské louky, já jsem z Beskyd, takový nějaký podvečer, pěkný sluníčko, taková pohoda.

T: Co tam roste nebo žije?

P: Co tam roste, nějaký louky, smíšené lesy, taková jako, takový příjemný, příjemný pohled, nerostou tam ani žádný bodláky, ani tam není poušť, ani tam nemrzne. Příjemný podvečer.

T: Žije tam něco?

P: Jako nějaký živočichové? Ovečky <smích>.

T: A je tam někdo s váma?

P: No asi Martin, děti někde v dáli.

T: A jaký to je, tam žít?

P: Dobrý, dobrý, příjemný, není důvod se stěhovat <smích>.

T: Dobře, tak já už mám jen poslední otázku. Co byste vzkázala nebo doporučila lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: No, že jako střední věk rozhodně si nezasluhuje takové, takový ten peiorativní význam toho slova, a vlastně žádný životní období vlastně nemusí bejt tak špatný, všechny jsou tak dobrý, jak si je v zásadě uděláme, a když se nám zrovna, nebo když nám okolnosti nepřejou, tak ono to všechno jednou skončí. Já myslím, že každé věk může být dobrý i ten střední.

T: A ještě něco?

P: Já myslím, že to je všechno.

EMA

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví? Jestli vás mohu poprosit o trochu rozvinutější odpověď.

P: Hahaha, už je to tady. Střední věk, já nevím, já vlastně o tom vůbec nepřemýšlím. Asi když se řekne střední věk, asi o tom fakt nepřemýšlím, asi že, napadne mě, že přestane menstruace. <směje se>. A že se asi trochu změní život, protože odejdou děti z domu, ale vlastně asi o tom moc nepřemýšlím, jako nemam k tomu co říct.

T: A cítíte se vy sama být ve středním věku?

P: Cítím se být ve středním věku, cítím se být víc unavená, než jsem bejvala, cítím že už nevydržím tolik, jako jsem vždycky vydržela. Třeba když jedeme na běžkách, tak jsem víc unavená, když chodíme po horách, tak jsem víc unavená, když jezdíme na kole, tak toho neujedu tolik, jako jsem ujela. Takže v tom se cejtím jako *** fyzicky jsem víc unavená *** na druhou stranu zase má člověk víc času na sebe, protože už se nestará zase o ty děti, takže může dělat zas nějaký jiný věci, ale teďka je to celý takový, bohužel tím koronavirem, přetřhaný, protože stejně sedíme všichni doma, ať jsme ve středním věku nebo ať nám je dvacet, takže ono se to zrovna v tuhle chvíli těžce hodnotí žejo. No, jinak si myslím, že jako jsem aktivní ve srovnání se svejma vrstevníkama. Ale teďka v tom korona viru si přijdu, že je to takový statický no, takže to je ***.

T: Tak vám moc děkuji za odpověď a přejdeme k další. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: No tak pokud říkáte, že střední věk je od pětačtyřiceti...

T: No, ve výzkumu máme 40, ale ono je to vlastně...

P: Od 40? Tak abych se někde jako orientovala. Asi ve čtyřiačtyřiceti jsem změnila práci, naučila jsem se nějaký nový věci, odjela jsem do Anglie učít se anglicky asi v pětačtyřiceti, takže pořád jsem si přišla plná energie a sil a tak to bylo asi až do padesátky a řekla bych, že po tý padesátce jsem cejtěla trochu tu únavu fyzickou. Ale jinak vlastně si myslím, že jsem úplně v pohodě a vůbec mi nevádí, že jsem ve středním věku, protože má člověk na sebe hodně času a je to vlastně docela fajn. Vlastně fakt je to docela prima.

T: A můžu se zeptat, co vás třeba motivovalo k tomu se učít anglicky?

P: Hrozně mně vadilo, že se prostě kolik let snažím učít a pořád nejsem schopná mluvit, takže jsem, tak prostě mně to vadilo, tak jsem se jednou vzchopila a jak jsem jela jenom 14 dní do tý Anglie, ale pomohlo mi to, že jsem se přestala bát mluvit, a i když mluvím teďka žejo, za 14 dní se člověk nenaučí nic, ale prostě už se nebojím no. Nemám vůbec problém, když někoho potkám, něco jako žvatlat, i když to samozřejmě není dokonalá angličtina, ale už mi to je jedno.

T: A jaké to bylo se to učít v tomhle věku?

P: Ta angličtina *** mně to tenkrát nevádílo. Mě to v těch pětačtyřiceti přišlo, že jsem ještě plná sil, a tenkrát mi to vůbec nepřišlo, ale přijde mi už teďka v tomhle věku, že si mnohem hůř pamatuju a snažím se to cvičit, takže třeba teďka trénuju skladbu na klavír a snažím se jí naučit zpaměti a vidím, že to je strašná práce proti tomu, když se někdo učil něco zpaměti na klavír ve dvaceti a teď jo. Že prostě to strašně trvá, já se to nakonec naučím, ale je to teda opravdu boj jo. Nebo teďka hraju

takovou hru, že chodím pěšky z práce a dycky se zastavím u takovýho kostela a snažím se zapamatovat jeho jméno a podařilo se mi teda až na potřetí. Protože jsem si řekla, že si prostě budu trénovat hlavu, protože ta hlava opravdu hrozně upadá jako. Je to těžký. Takže jsem si řekla: dobře, zapamatuješ si název tohohle kostela. Ale zapamatovala jsem si to opravdu až na potřetí jo. Poprvé, podruhé ne, teď už to umím.

T: A co to bylo za název?

P: To bude trvat dvě hodiny. Římskokatolický kostel panny Marie matky ústavičné pomoci a svatého Kajetána a byl to římskokatolický kostel a sídlo českého velkopřevorství vojenského a špitálního řádu svatého Lazara Jeruzalémského.

T: Tak to upřímně bych si teda nezapamatovala ani po páté...

P: Musím říct, že prostě opravdu si to bába nepamatuje v tomhle věku, že to vyžaduje strašně už jako*** že se člověk musí zapřít už*** fakt třikrát jsem to dělala a to bylo dycky, že jsem tam přišla, obešla jsem kolem kostela, jsem se zastavila, tak jsem si to řekla, jsem to přečetla, dvakrát jsem si to řekla, šla jsem dál a do zejtrka jsem to zapomněla.

T: Vy jste říkala teda angličtina, ještě klavír, teď se ještě procvičujete v paměti a angličtině...

P: Teď se už neprocvičuju, jenom koukám jako na seriály, to mě naučila moje dcera, koukat na seriály v angličtině*** moje dcera mladší Barbora***. Aaa takže koukám na seriály v angličtině a někdy rozumím, někdy ne, fakt záleží, o čem to je. Jako, někdy je ta angličtina těžká no.

T: A ještě nějaké další koníčky máte třeba?

P: Koníčky nějaký? Normálně cvičím a mám ráda sport, ale teďka zrovna teda nedělám nic moc. Normálně chodím na jógu, ale teďka jezdíme na běžky, na kolo, na hory, chodíme pěšky po horách, ráda dělám na zahradě, to mě moc baví. Ještě prej teda ráda šiju, ale to nemůžu říct, že je koníček, protože jsem šila jednorázově, ale ráda vyrábím něco rukama. Takže jsem jako třeba, teď jsem kreslila květináč akrylovejma barvama no, malovala jsem nějaké obrázky a šila jsem si košili. Ale to je taky způsobený tím koronavirem, protože člověk je furt doma, tak si hledá něco, co by dělal žejo. Normálně bych si šla místo toho někde cvičit, nebo bych šla s kamarádkou do hospody. Jo! Ještě ráda chodím do hospody a chodím ráda do kaváren.

T: Moc vám děkuji tedy za další otázku. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Napadlo by vás něco? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: *** No nevim, možná jsem línější, ale to je asi blbost. Hmmm.

T: Vysloveně něco, s čím byste cítila, že se třeba v tu chvíli nemůžete poprat, nějaká životní situace...

P: Asi neee*** já nevim, já bych řekla, že jsem měla jednu dobu takový úzkosti trochu, ale to jsou zase věci spojený s přechodem žejo a s hormonama, ale to už teďka taky přešlo, takže to bych asi*** to se člověk s tím vyrovnal. Jsem línější prostě no, ale s tím se nedá nic dělat no.

T: A to je pro vás hodně důležitý, teda ta fyzická aktivita, to, že ztrácíte síly.

P: Je pro mě hodně důležitá, ale já je prosimvás ztrácím tak, že pořád jsem ve srovnání s ostatníma vrstevníkama hodně aktivní, takže zase bych nerada jako*** já nevim, jak by to jakoby řekla jo, já jako prostě pořád ujdou těch 20 kilometrů, ale bolejí mě ty nohy víc, než mě bolívaly. Takhle bych to řekla

T: Ne to já jsem nemyslela, že byste byla ve špatné kondici nebo tak.

P: Nee, já jenom, abych si nestěžovala, protože to asi není na místě no, tak ty síly ubejvaj. Ale jinak jako, asi fakt nevím, co bych jako, že by mě něco jako***. Jako ano, ještě před rokem bych asi řekla, že mě vadí, třeba menstruační cyklus je otrava, že to habruje jako, že se člověk na to nemůže spolehnout a myslím si, že s tím spojený hormony*** ale já to nemám nějak strašný, takže zase si nechci ztěžovat, je to opravdu zanedbatelný. Takže asi ne.

T: Děkuji. Další otázka celkem souvisí s tou předchozí. Co byla nejtěžší zkušenost Vašeho středního věku?

P: Odchod dětí z domova asi neee, je to těžký, ale na druhou stranu já to беру tak, že děti se musej osamostatnit, s tím se dokážu jako fakt vyrovnat, protože si myslím, že je hrozně důležitý, aby ty děti odešly. Takže to těžký je*** mně třeba vadilo, že s náma děti přestávají jezdit na víkendy, ale to bych řekla, to byl takovej zlom asi, ale to už ani nebyl snad asi střední věk, nebo byl. No možná byl no*** Tak jo, tak když děti přestaly s náma jezdit na víkendy, tak jako, to mě mrzelo, protože už měly svoje zájmy, ale vlastně asi jsem to zvládla no. Já prostě hlavně chci, aby ty děti byly fakt spokojený a měly svůj život, já to беру takhle, že se přes to dostanu.

T: A nějaká třeba ještě jiná osobní, nebo pracovní, nebo i partnerská...

P: Pracovní ne, pracovní jsem v pohodě. Partnerská zkušenost, s manželem jsem ráda. Víím, že to je divný, ale my jsme spolu v pohodě, takže my spolu jezdíme hodně rádi na dovolený a jsem spolu rádi, takže já vůbec nemám problém s ním bejt. Vůbec s tím nemám problém, bejt jen s ním, to ne. No, jediné asi jsem fakt měla problém třeba s tou menstruací, že jsem měla nějaký větší krvácení a skončila jsem v nemocnici, tak to mě jako vadilo, ale jinak jako asi neee.

T: A byla jste tam nějak dlouho?

P: Neeee, jeden den, to nestálo ani za řeč, to já jenom tak přemýšlím.

T: Dobře. Zatím jsme se věnovali trošku negativnějším věcem tak přejdeme k pozitivnějším.

P: Mně to přišlo docela pozitivní < směje se >.

T: Samozřejmě, vy vypadáte, že máte naprosto pohodovej život, což je určitě hrozně fajn, ale za mě, ptala jsem se vás spíš na ty negativní. Tak se vás teď zeptám na ty pozitivní. Máte nějakou nejpozitivnější zkušenost vašeho středního věku? Co byste označila třeba jako nejlepší období a v tom zahrnutou tu zkušenost?

P: Nejlepší ve středním věku. Já jsem asi taková prostě neutrální, nevím, co bylo nejlepší*** no, že má člověk na sebe trochu víc čas, ale mě zase na druhou stranu nevadilo ani bejt s těma dětma jo, to je zas takový jako, vyzdvihnout jako*** fakt nedokážu říct, je to divný ale***. Možná že máme teda hodně peněz a můžeme jet někde na dovolenou, to je vlastně supr.

T: A máte třeba nějakou dovolenou, která byla úplně nejlepší ze všech?

P: Máme jich několik, všechny dovolený jsou supr, byli jsme třeba na Islandu tři neděle a to bylo fajn, to se mi moc líbilo, protože tam je krásná příroda, no, asi mě baví hrozně jezdit na dovolenou. Vlastně, tohle je možná lepší, než když byly děti malý, když už se o tom bavíme, protože když byly děti malý, tak jako, oni jako nechtěli trávit čas stylem, jakým jsme chtěli my, a my jsme se jim hodně přizpůsobovali, abychom je úplně nevotravovali těma našem požadavakama. Protože já bych furt lezla někde po horách a děti to prostě nebavilo, takže***. Nebo prostě, tak je to normální, každé má svůj, svoji představu, jak trávit čas a samozřejmě radši ho tráví se svejma spolužákama, než

s rodičema asi***. No, takže vlastně tohle je dobrý, že můžeme jezdit na ty dovolené, který nám vyhovují, že tam tejdén chodíme po horách a jsme spokojený, protože to by naše děti asi nedaly s batohem.

T: A ovlivnilo vás to poznávání toho světa? Dalo vám to třeba něco i když se zamyslíte nad naší kulturou a tamní třeba. Jestli vám to dalo nějaký nadhled?

P: Tak určitě, že si člověk uvědomí, že je hrozně rád, že bydlí, kde bydlí, že všude, kde jsme byli, je krásně, na druhou stranu si zase uvědomím, že jsem ráda, kde jsem, že prostě vím, že to nikde není jednoduchý, všude maj svoje problémy***. Jako člověku to dává takovej určitej nadhled no.

T: Tak děkuji. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: Odchod dětí z domova je samozřejmě bod zlomu, člověk si musí najít úplně jinou náplň života. Žejo, do té doby se furt staráte jenom o děti a nemáte peníze, třeba v našem případě, a potom najednou máte peníze, děti už tady nejsou, takže odchod dětí určitej bod zlomu je. Je to jinej styl života zase no. Ale jak říkám, musí to tak bejt no, je to dobře, že to tak je. No, myslím, opravdu jako vážně myslím, že nejhorší je, když děti zůstanou doma, protože to*** člověk jim může vařit a prát, ale pro ty děti to dobrý není prostě. Zase na druhou stranu, když někdy třeba přišli jako jo, tak to jsem ráda, že přijdou děti, když tady přespinkali třeba, popovídali s maminkou. Ale já bod zlomu teda*** no***.

T: To je v pohodě, stačí tohle. Tak v životě jsou některé momenty, kdy je třeba se rozhodovat. Měla jste třeba nějaké zásadní životní rozhodnutí někdy?

P: No tak to jo, to jsem měla.

T: A mohla byste mi o nich říct trochu víc?

P: Ale ne v přechodu.

T: To asi nevdá, pokud vás to nějak ovlivnilo až vlastně doteď, tak to jsou zásadní životní rozhodnutí, který jsou podstatný i pro nás.

P: No, tak zásadní životní rozhodnutí podle mě je volba partnera nějakýho, dá se to tak říct, že je to životní rozhodnutí? To vlastně tak nějak vyplyne žejo asi spíš.

T: Tak je to určitě taky životní rozhodnutí.

P: Asi teda já za to fakt považuju volba partnera, potom*** rozhodnutí, kde třeba budete bydlet, nebo žít. Pak další životní rozhodnutí bylo třeba, když jsme měli nemocnou dceru starší, třeba jestli bude na operaci, nebo nepude, ona měla takový složitý operace, tak jako, tam se člověk musel rozhodnout, jestli ji tam do toho pošle, nebo ne, protože to teda, to bylo nepřijemný, protože člověk v tom vidí bolest a tak, no a pak velký životní rozhodnutí bylo, jestli změním práci, nebo ne. A ještě velký rozhodnutí bylo, že začnu řídit auto. To bylo hodně velký rozhodnutí no, protože to mě trápilo celej život vlastně, no, že neřídím auto a začla jsem vlastně řídit před třema rokama, takže vlastně v přechodu.

T: A jak to zvládáte? Nebojíte se?

P: Bojím. Jako, člověk není*** to je zase vono. Jako, když začnete dělat něco pozdě, tak už to není jako ve dvaceti, takže, neumím se rozhodovat, umím jet tam, kde to znám, když prostě to neznám,

tak je to pro mě složitý se rozhodovat, to je asi spojený s tím věkem taky. To prostě jako, když jezdíte na lyžích ve dvaceti, jezdíte jinak, než v padesáti.

T: Mohu se ještě zeptat, pokud to pro vás bude nepříjemné, určitě odbočíme, ale vy jste říkala, že jste měla nemocnou tu starší dceru. Jak jste to zvládali jako pár a vy osobně?

P: My jsme to párově zvládali jako dobře, to my jsme se kvůli tomu nikdy jako nehádali, nebo neměli jsme nějaký velký spory. Možná třeba takový drobný spory, jestli bude na operaci, nebo ne, já už si to teď úplně přesně nepamatuju*** jestli bude brát tyhle léky, nebo nebude, tak jo, to jsme se třeba dohadovali, ale dycky jsme se nakonec domluvili, protože oni ji chtěli dávat nějaký opravdu hnusný léky, já už si to nepamatuju teď, nějaký kortikoidy, kde jsou nějaký vedlejší účinky, já jsem furt vyváděla, že teda to ne, že dokud není potvrzená ta diagnóza, že to opravdu musí brát, tak jí to dávat nebudem a opravdu, člověk se snažil, aby to dítě do sebe něco neládovalo.

T: To muselo být hrozně těžký tohle období.

P: Tohle bylo těžký období no, ale to nebyl přechod. A do toho ještě byla nemocná moje maminka žejo, takže to bylo opravdu dost blbý období no. Ale to nebyl přechod, to bylo mládí. Každý má něco no, to se tomu nikdo nevyhne. Co se týče jejího původního problému, ona měla problém s nohou, takže ona tu nohu prostě dobrou nemá a asi bude muset jít někdy na výměnu kyčelního kloubu, to se uvidí, jak se to bude vyvíjet. Ale furt to dopadlo líp, než to vypadalo, protože ze začátku to vypadalo všelijak, že třeba to bude i nějaká rakovina, takže zaplať pánbůh, že to je tak, jak to je... Jsou horší věci na světě, ale každé má něco, to je prostě***.

T: Tak děkuju za tohle těžké téma. Zase trochu odlehčíme.

P: No a pak jsme měli teda ještě trochu výchovný problémy tamhle s Barčou (přišla do pokoje dcera) bych řekla, ale to zas není prostě přechod jo. Barunka vlastně, když byla jako malá, tak byla opravdu těžce zvladatelná dítě, ale myslim si, že od té doby, co dospěla, tak je úplně v pohodě, takže to zas nespadá do přechodu no tohleto, abychom jí nezdrbali. A teď je fakt úplně v pohodě.

T: Když se podíváte z místa, kde se teď nacházíte a ohlédnete se zpět, dokážete říct, co vám ten život dal a vzal?

P: Tak mně přijde, že vždycky vám to spíš něco dá, než veme. Ze všeho se poučíte prostě, dalo mi to, určitě dalo, ale je to takový k ničemu. Dalo mi to, že kdybych teď měla znova děti, tak se nebudu už tak vzrušovat kvůli každý kravině, budu to brát víc s nadhledem jo, prostě jsem si to hrozně zabírala, hrozně mně vadilo, že třeba ta mladší dcera mě neposlouchá vůbec, že je nezvladatelná, že to nezvládám s ní prostě, jo, že je na mně furt nasraná. No tak teďka bych to už asi brala nějak víc v klidu. Ono to nějak dopadne, hlavně klídek. Tenkrát jsem to fakt jako prožívala. Takže to se člověk poučil, myslim, že to je vono, pak už má třeba člověk vnoučata, tak proto jako, je takovej víc v klidu, protože už si to všechno prošel, ví, co to znamená, stejně nic neudělá, tak co. Asi to nechá víc plynout*** já teda. Bych to už nechala víc plynout. A vůbec všechno, stejně s ničím člověk nic nenadělá, všechno musí nechat tak nějak plynout no. Ono to nějak dopadne žejo, všechno.

T: Tak vy jste mi vyprávěla hodně o minulosti.

P: To jsem se teda vyčerpala.

T: Já se omlouvám, ale ještě chvíličku vás potrápím. My jsme si povídali hodně o minulosti, já bych se ráda přesunula ještě do budoucnosti. Máte nějakou představu, jak by váš život měl za pár let vypadat? Máte nějaké sny, očekávání, cíle, nějaké plány?

P: Já upřímně, já vůbec jako sny, tak třeba ráda bych měla domeček se zahrádkou, ale vim, že to jako není možný, protože, já bych chtěla jenom malej domeček a v Praze malej domeček, to těžko člověk může mít. A odstěhovat se za Prahu, to už taky jako úplně zase moc nechci, protože mi to přijde***. Ale tak, jo, to je takovej můj sen, mít domeček se zahrádkou a se spoustou různěch kytiček <směje se>. No, ale jinak jako, jestli se těším na nějaký vnučátka*** já zas asi nejsem, já jsem jako v tomhle směru asi, jak to přijde, tak to bude, já už to fakt neberu jo. Tohle už nechávám plynout, nejsem na to úplně fixovaná. Já spíš bych třeba jako byla ráda kvůli dětem, aby měly nějaký děti, kvůli nim, protože si myslím, že to je fajn určitě do života někoho mít. Ale já na tom úplně nelpim jo jako, některý rodiče se nemůžou dočkat, až budou babička a děda, já to tak nemam, ale kvůli těm dětem bych byla strašně šťastná, kdyby jako oni, aby byly ty děti šťastný *** s těma dětátkama. Ne fakt, tak to cejtím jo, protože vim, že to je fajn.

T: To je hezký, takový nesobecký náhled.

P: Já jsem v tomhle jiná, já jsem nikdy neměla takovej ten mateřskej pud jo, protože jsem ho nikdy, protože jsem měla děti mladá. Takže já jsem ho nestihla mít. Já jsem měla první dítě ve dvaceti čtyřech, plánovaný, ale chtěl to spíš jako Jirka. Takže jsem měla to první dítě a já jsem nikdy nestihla mít takový to: ježiš, já chci dítě. To si myslím, že na člověka přijde až kdy je starší možná, jo, že potřebuje to dítě, já jsem tohle neměla naštěstí, zaplať pánbůh jsem ho měla bez problému hned, první, druhý a jsem strašně ráda dneska, i tenkrát jsem byla ráda, protože člověk jak porodí, tak se celej změní, hormony začnou pracovat a ty děti jako miluje, to vůbec jo, to prostě přijde, ale že jsem nikdy si neřekla ježiš, už abych měla dětátko. Spousta mojich spolužaček to tak měla, já to dětátko, tak to jsem nikdy neměla, takže takhle to mám i s těma vnučátkama. Že bych se celá třásla to taky nemám, ale když budou, tak budu ráda, já to vim. Prostě tak to mám no. Můj manžel, ten to má asi jinak jo, ale tam to je zas tak, že on bude říkat, jak on se těší na ty vnučátka, jeřda, ale až budem jen hlídat, to zas jako si uteče někam jo.

T: To je klasika no.

P: To je klasika no, to já zas jako hlídat budu, jako jo. Ráda. Ty děti jsou fakt super žejo, člověk je fakt má rad. Já musím říct, že mam ty děti fakt ráda, i ty svoje neteře mám ráda, jsem s nima ráda, s těma dětma. Jsou fajn jako, si s nima ráda hraju. Ale neupínám se k tomu úplně jo, prostě, stejně to neovlivním žejo.

T: Tak jo, tak přejdeme zase o kousek dál. V každé společnosti existují nějaká očekávání toho, jak by se měl člověk chovat. Přijde vám, že by i na vás byla kladena nějaká očekávání? Třeba v souvislosti právě se středním věkem?

P: Jako očekávání asi na člověka kladený jsou, teďka úplně*** já teďka tomu asi úplně nerozumím.

T: Třeba u nás se říká, že ve čtyřiceti už by měl mít člověk dítě a tak...

P: Jo takhle, v šedesáti by měl jít do důchodu jo???

T: Ano, tak jestli něco z toho vnímáte jako nějaký tlak na vás.

P: To jako nevnímám, bojím se toho, že se budu muset starat jednou o ty svoje rodiče, který bydlej hrozně daleko, což teda by mě normálně jako nevadilo, kdyby byli blíž, ale jak jsou daleko, tak to bude problém, to mě děsí. Ale mám to cejtít jako tlak tohle? Oni ho ve mně nevyvíjej, to by ho museli vyvíjet oni na mě.

T: Tak zase na druhou stranu je to určitě tlak, protože v naší společnosti se taky očekává, že se o ty prarodiče postaráme, stejně jako se oni postarali o nás, takže to bych brala taky jako tlak to určitě.

P: Tak to můžete říct. Mám z toho obavy, jak to zvládnem, protože je máme daleko. To bude těžký. Jo jinak, mně jako nevádí ta představa, že bych se o ně měla starat, ale ta představa, že jsou tak daleko, tak to teda si neumím představit. Tak jo, to jo, to mě asi děsí.

T: Rozumím. Někam rodiče dát, to se nikdy nikomu nechce, to je taková bezvýhodná situace no..

P: No. A taky představa, že člověk bude do důchodu, tak to se taky netěším úplně. Protože asi jednou to přijde, ale jako*** a možná to bude potom jiný, protože člověk bude mít málo sil, tak bude rád, že je doma, ale zatím mě to přijde jako ne úplně dobrá představa, že bych měla být doma a nic nedělat.

T: Tak jo, teď mám trochu abstraktnější otázku. Kdybyste se podívala na střední věk jako na krajinu a představila si ho jako tu krajinu, dokázala byste mi popsat jak vypadá? Co vidíte na obzoru, co tam žije, co tam roste, jaké tam je roční období, kdo tam je, co se tam děje...

P: No, tak se musím zamyslet. Tak myslím si, že tam je léto, takovej srpen, takový línější léto to je, trochu línější, pomalý léto, a krajinu tam úplně moc jakoby nevidím. Já vidím všude hory no, protože mám ráda hory, tak ty tam musej být. A zvířátka, to já moc nemusím, takže jsou tam hory a je tam spousta lesů a kytek a jezer a takových věcí.

T: Jste tam sama nebo s někým?

P: Ne, určitě tam nejsem sama. Sama být nechci. Je tam můj manžel a moje děti a tak. Babičky, dědové a všichni kolem, pak nějaký kámoši, ale sama tam být nechci teda.

T: Tak jo, tak my už jsme u poslední otázky. Chtěla bych vědět, jestli je něco co byste vzkázala nebo doporučila lidem, kteří jsou v tom středním věku, nebo které teprve čeká? Je něco, na co se mají připravit, na co si dát pozor, na co se naopak těšit?

P: To záleží na každým asi, co očekává. Ale já bych řekla: hlavně se toho dopředu nebát, protože se o tom prostě všude píše jako o nějaký tragédii, ale žádná tragédie to podle mého názoru není, pokud je člověk zdravý, tak je to úplně v pohodě, jako když byl mladej. Zatím žádná tragédie se fakt nekoná jako, být v pohodě hlavně. A snažit se trochu žít a neupadnout do nějakýho jako, nějaký úplně letargie jo, protože spousta lidí je už takovejch jako, odevzdanejch. Možná takový lidi kolem sebe nevidíte, ale já už jako jo.

T: A máte nějaký recept na to, jak neupadnout do letargie?

P: Myslím si, že ne. Myslím, že je to věc povahy, to musí každej jako sám se snažit. Jako jak to cejtí, to je prostě povaha asi. A hlavně podle mě pohyb teda. Ne prostě, myslím si, že pohyb, pohyb a pohyb. Ne a teďka tím nemyslím, já třeba, aby bylo jasno, tak jsem třeba celou neděli tady proležela v křesle jo, ale to já taky se umím válet jo, ale člověk se musí vzchopit a jít, protože bez toho pohybu jako, v tomhle věku, bez toho pohybu začnete hrozně zakrňovat. Řekla bych, že po tý pětáctyřiceti, padesáti, když se přestanete hejbat, tak je to konečná. Do té doby člověk jede tak nějak jako na to, že je mladej, že má spoustu energie, furt to jde jako. Ale teď už na to musíte jít silou vůle, teď už to samo nejde a to teda fakt vidím kolem sebe jo. A to si myslím, že je i důvod, proč ty lidi začnou třeba tloustnout v tomhle věku taky, protože už jsme všichni línější žejo, pohodlnější, už toho nemusíme tolik dělat, když byl člověk mladej, lítal jak šlus. Do školky, ze školky, nakoupt, támhle, támhle a najednou nic moc nemusíte a je třeba se do toho trochu nutit, nějaký ty aktivity, to je jedno jaký, nějaký prostě. *** No dobrý.

T: Tak jo, moc vám děkuji za rozhovor.

P: Úplně nervy!

HYNEK

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Myslím si, že to je věk, kdy člověk vnímá, že je na vrcholu, že to je místo, kde je nějakým způsobem uchycenější už v životě a už má nějaký životní zkušenosti.

T: Napadlo by vás ještě něco?

P: Jo, tak třeba asi věk, kdy člověk už má děti nějakým způsobem vychovaný a podle mě jako fakt je to o těch zkušenostech spíš, než o věku, proto třicet až padesát, protože někdo už má rozum ve třiceti a někdo až v padesáti (Zazvoní zvonek ///mě má přijít pošta/// a na chvíli odejde odejde).

T: Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: Jak probíhá střední věk?

T: Váš příběh a můžete to shrnout vlastně od nějaký určitý doby, kdy vám přijde, že jste si tím středním věkem začal procházet až po současnost.

P: Mně přijde, že střední věk začal narozením druhého dítěte, a to nevím teďka třeba jako, kolik mi bylo jo, to bych musel počítat, ale myslím si, že ve chvíli, kdy jsme měli druhý dítě, a tím se prostě ten život nějak jako postavil na nějaký koleje, který prostě se musej sledovat, tak asi tam. To je prostě, do té doby člověk mohl improvizovat, mohl dělat, co chtěl, ale u nás, ještě tím, že vlastně mezi dětma je takovej rozdíl pěti let, tak vlastně jsou to dvě úplně samostatný potřeby, takže tam jako opravdu ten život jako v podstatě se dostal do nějakýho stereotypu většího, takže asi to je ten příběh středního života, nebo ten začátek, a pak si myslím, že se to třeba u mě projevilo na nějakým jako pocitu stability v práci, možná až velký, nějaký jako velký jistoty, možná až přehnaný a tak.

T: A co děláte za práci, jestli se můžu zeptat?

P: Dělán právníka v bance.

T: A vy jste teda mluvil převážně o rodině v tom středním věku, měl jste třeba i nějaký kariérní růst, jak to probíhalo ta vaše práce?

P: No, já tomu jako neříkám kariérní růst, ale pořád mam jako pocit, že nějakým způsobem rostu jo, takže, poznám to třeba ne na názvu pozice, ale fakticky na pozici, kterou mám, tak tam to je znát hodně. Což na jednu stranu může vypadat jako, že si člověk vysedí to místo, ale to si nemyslím, je to opravdu o tom, že člověk opravdu pořád ještě získává nějaký zkušenosti a má to kam předávat, takže tak jako, na tom to vnímám a kariérně, no tak jako, s penězma třeba problém nemám a navíc jako to, co se mi říká v práci, ani tý formální kariéry se bát nemusím jo, ale já nejsem ten typ, kterej by jako za každou cenu potřeboval mít nějaký vyšší pozice, mně přijde spíš jako zrovna pro moji práci lepší, když jsem níž a můžu vopravdu dělat to, co chci dělat a ne že bych musel jako vést lidi nebo tak, tím bych jako hrozně přišel o tu právníčinu.

T: A jaké bylo třeba skloubit tadytu práci s tou rodinou, jak to zvládáte?

P: Sice mám mluvit rozvinutě, ale zvládáme to jednoduše, protože mám ženu, která prostě jako hrozně moc doma dělá a v podstatě musím říct, že vlastně kromě toho, že se musíme domlouvat nějak víc na nějakým vyzvedávání dětí ze školky a samozřejmě to, co jsem říkal jo, že ten život se

nějak postaví do nějakých kolejí, tak vlastně, že by mi to nějak práce ovlivnila život rodinný nebo obráceně to ne.

T: Dobře. Určitě už jste slyšel termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: No, ale já bych to nenazval krize středního věku, jako, krize samozřejmě jako, nějaký jako přelomový okamžik v životě rodinným byly určitě, ale jako že bych řekl, že to je krize středního věku, nebo normální vývoj, já vlastně nevím totiž, co to ta krize středního věku je. Mně přijde, že to je jenom takovej pojem, to nálepkování všeho negativního, co je spojený s tímhle věkem, ale vlastně nevím, co si pod tím mám představit. Když se prostě o tom bavím třeba s někým v práci, jsou to ženský kolem mě, tak ty za krizi označej to, že má chlap jako milenku jo, ale jako jestli tohle je krize středního věku, nebo krize rodiny, nebo normální vývoj, já nevím, já tohle prostě neumím nálepkovat.

T: A mohu se zeptat, vy jste vlastně mluvil o tom, že byly určitě nějaké menší krize, můžete mi nějaké přiblížit?

P: Tak to byla právě ta rodinná docela velká, že jsem prostě žil i mimo rodinu a prostě jsem měl nakročeno úplně do jinýho vztahu, takže to bylo...

T: A jak jste to zvládnul nakonec?

P: No nakonec jsem tam, kde jsem, to znamená tam, kde jsem byl. Jestli jsem to zvládnul nevím, pořád to prostě jako nějakým způsobem v hlavě analyzuju, co to vlastně znamenalo a co to provedlo a proč to provedlo, takže jako, jestli jsem to zvládnul nevím, ale prostě jako, mám to za sebou třeba no. A není to krize středního věku.

T: A jak jste to zvládl předtím, jak jste se s tím vlastně popasoval?

P: Když jsem byl v té situaci?

T: Když jste byl v té situaci, co jste cítil třeba vůči sobě, vůči té rodině?

P: No, hrozný, hrozný, prostě strašný stavy jsem měl. Samozřejmě jednak to, že jsem sám sebe jako považoval, jakože ten, kterej jako zklamal, zradil, kterej prostě něco proved, na druhou stranu jsem věděl, že prostě třeba děti jako nikdy nezůstanou samy, nebo že prostě děti by měly z toho nějakým způsobem odejít jako pošramocný, podobně jsem to cejtil i k manželce no a myslim si, že hlavně tadyty důvody potom dopadly tak, proč třeba ten druhý vztah nemohl vyjít jo, že jsem prostě tohleto v hlavě měl prostě hrozně moc.

T: Rozhodl jste se správně?

P: Já myslim, že jo. Já myslim, že jo, prostě jako, když o tom takhle přemýšlím, tak samozřejmě jako jsou tam asi nějaký jako, pořád asi hledaj nějaký, ne pochybnosti, ale spíš jako takový otázky, který prostě, který jako se nabízej, ale myslim si, že jo.

T: Tak jo, moc vám děkuji za odpověď, určitě tohle není lehký pro vás, tak přejdeme dál. My jsme teď mluvili o jedné těžké zkušenosti a další otázka se k tomu vztahuje. Co bylo nejtěžší zkušeností vašeho středního věku? Tak jsme mluvili tady o jedné věci, napadla by vás ještě nějaká další? Respektive považujete to, o čem jsme teď mluvili, za nejtěžší zkušenost toho středního věku?

P: Asi jo.

T: Byly ještě nějaké další tedy těžkosti během toho středního věku, které byste vypíchnul?

P: No tak jo, tak třeba nemoc mého otce, která prostě skončila jeho smrtí, ale tak nějak jako, jestli tohle nazvat krizí, je to těžkost určitě, ale zase těžkost, kterou každé musí projít, takže jako stalo se, je to prostě život, takže to jako, zažil jsem si prostě něco třeba dřív než někdo jinej, ale to vlastně vůbec se středním věkem nesouvisí žejo, to prostě může potkat dítě nebo důchodce.

T: A jak jste se s tím popasoval, s tím, že se vám to stalo tak brzo, že vám vlastně odešel tatínek?

P: No, tak táta byl starší a prostě jako ono, ten vývoj zase toho posledního roku, to k tomu prostě směřovalo jako, vlastně ono to vypadá jako divně, ale potom si musím říct, že třeba pro mě a jako pro mámu to bylo opravdu nějaký uklidnění jo, že naše vyhlídky jsme neviděli nějak jako úplně skvěle a my jsme opravdu jako poslední rok se střídali každé den v nemocnici jo třeba, takže jako vlastně, když jsme se to dozvěděli, tak samozřejmě ta rána je, že prostě někdo odejde, zase na druhou stranu sobecky prostě to pro nás znamenalo, že můžeme začít žít taky jako ten svůj normální život a že nás to zase tolik nedeprimuje prostě, ta každodenní jako přítomnost v nemocnici a tak no.

T: Tak jo, tak děkuju za odpověď. Zatím jsme řešili hodně ty negativní věci.

P: No dyť to je krize. Bavíme se o krizi <smích>.

T: To je pravda. Ale já už vás nechci trápit, tak se přesuneme k nějakým pozitivním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: No, podle mě jsou to opravdu děti, já prostě jsem strašně rád za oba, že je mám a děti jsou prostě opravdu jako, a teďka jsem jako, možná to řeknu trošku hnusně, ale vlastně teďka si strašně užívám a hejčkám to, že vlastně ten mladší kluk je ve školce a že má pořád takovej ten dětskej věk, zatímco Anička prostě, ta už jde do tý puberty a vlastně už ztratila takovou tu schopnost nějakého jako příjemného ovlivňování nebo tvárnění nebo***, už ta spolupráce třeba s ní už není taková jako zapálená, z její strany, jako třeba s tím klukem, takže já si prostě užívám teďka toho, opravdu toho mrňouse no, kterej je připravenej pracovat na tom, co mě baví <smích>.

T: A kolik je dětem?

P: 11 dcera a 5 kluk. 6 kluk!!

T: A co vás baví, jaký věci spolu třeba provádíte?

P: Já nevím, teďka třeba ho učim mastit karty a poslední dobou už normálně vyhrává, takže, takže třeba to mám radost, protože třeba si pamatuju, když jsem byl malej, tak třeba jsem tátu pořád jako škemral, aby se mnou hrál karty a pořád nebyl čas, tak tady to jako vidim, že třeba jsem jinej, než táta, ale máme spolu, že chodíme tady na nějaký svoje výpravy a prozkoumáváme nějaký keře a on je jako hrozně otevřen všemu možnému takže***.

T: Je nadšenej teda, že s váma může trávit čas?

P: Nevím, jestli bych řekl nadšenej <smích>, ale myslim si, že jo, že ho to baví, a že je to taky jako fajn, že je člověk i možná, i na tom prvním dítěti pozná třeba, jaký chyby dělal při tý první výchově a teďka už při tom druhým už je schopnej to nějak jako třeba ovlivnit a vidim, že to funguje, že třeba třetí dítě by bylo ještě lepší jako, ale nechci, protože nechci bejt starej dědeček <smích>.

T: Jo takhle, to je zajímavá myšlenka. A třeba vy jste říkal, že jste chtěl po tátovi, aby hrál s váma karty, máte pocit, že se vám věnoval, když jste byl malej?

P: Ne, táta ne.

T: A myslíte, že vás to ovlivnilo doteď, že máte chuť to vykompenzovat tomu svému synovi?

P: No, asi jo, tak jako, prostě to, co mi vadilo, tak se snažím udělat jinak, takže určitě mě to jako ovlivní. Ale sám taky při tom na sobě vidím koikrát, že řeknu: ježiš, já nemam čas, a přitom dělám naprostou pitomost, tak si potom řeknu: přestan dělat pitomost, a jdu za těma dětma, ale jako věnuju se mnohem míň dětem, než žena.

T: A proč si to myslíte?

P: No tak, když porovnáám čas strávenej jako rozhovorama s nima nebo tak, tak mi přijde, že to je pro ty maminky takový jako jasný, že ony jsou takový na to povídání a tak a my chlapi jsme na ten výkon, nebo na ty, na nějaký jako děláni, takže si myslim, že tam je to jako hrozně znát no. Ale já zase, protože já jako možná bych chtěl, aby oni byly trochu víc samostatný, takže spíš jako se snažim jim říct, co jako by se mělo dělat a ať si k tomu dojdou samy, než prostě jim při tom pomáhat.

T: Dobře. Přejdeme už k šesté otázce tedy. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: A teďka čeho nebo...?

T: Jestli jste cítil třeba někdy, že za prvé jestli se zdáte být jiný třeba teď, než jste býval dřív a jestli máte třeba nějaký ten bod obratu, bod té změny?

P: Tak to, je podle mě jednoznačně prostě ta, taková ta rodinná krize, ale ne proto, že to byla krize, ale spíš že jako, poznal jsem třeba člověka, kterej byl strašně inspirující a strašně jako mě naučil, třeba jinak přemýšlet a myslim si, že od tý doby jako určitě nějaká změna je. Já bych řekl, že asi ne tak krize, jako spíš to setkání s tím člověkem.

T: A to je váš přítel?

P: To byla ta přítelkyně!

T: Jo takhle. A ona vás nějak vedla nějakým určitým směrem?

P: No tak možná vedla a možná byla dobrá manipulátorka, ne, to není pravda, prostě byla úplně jako jiná třeba, než moje manželka, byla úplně jiná jako, pokud jde o názory na svět, o komunikaci, o přemejšlení o sobě samým, a to bylo rozhodně jako zajímavý, že třeba, viděl jsem i jako úplně jinej způsob výchovy jako dětí a tak, takže prostě to bylo jako docela jako zajímavý no a ne, že to bylo z vyprávění, ale opravdu jsem v tom na vlastní kůži byl jo, takže, to třeba jako bych řekl, že to je jako nějaký bod změny, docela významnej. Ale týká se to i posuzování jako ostatních lidí a tak jo, fakt jako, nahlížim na ty lidi jinak, než předtím a tak jako. Takže je to znát.

T: A víte jak jinak? Máte nějaký příklad?

P: No, tak jako, je to tak, že asi bych řekl, že začal jsem na všechny lidi koukat tak, že jako, že jejich záměry jsou, nejsou špatný, ale dobrý. Úplně jako možná obráceně, než to předtím bylo jo a prostě přemýšlet, proč to ten člověk dělá a myslí to dobře a proč to myslí dobře než jako říct, to je prostě svinstvo a tak no. Ale že bych to zvládal jako stoprocentně to ne, ale jako přemýšlím o tomhlectom.

T: Tak jo, děkuji. Vzpomenete si ještě třeba na nějaká důležitá rozhodnutí během toho středního věku? O jednom důležitém rozhodnutí jsme se bavili, to byla ta rodinná krize.

P: Já nevím no, potom asi bych vlastně nenazýval nic nějakým důležitým rozhodnutím, mně přijde, že všechno ostatní je takový jako, že to k tomu patří, jako, asi jsem nemusel jako dělat nějaký, nebyl jsem postavenej před nějakou věc, že bych musel něco nutně jako rozhodnout úplně zásadního a tak nějak jako asi ne.

T: Dobře. Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Tyjo. Co mi dal jako dosavadní život?

T: A nebo vzal.

P: Mně přijde, že nedal nic, co nedat měl a nevzal nic, co vzít měl, prostě ne, tak nedokážu jako přemýšlet, prostě je to můj život, kterej teď jako žiju a žiju ho vesele, takže jako nebudu vlastně říkat, já nevím, co by mi vlastně ten život měl dát, takže nevím, co bych jako porovnával.

T: Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě ještě zajímaly vaše cíle a plány, sny, přání, očekávání, ale i obavy.

P: *** Nemam, fakt ne, ne, nemam.

T: Nemáte?

P: Já opravdu neplánuju, já jako, mně přijde že, nebo já nevím, jestli jsou to plány, nebo ne, ale to, co jsem říkal, chci bejt mladej dědeček <smích>. To znamená, chci bejt vlastně aktivní v nějakym jako věku pozdějším, to znamená, že jako, nerad bych prostě skončil na gauči s ovladačem a nikam se nehejbal, ale jestli to je plán nebo vize, prostě jako nemám*** že musím postavit dům, ten už máme <smích> a tak, takže nemam.

T: No a nemáte třeba nějaký sen?

P: Jo, sen mám, ale prostě, ten sen prostě jako, je tak nereálnej si myslím v tuhle chvíli, že ani jako, nebo je to spíš takový, jéé to by bylo prima, kdyby to jako bylo, ale není to sen, za kterym bych nějak nutně musel jít. Možná si potom řeknu: to je škoda, to je škoda že prostě jsem nějakou příležitost nechytil dřív nebo tak, ale vlastně teďka možná už ten sen jako odsouvám, že už to ani jako není sen teď aktuálně, že byl jako dřív, když se asi s tím dalo něco dělat.

T: A chcete mi o něm něco říct?

P: Ale tak jako, to není nic, to není asi nic jako vznesenýho, je to prostě materiální, prostě, ale vždycky jsem chtěl mít chatu roubenou na horách jo, kde nejsou lidi, ale prostě to už mi teďka nevyjde, jo prostě, lidí je všude mraky a prostě, tak nějak to prostě je no.

T: A kromě toho snu máte ještě třeba nějaký cíl?

P: Ale tak jako, řeknu takový ty nesmysly, takový ty cíle, aby byli všichni zdraví a tak, ale to prostě nejsou moje cíle, to jsou nějaký jako představy. Jako třeba hrozně moc si přeju, aby děti dělaly to, co chtěj dělat, a s tím třeba jako hrozně často narážím třeba s lidma z práce, který prostě pořád těm dětem jako lajnujou život a říkaj prostě: bez gymplu a tak to nejde, a já říkám: hele jako, když si prostě budou vyučený truhlářem a bude je to bavit, tak já jsem prostě šťastnej, takže takhle. Ale to není můj cíl žejo, nebo to není moje věc, to je jako jejich život a já jim ho nechci nějak jako předurčovat, nějak moc.

T: To je hezké, vy hodně mluvíte o dětech, oni budou evidentně velká část vašeho života.

P: Tak.

T: Víc mluvíte o dětech než o sobě vlastně.

P: Asi jo no.

T: Dosud jste mi vyprávěl o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku? Cítíte také nějaký tlak třeba?

P: Myslím, že necítím, protože mezi lidma, mezi kterejma se pohybuju a chci pohybovat, tak prostě takovýhle věci nevnímám a naopak jsou strašně inspirující, takže nějaký očekávání, jak se někdo bude chovat, prostě nemám. Něco jinýho je to v práci, kde si člověk ty lidi nevybírám žejo a tam jako mnohdy třeba, jako už teďka, vypadám jako nekonvenčně trošku, ale zase to je jejich problém ne můj.

T: Proč nekonvenčně?

P: No, tak třeba to, jak jako v práci vystupuju a tak, já prostě nejsem úplně takovej ten právník, kterej by byl ustrojenej, kterej by vážil slova, kterej by byl takovej akorátní a tak, prostě já jsem takovej jako spíš živelnej v tom právu.

T: A cítíte tedy nějaký tlak a to, že byste se měl chovat podle nějakých tabulek?

P: Já si právě myslím, že ne. Já si právě myslím, že právě ty, který mě jako maj brát a maj hodnotit, tak mě prostě berou takhle, takže tam je to v pohodě jo, ale třeba dva roky zpátky jsem dělal jako pohovor na jako vyšší post, kterej prostě jsem chtěl, protože to mi přišlo jako docela dobrá, docela dobrá výzva a tam jsem se nedostal, byl jsem druhej v tom řízení a teďka zpětně si říkám, že vlastně je dobře, že jsem se tam nedostal, protože, když teďka s těma lidma pracuju, protože to bylo na stránce jako práce, a když s těma lidma pracuju a vidím jako, co dělaj a jak jsou svázaný, tak si říkám, že bych tam asi šťastnej nebyl z toho.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podíval na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: Jsou to Krkonoše nebo Jizerský hory, takže žádný Polabí ani Alpy a to znamená kopce, který prostě stojí úsilí někam vylézt, kopce, který když vylezu, tak vidím daleko a taky údolí, kde nevidím nic a je tam mlha. Ale prostě nic takovýho, že bych nevěděl, že prostě za dvě hodiny se dostanu zase nahoru.

T: Je tam nějaká lanovka nebo chodíte sám vždycky pěšky?

P: Radši pěšky.

T: A kdo tam s váma je?

P: No tak, na ty hory no, tak kamarádi prostě, je to tak, že prostě hory mam spojený s kamarádama, ale tak pokud to je život, tak tam je rodina žejo moje, takže to jsou ty, který brblaj, že musej kopec jít pěšky a ne jet lanovkou, ale, ale, ale <smích>.

T: Ale šli by s váma...

P: Joo to jo. Já bych byl asi vepředu víc a vracel bych se pro ně, ale vyšli by to.

T: Tak jo, poslední otázka. Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: Ať se nekoukaj na to, jestli to je ve středním věku, nebo není a nenálepkujou to.

T: Ještě něco?

P: Ne.

T: Dobře, tak já vám moc děkuju.

JOSEF

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Asi nic konkrétního mě nenapadne. Akorát si zařadím věkovou hranici mezi čtyřicet a šedesát, nebo třicet až sedmdesát <smích>. Podle toho, o čem se bavíme, ale nic víc, nic míň.

T: A co vás napadne k tomuhle věku, mezi čtyřicítkou a šedesátkou, co je takové typické podle vás?

P: Člověk ví, kdo je, pravděpodobně dosáhl většiny věcí, kterých v životě dosáhne a už je dost starej na to, aby mohl hodnotit.

T: Vy se tak cítíte?

P: Jo. Všechny sny už, který nebyly uskutečněný, už uskutečněný nebudou.

T: Proč myslíte?

P: Už asi přestaly bejt snama, že už jsou jako nereálný. Ten život už je jako rozdanej tak, že už jsou nerelevantní.

T: Myslíte, že to, co už je teď dané už tak zůstává?

P: Není to nutný, ale je to pravděpodobný.

T: Dobrá, tak já vás poprosím o další otázku. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: Já si myslím, že už se právě jako moc zásadní události až tak jako nedějou, ale právě proto, že zásadní události se většinou stanou do čtyřicítky, když beru rodina ano, ne, děti ano, ne, vrcholovej sportovec ano, ne, úspěšnej vědec ano, ne, to je jako rozdaný a teďka prostě už člověk jako je sám se sebou a i padly ty dětský cíle v tom, že každěj chtěl bejt milionář nebo nevim co a teďka už to člověk nevidí jako prioritu, protože je spokojenej s tím, co má a úmyslně se nevydal po nějaký jako větvi. Pochopil, že v životě byly prostě křížovatky, na kterých zatočil nějak, čímž jako obětoval tenhle sen třeba.

T: A jak to máte vy třeba s prací a s rodinou?

P: Oboje mám. Řekl bych třeba, že v rodině jsem úspěšnější, než jsem čekal, v práci jsem významně míň úspěšnej, než jsem chtěl.

T: Můžete mi obojí prosím vysvětlit, jak tu rodinu, tak tu práci?

P: Nikdy bych neřekl, že mě rodina bude bavit a naplní, což se teďka jakoby relativně děje a v práci moje představa byla prostě do třiceti miliardář.

T: A můžu se zeptat, co děláte?

P: Což se úplně jako nestalo. No, to je taky jako zajímavá věc no, co dělám*** Já asi řeknu manangement, já se prostě starám o lidi. Aby měli práci, aby dělali práci dobře a sektor je IT.

T: A baví vás ta práce? Splnila vaše očekávání?

P: Já jsem ji nikdy dělat nechtěl, to je celý náhoda, nebo, jako kdybyste se ve dvaceti zeptala, zdali budu chtít být manažer, tak buďto řeknu vědec a nebo majitel firmy, ale asi ne manažer, ale baví. Rozhodně nejsem ten, kterej v neděli říká: už jsem zvědavěj, co na mě příští týden v práci zase jako čeká. Nemůžu říct, že mě práce jako nebaví, což považuju jako úspěch a když bych říkal, že mě práce baví, tak si myslím, že je to klišé. Protože můj postoj v práci je, že pro mě práce je přínos prostředků, který mi umožněj dělat věci, který mě baví. Takže jako ano, moje práce mi přinese dostatečnej kapitál na to, abych uživil rodinu a mohl jet na lyže, který mě baví. Ale samozřejmě jako radši jedu na ty lyže, než abych se třás jako do práce na další pracovní den. Do tý práce jdu pro to, abych jel na ty lyže, ne opačně. Dokážu si představit, že jsem pět let bez práce teďka. Kdybych na to měl jako vyděláno, tak vzhledem k tomu, jak starý jsou děti, tak si myslím, že teď by bylo nejlepší životní období, kdyby si člověk mohl dovolit, dokud dětem není patnáct, dvacet, být bez práce.

T: Kolik jim je, jestli se můžu zeptat?

P: Jedna, osm*** jedna*** jedna! <smích> devět, jedenáct, nebo jedna, osm, jedenáct, jedno z toho.

T: Takže se vám narodilo dítě nedávno?

P: No, relativně.

T: Tak, to je jedna z těch zásadnějších událostí asi...

P: Ne, když je třetí. Jako první dítě je zásadní událost, ale třetí už není zásadní událost. Nebo pro mě není..

T: Co vás vedlo k tomu si pořídit třetí dítě?

P: Manželka.

T: Jenom?

P: Asi převážně.

T: A jak to teď cítíte, jste rád, že máte tři děti?

P: No, to je těžká otázka. Protože třetí dítě je sen manželky, já bych třetí dítě nechtěl. Samozřejmě zpětně jako miluju třetí dítě a jsem rád, že máme třetí dítě. Ale stejně tak bych se rozhodl, kdybych se vrátil v čase, zase stejně, to je prostě jako těžký. Tři děti jsou super, kdyby člověk nechodil do práce a měl spousta jako času, když je čas jako omezeněj, tak pak je samozřejmě míň času na ty dvě děti, což si myslím, že by zasloužily víc času teďka. Na druhou stranu si myslím, že v nějakým průměru to zvládáme v hodných 80%.

T: Takže vám přijde, že se jim věnujete dostatečně?

P: Já ne, manželka. Já se jim rád věnuju, ale prostě den má 24 hodin a mně se to jako do dne nevejde, já musím být v práci nějakěj jako čas a nedokážu přijít ve čtyry. Dokážu přijít v pátek ve tři, ale nedokážu každej den být doma ve čtyry a dělat s nima úkoly, to je na manželce.

T: Mrzí vás to?

P: Mrzí*** mrzí. To je, jak jsem říkal, myslím si jako, kdybych to nebral sobecky vůči mým rodičům, který nám pomohli, tak třeba prodám nějakou nemovitost a udělám to, že teďka jakoby si dám to volno nějakěj čas, ale teďka mi to vlastně přijde, že bych jakoby prohospodařil majetky, který jsem já nezískal svým přičiněním. Ale odpověď je jo, teď si myslím, že by bylo krásný dát si tři roky volno a být jako

s tou rodinou a rozhodně si nemyslím, že bysme se jako nudili, že člověk by se věnoval žejzo, koníčky, koníčky neexistují s třema dětma žejzo, to je prostě*** jako když je práce*** jo, takže tyhle věci by šly daleko líp kombinovat a myslím si, že by to bylo hezký období a vůbec by mě nevadilo vracet se za pět let do práce si myslím, jo, protože ty děti už jako si myslím nepotřebují ty rodiče k tomu, k tý denní operativě a jak jsem říkal, nemůžu říct, že by mě práce nebavila, práce mě jako z principu baví, ale ten čas bych teď upřednostnil.

T: Dobrá, přejdeme k další otázce, děkuju za odpověď. Určitě už jste slyšel termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: To nemůžu říct a nespojoval bych to jako*** tam je těžký říct střední věk, já to hodnotím podle toho, co má člověk jakoby za sebou, protože například holky měly děti, ze střední, vždycky tři roky potom, co skončily školu. Když skončily maturitu, měly je ve dvaadvaceti, když šly na vejšku, měly děti v osmadvaceti, takže jako extrémní pro mě bylo první dítě, ale nemůžu říct, že ve středním věku by bylo***. Ta cesta je jako napsaná hodně dílčíma událostma a asi vlastně můžu říct, my jsme nenarazili na žádný jako problém, tím pádem se těžko hodnotí, protože my nemůžeme být jako nespokojení. Jasně, bylo by bezvadný mít jako o půlku víc času, dvakrát větší plat a já nevím co, ale nic by to nezměnilo jo vlastně.

T: V čem pro vás bylo to první dítě tak extrémní?

P: V čem bylo extrémní*** no, tak z dítěte se stane dospělák, je to jako úplně jiná odpovědnost, je to najednou, jako vlastně, do té doby, zvlášť jako, si myslím, chlap jako přežije vždycky a nic není problém a nic není důležitý jako. S tím dítětem přijde prostě zodpovědnost a najednou člověk musí, musí se nějak chovat a dostane to jiný rozměr, jiný smysl ten život, takže tím se jako naprosto předefinuje jako to bytí a myslím si, že to bylo asi hodně o odpovědnosti a o změně životního stylu.

T: Takže vám přijde, že jste si nějakou tou větší krizí neprošel v životě?

P: V životě prošel, prošel, ale nebylo to ve středním věku. Jako prošel jsem si jednou ve dvaceti, jednou ve třiceti, to si myslím, že byly největší krize a ve čtyřiceti si myslím, že žádnou neprocházím. A musím říct, že si myslím, že čím jsem starší, tím bych řekl, že je míň pravděpodobnější, že projdu krizí.

T: Proč si to myslíte?

P: Protože jako jsem na ty věci připravený, mě už jako nepřekvapí. Jako ve dvaceti vás překvapí, když vám dá holka košem, ale do čtyřiceti vám umře pár kamarádů, pár lidí vás zradí, hodněkrát se spletete a už to prostě není poprvé, když se to stane znovu, už je to jako***

T: Přijde vám, že ty věci líp zvládáte teď? Vypořádáváte se s nima líp?

P: To se těžko říká, když se nedějou. Jako těžko budu říkat, že zvládnou líp, když umřou naši, než babička s dědou, protože oni teďka jako neumřeli jo, to já nedokážu říct, ano, myslím si, že ano, že jsem s takovejma věcma jako smířenej. Nebo takhle, ještě jinak, jsem smířenej s věcma, který jsou přirozený. Vim, že naši umřou a až umřou, tak si myslím, že to pro mě nebude těžký, když to řeknu jako špatně. Když mi přejede auto dítě, tak to není věc, na kterou jsem připravený a nevím, jak to zvládnou.

T: Dobře, děkuju. Když jsme se tedy bavili o těch těžkých momentech, máte nějakou zkušenost vašeho středního věku, která by byla nejtěžší? Dokážete mi říct nějakou konkrétní?

P: Ne, *** nemam, nemam.

T: Ani nějaké období? Je to pro vás teď snadný všechno?

P: No, nemam negativní, nebo těžkou zkušenost, neznamená, že je pro mě všechno snadný, není. Hodně věcí mě štve, nebaví mě chodit denně do práce a dost často bych nejradši sed na kolo a rodinu tejdén neviděl, ale to jako, si myslím, že je prostě normální, to není jako těžká zkušenost. Já nevím, co je těžká zkušenost, to je jako*** ne, nemam, asi fakt nemam. A jako, i vzhledem jako k tomu, jako když kouknu okolo, tak si myslím, že se jako zneužívá toho, že lidi říkaj, že to jako maj těžký. Málokdo to má těžký. No, tak před sto lety to měli lidi o hodně těžší a taky to zvládali.

T: Rozumím, takže vlastně, když se vás zeptám ještě jednou, nejtěžší zkušenost si nevybavíte žádnou?

P: Nic, žádná taková, na kterou si myslím, že se ptáte.

T: Dobře. Zatím jsme se více věnovali negativním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: To je těžký říct. To třetí dítě byla docela pozitivní zkušenost, ikdyž si myslím, že to nese spoustu negativ, to mě třeba překvapilo. Já si užívám třetí dítě asi nejvíc, jakože už to není pro mě šok, vim, jak to probíhá, takže to si myslím, že pozitivní zkušenost a jak jsem říkal, že spousty negativ je míň času na ty dvě, ale to je asi vlastnost, nevím, jestli to je negativní, to je spíš vlastnost. A pozitivní, těžko říct*** překvapilo mě, že v práci se jako ve čtyřiceti stávám zasloužilým umělec, nevím, jestli je to pozitivní, ale vlastně mě jako sem tam až fascinuje, co si jako už můžu dovolit a asi jako pro mě v pozitivním slova smyslu, ale tím neříkám, že je to jako správně, ale*** no ta pozice je relativně jako silná, že je, nevím, dneska se s někým pohádám, že nemá něco hotovo a že to bude dělat o víkendu a že mu neschválím dovolenou a ve tři si to ve čtvrtek zabalím a odejdu domu, protože já jsem přece doničil někoho, aby to udělal a já mam hotovo jako. To jako byla moje práce a to tak jako dřív nebylo jo, ale..

T: Mohu se zeptat, vy teď říkáte, že vás to překvapuje, předtím jste vlastně říkal, že jste měl mnohem větší cíle ty pracovní, čím to je, že vás to teď překvapuje?

P: Tak samozřejmě, je tam ta naivita toho mládí a za druhý, já jsem teďka jako naprosto typickej představitel někoho, kdo pomalu stoupá za zásluhy tím pomyslným hierarchickým žebříčkem firmy a samozřejmě dostane se až někam, kam to jde, protože pak už jsou majitelé a vejš to jako nejde, nebo ty vás nepustí, a právě jako to patro těch majitelů, je to to, kde já jsem chtěl v těch dvaceti bejt, což jako znamená, že ve dvaceti založíte firmu, do pětadvaceti je jako úspěšná a ve třiceti vy už tak jenom na tom obláčku jako dáváte ty vize. A to byla jedna věc, druhá byla, že já jsem studoval fyziku, že jako do pětadvaceti mám nobelovku a ve třiceti jezdím jenom po konferencích, ale pro to jsem teda vůbec nic neudělal. To je třeba pro mě zpětně jako zajímavější, než krize středního věku, jak málo relativně a nebo na druhou stranu jak velká je jako náhoda v životě. Nemyslím si, že lze říct, že člověk drží jako život pevně v rukou. A to, když se srovnám s ostatními, tak si myslím, že patřím do 5% lidí, který ho drží nejpevněji v rukou.

T: V jakým slova smyslu? Proč vám to tak přijde?

P: Proč mi to tak přijde? Nemam problém se rozhodovat, nemám problém, nebo nemám problém, nerad, ale jsem schopnej udělat negativní rozhodnutí a nemám problém kvůli nim jít do sporu, nebo, takhle, není to příjemný, ale udělám to, což si myslím jako, že většina lidí tohle neudělá, protože to nejsou ve své komfortní zóně. I když jako, na druhou stranu, by mě možná někdo jinak hodnotil, je to těžký tohleto. Samozřejmě jiný je to v práci, jiný je to v životě, to je asi na dlouho.

T: To nevadí.

P: No, v pohodě.

T: Dobře. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: Ne. Já si jako myslím, že nejsme ničím výjimečný, že jsme takový jako standartní, trochu víc úspěšná střední třída, takhle prostě, Volkswagen Passat, on není vůbec jakoby ničím zajímavější, nic neumí dobře, ale jako v ničem nezkáme. Takže ani jako vás nikde náhodou nepřekvapí, takže jako ne, bod zlomu ne, nemyslím si. Bod zlomu pro mě bylo první dítě, a to mi bylo dvacet devět. A třeba když jsem odjel do Brusellu ve dvaadvaceti, to byl taky jeden bod zlomu, na rok, ale jako od té doby nic tak velkého jako nenastalo.

T: Dobrá. Vzpomenete si na nějaká důležitá rozhodnutí související s obdobím středního věku?

P: Co je považováno za důležitý rozhodnutí?

T: To je to, jak to považujete vy.

P: Když tam zařadím třetí dítě, tak je to důležitý rozhodnutí.

T: Proč jste se rozhodl, tak, jak jste se rozhodl, respektive, vy jste říkal, že tedy kvůli ženě, měl jste zpětně nějaké pochybnosti?

P: To je, jak jsem říkal, že řídím otěže, tak jedna z věcí, co jsem se jako naučil, je zpětně nehodnotit rozhodnutí, člověk se rozhoduje podle nejlepšího uvážení v tu danou chvíli a zpátky to jako vzít nejde, nemá smysl moc ztrácet čas jako, přemýšlet coby kdyby jo.

T: A když jste se rozhodoval, měl jste nějaké obavy?

P: Určitě, tak já jako vlastně, jak jsem říkal...

T: Vy jste říkal, že jste se bál, že nebude tolik času na děti, bylo tam ještě něco?

P: Tam bylo milion věcí, tam je prostě na všechno málo času, na partnerskej život je málo času, je tam ekonomická náročnost, je tam jako další starosti navíc žejo. Teďka už si nechci brát jako další starosti navíc, to je možná jako, ve třiceti mi přišlo bezvadný koupit si byt a pronajímat ho, teďka to dělat nechci, protože je to pro mě další starost jako navíc.

T: Dobrá. Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: <smích> Co mi můj život dal a vzal? Tak jsem se nad tím asi nikdy nezamejšlel. Já ten život prostě žiju, já nepřemýšlím nad tím, co mi dal a vzal a jako, je dobrý se poučit a věci dělat příště jakoby jinak, líp, ať už jakože člověka víc baví a nebo jsou k něčemu prospěšnější, ale jako zpátky inventuru no, dalo, vzalo, to je těžký. Jako určitě, kdybych u svých dětí detekoval nějaký věci, tak nebudu trvat na nějakých věcech, který dělaly, nebo třeba si myslím, že nutili mě naši, ale to zas není jako střední věk. Jo vlastně, jedinou jako, když bych chtěl jako inventuru, tak jedinou krizi nemam vlastně sám se sebou, ale s tím okolím, protože mi čím dál tím víc přijde, že do týhle doby jako nepatřím, a nebo že se jako odvíjí špatným směrem, to je asi jako jediná má, když to řeknu jako deprese, nebo jako negativní dojem z toho středního věku.

T: Proč vám to tak přijde?

P: Proč mi to tak přijde? Protože mi přijde, že je to okolí nezodpovědný a má hrozně vysoký nároky, a i je relativně neschopný.

T: Očekával byste víc od svého okolí?

P: A teď nemysli, teď to myslím spíš jako globálně, nebo jako rozhodně to nevztahuju na svoje okolí, vztahuju to jako na svět. Jako že prostě, dobře, sebral bych se a odstěhoval, ale vlastně jako nevím kam, jakože, děsí mě to jako všude stejně, kam se ta doba žene, tomu moc jako úplně nerozumím, což mi přijde brzo na to, že je mi čtyřicet. Můj děda vždycky říkal, že už je zralej na to, že si koupí ostrov a odstěhuje se tam a mě překvapuje, že to říkám ve čtyřiceti.

T: Vysává vás ta společnost nějakým způsobem?

P: Jo, tohle mě docela vysává no. Jako třeba v práci, hlavně asi v práci.

T: A můžete mi říct nějaký příklad?

P: Ale jako jo, tak jako v té práci je jako spousta mladších lidí, maj velký nároky, myslí si, že jako hrozně umí, my jim v tom jako nebráníme, ale bohužel to vždycky skončí tak, že to nakonec jako jdeme zachraňovat a je to vždycky jako úplně stejný. A vlastně mám jako pocit, a já jim to i hrozně přeju, já jim to i klidně jako předám, ale už nemám žádný jako problém, ať si to celý říděj jako voni a já ustoupím do toho pozadí, s tím jako nemám problém, ale voni to jako nezvládnou. Jo a není to, není to jako obava, je to prostě třeba z té naší praxe jako zkušenost, nebo kdyby se prostě něco jako stalo horšího v té společnosti, tak já jako nevím, jak si poradí.

T: Dobře. Doposud vše, co jste mi vyprávěl/a, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna?

P: Ružově.

T: Máte nějaké cíle a plány, sny, přání a vize, očekávání, ale i třeba obavy?

P: Asi ne, jako, když to podrží jako do teďka, tak já jsem vlastně asi spokojenej. Jo, jakože, já nemam, že bych se bál jako budoucnosti, to rozhodně ne. A já naopak jako jsem asi pragmatik jo, já od svých patnácti říkám, že se docela těším na chvíli pět minut před smrtí, protože už prostě vim, jak ta pohádka jako dopadla. A to není jako ve špatným, to je prostě, tak to jako je a mě jako nemrzí, nelituju, to jsem si rozhod já a já jsem svého štěstí strůjce.

T: Takže jste spíš zvědavý?

P: Jo, zvědavej, spousta překvapení, spousta zklamání, spousta nadšení. Když to bude jako do teďka, tak je to asi jako v pohodě. Trošku si myslím a bojím jako, že zažijem něco, co nechcem, válku, přírodní katastrofu, války bych se bál víc, sociální nepokoje.

T: A z těch pozitivnějších, máte nějaký cíl nebo nějaký přání?

P: To je, jak jsem říkal, já si jako myslím, že ve středním věku už jako těžko mít cíle, pokud není cíl jako mít zase spokojenou rodinu, tak já jí mám teďka, ano, jeden z cílů je mít ji i za dvacet let, ale to není změna oproti současnýmu stavu. Když beru cíl jako cestu k nějaký věci, co nemam, tak si myslím, že ve středním věku už se cíle dosahuje těžko jako no. Pokud tam jako bych si nechtěl dávat, že nebudu tlustej, jíst muffiny, já nevím co, ale to si myslím, že sem jakoby nepatří.

T: A co přání?

P: Přání ***.

T: Někaj sen třeba, co byste si chtěl splnit. Pro někoho je to cestování, pro někoho důchod, pro dalšího víc volného času...

P: Mně by se líbilo mít finanční nezávislost a pak bych dělal jinej obor, než dělám teďka a dělal bych ho jenom pro radost.

T: Co byste dělal, kdybyste si mohl vybrat?

P: To nevím, ale začal bych jako truhlář a pak auta.

T: Chtěl byste pracovat rukama?

P: Jo. Nějakou chvíli.

T: A co vám to dává, ta práce rukama?

P: Mě vždycky bavila, mě jako vždycky bavila a přijde mi, že spanilých cílů už má lidstvo jakoby víc, než potřebuje, a mentálně není připravený na to je absorbovat, takže si nemyslim, že jako je důvod k tomu, dělat nějakou další vědeckou a podobnou činnost, takže tohle by mě jako bavilo a je tam hmatatelný výsledek.

T: Dobrá. Doposud jste mi vyprávěl o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku? Nebo co se očekává od vás?

P: Od lidí ve středním věku, to si myslím, že je dost jakoby závislý dle společnosti, kraje, náboženství a podobně, takže jako, jestli se bavíme o střední Evropě, tak možná to jako upřesníme, ale jinak si myslím, že tohle je takový dogma, který jako padlo jo, že očekává se, že člověk bude do důchodu jako pracovat, pak si v Čechách pořídí chatičku, kde bude vokopávat jako záhonek no, tak to asi jako úplně dělat nechci no. Ještě bych třeba, bavil by mě sport, pohyb a takovýhle, cestovat, už jsem se asi nacestoval dost. Nebo jako cestovat jo, ale jenom na kole po Šumavě, takže jako co se ode mě očekává, no, tak to je jako, to je jak to první dítě, to je bohužel, to očekávání je, že jako každé rok ta společnost obecně očekává, každé rok jako o pět procent víc, nebo o deset, což mě přijde hrozně jako úchylný, mě by klidně stačilo, kdyby to bylo tedka jako každé rok o pět procent míň, tak jsem spokojenej. Akorát vim, že by to došlo jako do společenského problému.

T: Jasně. Tak jo, tak už máme jen poslední dvě otázky.

P: To je z deseti dost.

T: Nyní vás poprosím, zda byste se podíval/a na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? (Spontánně) Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období? Jaké to je v té krajině žít/bydlet/chodit? A jaké to tam je žít?

P: Ten střední věk je prostě jak jsem říkal jo, vy se ptáte na krajinu, pro mě je to ten Volkswagen Passat no, je prostě hezky, všechno znám, všechno je krásný a nic mě jako za rohem nepřekvapí, protože to znám. Ten střední věk mi přijde, že je do určitý míry jako setrvačnickovej umělec, už se to jako moc nezmění, nečekám jako nějaká dynamická rozhodnutí, tam nejsou prostě jako žádný dynamický změny, je to prostě konstatní, ale v tom pozitivním slova smyslu, to jako není negativismus, člověk ví, na čem je, chce jet tím směrem, protože ho dlouho budoval a tak už jako vlastně konečně má ty tři bonsaje a jenom je dělá hezčí a hezčí.

T: A kdybyste měl třeba tu krajinu namalovat, kde by ty bonsaje a ten Volkswagen byl? Jak by to tam vypadalo?

P: Tohle asi***. Kdybych to měl namalovat, tak nakreslim sluníčko a udělám smajlíka. Dvě čáry jako horizont, tam není co, asi nedokážu moc se jako takhle expresivně vyjadřovat.

T: Byli by tam nějakí lidé? Někjaký zvířata?

P: Ne, ty neumím malovat.

T: A kdybyste si to měl představit?

P: Já nemám jakoby takovejhle vizuální vjem, pro mě jako ten Volkswagen Passat je jako dobrý vjem, ale jako do té krajiny to nedokážu, takže, když si něco vymyslím, tak si vymyslím nesmysl.

T: A jel by někdo s váma v tom autě?

P: Jo, jasně, to je po střechu naložený. Jo a každému to má jinak, tak jako, někdo má rád sedmnáctky kola a někdo má rád zvedací podvozek, ale vlastně si myslím, že to je ten Volkswagen Passat, jo a jak jste se ptala, tak jako, žejo, ve dvaceti jsem si jako, to prostě musel být Rolls Royce s dvacítkama kolama no a mam ho jako angličáka no, to mi stačí.

T: Dobře. Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: Aby na to začali myslet o třicet let dřív, že do toho středního věku dojdou a rozdaný je to podle mě jako opravdu o hodně dřív než ve středním věku, střední věk je důsledek toho, jak se člověk chová předtím. Za všechno, co je ve středním věku, si člověk může sám. To je prostě, může člověk samozřejmě začít znova, to je jako super, ale pak toho nebude litovat, když člověk začíná znova a necítí se ve středním věku a jestli si chce někdo ve středním věku stěžovat, tak v 95% si za to může sám, protože se do té situace tak jako dostal jo. Nemám rád, když si kamarád stěžuje, že je učitel a že nemá peníze, protože se rozhodl, že bude učitel a tím pádem pro něj prioritou byla poslání vzdělávat jakoby děti a je vyšší než finanční prioritou. Já jsem studoval vědu a v jeden moment jsem se rozhodl, že přejdu do IT, do dneška bych rád učil, možná bych místo truhláře učil, to by mě bavilo, učit na veřejnosti by mě bavilo, ale neříkám, že jsem smutnej, protože neučím, protože jsem se rozhodl jakoby jinak, je to jakoby moje volba.

T: Dobře, tak vám moc děkuju.

P: Já vám taky moc děkuju.

MILAN

T: Tento rozhovor bude pojednávat o období středního věku, o tom, jak se žije lidem ve středním věku. Chceme slyšet něco jako Váš příběh, Vaše vyprávění o období středního věku – jak tomu Vy osobně máte. Několik věcí je třeba ještě vyjasnit: v tomto rozhovoru se nejedná o nějaký druh terapeutického sezení. V žádném případě nebudeme hodnotit nakolik je/byl Váš život dobrý, špatný, dokonalý nebo nedokonalý. Samozřejmě Vaše účast je zcela dobrovolná a vše, co řeknete, bude vnímáno jako důvěrné a analyzována budou jen již anonymizovaná data. Z důvodu toho, že se jedná o vědecký projekt, si budu celý rozhovor nahrávat, ale nahrávka bude okamžitě přepsána a text anonymizován. Kdykoliv můžete rozhovor ukončit, kdykoliv se můžete na cokoliv zeptat, my si velice vážíme vašeho času i ochoty pomoci nám porozumět tomu, co to je, jaké to je a co se děje ve středním věku.

Chcete se k tomu teď na něco zeptat: máte nějaké otázky?

P: Ne, oka, souhlasím s tím.

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Střední věk se mi vybaví od čtyřicítky do současné doby, kdy je mi čtyřicet devět, vybaví se mi, že člověk analyzuje různé zkušenosti a tak, furt se neustále učí novým věcem. Je to, takže je to období devíti let, čtyřicítka pro mě přišla v okamžiku to, když dcera si přivedla domů přítele a já jsem pochopil, že tady se něco láme, že nepředvádím děvčata nebo partnerky já svezim rodičům, ale že se role obrátily.

T: Napadlo by vás ještě něco?

P: Pak se týká, co se týká asi práce, že člověk určitě nějakým stylem trochu zvolňuje a pochopil, že spousta věcí mi dřív uniklo a dneska vím, že spíš jako si užívat víc života a rodiny.

T: Dobře, děkuji za odpověď. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět něco jako svůj příběh středního věku.

P: Tak ve čtyřiceti letech jsem se stal znovu vlastně podruhé otcem, tý současné dceři vlastně letos bude deset let, takže jí je devět, první dceři je dvacetšest, takže je tam vlastně generační rozdíl, příběh je takovej, že člověk podnikal, to se mu trochu nezadařilo, změna města, z hlavního města jsem se přestěhoval do Brna, místo abych já dával lidem práci tak jsem tu novou práci já sám přijmul, nechal jsem se zaměstnat, co jsem zjistil, že je vlastně pohodlnější a jednodušší a člověk si odchází z práce s čistou hlavou, nemusí se starat o další věci voko. No a jak jsem řekl vlastně předtím, tak člověk víc se věnuje rodině a tomu životu než jenom tý práci.

T: A jak to bylo třeba vztahově, jaký jste měl vztahy s tou rodinou, co váš vztah třeba osobní?

P: Vztah osobní díky práci, že člověk pracuje v gastronomii, tak je to takový trochu peklo, protože víceméně, člověk je víceméně furt jenom v hospodě a přichází o spoustu věcí voko, takže i vlastně rozpadla se rodina a zase přišla další rodina, takže, a možná je to lepší, takže vlastně něco zlý je pro něco dobrý.

T: Rozpadla a přišla můžete to trochu přiblížit?

P: Vlastně, rozešel jsem se s partnerkou, se kterou mám vlastně tu mladší dceru, ale přišla partnerka se kterou jsem kdysi dávno chodil, když jí bylo patnáct a mě sedmnáct, takže jsme se dali dohromady, ta má vlastně tři děti, já dvě děti, takže vlastně ta rodina se trochu jako svým stylem zcelila, partnerka má podobnej příběh jako já, takže je tam co budovat dál.

T: Co důležitýho se třeba dělo v tom období, pro vás důležitýho?

P: To určitě bylo, že jsem se rozhodnul, že z hlavního města z Prahy za sebou udělám tlustou čáru a přestěhoval jsem se do Brna a strašně se mi ulevilo, zvolnil jsem tempo a to je asi takovej největší, největší jako úspěch? Asi úspěch v mém životě, že jsem zvolnil tempo a zklidnil se.

T: A co jste cítil v tu dobu, když jste vlastně dělal takovýhle...

P: Co jsem cejtil? Cejtíl jsem, že vlastně po čtyřicetišesti letech, kdy jsem jako rozenej pražák vlastně, viděl jsem, že roztrhnu, nebo ne roztrhnu, ale jako určitě roztrhnu nějaký vazby s rodičema, s přáteli, protože je tam najednou distanc dvěstě kilometrů a už to není jakože si zavoláme a sejdem se zejtra, ale ono se to musí i plánovat, což je vlastně největší, asi jako pro mě plánovat.

T: A bylo to dobrý období?

P: Každý období je dobrý. Z toho špatnýho se jako vyjme vlastně to dobrý, vzít si to, že jako každý období je vlastně dobrý, i když se tam dějou sem tam nedobré věci, ale člověk se z toho ponaučí a vezme si jenom to dobrý a jde se dál.

T: Určitě už jste slyšel termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Krizi? Krizi asi jako vysloveně ne, ale akorát dycky si říkám že, vzhledem k tomu, že loňskej rok a letošní rok je poslední za čtyřicítkou, že mi přichází padesátka, tak vždycky si říkám tyvole doprdele, pade jo? Konečně, nebo co se bude dít, co bude, ale nemyslim na to a jenom tak občas přijde, tak jako na mysl, ale nemyslim na to, neživim se tim, protože zkrátka ten život jde dál, jedem furt dál, akorát, krize... No ne, akorát možná loni po infarktu jsem si říkal, že jako ještě trošku větší potom zvolnění, ještě trošku víc zvolnit.

T: A jak jste to prožíval vlastně tohle období, bylo to pro vás nejtěžší během to středního věku, tadyto období po infarktu?

P: No, určitě, jakoby člověk si říká jako, jestli vydrží to, co v práci, co dál, jestli nebude nějaký handicapovanej, nebo jestli se má člověk nechat zhandicapovat a úplně zvolnit, ale byl to infarkt, bylo to nějaký určitý varování, takže zase ponaučení, ale furt to neberu jako krizi ještě asi, nebo jsem neprožil tu krizi a nebo jsem ji prožil a nevím o ní.

T: No a jak si to vysvětlujete, že jste vlastně nic takového neprožil?

P: Díky tomu, že asi moc nejsem zvyklej plánovat, tak člověk spousta věcí bere tady a teď, tak možná díky tomu anebo, říkám, možná přijde ještě, že třeba jako je pozdní puberta, tak přijde možná pozdější krize středního věku, nevím.

T: Dobře. Co byla nejtěžší zkušenost Vašeho středního věku?

P: Nejtěžší zkušenost? Tak nejtěžší zkušenost byla přesně, jako, že člověk se přesouvá z Prahy do druhýho největšího města, kde právě je řevnivost mezi Prahou a Brnem, takže úplně jiný lidi, který vlastně mluvěj trošku jinak, nebo já pro ně mluvím jinak a teď jak, protože jsem byl zvyklej lidem dávat práci, tak najednou tu práci já si beru a teď jak mě vezme kolektiv, jak mě vlastně v tý branži, v tý hospodě, jak mě vezmou hosti, takže to byl takovej úplně pro mě těžkej přelom, protože přece jenom fakt čtyřicetšest najednou jakože člověk dělá to ... [nesrozumitelné asi 3 slova].

T: A jak jste to zvládnul nakonec?

P: Zvládnul jsem to v pohodě, samozřejmě, je tam nějaká řevnivost mezi těma lidma, ale jako, co je v tý práci, samozřejmě, spíš se stanou nějaký, protože pohostinství nebo gastronomie je takovej malej mikrosvět, takže občas tam se někdo dostane do nějaký stresový situace, ale pak ne.

T: Zatím jsme se více věnovali negativním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: No, rodinka, jakože se člověk trošku zavěnuje víc rodině, že to začíná konečně trošku tak nějak fungovat, to, co člověk prokaučoval za těch posledních třicet let, tak hlavně ta rodina.

T: Máte nějakou konkrétní vzpomínky, nějakou, co byste třeba označil jako nejhezčí?

P: Pozitivní? Každá sešlost jako, když přijedou vlastně naše společný děti a uděláme si takovej malinkej mejdáněk, tak je strašně jako příznivej, protože je to takový fajn, když ty děti jsou takový dospělý a může se tak nějak jako, si užít ten večírek pospolu, nemusíme se na nic, na nikoho vohlížet.

T: A vy jste vlastně mluvil hodně o tom, když přijedou děti a máte třeba nějakou fakt vysloveně konkrétní nějakou, co vás strašně potěšilo, nebo co byste označil jako nejkrásnější vzpomínku z toho vašeho středního věku?

P: Nejkrásnější vzpomínku mám asi z práce, když tam bylo jako spousta lidí, čekalo na pivo a pak přišla nějaká pani, kterou jsem já předtím v životě neviděl a už ani potom, ale řekla jednu strašně hezkou věc, prej: „Když se vám neděje něco dobrého, vaše oči mě dokázaly pohladit“ a to bylo strašně úplně, mi strašně zase pomohlo a nakoplo.

T: Když se vám neděje nic dobrého...

P: „Když se vám v týhle situaci neděje nic dobrého, tak vaše oči mě dokázaly pohladit.“

T: To je hezký, a na to si vzpomínáte do teď?

P: No, to bylo úplně supr. To byla strašně jako nakopávák v tu chvíli.

T: A proč myslíte, že vás to tak nakoplo?

P: Protože to přišlo v tu chvíli, kdy to přijít mělo a potřeboval jsem to.

T: Měl jste nějaký těžký období v tu chvíli?

P: Bylo to takový těžký období no.

T: A proč, jestli mi můžete říct?

P: Partnerka trošku zlobila.

T: Můžete to trošku rozvést?

P: No nebylo to úplně asi z naší strany, každej jsme tam udělali nějaký chyby a chvíli jsme šli od sebe, ale zas je to dobrý.

T: A jak vás tadyten moment třeba, co jste označil jako pozitivní s tou paní, ovlivnil třeba do teď?

P: Dycky si vzpomenu, že třeba, i když se neděje něco úplně dobře, dycky tam člověk by měl brát furt nějaký pozitiva jako, nepropadat tý skepsi, furt brát něco jako, co je fajn a nemyslet jenom na ty negativa, ty negativa úplně vypustit a brát jenom ty pozitiva.

T: A daří se vám to?

P: Jo, daří. Ty negativa vypouštím, protože to není dobrý se hrabat, není dobrý se hrabat v minulosti a není dobrý se hrabat v těch vždycky sračkách, jako, je dobrý odpíchnout se a jít dál.

T: Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: To je přesně ten přechod jako z tý Prahy do Brna, to je úplně asi největší bod všeho jo, jako spousta lidí utíká vobráceně žejo, z menšího města do většího, já jsem to udělal obráceně z většího do menšího.

T: A kromě těch vztahů změnil se nějak ten váš pohled na svůj život?

P: Jo, nenervuju se, mám to víc jako na salámu, v paži úplně, přestal jsem se rozčilovat, protože jsem zjistil, že když se budu rozčilovat, tak je to okolí stejně jedno a dělá to nedobře akorát mě.

T: Jak jste k tomu dospěl, k tomuhle názoru?

P: Věkem, zkušenostma, pak nějak jsem si řekl, že to nemá cenu. Že to je úplně zbytečný, to je jako hrách na stěnu házet, jako, a říkám přesně, udělá se člověku, akorát se dělá špatně, udělaj se nervy

mě ale těm ostatním je to úplně jedno, nebo je to možná rozčiluje pět minut, ale pak jim je to jedno, jestli se rozčiluju nebo ne.

T: A proč jste se vůbec rozhodnul udělat takovouhle zásadní změnu?

P: Bylo to vlastně všechno, práce, ženská, nic jako, že už člověk asi něčeho jako dosáhnul a že už to asi nemá cenu dál lámat přes koleno a že je čas zvolnit a jít tímhle tím klidnějším směrem, protože vlastně v Praze dva podniky, furt nějaký nervy, čekat, jestli někdo přijde do práce, nepřijde, co bude, budou prachy na nájem, co přijde dépéháčko, co se posere, co se musí opravit, všechno jedno s druhým až jsem řekl: „a proč vlastně nejít do Brna a nechat se zaměstnat a mít klid“, protože taky prachy nejsou všechno.

T: A vzpomenete si ještě na nějaký třeba zásadní rozhodnutí v tom středním věku, kromě toho stěhování?

P: Zásadní rozhodnutí ve středním věku? Že se asi naučím být pokornější a naučím se odpouštět, to jsou takové věci, který jako jsem dřív neřešil a pak jsem pochopil, že vlastně všechno v podstatě jsou zrcadla, který se zrcadlí vůči mně a trochu pokoru a srovnat si to, co a jak je, nějaký priority.

T: A vzpomněl byste si ještě na nějaký třeba konkrétní rozhodnutí?

P: Konkrétní rozhodnutí vzpomenout?

T: Nějaké důležité, co jste musel třeba ještě postoupit takhle v tom středním věku?

P: Možná po infarktu, jestli kouřit, nebo nekouřit, ale to zdraví bylo přednější, tak jsem si řekl nekouřit, to byla taková jako vsuvka po pětatřiceti letech a je to fajn.

T: Cejtíte se líp?

P: Cejtím se líp a jinak jako si nevzpomínám co. No vono, říkám, jak jsme řekli, že se nehrať moc v minulosti, takže nerad přemýšlím co bylo, tak, protože vždycky, když jako člověk přemejšlí, co bylo, tak si dává různé otázky a na každou otázku je deset odpovědí, takže je to takovej trochu snowballing a to není dobrý, protože vlastně z jedné otázky, kterou si člověk dá, deset odpovědí je za tejdenně úplně miliarda otázek úplně s miliardou odpověďma a úplně to není dobrý, úplně se člověk do toho zahrabe a pak má zbytečný deprese, takže úplně mám takovej trochu prázdný mozek vlastně, zjistil jsem po těch třech dnech v té nemocnici po infarktu, že jsem takovej jako, po těch třech dnech jsem přemejšlel, nad čím jsem vlastně přemejšlel v té nemocnici za ty tři dny a zjistil jsem, že jsem vlastně na nic nemyslel, že jsem měl úplně prázdnou hlavu tak hezky jako, že mi to zresetovalo hlavu a vyplavilo to ty zbytečný, zbytečný věci, takže to tak vyresetovalo harddisk.

T: A proč ještě třeba takhle nerad vzpomínáte, respektive hrabete se v té minulosti?

P: Proč nerad? Protože mi dělá, nikdy to nedělá nic dobrého, protože jakmile dycky se člověk začne hrabat v minulosti, tak většinou vyhrábne špatný věci a co by udělal líp a pak to je přesně vo tom, jakože kdybych zavolał proč, tak přesně tam je ten snowballing a to není, není to dobrý no.

T: Tak já teď budu asi trochu nepříjemná, ale máte něco právě, co si myslíte, že byste měl udělat líp?

P: Jo určitě, určitě, neměl bych být prostopážnej, když byl člověk mladej, neměl se asi věnovat drogám, alkoholu, ale zas to beru takový jako pozitiva, co jsem vlastně prožít měl, abych se zase odpíchnul dál a vejš. Takže nebuť jako sex, drogy a rocknroll, tak ale jako oka, bylo to, to bylo, tak jedem dál.

T: Nevychítáte si nic?

P: Ne, protože přesně kdybych si to vyčítal, tak se zahrabu někam a furt bych se v tom hrabal, v té historii, minulosti a to je, ikdyž minulost, historie se opakuje sice, to je pravda ale, pokavad budu jenom zahrabanej v té minulosti a historii, tak nikdy nepudu dál.

T: Tak dobře, tak přejdeme k další otázce. Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Co mě život dal a vzal? Dal mi rodinu i vzal mi rodinu, je to tam, spousta jako různých aspektů, ale každá věc se děje, protože má, jsou určitý věci mezi nebem a zemí, jo, všechno je tak, jak má bejt, vždycky to tak je, vždycky to tak nějak se vyskytne, vždycky to tak je, takže inventura je, jednoduše nějaký tam jsou aktiva, pasiv je minimum, takže je to nějak v plusu, je to v plusu.

T: No a vy jste říkal, že vám vlastně jednu rodinu vzal, jednu dal, mohli byste to trochu rozvést vy jste to vlastně zmínil předtím jenom tak okrajově.

P: Asi bych se vůči svejm dětem choval, jako k voboum, měl bych se chovat trochu jinak, ale je to pryč, takže se snaží člověk to doladit, teďkon dohnat, i když jako to nedožene jo, ale vidí to člověk zpětně a to se tak stalo, to člověk nezmění, ale může to aspoň trošku dohnat dneska jako, i když to nebude nikdy tak, jak to mělo bejt v tu chvíli.

T: No a v čem jste se podle vás nechoval správně k těm dětem?

P: Říká, byl jsem prostopášnej, holdoval jsem ženám, sexu a alkoholu a drogám, takže trošku peklo, ale tak jako, pokud si člověk nešlápne na dno, tak nemůže jít člověk dál.

T: Dobře. Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna?

Konkrétně by mě ještě zajímaly vaše a) cíle a plány b) sny, přání a vize c) očekávání, d) obavy

P: Určitě máme přání s přítelkou dopracovat se k nějakýmu domku v okolí Brna, něco jako až skončí tenhle střední věk, tak mít takovej vejmenek a bejt zkrátka někde na vzduchu a nebejt jenom v tom městě, protože to vlastně, člověk to místo tak jako postupně už jako, chce asi volnější, klid, už to město tolik člověk nepotřebuje jako, prožíval před pěti, deseti, dvaceti lety, už je to trochu jinak, nebo to okolí se zrychlilo natolik, že člověk to asi potřebuje nějak vytěsnit a mít nějaký klid. Takže dostat se na nějakou vesnici, ale aby člověk byl dostupnej i tomu městu, protože furt jako, je to taková trošku droga to město, člověk potřebuje jako, než vidět sousedovi jenom do talíře.

T: A to je váš největší sen teda?

P: To je jako takovej sen.

T: A máte třeba kromě těch snů a přání taky nějaký obavy?

P: Obavy, tak dycky může bejt obava jako že po infarktu, že to může bejt varování, jako že to může bejt zdraví, práce, každej člověk je nahraditelnej, takže dobrý jako, no neposílat to tam úplně furt jako myslim nad tím jako že přijdu o práci, přijdu nemocnej, protože když to člověk nad tím hodně myslí, přemešlí, tak to tam naopak posílá místo toho, aby to odpuzoval od sebe pryč, takže, to radši vynechat, ale jako počítat s tím, že mě se to stát může, ale nepřemýšlím nad tím furt, říkám, jakmile člověk nad takovouhle jako fakt věcí, posílá to někdo nahoře to vidí a pošle to tam.

T: Dobře. Doposud jste mi vyprávěl o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: Já si myslím, že dneska už je to tak nějak jedno, že už to není tak zaškatulkovaný, jako to bylo třeba před 10,20 lety, že ty lidi, co jsou ve středním věku, tak jsou zase trošku jako věkově jinak, jako věkově jinak, že jsou jinde, než naši rodiče, protože moji rodiče, dejme tomu když byli ve stejném věku jako já, tak asi se chovali víc zodpovědně, víc usedle, takový víc rodinně, kdežto my jsme takový jiný jako, hodně takový živější, protože i ta úrpveň jako životní je trošku jinde, než, nemusíme jenom chodit do práce domu, takže máme takovej jako, nevím, jsme v tom středním věku jsme blíž i těm lidem toho kolem tý čtyřicítky, pětatřiceti, takže se tam jako nehraje jako na ten věk, až samozřejmě беру ty děti, nebo jako dvacetiletý, osmnáctiletý, patnáctiletý, tak pro ty jsme samozřejmě starý, ale furt jsme takový jako, asi jsme živější oproti našim rodičům.

T: Takže vám nepříjde že by od vás třeba společnost něco očekávala kvůli tomu v jakém věku se zrovna nacházíte?

P: Nemyslím si. Nemyslím si, že by někdo očekával...A jestli chci někomu předávat zkušenosti, tak zjistil jsem vlastně, o tom, kdo to má o mě zájem, protože nebudu předávat své zkušenosti tomu, kdo to vlastně nechce, a někomu, to nemá smysl, nejsem učitel, takže jsem zjistil že jako můžu říct svůj názor, ale to je tak celý.

T: Dobře. Nyní vás poprosím, zda byste se podíval/a na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? (Spontánně)

Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období? Jaké to je v té krajině žít/bydlet/chodit?

P: Roční období podzim, podzim je hodně barecnej, je tam hodně barev, jaro je sice taky hezký, ale je tam moc jenom zelený, ikdyž jako tý zelený je strašně moc odstínů, tak spíš vidím ten podzim, protože tam se prolíná zelená, žlutá červená, středem se vine tý krajiny se vine ta řeka a železnice, koleje, koleje jsou supr dycky to vlastně vede nějakou cestu to ukazuje a vlevo vzadu je rybník, smíšený les a pravá strana pole a uprostřed strom, takovej lehce opadaneý a podzim.

T: A co tam žije?

P: Co tam žije? Zvířátka v trávě, který nejsou vidět, ale jako nějaký velký zvířata mě nenapadaj, velký zvířata by mi to narušovaly, ten obraz, takže zvířátka, který tam žijou v trávě, ještěřky, brouci, ale říkám, ne jako vidím spíš jako železnici, řeku, jezero, smíšený les, napravo jako nějaký pole, lán a uprostřed strom, ale zvířátka ne, říkám gazely by to tam... a podzim.

T: A počasí?

P: Počasí takovej ten odpolední takový to lehký jakoby, babí léto.

T: A jaké to je v té krajině žít, procházet se tam?

P: Kochat se, odpočívat, vnímat. Vnímat to teplo, v podzimu, kdy je to takový to, že člověku není moc vedro, ale tak krásně příjemně.

T: Tak já mám na vás poslední otázku. Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: Doporučil nebo vzkázal? Doporučovat zkrátka nejde, protože to je, může člověk říct jako svůj názor, ale doporučit... Nic, jenom se nad sebou zamyslet a bejt pokornej, pokoru.

T: A ještě něco?

P: Ne, pokora.

T: Dobře, tak jo, moc děkuju za rozhovor.

P: Rádo se stalo.

VÁCLAVA

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Stárnutí <smích>, nevím, slovo krize asi, krize středního věku mě napadne okamžitě a je to řešení jakoby toho, že člověk sestupuje prostě do toho staršího věku a začíná řešit jiný věci než v mládí.

T: A ještě něco?

P: *** Nic okamžitého, nějaká asociace mě nenapadá.

T: Dobře, co byste třeba přiřadila k tomu střednímu věku? Nějaké zkušenosti, nebo co je typické pro ten střední věk podle vás?

P: Asi si neuvědomuju sama, že jsem ve středním věku, tak teď nevím, no, pro mě osobně to je asi jako smíření se s tím, že moje děti jsou dospělý, že začínaj fungovat jako plnohodnotný lidi, řešit svoje vlastní životy, já od nich očekávám asi založení rodiny a to bych řekla, že je takový ústřední téma pro mě.

T: Dobře děkuji, tak přejdeme k další otázce. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: Teď přemýšlím, kolik mi je let hlavně, abych si to dokázala do té časové osy dostat. No, já nevím, jestli něco řeším, jestli řeším, *** já nevím, vůbec netuším, jak odpovědět teď.

T: Nemusíte, co řešíte, ten váš příběh, třeba co se dělo od těch pětatřiceti nebo čtyřiceti let vlastně až po současnost. Jak jste žila, co se dělo?

P: Nevím, jestli se to odlišuje od té jiné etapy mého života nějak, co se dělo od 40 let, kolik je Janě? Hmm. No já si myslím, že pro mě to bylo změna partnera určitě, s tím se vážala změna životní úrovně určitě, takže jsem řešila asi zázemí, životní jistoty.

T: A co se dělo v té době, když jste změnila partnera, jak jste to vnímala?

P: No, pro mě to bylo asi, poprvé v životě jsem se musela postavit na vlastní nohy, že se o mě přestal jako někdo starat, že jsem musela začít fungovat jako dospělej člověk teprve v těch 40 letech, nebo i později možná, že jsem byla závislá jako fakt jenom sama na sobě, že už jsem neřešila společně věci, ale sama.

T: A vy jste se přestěhovala teda...

P: Já jsem se přestěhovala s dítětem, a teď jsem jakoby stála před tím, že teď sama musím zaplatit nájem, sama musím si vyřídit všechny náležitosti na úřadech a sama musím prostě fungovat.

T: A co se dělo potom, jak jste to zvládala, jak jste si našla toho partnera nového? Kdybyste mi mohla říct třeba, kdybychom si četly knížku nějakou o někom, tak jeho životní příběh, jestli tam máte třeba nějakou zápletku a rozřešení?

P: Jako, v mým životě jsou neustále nějaký zápletky, takže určitě tam nějaký zápletky budou. No, já jsem vlastně odešla od dlouhodobého partnera, našla jsem si potom jiného partnera, se kterým sem teda byla asi pět let a to jsem zjistila, že mě úplně nenaplňuje, že jeho život je hrozně jednotvárný a já jsem do toho spadla s ním do té jednotvárnosti a přineslo mi to vlastně úzkostně depresivní poruchu, protože jsem spadla do jeho světa, do kterého jsem se chtěla napasovat, myslela jsem si, že ta změna bude dobrá, že to je to, co chci, že vlastně od hyperaktivního partnera jsem přešla k partnerovi úplně naopak klidnému, stereotypnímu a myslela jsem si, že to je to, co hledám, to, co mi chybí, tak jsem se zřejmě z mého pohledu snažila mu přizpůsobit a přineslo mi to takový umělý zklidnění, až teda jsem si vypěstovala depresi. To je můj pohled, tak to cítím, že takhle se to stalo, jestli jenom ta deprese bylo vyústění nějakého mého předešlého života, to nevím, ale myslím si, že to bylo takhle. A po pěti letech jsem se potkala se svým kamarádem z mládí, z puberty a vlastně udála se další změna partnera, asi to bude celý jenom o změně partnera <smích>.

T: To nevadí, to je pro vás důležitý.

P: Takže, *** takže začalo jakoby další období života, kdy jsem jakoby chytla další mízu, začala jsem navštěvovat festivaly, hospody a bavit se jakoby, jakože mladá, a to mě začalo bavit hodně, takže s tím dalším partnerem jsem byla jakoby šťastná nějakou dobu, když jsme řešili teda vzdálenost, protože já bydlím v Brně, on bydlel v Praze, takže jsme se navštěvovali o víkendech hlavně, až teda se potom partner rozhodl, že se přestěhuje do Brna a začali jsme spolu žít. No a pak se našel zase další partner, kterej začal bejt zajímavější <smích>, to takhle celý když to poskládám, tak to zní hrozně, takže, takže jsem teda zase začala žít něco jiného, zajímavého, pak se mi zdálo, že to je málo zajímavý, tak jsem se vrátila k tomu partnerovi, co se přistěhoval z té Prahy, se kterým teda teďka žiju.

T: A teď jste šťastná?

P: Nevím.

T: A proč myslíte, že nevíte?

P: Protože si myslím, že nevím, co chci pořád ještě, stejně tak, jako když, když mě bylo dvacet, tak jsem to neřešila, jestli vim, co chci, teď spíš o tom hodně, asi o tom hodně přemýšlím, jakože se mi ty zkušenosti prostě nějakým způsobem pořád vracej do hlavy a přemýšlím, jestli tohle bylo lepší, nebo tamto bylo lepší a když to pak vymyslím, tak se snažím to realizovat, ale vono to zase lepší jakoby není.

T: Tak vy jste mi teda hodně vyprávěla o těch partnerech, co třeba, vy jste mi ještě říkala, že jste se přestěhovala s dítětem, tak co děti? V tom vašem středním věku.

P: No to je právě, jak jsem to říkala jakoby na začátku, že jsem je začla vnímat víc jako partnery, řešit s nima právě i ty svoje situace, myslím si, že jsem jim začala i víc rozumět, jak oni přišli do svého věku dospělýho, tak pro mě to bylo víc k porozumění, že jsem tomu začla víc rozumět, jejich životům a víc nad tím přemýšlet, jako kam ten jejich život směřuje a víc jim důvěřovat, že to dělaj dobře a víc s nima sdílet třeba i ten svůj život jako svoje problémy a tak.

T: Kolik jim je, jestli se můžu zeptat?

P: Dvacet sedm, dvacet pět a osmnáct.

T: A žije s váma ještě nějaké?

P: Žije se mnou nejmladší dcera, osmnácti letá, a teda je taky parťákem zvláštním. Na jednu stranu je hodně dětská a vyžaduje jakoby tu maminku a na druhou stranu, asi jako každé osmnácti letejší člověk, se snaží být důležitá a dospělá, ale pořád je to ještě dítě, který potřebuje tu mámu. Ale samozřejmě se mnou řeší všechny tyhleto vztahové problémy jako kamarádka samozřejmě, což si nemyslí, že by bylo úplně dobře, mimochodem.

T: Proč si to myslíte?

P: No myslím si, že to i ovlivňuje její jako život a náhled na to partnerství a myslím si, že by nemusela, vzhledem k tomu, jak to mám já v hlavě, že by nemusel to úplně se mnou sdílet. Že by si měla vytvářet vlastní zkušenosti a vlastní názor na věc a že ty moje jako myšlenkové pochody jí v tom neulehčujou nic.

T: Dobře, tak jo, moc vám děkuju za tuhle otázku a přejdeme k další. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: No já bych právě řekla, že to je krize identity u mě, že jakoby hledám teď, *** já nevím, jestli to tak mají všichni ostatní nebo jestli to je, ale prostě hledám jakoby teprve teď svoje místo ve společnosti, nebo svůj smysl života, možná je to tím, že ty děti, jak už jsme o tom mluvily, jsou dospělý a najednou jakoby člověk hledá tu náplň svoji životní a právě možná s tím souvisí, teď si hezky třídím ty myšlenky, jak s váma mluvím, že člověk vlastně, možná to očekává i od toho partnera, to naplnění a to nepřichází, proto tam jsou ty změny těch partnerů. Že asi ta náplň musí přijít ode mě a já jakoby nevím, co mám dělat. Jestli jako řeším, jestli je pozdě začínat s něčím novým, jestli je pozdě se něco učit, jestli už jsem na to stará, nebo jestli to má nějaký smysl, jestli jsem ještě schopná se to naučit tak dobře jako za mlada, jestli ta hloubka toho, co se naučím, bude dost hluboká, nevím, prostě asi je to moje místo prostě, náplň, cíl, tak! Jako najít nějaký cíl, za kterým jít, nemám žádné teď a chybí mi to, jsem zvyklá prostě mít nějaký tah na branku a to mi chybí, dlouhodobě.

T: A myslíte si, že teda tadyta krize souvisí se středním věkem nebo s vaší povahou?

P: No myslím si, že to souvisí i s krizí středního věku, jakoby u mě, asi, *** nevím, to je těžká otázka pro mě, ale myslím si, že to je oboje, že to je i stylem života, že jako když někdo žije prostě tím monotóním nebo tím stereotypním životem, že si možná víc uvědomuje krizi středního věku než já, když mam hodně změn v tyhleto době, tak nevím, co přesně přiřadit krizi a co přesně jakoby tomu chaosu, ale možná ten chaos je ta krize, takže nevím vlastně <smích>.

T: Dobře. Co byla nejtěžší zkušenost Vašeho středního věku?

P: Středního až?

T: Ano

P: *** Nevím. Nevnímám něco jako těžký úplně vyloženě těžký. *** Fakt nevím.

T: Něco třeba, pokud nevnímáte něco jako vyloženě těžkýho, co pro vás bylo nejtěžší v tom středním věku, jestli si dokážete vybavit nějakou zkušenost.

P: Nevím, *** asi momentálně příprava na maturitu v pozdním věku <smích>, nevím fakt, nenapadá mě nic jakoby těžkýho, že bych to, protože já jsem všechny těžký věci svoje v životě zažila dřív, takže se na to dívám s nadhledem a nepřipadá mi něco, *** nebo, těžká je moje jakoby, ano, zkušenost

jako s tou depresí, to bylo jako těžký. Přiznat si nějakou slabost asi nebo smířit se s tím, že člověk je prostě ne vždy připravený s něčím bojovat. Ano, no to asi bude vono.

T: A jak jste to prožívala, jak jste to zvládala, jak jste s tím bojovala?

P: Hm, nevím, já jsem hledala viníka asi mojih depresí nejdřív, kdo za to může, pak jsem obviňovala sebe, že za to můžu, pak jsem to asi přijala jako chorobu a pak se mi asi ulevilo, pak se to nějak stabilizovalo.

T: A vy jste se s tím vypořádala jak, přijala jste to jako nemoc?

P: Přijala jsem to jako nemoc, která prostě mě občas paralyzuje, ale nevím, já, teď už to nějak neřeším jako.

T: Přetrvává to?

P: Jo, když je, *** ale u mě je to takový, *** nevím, nevím, já to mám prostě, když se nic neděje, když se nic neděje, tak mě to jakoby, ten klid mně přináší depresi, většina lidí asi jako když má nějaký stres, nebo nějakou životní situaci, tak možná je to pro ně únik jakoby do té deprese, ikdyž pro mě je zase stres to, že se nic neděje, takže zase je to těžký no, nevím.

T: Rozumím.

P: Asi je to, jsou to, je to ta psychická choroba no, že prostě***.

T: A dokážete si vzpomenout třeba na nějakou konkrétní zkušenost, která pro vás byla fakt nepříjemná? Třeba co se týče té deprese?

P: *** Nevím.

T: Dobře. Tak teď jsme se hodně věnovali těm negativním věcem tak já se vás zeptat teď naopak. Co byste označila za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: To teda vůbec*** nevím, jak se k tomu v týhlavě dostat jako. Nevím, ty jo, to je možná těžší, než si vzpomenout na ty negativa. No, je to možná získání té sebedůvěry zase jakoby v těch, v tom rozhodování, že, že, *** nevím jako, co by to tak asi mohlo být. Můžu se těšit na to, že si koupím domeček, na kterej se těším a chystám, k tomu rozhodnutí jsem asi dospěla v tom středním věku, že to chci udělat. Fakt nevím, co by to mělo bejt pozitivního, jakoby nějaká velká událost, děti už jsou narozený. Ne, nemam nic konkrétního, jestli mě k tomu dovedete nějakým způsobem <smích>, co by to mělo být.

T: Tak on každý člověk to má jinak, třeba některý lidi mi strašně povídaj o dětech, že dítě udělalo něco tak skvělého, že mu to ovlivnilo strašně ten život v tu chvíli...

P: No, tak jako jo, to by mohlo bejt, že třeba ta nejstarší dcera vlastně se rozhodla, že se odstěhuje do Anglie, začne tam pracovat a že jsem to pořád vnímala jako její sen a tím, že ona to dokázala, tak i mě jakoby přesvědčila o tom, že člověk může udělat to, co chce, že to prostě jde, jenom se pro to správně rozhodnout a pevně rozhodnout a udělat to a můj syn, že se rozhod, že se odstěhuje, pro mě z domu hrůzy, že to zvládnul a dokázal vlastně zanechat svého tátu a svou další rodinu, babičku s dědou někde a odstěhovat se prostě s přítelkyní sám do bytu, že to pro něj bylo jako, myslim si dost těžký rozhodnutí, protože já jsem to tak vnímala, že on se tam cítí jako stěžejní osoba, na kterou se všichni obraceli se svejma problémama a on byl schopen se z toho vymotat a odstěhovat se, tak to jsou takový dvě jakoby důležitý věci, kdy ty moje děti mi ukázaly, že když se rozhodnu, tak to jde. Takže i mě tím jakoby motivovali k nějakým třeba rozhodnutím, že to jde udělat, že třeba, ikdyž je to

nepříjemný v tu chvíli nebo těžký, nevědí do čeho jdou, jestli to zvládnou, jestli, co je potká, tak to udělaj a připomněli mi, že to tak jakoby jde dělat.

T: Dobře děkuju. Ještě mám doplňující otázku tedy, jak vás to ovlivnilo, tak to jste mi zodpověděla...

P: To jsem právě řekla no, <smích> jak mě to ovlivnilo.

T: Tak přejdeme k bodu obratu. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“?

P: No, to je právě ten, zásadní změna a bod obratu bylo, když jsem se rozešla s otcem mého nejmladšího dítěte, tak to byl absolutní zlom v mém životě, ohromnej, ať je to, ať jsou to hmotný věci, ať jsou to věci v hlavě, ať je to prostě cokoliv, všechno se změnilo v mém životě.

T: Řekla byste, že k lepšímu?

P: Něco k lepšímu, něco k horšímu. Někdy toho lituju, někdy jsem z toho šťastná.

T: Můžete mi to přiblížit trochu?

P: Asi ne, protože tomu sama nerozumím. Nevím, protože ten partner byl hodně intenzivní, jak emocionálně, tak energicky, prostě hodně intenzivní, po všech stránkách se mě zdál jakoby dokonalej a ve všem i nedokonalej, takže prostě hrozně intenzivní člověk a já jsem to asi už neunesla, takže jsem z toho odešla a najednou ta intenzita kolem mě nikde není. A já jsem si myslela, že já sama jsem intenzivní a zjistila jsem, že bez něj nejsem až tak moc. Takže to je, to je jakoby pro mě v životě velký zjištění, že jsem jakoby někdo jinej, že bez venkovního motoru až tak nejsem schopná fungovat. To je prostě, je to prostě moje životní zkušenost, která se udála zrovna ve středním věku teda. Že jsem vždycky na sebe byla pyšná a najednou nejsem a s tím jakoby bojuju

T: Myslíte, že záleželo teda na tom druhým co se...

P: Hmmm, myslím si, že jo, že jako prostě, je to období poznávání pro mě, období celkově poznávání sama sebe, takže jsem přišla na tuhle věc, jakmile nemam s kým bojovat třeba, abych se dokázala vybičovat, ale nevím, jestli je tady o tom ten rozhovor.

T: Určitě, nevztahujeme se jenom ke krizi, vztahujeme se obecně k tomu střednímu věku, takže cokoli vás napadne.

P: No prostě, když mám jakoby smysl, *** nebo, smysl mému životu dává něco právě za čím jít, a teď nemam jakoby ani proti komu jít pořádně, ani za čím pořádně jít, takže se jakoby v tom ztrácím, je to možná, že člověk jako už nemá, že ty věci nejsou nový a že se tak nenadchnu moc, jo a už jsme u toho středního věku, že ty věci začínaj bejt asi všední všechny, že už se člověk tak neumí nadchnout, že ztrácím ten motor možná a teď ho očekávám pořád z venku a žádnéj nepřichází, protože i ty lidi kolem mě jsou ve středním věku, a možná bojujou s tím stejným, vypíná se motor, začíná vynechávat.

T: Vzpomenete si na nějaká důležitá rozhodnutí související s obdobím středního věku? Můžete o nich chvilku vyprávět?

P: *** Asi ne. *** Asi ne.

T: Tak to byl asi ten odchod od partnera.

P: Ano.

T: Dobře a zvažovala jste třeba i nějaký jiný možnosti v tu chvíli, kromě toho odchodu?

P: Jako spravit to partnerství třeba? Myslim si, že z úhlu pohledu dnešního jsem se snažila málo, že jsem, ale v tu chvíli to asi nešlo řešit jinak. Možná, že už jsem zapoměla, to je jak když člověk porodí dítě, pak už to nevidí tak strašný, jak v tu chvíli to je ***.

T: Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: *** Strašně náročnej rozhovor. By měl bejt dvoudenní, aby se tam všechno jako vešlo. *** Dal a vzal mi úplně všechno, jako, o co jinýho jde, než to, že člověk něco získá a ztratí žejo. Jako, celej můj život? Nebo jako nějaký jako bilancování, co převažuje nebo na co se...

T: Třeba, co vás napadne vlastně, když se ohlédnete na celej váš život, tak jestli máte pocit, že vám něco dal, něco vzal.

P: No, určitě, vždycky, když mně něco vzal, tak tím jsem něco získala, ale mělo by to bejt něco konkrétního že asi. *** Nevim, jako bilancovat svůj život jo? Mmm*** nevim, myslim si, že, *** nevim, jak tu otázku mam jako uchopit, ale myslim si, že když člověk do něčeho něco dá, ze sebe kus, tak většinou mu to zase něco vrátí, něco dostane, když do toho dá málo, dostane málo, nebo může něco ztratit. A to se dělo určitě v mym životě, když to vezmu jako, možná, že i když se vrátíme k tomu střednímu věku, že jsem přestala obviňovat teda ty lidi kolem sebe za celej svůj život, jak jakoby vypadal, včetně svých rodičů, že jsem je vlastně, když jsem se do toho středního věku dostala, tak jsem pochopila věci, jak dělali, který jsem měla pocit, skoro teda cele svůj život, že mi to ublížilo, že díky nim jsem nemohla dělat nebo zvládnout to, co jsem nezvládla a neudělala, tak to jsem jakoby pochopila, že to byla moje volba, že to němužu jako na ně házet všechno, samozřejmě každěj nemáme stejný podmínky, ale každěj těch podmínek umí využít nějak jinak a to využití, na to jsem přišla jako pozdě, si myslim, že plno lidí na to přijde dřív, že furt to byla pro mě nějaká berlička, že oni za to můžou, že oni nedělali pro mě to a to, chovali se tak a tak a já jsem prostě byla ten postiženej tím a z toho důvodu jsem prostě neměla možnosti, takhle jsem to vnímala a došla jsem v tom středním věku k tomu, že to tak nemusí vždycky být, že kdybych dělala věci jinak, tak jsem je mohla žít jinak. Ale jakoby, to jsou věci třeba co se týká školy, vzdělání, příležitostí pracovních nebo postavení ve společnosti, tak tohleto jsem jakoby, s tím jsem žila, s takovym stigmatem docela dlouho, ale zase jsou věci jakoby emocionální, který když od těch rodičů nedostanete, nebo od celý rodiny, tak to asi je nenahraditelný, protože to potom je ta cesta delší, protože musíte si to všechno zažít úplně za syrova a dojít těma pochodama svejma myšlenkovejma k nějaký sebevýchově, kterou vlastně musíte nahradit to, co vám zčásti ta rodina měla dát, takže si myslim, že můj emocionální život byl hrozně zdlouhavej, včetně jako to, timhletim oslim můstkem neohrabanym jsem se chtěla dostat jako k mojí životní události, šílený zkušenosti, kdy člověk vlastně, nebo jako matka, musim se smířit s tím, že dítě moje chce žít s otcem a teď nechci brečet, ale *** asi budu*** <natahuje>, že si myslim, že bych to dneska uměla řešit všechno jinak, ale vlastně absencí tý rodiny mojí, jsem jakoby v tom byla úplně sama a jednala jsem podle nejlepšího vědomí a svědomí, ale dneska to vidim, že to bylo málo <pláče>. Ale jak se říká, všechno zlý je k něčemu dobrý, myslim si, že, teď mluvím o svým synovi, že zvládnul to úplně grandiózně, protože i ta jeho rodina je prostě ohromnou zátěží do toho života. Ale jako, on to prostě zvládá a je komunikativní a snaží se to prostě řešit v sobě, samozřejmě i se svým okolím, se svou přítelkyní a i se mnou je schopen o tom mluvit, ikdyž vždycky se to jenom naťukne, nikdy nechci jít do tý hloubky, ale mluví o tom a podle mě, když člověk o tom mluví, tak to řeší, si srovnává myšlenky a tím, jak jdou ven a mluví se o tom, tak se to řeší, tak se to ohlazuje a už to není tak hrozný, ale tohle beru jako svoje životní selhání ***.

T: Tak jo, moc vám děkuju, to muselo bejt těžký pro vás..

P: A tak jako jo no <smích>.

T: Je těžký se vrátet k těmhle zlejm věcem no.

P: Pro mě to bylo uzlíček zlého a dobrého jako, v tu chvíli to bylo strašně náročný období, protože vlastně, a už jsme zase u těch partnerů, že jsem se teda rozvedla, při tom rozvodu jakoby došlo teda k tomu, že jedno dítě zůstalo se mnou a jedno dítě zůstalo s tatínkem a já jsem čekala třetí dítě, takže uzlíček jakoby emocí šílených, smutných, šťastných a prostě šílený, šílený, šílená prostě zátěž. To si myslím, že s tím jakoby klidem toho středního věku, kterej přichází, že ty emoce jsou takový jakoby ne tak intenzivní, tak bych to řešila, myslím si že líp a razantnějš. Ale po boji je každej král, že když už tu zkušenost jakoby člověk má, tak už ví, který věci se daj řešit jinak a hlavně jak.

T: Jasně, tak jo, tak se odpoutáme už trošku od té minulosti.

P: Ano!

T: Já se vás zeptám, máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě ještě zajímaly vaše cíle a plány, sny, očekávání ale i obavy.

P: No, to je právě ten hroznej problém jako no, kterej mám teďkon. Že jakoby udělat si ty cíle, nebo jako, já ho mám jo, ale nemyslím si, že v takový situaci, v jaký jsem, je to správně nastavený teďkon pro ten cíl. Pro mě teďko je cíl jako koupit si nějakou tu menší nemovitost, ale já bysem jí chtěla mít sama <smích>. Což teďko vlastně asi úplně jako nejde, protože jsem s partnerem a asi nemůže člověk mít nemovitost sám, když je v tom partnerství, nebylo by to fér.

T: A jak byste si to představovala ideálně?

P: No, že pudu a koupim si domeček <smích>. Jako na vlastní náklady s tím, že když se rozhodnu, tak ten další člověk tam nebude. Že si veme igelitky a pude*** a ne že se s nim budu muset vypořádávat a dohadovat se, čí je domeček a kdo tam co udělal, prostě, chci mít to rozhodovací právo stoprocentní. Protože je to zázemí pro mě, pro moje děti, kdyby se cokoli v jejich životě zvrtilo, aby měly kam jít, měly svoje doma, neměnný doma, a i pro jejich děti a prostě pro tu rodinu, je pro mě důležitý vybudovat to rodinný zázemí teď.

T: A máte třeba nějaký ještě celoživotní sen?

P: To je von <smích>. Jo, to je von, prostě dokonalej domov vytvořit, to co jsem nedokázala do teď, tak bych chtěla prostě, myslím si, že třeba třicet let ještě tady budu, takže za třicet let ještě člověk může vybudovat domov. No a co dalšího třeba jako v kariéře nebo tak, asi nemam teď žádný cíle.

T: A máte nějaké obavy třeba naopak?

P: Z chorob a ze stáří? Dneska mi bylo řečeno, že mám krásně napnutou hebkou pleť na těle <smích>, ale já si to nemyslím, myslím si, že mam obavu ze stárnutí jako žena, jako, ze ztráty prostě mládí. To jako mám no, jinak mě nic nenapadá asi. Jako, kariéru já jsem nějakou zvláštní nevytvořila, takže že mě nahradí někdo mladej, to nemam strach, takže nemam.

T: Dobře. Doposud jste mi vyprávěla o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku? Přejde vám, že se něco od lidí nebo přímo od vás ve středním věku očekává?

P: Nemyslím si. A už jsme zase zpátky jakoby u toho tématu, kde jsme byli, protože se nic neočekává, tak nic ze mě nejde. Nebo já mám ten dojem. No, je to zase, *** je to asi, to zázemí se očekává jedině, že už člověk by měl mít vybudováno, to je myslím, že očekává ta společnost, že si člověk

řekne, no to už by měl mít, to už by měl za ten život zvládnout, to už by, nevim***. Myslim si, že, nevim, to je jediný co jakoby vnímám, i ty lidi okolo mě, že to asi tak, když si povídáme o někom, no to už by měl mít, dyť už mu bylo, už mu bylo, *** to už by měl, ale že jakoby, všechno co už měl, ale do budoucna nevim, co bych jako měla mít očekávání od*** Asi fakt stabilitu*** nic.

T: A je něco třeba co by lidi naopak neměli dělat, napadá vás něco, v tom středním věku, co se očekává třeba, že by neměli dělat?

P: *** Taky nevim, já si myslim, že ještě nejsou tak starý, že by něco neměli dělat <smích>. Nevim, netuším. Asi už nebudu nosit růžový legíny <smích>, ne, nevim, nemyslim si, že by dnešní společnost nějak odsuzovala člověka, že by neměl něco dělat, třeba jako v sedmdesáti to očekávání je jiný, že by někdo neměl dělat nějaký výstřední kousky, ale taky asi to není nějak intenzivní.

T: Dobře. Tak přejdeme k zábavnější otázce.

P: Ano! Na to se těšíte evidentně!

T: Myslim si, že to se vám bude líbit. Nyní vás poprosím, zda byste se podívala na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období?

P: No, určitě to není podzim <smích>. Ne, já vidim prostě kolem sebe skály a já jdu už jakoby rovinou, nebo pahorkatinou lehkou, takovou cestou a vidim hodně daleko, vidim hodně daleko a svítí mi sluníčko. Není tam nic a je to hezký.

T: Roste tam něco?

P: Tráva. Je to jako když jedete po okresce, stromy, tráva, pole, nevidim asi zvířátka žádný, ale asi tam jsou.

T: Je tam někdo s váma?

P: Ne, není. Ten výhled je sice jakoby daleko, ale je nepřesnej, zamířenej možná v dáli, ta dál je zamířená. Jako když je třeba hodně horko a začne se tetelit vzduch a je to roztříštěný, tak tak to asi je, ale až hodně v dáli, jinak ta cesta je čistá.

T: A jaký to je...

P: Hezký

T: ...tam židlet. Eeh, židlet <smích>.

P: <smích> židlim tam hezky, líbí se mi tam.

T: Nějaký pocity máte, když tam procházíte tou krajinou?

P: Jako klidu, pocit klidu a takový uhlazenosti, ale možnost jakoby výhledu i na ty skály, pokochat se prostě i tím výhledem, že, že tam nahoře je to jiný než tam dole, že to, je to jako, ochraňují ty hory prostě už jako tu cestu.

T: Tak já se vás zeptám jen na poslední otázku. Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: Ať se bavěj, ať se bavěj, ať si užívaj, ať udržujou svoje přátelství, který maj, protože pokud jim nějaký vydržely do teď, tak už si myslim, že jsou hodně pevný a důležitý do budoucna, aby člověk

nezůstal sám, aby nebyl jenom mezi známýma, to si myslím, že je hodně důležitý, ať utvrzují svoje rodiny a svá přátelství.

T: Dobře, tak vám moc děkuju za rozhovor.

P: Díkyyyy.

LENKA

LUCHAD

I. STŘEDNÍ VĚK

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: Určitě rodina ***.

T: Rodina, a v jakém smyslu?

P: Většina lidí ve středním věku už má svoji vlastní rodinu a děti a tráví většinu svého času s rodinou.

T: A napadlo by vás ještě něco jiného, kromě rodiny?

P: *** Stálý zaměstnání *** mmm, nenapadá mě nic <smích>.

T: Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: Můj střední věk obnáší to, že jsme si pořídili třetí dítě, takže všechno můj čas se teď točí právě okolo té rodiny, okolo třetího dítěte a zároveň vlastně i okolo těch dvou, protože vzhledem k týhle době a poslednímu roku jsou dost často doma, tak vlastně*** se ten režim úplně změnil za poslední rok. Jednak jsou to noci, kdy se nespí, jsou to dny, kdy jsou děti doma bez kroužků, jsou to dny, kdy jsou děti doma bez školy a suplujeme teda školu, kroužky, zábavu, děti a *** vlastně nějak ani ten střední věk momentálně nějak nepociťuju, protože je to takovej frmol, že***.

T: Chápu, takže vlastně celý váš život momentálně se točí kolem dětí?

P: Momentálně ano.

T: A je tam třeba ještě nějaká další věc, co by vás napadla, třeba nějaká zásadní událost, koníčky atd..?

P: Na koníčky nezbývá moc času, navíc poslední rok nemůžu cvičit, takže koníček není a***

T: Kvůli čemu, jestli se můžu zeptat?

P: Kvůli španýmu palci u nohy, takže nemůžu dělat ani jógu, ani si zaběhat, ani nic, ale tak teď už to vypadá, že všechno dopadne tak, že se bude dát lyžovat, tak aspoň to lyžování už stihnu, protože po té voperaci už bych mohla teď, třeba do měsíce začít, i třeba s tou jógou a tak. Takže to je další věc. Pak se člověk snaží tak nějak kompenzovat zároveň to, že se nesmí úplně nikam do hospody, no tak se aspoň snažíme s manželem občas nějak si dát třeba věcu, pořádnou hezkou*** no.

T: Ano, a ještě se tedy vrátím, vy jste říkala, že máte tři děti že, můžu se zeptat, jak jsou staré?

P: Je to jedenáct, osm a rok

T: Takže to poslední je takhle čerstvý, to je hezký. A ještě jsem se chtěla zeptat, jak to teda zvládáte, jak zvládáte teď tu situaci, jak jste říkala, že se to vše točí kolem dětí, co vy cítíte vlastně v tuhle chvíli? Je to příjemný pro vás nebo...?

P: Tak já jsem si vždycky přála mít větší rodinu a toužila jsem po tom třetím už dýl, takže pro mě je to radost a jsem šťastná, že v podstatě mám pocit, že teď je ta rodina úplná, když máme ty tři. Já pocházím taky ze tří dětí, takže jsem to brala jako takovou samozřejmost, mít tu rodinu trochu větší. To se mi splnilo, takže já jsem za to šťastná, že to takhle je.

T: Takže si plníte vlastně svůj sen... <úsměv>

P: Je to tak <úsměv>

T: Přejdeme k další otázce. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: Tak, asi bych jako krizi středního věku neoznačila nic, tak samozřejmě jako, tím, že člověk je jako unavenější z toho, že nespí, nebo že jsou děti doma místo toho, aby byly ve škole nebo na kroužkách, tak člověk jako je unavenější, ale asi bych to nepřipisovala jako krizi středního věku. Mám pocit, že co jsou všichni lidi okolo, tak ta situace je pro všechny stejná a všichni jsou z toho částečně frustrovaný, ale nepřičítala bych to krizi středního věku jako, je to spíš, že člověk neví, co bude druhý den, co jeden den platí a druhý den neplatí a spíš je to jako krize tohoto období a rozhodně ne jako*** nepřičítám to věku, ale tý situaci, která momentálně je, ale je pro všechny stejná.

T: A jak si teda vysvětlujete, že jste si žádnou krizí doposud neprošla. Přeci jenom máte tři děti, musíte bejt už dlouho s nima doma, určitě to nemusí být úplně jednoduchá záležitost.

P: Tak, myslím si, že za prvý ještě ten střední věk neprožívám zas tak dlouho, furt jsem v tom středním věku na té spodní hranici, ne není mi víc, ale vlastně, je to taky tou stabilitou u nás doma a v manželství a cítím oporu svého partnera a manžela a vim, že na to nejsem sama a pořád, dokud je doma pohoda, tak asi ta krize nepřichází. A snad ani nepřijde.

T: To bych vám taky moc přála. Takže, vy jste vlastně říkala, že krizi jste si neprošla, ale mohla byste mi říct třeba co byla nějaká nejtěžší zkušenost v tom vašem středním věku. Pokud si vzpomenete na nějaký nejtěžší moment v tom vašem životě, především v tom středním věku.

P: Tak, nejtěžší moment je asi, když člověk žil normálním životem a ze dne na den se všechno změní a nemůže cestovat, nemůže vidět přátele, nemůže vidět ani svoji širší rodinu a má děti doma a má jako zároveň suplovat učitelku, maminku, manželku, sportovního instruktora a tady výtvarnou učitelku a ještě dětem vymýšlet, co jim dát k večeri a co druhý den, jak to bude, kdy vypere a uklidí domácnost. Tak jako tohle byl zatím asi největší zlom za poslední jako rok, kterým jsme si prošli, ale jak říkám, je to pro všechny maminky asi dost podobný.

T: A pokud by tady nebyla ta koronavirová krize, tak napadlo by vás ještě něco, vlastně mimo tu koronu?

P: Tak, pak je tam ještě zlom v širší rodině, jako u rozvodu rodičů, tak to byla určitě další taková dost nepříjemná věc, co poznamenala naši rodinu, ale to asi se taky jako nepočítá do krize středního věku,

to se prostě stalo a stalo se to i mladším sestrám, takže to není součástí středního věku, ale pro všechny to bylo určitě složitější období.

T: Tak vám se to stalo ve středním věku a je to určitě jedna ze zásadních asi zkušeností té vaší rodiny, takže to je jasné. A jak jste to zvládla se s tím vypořádat, s touhle situací?

P: Tak, asi se s tím vypořádáváme celá rodina dodnes. Učíme se nově tu rodinu nastavit jinak a začít to vnímat zase z jiných úhlů, i když to není častokrát jednoduchý a někdy tam ty problémy jsou, někdy to drhne a řeší se to různě, ne vždycky úplně asi tak, jak by se, podle mého názoru, mělo, ale tak učíme se to, je to nová situace, takže se s tím učíme všichni žít. Třeba dětem padly takový nějaký jistoty, jako že babička s dědou už není rodina, takže spíš se snažíme jim to jako vysvětlovat a učíme se, jak tomu předcházet, nebo, snažíme se jim spíš říkat, že se to prostě stalo, ale že to nemá vliv na naši rodinu a tak nějak to poznamenalo asi všechny, ale snažíme se s tím žít.

T: A děti to zvládají, naučily se s tím pracovat?

P: Tak samozřejmě, protože se to netýká jejich rodičů, tak je to pro ně jako jednodušší, ale samozřejmě, tak babička s dědou, do teďka zkušenost neměli, vždycky rodina byla kompaktní a je to pro ně jako velká změna, vždycky čas od času to řešej, proč se to stalo a takže, snažíme se o tom hodně mluvit s nima. Když se zeptaj, tak o tom mluvíme a snažíme se jim to vysvětlovat, že se to může stát, ale že to není konec světa a že je vlastně babička s dědou mají stejně rádi i dál a pro ně se toho jako z jejich pohledu nic nezměnilo, babička s dědou zůstávají furt babička s dědou, i když už nejsou spolu.

T: Rozumím. Tak tohle bylo trochu těžší téma, tak se přesuneme k něčemu pozitivnějšímu, děkuju vám za odpověď. Teď bych se vás ráda zeptala na nějakou nejpozitivnější věc ve středním věku, nějaký moment či událost...

P: Tak určitě je to narození toho třetího dítěte, který nám přineslo vlastně spoustu té radosti a člověk, jak je starší, tak si ty věci taky víc uvědomuje, víc si jich váží a víc si jich snaží užívat, protože ví, že jednak už jako další dítě neplánuju, takže je to určitě úplně naposled, co si to člověk prožívá a tím, že už ta rodina je větší a ty děti jsou starší, tak to taky prožívají jinak a uvědomují si ty věci jinak a tu rodinu to posunulo určitě jako hrozně dopředu, děti jsou skvělé, staraj se a pomáhaj a myslim si, že tohle byl jako velkej zlom, kterej tu naši rodinu vlastně hodně obohatil.

T: A pokud byste mohla říct třeba nějaký konkrétní příklad, máte vysloveně třeba nějakou speciální zkušenost, třeba s tím třetím dítětem?

P: No*** možná to bylo přímo to narození, kdy jsme nevěděli, jak se k tomu děti postavěj, jak ji budou brát, ale příběhly hned do té porodnice, vlastně hned si dcerku braly a od prvního dne ji jako přijali a hrozně ji maj rádi a to vydrželo vlastně do teď, že se o ní hezky staraj.

T: To je hezký, vy zatím hodně povídáte o vaší rodině, takže pro vás bude asi to nejpodstatnější v životě...

P: Určitě!

T: Dobrá, moje další otázka měla být, jak vás tato zkušenost ovlivnila, ale to už se vás asi nemusím ptát. Takže probrali jsme negativní i pozitivní věci, ale pokud byste se měla zamyslet, nad tím svým středním věkem, máte nějakou zkušenost, kterou byste mohla označit jako bod obratu, bod zlomu, nebo bod změny? Tak vy jste mluvila o dítěti, ale napadlo by vás ještě něco, co byste označila jako přechod do toho středního věku?

P: *** Asi ani ne. Žádný přechod nevnímám, protože fyzicky člověk stárne jako pořád, si myslím, že třeba od těch třiceti člověk stárne, že to není jako střední věk. Jo, když to vezmu, tak to, co jsem, nevím, zvládla ve dvaceti samozřejmě už člověk v pětatřiceti zvládne hůř a ve čtyřiceti ještě hůř a v pětapadesáti předpokládám ještě hůř, zatím to vnímám jako postupně, ne, že by byl nějaký zlom, kdy by jako se mi hůř dýchalo, hůř cvičilo, hůř myslelo, to zatím jako ne. Tak, na mateřský každej blbne <smích>. Ale, tak jako nevím, furt energie do života mám dost a síly mi ještě pořád zbejvaj, tak zatím dobrý.

T: Dobře, takže vlastně vy necítíte nějaký zlom, nebo něco...

P: Zatím ne, jako čekala jsem třeba, že pak začnu víc pít, tak to se taky nestalo <smích>.

T: Dobře, vzpomenete si třeba na nějaký důležitý rozhodnutí, související s tím obdobím středního věku? Jestli byste mi o nich mohla chvíli povprávět, jak třeba rodinný, tak pracovní.

P: Tak pracovní je pro mě složitý, protože pracovat se snažím, ale jako v tomhle je to dost náročný s tím koronavirem, pak se třema dětma, tak ta práce je taková upozaděná, ale přesto jako sem tam něco dělám, abych vlastně nepřišla o ty klienty, takže pracovní asi žádný velký zlom*** samozřejmě, tím, že jsem doma, tak dělám míň, ale to je logický s dětma a na mateřský a ***. Často se rozhoduju třeba u některých zakázek, jestli je vezmu, nebo nevezmu, člověk to vidí s odstupem, že to nezvládne, takže je prostě nevezme, protože ten čas jako není nakupovací, takže čas na to nemám, takže opravdu se snažím tu*** ta rodina je nejpřednější a fungovat musí a ne, že tady budu zavřená a po nocích a přes den budu podrážděná a nefunkční kvůli práci, takže to určitě ne a jinak rozhodování vlastně*** nevím no, asi žádný zásadní, ono se toho taky teď moc rozhodovat nedá v poslední době. Spíš je to takový, že člověk řeší, jestli někam může jet, nemůže jet, může někoho vidět, nemůže, co bude dělat za tejdén, jako že si něco naplánuje a pak se to změní, takže ono řešit nějaký zásadní rozhodnutí vlastně ani pořádně nejde no.

T: A třeba v předchozích pěti letech vzpomněla byste si, jestli jste nemusela řešit něco vážně zásadního?

P: Tak to jsme řešili právě to, jestli si pořídíme dítě, popřípadě zvíře, pak jsme se přestěhovali, v posledních pěti letech, tak to bylo taky takový zásadnější rozhodnutí se stěhovat, ale jako v práci, tím že jsem osvč, tak se jako nic nemění a nějaký rozhodnutí žádný moc ne ani...

T: Dobře, děkuji. Tak se přesuneme dále. Když se z místa, kde jste teď ohlédnete zpátky na svůj život a měla byste udělat takovou inventuru nebo bilanci, co vám ten život dal a vzal?

P: Tak, je to samozřejmě spousta let zkušeností, který člověk sbírá a snaží se tak nějak bilancovat čas jako pro sebe, pro ostatní, pro kamarády, pro rodinu a vlastně ani nějak jako nepřemýšlím, co by se nějak jako dalo měnit, nebo co by mělo být jinak, prostě to, člověk se tak jako ohlíží (vrhne dítě do pokoje) ///můžem ananas? /// (P pokýve hlavou a odhání ho pryč). No, a nevím no jako, dalo mi to určitě spousta zkušeností, vím že spousta lásky jsem dostala, doufám, že i dala a tak, sem tam si člověk jako prožije nějaký zklamání, ale tak celkově v tom životě třeba ty zklamání nezabírají jako nic moc času a snažím se myslet na ty hezký věci, co jsem prožila, zažila a často si třeba tady prohlížíme fotky, kde jsme byli, nebo s dětma se koukáme, kam jsme jezdili a nebo si povídáme o tom, co bychom chtěli do budoucna, kam jet, co dělat, co nás baví a kdyžtak jako zpětně*** nemám pocit, že bych něco promeškala nebo o něco přišla, spíš tak jako, jsem si spokojená.

T: Dobře, vy jste mi tedy vyprávěla o vaší minulosti a současnosti, ale určitě máte i představu o vaší budoucnosti. Jak vidíte ten svůj život do budoucna, konkrétně třeba jaké jsou vaše cíle a plány?

P: Tak já bych si přála především to, abychom s manželem zůstali spolu a aby nám spolu bylo dobře, abychom si našli ten čas pro sebe, i když už tady potom děti třeba nebudou, tak aby, když se od nás odstěhují, tak abychom pořád jako vlastně měli proč být spolu, takže ty společný záliby, chození po horách, ježdění do zahraničí, nebo i klidně tady po Čechách, ale prostě nějaký, nějak trávit společně čas bych si přála a potom samozřejmě bych si přála, aby děti v nás pořád měli tu oporu, aby kdykoli s čímkoli za náma mohli i nadále přijít, i když už budou dospělí a ne jenom jako dítě, který potřebuje pomoci s nějakou jako akutní situací teď, tak aby to vydrželo i do té dospělosti, až vlastně budou mít svůj rozum svoji rodinu, abychom tady furt pro ně byli za tu oporu my taky a nevím, pak vnučata aaa...

T: Máte nějaká očekávání od té rodiny?

P: Očekávání? No, aby věděli, že tu jsme pořád pro ně, i když budou mít vlastní rodiny. Aby to pořád bylo o té vzájemný důvěře a pohodě, aby se to nikdy nezvrtilo a abychom tu pořád pro sebe byli a věděli o sobě i nadále, i když už každé bude mít tu svojí rodinu, tak aby věděli, že se na nás můžou vždycky spolehnout a vždycky tu pro ně budem i dál.

T: Ještě bych se vás ráda zeptala na sny. Máte nějaký sen do budoucna, nebo přání?

P: Přání? Tak teď jsem dostala od manžela k narozeninám, že bychom jeli na Island, tak doufám, že na polární záři, takže se nám to splní a že zase bude normálně žít a fungovat v normálním světě bez tady nějakýho virusu a blbnutí lidí, a že budeme moct zase normálně žít no.

T: V protikladu k těmhle konkrétním cílům a snům, máte i nějaké obavy?

P: Tak obavy, asi nějak zvlášť ne, tak samozřejmě, člověk se bojí, aby se něco nestalo jeho dětem, aby se něco nestalo partnerovi, abych tady nezůstala na všechno sama, popřípadě manžel, aby tady nezůstal na všechno sám, kdyby se stalo něco mě, tak to je jediný, co mě napadá, aby se něco nestalo někomu z nás, protože to je takový zásadní.

T: Doposud jste mi vyprávěla o vybraných okamžicích ve vašem životě. V každé společnosti ale existuje určité očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat, v tom středním věku. Napadají vás taková?

P: Já se přiznám, že tadyty jako očekávání okolí až tak jako neřeším, že žiju podle svého úsudku, co já považuju za hodnotný a pro mě důležitý, což je momentálně ta rodina a rodinná pohoda a klid a jestli je něčí očekávání vydělat hrozný peníze nebo mít prestižní místo, tak to já takhle nemám, takovýhle očekávání. Já prostě chci, abychom žili v takový hromonický domácnosti a drželi pospolu. Co očekává okolí je mi vcelku dost jedno.

T: A když se nad tím zamyslíte, co myslíte, že ta společnost očekává, co by lidé měli dělat nebo neměli dělat...

P: No přijde mi, že jako tahleto doba tlačí lidi na tu sebe prezentaci, sebe prezentovat, jak jsem šťastná, jak jsem úspěšná, kolik toho nacestuju, upeču, kolik jsem toho nakoupila a pořád jako ukazovat, jak jsme skvělí, místo toho, aby ty lidi opravdu žili. Aby ten život prostě žili opravdu jak chtějí a ne pořád na tu prezentaci, zvlášť na těch sociálních sítích, to lidi pořád tlačí na to ukazovat jako se na plátech a v novejš šatech a já nevím co, tak tohle mi přijde, že je taková zvrácenost týchletý doby, ukazovat, kolik jsem toho dosáhl, ale ta podstata těm lidem jako uniká no.

T: Vy jste říkala, že je vám vlastně jedno, co od vás společnost očekává, ale přijde vám, že by od vás opravdu něco snad očekávala, nějaký tlak?

P: To nemam pocit ani, že by někdo na mě tlačil, že musím stavět nejlepší mrakodrapy nebo podobný věci. Mě lidi berou podle mě takovou, jaká jsem a nikdo neočekává ode mě nějaký strašný věci, cíle a....

T: Vy jste říkala vlastně, že jste OSVČ a teď mrakodrap, vy jste architektka tedy...

P: Ano

T: Baví vás to?

P: Ano, jsem ráda, že jsem si vybrala takovouhle práci, která se dá jednak jako dělat i z domova a jsem sama svým pánem, takže si tu práci můžu rozložit jako do svého času a do svého volna a sama si rozhodnu, co budu dělat, co nebudu dělat a zároveň je to často i kreativní, takže mě to jako naplňuje. Kdybych si měla vybrat znova, tak si znova vyberu tohle.

T: Dobře. Přesuneme se tedy k trochu abstraktnější otázce (přišel manžel a podává malou dceru). Nyní vás poprosím, zda byste se podívala na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá?

P: Asi by byla hodně veliká, jako hodně široký záběr a určitě by tam byly hory a sníh, ale zároveň by tam svítilo sluníčko.

T: Co vidíte na obzoru?

P: Lyžaře.

T: Rostou tam nějaké květiny, žijí tam nějaká zvířata?

P: Tak dole v údolí určitě, tam je spousta květin a jsou tam svišti. Na horách svišti a dole jsou srnky.

T: Jaké to je v té krajině žít?

P: Příjemný. Příjemný, když chce jít člověk sportovat, tak si jde zasportovat, když nechce, tak se plácne na tu louku a pozoruje ty srnky a je tam klid a ticho a je tam fajn.

T: Tak jo. Poslední otázka, co byste vzkázala a nebo doporučila lidem ve středním věku, nebo které střední věk ještě čeká?

P: Asi aby se soustředili na to, co opravdu chtějí, a ne na to, co od nich očekává okolí nebo společnost a aby se opravdu zamysleli nad tím, co chtějí sami a žili si ten svůj život.

T: Dobře, tak vám moc děkuji a to je tedy vše.

P: Děkuji.

PAVEL

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: No, tak, myslím si, že by to měl bejt už, mělo by to bejt období života toho jedince, kdy už přichází trošku rozvaža, bilancování nad tím, jestli ten život nabral správněj směr a v podstatě v tuhle chvíli bych řekl, že to jsou starosti, když bych to shrnul do jednoho krátkýho vlastně, do jedný krátký věty, tak jsou to vlastně starosti, protože přicházejí děti a už to není sranda.

T: Dobře. Napadlo by vás ještě něco, kromě starostí?

P: Tak určitě, samozřejmě, jsou to zase na druhou stranu ty věci, kdy už ten člověk nějakým způsobem si vybudoval určitý postavení, má něco za sebou, tzn. jsou to i nějaké možnosti dobrého zaměstnání, dobřejch platebních podmínek, ten život už by měl mít nějakou úroveň, nemělo by to být tak rozhádaný, asi tak no.

T: Tak děkuji. Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: No, tak jako, samozřejmě, kdybych měl mluvit pouze o tom středním věku, tak myslím si, že by tomu mělo předcházet nějaké, nějaká předehra toho mládí úplněho a tak, to bylo divoký samozřejmě a myslím si, že jsem vlastně naběhl do toho středního věku, kam už jsem patřil, asi si myslím, věkově dřív, než jsem si myslel, tzn. že jsem začal trochu pozdě myslet na takové ty důležité věci jako jsou děti, jako je třeba důležitost práce a s tím samozřejmě i souvisěj věci, že i později začínám myslet na ten podzim toho života, takže jinak jako, u mě střední věk je fajn, dobrý, nemůžu si stěžovat na nic, mám krásný děti, krásnou ženu, jezdíme na dovolenou a žiju v podstatě hodně podobně vesele, jako jsem žil, akorát je to s těma starosta, takže úplně jsem se neochudil, že bych se nějak uzavřel do nějakýho vakua, pouze s rodinou mám spoustu dobřejch kamarádů, který si táhnu vlastně, nebo se táhneme dohromady od toho mládí a funguje nám to velice dobře, takže vlastně nejsem, nepřipadám si jako můj rodiče, který mi přišli hrozně starý ve středním věku, kdy jsem se narodil, nebo kdy jsem já už vlastně dospíval, přišli mi, že už byli moc takový jako rozumný samozřejmě, ale to bylo dáno tím obdobím komunismu a následně období po revoluci, kdy nikdo nevěděl, jak to vlastně má vypadat, takže já si vlastně připadám stále mladě a snažím se tak žít, ale zároveň tam mám určitý povinnosti, který toho člověka brzděj v trošičku divočejším životním stylu.

T: Mmm. A vy jste říkal divoký, v jakým slova smyslu divoký?

P: No, tak, bylo to, tak já jsem, dělal jsem hudbu, takže jsem dost velkou část mládí strávil v dodávce s dalšíma třema klukama a jezdil jsem po všech možnejch čertech, ať už to byly festivaly, kluby, jezdil jsem se bavit, protože peníze to nevyděávalo žádný, byl to fakt jako takovej divokej bujarej život, takže to byla dost velká část toho mládí a potom to byli kámoši, takže když byl volnej čas od muziky, tak jsem stejně přešel na nějaký večírky, srandičky, kalbičky, takže jsem vlastně moc vůbec nepřemýšlel o tom, že bych jednou měl mít svůj vlastní byt, nepřemýšlel jsem, děti jsem dycky chtěl, ale nikdo vlastně nebyl, neměl jsem žádněj vážnej vztah, vždycky to bylo chvilkový, ani jsem nic takovýho asi úplně nehhledal, nebo jsem na to nebyl připravenej, no, takže nebyly děti ani jsem o tom nějak úplně ultra neuvažoval, nebylo nic, veškerou práci jsem podřizoval muzice, protože to byl bod číslo jedna, takže jsem vždycky dělal v práci tak, abych mohl přinejhorším v pátek vystřelit brzo a jet na celej víkend někam hrát a někdy to bylo i v tejdnu, takže vlastně hodně jsem podřizoval tomu koníčku no a vlastně neřešil jsem věci, který spousta mejch vrstevníků, který byli třeba rozumnější nebo naopak prostě je lákal ten život rodinnej dřív, tak jsem na to nebyl takhle úplně nachystanej, takže jsem si vlastně hodně dlouho užíval, děti jsem měl vcelku pozdě, ženil jsem se pozdě, byt jsem si zařídil pozdě, ale jsem šťastnej.

T: A jak to přišlo vůbec vlastně, ten vztah, že najednou jste skočil rovnou do ženění, děti?

P: No, asi tak, jak měl přijít, tak, že jsem si našel holku a po dvou měsících jsem s ní čekal dítě, takže vlastně, úplně takhle to nebylo, ale našel jsem si holku, která akorát odletěla na práci na rok na ostrovy, tak jsme udržovali kontakt po skypu a navštěvovali jsme se, zjistil jsem, že asi jako je to fajn, no a pak přiletěla a opravdu to bylo, po dvou měsících otěhotněla aniž bysme jako s tím počítali, tak jsem do toho byl hozenej a jsme doteď spolu, máme dvě krásný děti a je to fajn. Takže mě k tomu musel někdo donutit asi no.

T: Takový osud. A kolik je dětem, jestli se můžu zeptat?

P: Dětičky, tak, mam dvě holky, jedný bude teďka v dubnu devět, nebo***<smích> bude teďka v dubnu devět a druhý bude v březnu, budou v březnu dva.

T: Takhle čerstvý.

P: Právě, to taky je taková divočina, protože jsem furt řešil, jestli mít děti blízko u sebe, nebo dál a rozhodli jsme se dál a nejsem si jistej, jestli je to vhodný úplně, je to divoký.

T: Proč myslíte?

P: No, tak je to, je to z toho důvodu že si moc jako nepohrajou ty děti, když něco baví tu velkou, tak na tu malou je to ještě prostě moc a opačně, takže když pustím mladší dceru do jejich společného pokoje, tak za minutu přijde ta starší, že jí zničila panenku, že jí rozházela domeček a když chci, aby si večer uklidila hračky, tak to svádí na tu malou, co jí rozházela vona a co neudělala, takže je to divoký, ale maj se rádi, ale myslím si, že je těžký vybalancovat vlastně to, abychom našli společnej zájem, kterej v tuhle chvíli dokážou dělat, protože ta malinká je na to moc malá no.

T: Rozumím. Kdybyste si měl teda vybrat, změnit tohle rozpoložení, teda rozpoložení, vlastně to že máte tu dvouletou a devítiletou, chtěl byste to změnit, aby byly blíž u sebe věkově?

P: Nevím, já si myslím, že na to model úplně není, že asi bych si třeba zase stěžoval, kdyby měl děti dva roky po sobě, takže by to asi byl hardcore na začátku, protože prostě, teď máme na jednu stranu výhodu, že když potřebujem, já nevím, se dojít vysprchovat, tak řeknem tý starší a ona na tu malou jako dokáže kouknout, takže asi bych v tomhle směru měnil třeba dva roky, že by byly od sebe ne šest nebo sedm teda respektive, ale třeba čtyři, pět let, to si myslím, že by bylo možná lepší, ale nevím.

T: Jasně. Tak se podívám dál zase. Určitě už jste slyšela termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“?

P: No, to je otázka no, tak, měl jsem takový období, ale nevím, jestli se to považuje za už střední věk, když jsem překročil třicítku, tak jsem pozoroval vlastně ty svý kamarády, jak začali dělat vlastně ten byznys, mě to tam ještě netáhlo, jsem takovej romantik, takže jsem vzpomínal na to, že jsme měli jednu škodovku dohromady, jezdili jsme na ty výlety všichni dohromady a bylo to hrozně čistý, bylo to skvělý, protože nás vlastně zajímalo, kde sehnat na pivo a vlastně pak už to bylo všechno jenom o tý dobrý náladě a najednou se nám začali prostě profilovat ty lidi a už to všechno nebylo tak čistý a už vlastně ty věci, *** za všim najednou bylo cejtit, nechci říct peníze, ale vlastně to, že to už nemůžu dělat jen tak, ale už se ty věci dějou, toho času je málo, tzn. když potřebuje člověk od někoho pomoct, nebo naopak po něm někdo chce pomoct, to nechci jako říkat, že u mě to je jiný, tak je strašně málo času a ten člověk vlastně hledá skulinky v tom, aby utekl od tý práce, od rodiny, pomoct někomu jinýmu a je to hrozně složitý a ve většině případů se začalo dít i to, že vlastně ten člověk už to nedělá tak nezištně, ale už vlastně bych řekl, že je to pro něj tak náročný, že kolikrát to stojí nějaký peníze, ty pomoci už nejsou tak čistý prostě, už to nefunguje s takovym elánem a s takovou radostí a tak čistě, jako to bylo. Tohle mě popadlo v nějakých, v nějakym roce, když mi bylo mezi třiceti, třiatřiceti, když jsem viděl, jak ty lidi prostě začínaj budovat kariéru a já jsem to tak necejtil, takže to byl třeba můj subjektivní pohled, protože samozřejmě já jsem po pěti letech asi začal přemýšlet úplně stejně, protože, začal jsem, jak říkám, dycky jsem začínal jakoby pozdějc, jestli je to mym naturelem, ale pak jsem samozřejmě zjistil, že to je divoký a že člověk se musí votáčet, aby uživil tu rodinu, takže jako tam pro mě bylo to probuzení vlastně, že už ta sranda skončila, i když se mám dobře, je to všechno skvělý, ty kámoši jsou fajn, ale najednou člověk zjistí, že ta sranda skončila a že

ted' musí makat, aby nějakým způsobem ta rodina prostě mohla fungovat, on aby mohl fungovat a aby mohl fungovat potom, až přijde dál, v týchle době nikdo nevíme a vůbec nevíme, na kom budem závislý, takže vlastně je to takový vystřízlivění.

T: Jasně. A v té době, jak jste říkal, mezi tou třicítkou a třiatřicítkou, mně z toho tak nějak vyznělo jako kdyby vás ty kamarádi nějakým určitým způsobem zklamali.

P: Ne, to ne, tak bych to úplně neřekl, spíš mě zklamalo vlastně jako, zklamal mě ten život vlastně, jako že, že najednou, a zase podotýkám, že každej to cejtí jinak jo, je to prostě určitá etapa, kdy opravdu jako pro všechny bylo důležitý, aby měli svý auto, aby měli co nejlepší auto a aby měli co nejlepší byt a jeli na co nejlepší dovolenou a už to začalo bejt prostě takový, že už jsme ty věci neprožívali společně, ale už jsme se začali trhat do těch skupinek a najednou se vlastně ta parta začíná profilovat tak, že tady jsou ty, který jedou na Maledivy, tady jsou ty, co jednou do Chorvatska, furt jsme dobrý kámoši, ale vlastně už si spolu přestáváme rozumět a je to tak, že vlastně se roztrhá ta společnost, která je, naše parta je třeba o osmdesáti lidech a najednou se začíná rozdělovat, protože vlastně ty, co jezděj do toho Chorvatska moc nemůžou jet s těma, co jezděj na Maledivy, ale v hospodě si rozumíme, ale na dovolenou spolu asi nepojedem, protože to tak nefunguje. No, takže začalo se to nějakým způsobem dělit na různý takový skupinky a vlastně už nebyla primární úplně ta zábava, ale už tam byl nějaký progres a nějaký směr, jako hele, ted' skončila sranda, ted' jdem makat, vydělávat prachy a spousta těch lidí je fakt moc šikovnejch, kterejm se to povedlo, a vlastně jsem na ně jako hrdej, že to dokázali a zároveň to jako vlastně strašně odcizuje tu partu, ale to asi jako musí přijít.

T: Rozumím. No a vy jste říkal sranda skončila, jak to cítíte ted', přijde vám pořád, že sranda skončila?

P: Ne, je to skvělý, vážně jo, jako, mám se strašně dobře, jako myslim tím, že fakt mam výborný kamarády, mám kolem sebe opravdu hodný lidi, který mám taky rád, mám šťastnou rodinu zatím, nevím <smích>, mám kde bydlet, mám co jíst, mám dobrou práci, takže vlastně jakoby, co se týče sranda skončila, v tom, co jsem říkal, že už to není tak bláznivý a už člověk musí bohužel myslet, nebo bohužel, to je strašný, ne, už musí myslet na to, že má nějakou zodpovědnost. Když mi bylo prostě sedmadvacet, tak jsem žádnou zodpovědnost neměl, prostě jsem se vyspal, šel jsem do jedny práce, když by mě to tam nebavilo, tak jsem se sebral a prostě šel jsem jinam a čtrnáct dní jsem mohl hledat práci, měsíc, nevím, já jsem teda tohle nikdy nedělal, byl jsem docela zodpovědnej, ale nikdo na mě nebyl vázanej, nemusel jsem řešit žádnou hypotéku, že když budu půl roku bez práce, že prostě o všechno přijdem a bude to v prdeli, takže tímhle tím, si myslim, že jakoby najednou člověk pochopil a tak, a ted' ti ta sranda skončila, ted' seš ten, kterej musí táhnout tu rodinu, ty si ten, o kterýho se musí opřít ta manželka, co řekneš doma, děti vlastně musej hltat, protože prostě ty seš ten táta a musíš se o tu rodinu postarat, takže ze začátku je to nějaká tíha zodpovědnosti si myslim, to je se všim jako, já nejsem člověk, kterej má rád dluhy, takže je to přesně, přichází první hypotéka, člověk je z toho vlastně zhroucenej, protože najednou vidí, že nad nim visí nějaký oprátce a řekne jo, tak ted' se na to nemůžu vyprdnout a říct si, že budu kadeřník, protože by mě to možná bavilo, protože bych to asi chtěl dělat, tak se ted'ka tři roky budu někde učit bejt kadeřníkem, budu tam zametat vlasý a budu se učit a budu tam brát minimální peníze, nemůže to člověk udělat, protože máte prostě no..

T: Fakt bavilo jo?

P: Já nevím <smích>, nevím.

T: A co děláte, můžu se zeptat?

P: Dělán produkci v televizi, resp. starám se o výrobu různých televizních pořadů, takže je to vlastně dycky projekt, kterej se musí připravit, vyrobit a odvysílat, takže vyrábím. Je to zajímavý, je to dost stresový prostředí a je to divoký i pro rodinu, protože člověk jako musí fungovat furt, není to o tom, že odejdu z práce s čistou hlavou, já si teda myslím, že v dnešní době je to dost těžký všude a takže telefony zvedá člověk furt, furt musí bejt ve stand byi a je to stres, protože jsou tam, je tam spousta věcí, který se měňej a musí na to reagovat, takže je to docela divoký, ale je to zase sexy, je to zábava, je to, je to právě ten adrenalin, kterej člověk má rád a ta práce mě baví.

T: A jak jste se k tomu dostal?

P: Dostal jsem se k tomu, že mě nějaká kamarádka u kadeřníka zrovna <smích>, u kadeřníka nabídla ať jdu k nim zajišťovat nějaký projekty pro malý regionální televize, ať na to sháním peníze, a tak jsem to zkusil, ta televize hned zkrachovala, jen co jsem tam vlez, tak jsem pak šel do nějaký podobný malý, dělal jsem tu samou věc a zjistil jsem, že víc než shánění peněz mi jde dávat ty věci dohromady, zařizovat a koordinovat, tak jsem začal dělat to no, prošel jsem si menšíma produkce, kde se dělaly malý pořady, pak už velký pořady, ale externě pro různé televize, takže tam to bylo divoký v tom, že jsme byli závislí, co nám určitá televize dá za výrobu, no a teď jsem dva roky na velký televizi a pracuju tam jako samozřejmě osvč, takže jsem stejně živnostník jako jsem bejval, ale jsem u velkého hráče, kterej tu práci má a to prostředí je super, zajímavý, podmínky jsou výborný a všechno je to fajn.

T: Tak to ráda slyším. Já se vás teď zeptám co bylo nejtěžší zkušeností Vašeho středního věku?

P: No já*** pokud*** teď se zeptám já jo, střední věk bereme, jak je definovanej?

T: Podle našeho výzkumu je definován mezi čtyřicítkou a šedesátkou.

P: Tak to jsem tam teďka chvíli, já tady mluvím o třiceti.

T: No vy jste tam chvíli, ono záleží spíš na vašem pocitu, vy jste říkal, že vlastně vám přijde, že už nějak kolem tý třiatřicítky jste si uvědomoval...

P: Začal jsem si tak připadat no, ale, *** no dobře, tak, pokud nebudu brát nějaký nepříjemný věci, že vám odejdou rodiče, tak to jsou samozřejmě hrozný rány, ale vlastně nejhorší je na tom, že člověk už s tím jako počítá trochu, že vlastně ty rodiče už jsou v tom věku, kdy si řeknete, že vám někdo odejde, nebo vašemu kamarádovi někdo, nějaký rodič, tak si vlastně řeknete a hergot, ono to už teďka prostě bude jo a takže, takže když nebudu brát takovouhle věc, tak je to vlastně fakt pro mě ta zodpovědnost a ten strach o ty děti, to je prostě věc, tak jako, takovej kámen, kterej na tom člověku leží, je to, že máte strach, abyste je dobře vychoval, aby se jim proboha nic nestalo a to mi moje máma říkala vlastně když jsem byl já mladej, že vlastně se těší, až budu mít svý děti, až uvidím, jaký to je, dělat někomu starosti, jako nemyslím si, myslím tím, že člověk má fakt strach o zdraví a o život těch blízkých, tak tohle no, že vlastně s narozením dětí člověk je v permanentním strachu, je to divný, přinášej radost, je to krásný, ale člověk vlastně furt kouká, jestli vo tenhle roh se to dítě nezabije, nebo jestli támhle má zavřený dveře, aby nevylezlo ven a jestli tohle*** no a k tomu se váže, že vopravdu je to o tom, že člověk má nějakou zodpovědnost, že musí tu rodinu prostě zaopatřit a musí jim dát vzdělání a teď jak začnou děti do školy chodit, tak řeší člověk jako jestli ta škola, do který chodí, je správná, nemyslím si, že to musí bejt nějaká soukromá drahá škola, ale jestli to dělaj správně a jestli nemá on dělat něco navíc, jaký kroužek pro to dítě, jestli je sportovně nadaný, není, abysm nešláp vedle, abych podpořil to, v čem je třeba dobrý, nebo naopak, abych ho netlačil do něčeho a pro mě je třeba noční můra to, aby to dítě nezačlo brát drogy, protože prostě si myslím, znám spoustu známých, který jsou skvělý lidi, hodný lidi, nikdy dětem neubližovali, nebyli despotický, nebyli

moc měkký a stejně ty děti prostě třeba skončily na ulici, takže to je jako fakt věc, který se bojím, bojím se o svojí rodinu.

T: A jak se s tím vypořádáváte s tímhle strachem?

P: Snažím se na to nemyslet moc tolik no, teď, když se o tom bavíme, tak samozřejmě je to něco jinýho, ale tak žiju krásnej život, jako fakt, mám kolem sebe spoustu zábavy, všechno, snažím se to vytěsnit, ale, ale jsou dny, kdy přicházej těžký situace, jako přijdou na každýho v každým věku, ať je to prostě nějaký spor, hádka s manželkou, která může skončit třeba špatně a není to jako dřív, kdy dva lidi, co spolu choděj, zjistěj, že si nerozuměj, tak se na to vykašlou, tajdla je to vo tom, že člověk chce tu digihru dorát do konce, a nebo nechce, takže člověk musí myslet, že i vlastně jako z některých svých názorů musí slevit, nebo je říct opatrnějc, protože je tady druhý člověk, kterej vlastně, s kterým chce dohrát ten svůj příběh do konce, protože nechci prostě mít neúplnou rodinu, takže, snažím se na to nemyslet, abych se nazpovídal a neodbočoval od toho, snažím se na to nemyslet. Samozřejmě a užívat si ty věci, který to přináší, ty hezký no.

T: Dobrá, tak teda odbočíme od těch negativních zkušeností a já se vás tedy na druhou stranu zeptám na tu nejpozitivnější zkušenost, nějaký moment třeba, jestli si vzpomenete, který byste chtěl třeba vypíchnout?

P: Jednoznačně jsou to samozřejmě ty děti, který sebou nesou to pozitivní i ten strach, ale je to asi jako fakt to nejhezčí, co člověka v životě potká žejo, protože jako vidět vývoj těch dětí je úplně nádhernej, od fakt miminka, který mě teda úplně až tak neberou, ale od roku je to dítě úplně fantastický, prostě, dává tomu člověku strašnou energii, zároveň když má starší dítě, tak je to už to, že s ním můžete i sdílet ty věci, který bavěj vás, ať už jsou to, já nevím, sporty, koníčky, můžete spolu koukat na filmy vlastně, je to úžasný, takže já mam vlastně teďka, ať jsem hudoval, že jsou od sebe daleko ty dvě děti, tak mám tu výhodu, že s tím malinkatým klubíčkem se člověk může mazlit a úplně čuchá k němu, protože je to prostě něco nádhernýho a s tou větší holkou už můžu vlastně řešit, ještě teďka věci, který jsou jako takový čistý, naštěstí nemusim řešit to, až přijde s nějakým klukem a budu ho zkoumat, jestli je na ni hodnej a jestli je to ten pravej, takže zatím jsem přesně úplně v krásným věku i s tou starší holkou, kdy je to prostě o tom, že si spolu dáváme filmy, který už, si myslim, že by mohla vidět a stále, ona je furt mazlivá, takže stále funguje i prostě to, že se pomazlíme a mam prostě úplně, je to krásný, mám lásku rozhozenou mezi vlastně tyhle dvě děti no, takže děti jsou prostě asi fakt to nejvíc, co, co člověka může potkat no.

T: To je hezký. A vy jste vlastně mluvil o nějaký epizodě životní, máte nějaký třeba fakt konkrétní moment, je něco, co by vám občas zablesklo v hlavě, nějaká jako extrémně pozitivní zkušenost?

P: Jako s těma dětma, nebo jakákoliv?

T: Tak vy jste říkal, že ty děti jsou vlastně jako nejvíc, tak asi s nima, no, nevím, nějaká nejlepší zkušenost, co si pamatujete třeba?

P: No, tak třeba, musim říct, že u tý starší třeba loni jsme řešili nějakou, nějakou věc, že je dražší, že ji má dostat, nebo resp. půlku si na ni měla vyndat z kasičky a moje máma, která už tady není, tak ji na to chtěla ještě přidat a bylo krásný, jak vlastně to dítě bylo čistý a potají mi řeklo, že od tý babičky nic nechce, protože je stará a nemá peníze. Takže to bylo krásný jako vlastně, měl jsem slzy ve vočích, když člověk vidí, že prostě ty děti jsou, někam se směřujou, jsou hezky vychovaný a nekoukaj na to jenom, že by si od toho prarodiče vzaly za každou cenu něco, aby si mohly něco koupit, takže jsou to takovýhle momenty, který, kde jako člověk vidí, že to dítě je prostě v pořádku, takže tohle jsem si třeba vzpomněl teď a u tý menší jsou to věci, když vám prostě řekně tatítek, tak je to prostě skvělý a

jsou to možná drobnosti, ale je to prostě skvělý, jsou to věci, který vám teďka vystřelej, první nějaký takový impulsy no.

T: Tak děkuji. Mluvili jsme o negativních a pozitivních zkušenostech ve Vašem životě. Bylo ve vašem středním věku něco, co by se dalo označit jako „bod obratu“ „bod zlomu“, „bod změny“? Vy jste mluvil o tom období po třicítce, označil byste třeba tohle období jako bod zlomu?

P: No to přišlo pozdějc asi, jako bod zlomu, kdy vopravdu si myslim, že já jsem se přehoup do toho už jako, kdybych to řekl takhle, že z kluka se měl stát chlap, tak si myslim, že to bylo někdy třicet pět, třicet šest, a ono opravdu to asi bylo tím, že jsem musel převzít nějakou zodpovědnost, takže je to asi to, kdy jsem se dozvěděl, že budu táta, že člověk fakt už si řekl, teď už nemůžeš jen tak prostě se harcovat z jednoho místa na druhý, ale musíš jako trošku se zastavit a malinko se z tebe musí stát chlap a musíš prostě bejt ten, kterej to potáhne. Možná to bylo taky tím, že předtím jsem měl vlastně jeden vztah, kterej trval dlouho, těsně předtím, než jsem poznal svoji ženu a to byl člověk, kterej byl strašně schopnej, ta holka byla hrozně samostatná, soběstačná a vlastně jsme zjistili, že jsme si žili takový dva životy, který ona mě vlastně vůbec nepotřebovala, byla velice schopná a já jsem si vlastně jel ten svůj disko příběh a potkali jsme se vlastně u nějakých společnejch věcí, ale vlastně, když jsem poznal svoji nynější ženu, tak to byl jakoby, ne pravej opak, je taky šikovná, ale vlastně najednou jsem zjistil, že se o to musim starat já, takhle to bylo, že jsem měl analytika, ekonoma vedle sebe, takže vlastně jsem si já chodil pro rady, hele co teď prostě, a najednou vlastně jsem zjistil, že teď já jsem ten, kterej musí nasměrovat rodinu tím správnym směrem, bejt u kormidla a provést nás těma divokejma vodama, abychom byli v pohodě, takže asi, asi ten okamžik byl, kdy jsem se dozvěděl, že budu táta a že už opravdu musim bejt chlap.

T: Jaká byla vaše reakce?

P: No hrozná, bál jsem se strašně, protože v tý době jsem neměl vlastně stabilní práci, byt, moje žena neměla práci, takže to bylo divoký no, neměli jsme, v dnešní době to bylo nemyslitelný, neměli jsme auto v rodině, takže jsme si prostě jeli pořídit lux, a museli jsme si dojet prostě támhle do mallu na chodov prostě metrem, což dneska prostě je nepřípustný jako, jo, myslim to jako v dobrým, ale že najednou jako, chtěli jsme jet na vejlet a teď jako, tak asi budem muset jet nějak vlakem a bude to jako složitější, byla těhotná, kdyby se cokoliv stalo, neměli jsme prostě auto, nic, takže to bylo takový jako, nebyli jsme na to připravený jo, to neznamená, že nikam nepojedu rád vlakem, to vůbec ne, ale najednou vlastně jako nebylo, nebyly ty základní věci, který jako bych si představoval, že když bych si chtěl založit rodinu, tak musim mít, místo, kde budem bydlet, který nebude na vodě, tzn. že mě za čtrnáct dní můžou dát výpověd z pronájmu, takže budeme mít kde bydlet, budu mít nějaký základní prostě věci, který potřebujem k životu, abych mohl prostě ženu odvézt do porodnice a možná budu mít i třeba nějakou, nějakou finanční polštář, kdyby se cokoli podělalo, ale, takže já jsem neměl ani pořádně práci, žena neměla práci, neměli jsme pořádně kde bydlet, takže to bylo divoký hodně no.

T: Rozumim, to si dokážu představit, jak jste se s tím popasovali nakonec teda?

P: No tak jako dopadlo to dobře no, tak jako určitě, jako, byli lidi, který by nám pomohli, ale ono se to prostě tak nějak jako, ono to prostě dycky nějak dopadne, dobře, když člověk není jako úplnej debil, tak to asi nějak zvládne no, ale samozřejmě nemůže čekat, že hned všechno bude prostě jako na první dobrou, že si hned prostě koupí byt a že hned bude mít skvělou práci, ale prostě určitě nám nějaký lidi pomohli a prostě nějak jsme se s tím popasovali no. Dopadlo to no.

T: Vzpomenete si na nějaká důležitá rozhodnutí související s obdobím středního věku? Můžete o nich chvilku vyprávět?

P: Ono to bude znít divně, ale tak jako roznutí, tak určitě, vzít si nějaký závazek, tzn, vzít si hypotéku jít do vlastního jako bydlení, oženit se, mít druhý dítě, to jsou takový jako milníky můj, kdy prostě furt ten život ve dvou, nebo pak už ve třech, měl nějaký jako challenge dál, kdy prostě jsme měli dítě, tak jsme se rychle museli vlastně připravit na to, že tady bude někdo, vůbec jsme nevěděli, já mám ženu o deset let mladší, takže ona byla relativně, relativně mladá, měla v šestadvaceti dítě, což naše rodiče by se drželi za hlavu, ale byla v podstatě mladá a nebyli jsme na to vůbec přichystaní, takže první jako opravdu ten byt, pak jsme měli výzvu teda dobrý, vemem se jo, no a pak postupem času teda jsme si řekli, že bysme chtěli ještě jedno dítě, takže myslí si, že je to takhle no.

T: Když se z místa, kde se teď nacházíte, ohlédnete zpět a podíváte se na svůj život a měl byste udělat takovou inventuru, bilanci...Co vám to dalo a vzalo?

P: Ty bláho, to je takový hrozný, když odpovídám v pětačtyřiceti, ještě bych si představil, že tohle se budu bavit za dalších čtyřicet pět let, kdy řeknu, prožil jsem krásnej život, já si myslím, že prožívám krásnej život, vlastně, každý to období má svý, kdy je člověk, když je mladej, tak prožívá některý věci vlastně krásně, je zlomenej z věcí, který by, nad kterejma teďka mávne rukou a řekne tyvole jako proč, ale v tý době je to pro toho mladýho člověka důležitý, ať už jsou to prostě nenaplněný lásky nebo já nevím, nevím co jinýho, tak teď je dost možná, jsou situace, který mě dělaj šťastným nebo smutným a za, doufám, pětačtyřicet let nad tím mávnu rukou a řeknu, co jsem, proč jsem tohleto dělal, hele nevím jako, myslím si, že jsem vlastně jako, jsem šťastnej, je to jenom, že každý to období sebou nese klady a zápory a myslím si, že je důležitý to prostě vzít globálně, takže já jsem mládí měl nádherný, bylo to hezký, bezstarostný, střední věk si troufám říct, že měl těžkej start, teď jsem dejme tomu kousek od začátku a je to dobrý, vypadá to dobře, ale nevíme co se teďka stane tady s podělanou situací, která je prostě z mého pohledu hrozná (mluví o koruně) a nevím, co se to děje, takže uvidíme, jak ten život bude vypadat dál, jako tohleto jsou věci, ale jsem, zatím můžu říct, že jsem nikdy nebyl v situaci, kdy bych byl úplně dole, takže jsem šťastnej, mam jako, spíš mi život dal a dal mi prostě krásnej začátek, jakože mládí, a teďka mam krásnou rodinu a máme co jíst a jsme šťastný no.

T: Doposud vše, co jste mi vyprávěl, se týkalo Vaší minulosti nebo současnosti, ale určitě máte představu o budoucnosti... Jak vidíte svůj život do budoucna? Konkrétně by mě ještě zajímaly vaše cíle a plány, sny, přání, očekávání, ale i obavy?

P: Já jsem blíženec, takže já to mam hodně rozhádaný, já prostě jsem na jedný i druhý straně a chtěl bych tam stát každou nohou prostě, na jedný straně řeky, takže cíle, *** no, ono je to prostě zase, je to daný tím, že člověk dospívá a přemejšlí jinak, protože když jsem byl mladej, tak můj cíle byly vidět svět, mít, bejt slavněj muzikant třeba a žít se hudbou a cestovat. No, teď, když jsem starší, tak mym snem je v podstatě, je to hrozný, ale mít relativně klidnej, dobrej život, s těma dobrotama, který už bych si mohl třeba dovolit, myslím tím, já nevím, třeba hezkou dovolenou, hezký nějaký věci samozřejmě, člověk se jako malinko přeorientuje, ne každěj, ale vidím to u sebe, i na ty hmotný movitý věci, začíná přemýšlet, že by chtěl, aby se ta rodina měla dobře, tím pádem i on, nebudu si nalhávat, že prostě určitě bych chtěl, abychom měli prostě nějaký věci na důchod, abychom se mohli bezstarostně oddávat nějakýmu klidu v důchodu, aby naše děti se měly dobře, takže člověk jako přemejšlí, co nechat tady těm dětem, aby na tom třeba nebyly jako jsem byl já. Měl jsem strašně hodný rodiče, byli hrozně fajn, ale vlastně, chtěl bych jim dát o trošku víc lepší stratovní pozici, než jsem měl já, protože oni si třeba, můj sen je, aby si oni nemuseli brát hypotéku, aby jednou měli prostě nějakou nemovitost, v který budou moct bydlet a aby nemuseli začínat třeba v takovym stresovym prostředí, jako jsem já začínal, když jsem čekal první dítě, ale otázka je, jestli je to opravdu v životě to nejdůležitější, samozřejmě chci bejt zdravěj, chci se dožít toho, že uvidím třeba svý vnoučata, také to by měla bejt asi ta první věc, takže můj sny jsou asi jako, aby se celá rodina měla

fakt dobře, a to po zdravotní stránce, ale i po tý bohužel jako finanční, aby prostě moje děti se měly třeba líp, než já. A taky, furt bych chtěl cestovat, to je to, jak jsem říkal, že jsem bliženeček, furt bych se chtěl někam podívat, chtěl bych, aby furt fungovaly nějaký kamarádský srazy a byla tam ta divočina nějaká no, ale určitě koukám spíš na to, abych zaopatřil tu rodinu a měli jsme se jako dobře a v podstatě aby mé děti nemusely řešit třeba na začátku tyhle problémy, i když možná je dobrý, aby je řešily, aby se trošku vošřouchaly, aby neměly tu cestičku tak umetenou, ale jsem rodič a chci pro ně to nejlepší, uvidíme.

T: Rozumím, ono je to těžký se rozhodnout, jestli je zocelit nebo jim dát to nejlepší.

P: A to je to, co říkám furt, že vlastně člověk řeší furt, jestli je dobře vychovává jo, dohaduju se s manželkou, protože ta prostě říká: „Tak jí pojdme pomoci“ a já říkám: „nebude samostatná“, vidím to na sobě, že když prostě člověk je zvyklej, že má ke komu jít si pro pomoc, tak prostě až ten člověk tady nebude, tak to bude mít sakra těžký a my tady třeba nebudem jako, já nevím, jo může se stát, že prostě, tady prostě za deset let nebudu a co budou ty děti dělat, nebudou schopný prostě, dneska si dítě neumí rozdělát oheň prostě.

T: To taky asi neumím.

P: Neumíte? Mmmm, a to je prostě špatný no, když nám vypnou elektriku, tak prostě, ale je to daný tím, že my jsme prostě vlastně jinou zábavu neměli, nebyly počítače žejo, když jsme byli malý, nebyly telefony a dneska člověk tomu dítěti nechce dát telefon prostě ve druhý nebo ve třetí třídě, ale nechce, aby bylo negramotný, dneska jako prostě bez těch technologií, ty lidi prostě nebudou fungovat a když je odstříhnu od těchhle věcí, taky z něj může bejt Mauglí a v tomhle životě prostě není místo pro Mauglí, ale chceme lidi, který rychle odbavujou a fungujou, multitaskujou, a takže člověk musí najít nějaký balanc no.

T: Doposud jste mi vyprávěl o Vašem osobním životě a o vybraných okamžicích a událostech z Vašeho života. V každé společnosti přitom existují určitá očekávání toho, co by měl a neměl člověk dělat. Co se podle Vás čeká od lidí ve středním věku?

P: A to je právě to, že tohle, kdyby člověk věděl, tak má odpověď na spoustu otázek prostě, protože každéj, teda nevím, jestli každéj, já to cejtím tak, že člověk se asi jako srovnává s ostatníma lidma, pro mě by asi jako mělo bejt zrcadlo to mé okolí, ty lidi, se kterejma já se vidím, jsou stejně starý jako já, takže jako asi tam já vidím nějaký model toho, jestli jdu dobrým, nebo špatným směrem, protože to jsou kamarádi, který mam rád, lidi, který jsem si vybral v životě a oni si vybrali mě, takže asi jako nějaká symbióza tam je, protože asi těžko se budu srovnávat s člověkem, kterej je zatížený jenom na výdělek nebo s člověkem, kterej je hipík a celej život prostě bude bydlet v karavanu. Já mu to do určitý míry vlastně ve skrytu duše budu závidět a někdy budu závidět tomu druhýmu člověku, že má prostě krásnej velkej barák a já nevím prostě, lítá si po světě, takže je to, já vlastně nevím, kdyby to někde bylo sepsaný, tak vám můžu říct, hele tak jsem asi to nedokázal a nebo jsem na dobrý cestě a nebo jsem to dokázal, tak pro mě jsou asi mustr mé kamarádi a já si myslím, že prostě ten střední věk je orientovanej víc na výkon a na to připravit se, abychom nebyli na obtíž prostě v důchodu těm mladejm no, že prostě je to období, kdy člověk musí zatnout zuby a víc makat, než se bavit no, asi. A jak říkám, já jsem prostě bliženeček a jsem člověk, kterej, kdybych měl manželku, která by mi řekla: hele pojd', já budu dětem šít oblečky a budem bydlet prostě ve 2kk a budeme prostě, tyvole, žít někde prostě u lesa a budem se tam mejt studenou vodou, tak si dokážu představit, že vlastně by mi to nevadilo a zároveň si myslím, že by mi ani nevadilo jako mít třeba velkej barák s bazénem, asi bych si taky na to zvyknul <smích> neee, ale rozhodně nejsem člověk, jako, vim, že jsou lidi, který by mi řekli: takhle já bych prostě žít nechtěl, abych měl prostě starý auto a děti mi chodily prostě bosy jako v létě támhle, aby měly jsme nějaký, abych byl fakt jako, když to přirovnám, jako hipík. Na druhou stranu si

člověk řekne: hele a tenhle člověk je třeba šťastnej, není zatíženej žádnym, nemá nad sebou žádnou prostě sekeru žejo, teď, když nezaplatíš dvacet tisíc za měsíc hypotéku, tak ti ten byt sebereme, kterej deset let platíš prostě a sebereme ti i to auto, který máš, samozřejmě jako všichni, na leasing, tak prostě si řekneš třeba, že ten člověk je šťastnej, on nebude mít rakovinu, protože on nic nežere ve vnitř, on nemá žádněj stres, on je prostě šťastnej a třeba to tak není, já nevím jo, já jen vím že já jako vlastně jsem spokojenej s tím, co mam, a zároveň, myslim si, že i občas je dobrý, když nás ty ženský, a to si myslim, že je ve většine případů, jsou hnací motor toho chlapa, protože z mého pohledu, chlap je rád takovej ten, nevím, jestli jste viděla ten seriál Ženatý se závazky, jak tam sedí ten El Bunda, má tu ruku v tom rozkroku a kouká na tu televizi, tak já si myslim, že chlap k tomuhle inklinuje, že když všechno běží jak má, tak chlapovi to vyhovuje, má rád ten pořádek, kterej jako jede, dyť vlastně není potřeba co měnit, proč bysme měnili tadytenhle stůl a ženská zas je, z její podstaty, tak jak to vnímám já, člověk, kterej furt musí něco inovovat, musí prostě, tenhleten nábytek už je starej, už prostě se sem nehodí, teďka bych to viděla do modra, za dva roky to je do růžova, pak je to bílý. Chlap tohle nevidí prostě, my fakt jako jsme šťastný, že to jako funguje, dyť je to v pořádku, to auto jako furt jezdí, proč budu kupovat nový auto jo a ženská: no ale víš, ty sedačky už jsou tady takový vošoupaný, mě tady tlačí něco a já si myslim, že je to vlastně dobře jo, že chlap potřebuje ten motor, kterej ho nakopává, tu ženskou, která řekne: hele ale já nevím, jestli je dobrý, abychom prostě byli na místě tady, prostě takhle, dyť můžeme udělat něco jinýho, můžeme to tady zvelebit, můžeme tady něco přistavět a chlap: jééžiš marja, zas vidí to, že po něm někdo něco chce a vlastně, a je to dobře z mého pohledu, protože kdyby to bylo jenom na nás, na mě, tak vlastně jako ten stůl je tady do tý doby, než spadne, protože vlastně je dobrej, proč bych ho měl měnit a to neznamená, že si rád nekoupim nic novýho na sebe a nebo novej telefon, ale vlastně jako, a tak si myslim, že je to i s budováním toho vztahu, chlap, ženská, tam furt musí bejt nějaká výzva, něco, co nás bude bavit, u čeho se teda budem třeba hádat, ale prostě, je to přesně, jak jsem říkal, hypotéka, pak jsme předělali byt, udělali jsme ho, byly to nervy, pak jde člověk dál, svatba, no, tak jo, tak jo, tak se vemem, další dítě, tyvole jako, nebude to jako divočina? Bude no, a teď jako vlastně, ale najednou člověk zjistí, že vlastně je s tím člověkem patnáct let a že to vlastně vůbec nebyla nuda a že ho teda občas sere, ale tak to může říct úplně ten druhej člověk: von mě strašně sere, jak von nechce nic měnit a jak on je vlastně, kdybych do něj nekopala, tak se nic neděje žejo, no a ono to asi třeba funguje. no. Takže tak to vidim já, ///napiju se jo///. Takže vlastně, nevím teďkon už od čeho jsem to utek zase, no.

T: To nevadí.

P: Vy jste se bála, že to bude strohý.

T: No, to jsem se nebála <smích>. Tak, utekli jsme od toho, co se od vás očekává, ale to vůbec nevadí, to je dobře, když takhle putujou myšlenky. Já vám tedy položím další otázku. Nyní vás poprosím, zda byste se podíval/a na střední věk jako na krajinu. Představte si, že se Váš střední věk proměnil v krajinu. Zkuste mi popsat, jak ta krajina vypadá? Kam až vidíte, co vidíte na obzoru? Co tam roste, žije, jaké je tam počasí, roční období? Jaké to je v té krajině žít?

P: Já bych řekl, že je to něco mezi teda jako jaro léto dejme tomu, je to klidná krajina relativně jako, taková prostě, taková Česká republika klidně, jsou to rybníky, jsou to pole, nějakěj sad, rozhodně to není žádná úplně džungle a rozhodně to není poušť, je to prostě takový mírný pásmo, který (zvoní telefon- ///ahoj my to nahráváme to povídání/// a vypíná tel.). Takže si myslim, že je to takový mírný pásmo, není to, není to žádněj Everest prostě, ale ani tropy žádný, je to takový jako mírný pásmo. Co tam může žít za zvířata, já bych to fakt přirovnal k takový český krajině no, takový jako, je to, je to takový, jak já říkám, je to víc takový fakt v klidu všechno.

T: Je tam někdo s váma?

P: Všichni ty kámoši furt, co jsou fajn, akorát jsou prostě taky už z nich hobiti a nejsou to žádný prostě rytíři, už prostě tloustnem, už jsme prostě, už se víc zadýcháváme, ač si to nepřipouštíme, no, je to hrozný, ale, ale furt jako bojujem jo, nějakym způsobem, protože si myslim, že zrovna to mý okolí, že jsme na tom všichni stejně, že se fakt jako hodně necejtíme na ten věk, kterej máme a furt jako si chceme hrát trošku jako kluci a furt vymýšlíme nějaký věci, ale už je to vopatrnější a už občas na něco nemáme no a to je divný.

T: Tak já mám pro vás poslední otázku. Co byste vzkázal nebo doporučil lidem, kteří jsou ve středním věku nebo které střední věk teprve čeká?

P: To je tak individuální prostě, že na ten život fakt nemáme mustr jo, že je to, je to, no aby ho prožili ten život prostě no, abychom nezabředli moc do těch povinností, z kterých jako můžeme mít obavu, abychom se nebáli tolik těch závazků a tý zodpovědnosti, ale abychom mysleli na ty, na ty pozitivnější věci, abychom dokázali trávit víc času s rodinou, to že v dnešní době, je fakt ta práce ne osmihodinová, ale tak rozfraná, že člověk fakt pracuje v noci nebo o víkendech. Tak abychom si dokázali najít víc času na rodinu, abychom mysleli na svý zdraví, protože na to člověk začíná myslet, tzn. abychom, už si to můžem dovolit, jedli líp, trošku se o sebe víc starali, protože si myslim, že to prostě uteče hrozně rychle, tak aby to neuteklo úplně tak rychle, tak abychom se trošku zastavili od těch povinností, trošku to vytěsnili z tý hlavy a starali se o sebe o rodinu a vlastně si ten život začali, začali užívat jinak, než za mlada, ale užívat si ho víc no, zastavit se trošku, no. A neorientovali jsme se přesně jenom na to, jako musim tedka tlačit ten vozejk co nejrychlejc, abysem vodvez co nejvíc těch brambor do tý spižírny, ale abysem si řekl, no tak nemusí jich tam bejt dvě stě stačí, když jich tam bude sto a ten čas strávenej prostě s dětma, který pak dospějou a pak už mě třeba nebudou chtít vidět, muže nastat hodně brzo.

T: Tak jo, tak vám moc děkuju.

JAN

T: Když se řekne „střední věk“ co Vás napadne? Co Vám projde hlavou? Co se Vám vybaví?

P: *** Že mládí je pryč a do důchodu daleko.

T: Ještě něco?

P: Ne***.

T: Myslíte si tedy, že jste uprostřed?

P: No.

T: A na ten důchod, když je do důchodu daleko, těšíte se na něj?

P: Ne, já do něho nikdy nepudu, do důchodu.

T: Budete pracovat na...

P: Až do konce života! ***

T: Tak přejdeme tedy dál, tohle bylo stručný <smích> .Teď mi prosím vyprávějte, jak probíhá (nebo probíhal) ten „Váš“ střední věk. Můžete začít, kde chcete, čímkoliv, co se středním věkem souvisí... A můžete mi vyprávět (něco jako) svůj příběh středního věku.

P: Já si musím vzpomenout, co jsem dělal ve čtyřicítce. No, tak zhruba ve čtyřicítce, nebo možná o fous dřív, jsem změnil práci, poté, co jsem zjistil v té práci, co jsem byl předtím, že to bylo prostě omyl a ztráta drahocenného času. A odešel jsem do práce, která byla v podstatě míň placená, ale zase byla zajímavější. Je to práce, ve které jsem předtím byl a za nějakých okolností jsem odtamtud odešel, takže jsem změnil práci, takže to byl určitě takovej zlomovej okamžik, protože kdybych bejval zůstal tam v té práci, tak bych měl takovej pocit, že to dělám jenom pro prachy a že vlastně mě to nijak nenaplnuje, tak jsem udělal tuhle změnu a to byla zásadní změna, protože odejít z dobře placené práce do hůř placené práce už samo o sobě není úplně jako obvyklý no a nikdy jsem toho nelitoval. Takže tím začala nová pracovní etapa, to bylo vlastně chvilku po čtyřicítce, čtyřicetdva třeba mi bylo, tak to byl jeden takovej milník a z hlediska osobního, tak tam to nebylo žádný, ta doba nebyl žádný mylník, pořád ještě děti byly doma a vlastně nerozlišoval jsem žádný předěl mezi tím, když se narodily a tou dobou. To nastalo až když odešly z domu, tak to byl další milník, že člověk si musí najednou uspořádat ten život jinak, aby ten prostor, kterej byl zabranej těma věcmi spojenejma s dětma, tak aby si našel nějaký jiný, nějakou jinou náplň života pro ten kousek, co tam zbyl. No...

T: A jak to probíhalo s těma dětma, jestli se můžu zeptat. Ta výchova celá, celý ten proces?

P: Jak probíhal celý proces výchovy?

T: Vlastně celé to období. Vy jste mi povídal o milnících, ale vlastně jsme se nedostali k tomu středu toho příběhu.

P: A středem příběhu myslíte jako výchovu dětí nebo co je střed příběhu? Protože jsme se vlastně dostali k tomu, že čtyřicítka vlastně nebyl žádný moc jako, z hlediska rodinného života to nebyl žádný milník. Tam se nic nelámalo. Tam se lámaly věci později. Z hlediska pracovního se to tam lámalo, protože jsem si řekl, že nechci ztrácet čas někde, kde mě to tolik nebaví, tak tam se to lámalo, ale z hlediska osobního života, tak tam se to nelámalo. Ani jsem se nerozvedl, ani jsem se neoženil, ani se mi děti nenarodily, ani neodešly z domu, když mi bylo čtyřicet, tam to všechno probíhalo jako***.

T: No a mě by právě zajímalo jaká byla ta vaše rodina v tom období. Fungovali jste dobře jako rodina, všechno bylo, tak jak má?

P: Tady Baru musí dát souhlas s mou výpovědí. (Podívá se na dceru, která zrovna přišla, dcera říká: ///Bára hned jde/// a odešla). No tak já jsem naprosto spokojenej s mou rodinou, což neznamená, že to vždycky všechno probíhalo jako, jako harmonicky, ale bylo to vlastně super, protože ty děti dvě, co máme, tak to první dítě, to bylo na první pohled vzorový a to druhý dítě, tak tam to bylo dost divoký takový, ale prostě spoustu věcí mě to naučilo, protože ta rodina pro mě vždycky byla hrozně důležitá, tím pádem pro mě nebylo možný, nebo jako přijatelný, dělat jakýkoli kroky k tomu, aby ta rodina nějak jako trpěla, takže to byl boj, protože když tam začaly nějaký tenze, jako související s Bářinou osobností a s jejím dospíváním, tak vždycky jsme hledali nějaký cesty, jak to ustát a stálo nás to vždycky hodně sil obě strany, Báru i nás, ale nakonec se to podařilo, takže dobrý.

T: A co jste cítil třeba v tom období. Vy jste říkal, že vás to stálo úsilí, cítil jste občas nějakou bezmoc třeba v tom období, nebo jste cítil naopak třeba odhodlání k tomu, že to zvládnete?

P: No bezmoc, pokud bezmoc znamená, že člověk cejtí, že nemá jako možnost věci ovlivnit, tak to jsem necítil nikdy. Bezradnost, tak tu jsem cejtí dost často. To znamená, že jsem některý ty situace nevěděl, jak mám řešit správně, nevěděl jsem, jestli mám Báru ztřískat a nebo jestli ji mám

respektovat jako osobnost, protože je těžký žejzo, když to dítě je ještě mladý, tak ty rodiče těžko připouštěj, že už to je nějaká osobnost a myslí si, že respektovat tu osobnost znamená vlastně připouštět, že to dítě bude nevychovaný, no, tak to byly takový jako věci, který jsme museli řešit no.

T: A jak jste to nakonec vyřešili, co jste pro to dělali? Vy jste říkal, že jste nevěděl, jestli ji ztřískat, nebo nechat být, jak jste to tedy řešil po většinu času, nebo se to střídalo?

P: Ne tak jako v krátkodobých úsecích se to střídalo, ale v dlouhodobým to špelo k tomu, že jsme Báře tu svobodu dávali, ačkoli takhle to zní jako nějaký promyšlený plán, ale spíš to bylo tak, že když člověk neví, no tak jsem si řekl, no tak nepřekážet je taky strategie, no, tak jsme míň překáželi no a ono potom to vzalo jako nějaký obrat a začaly se věci zase hejbat k lepšímu no.

T: A mohu se ještě vrátit k té práci, vy jste říkal, že to byl jeden z největších milníků, co jste cítil, když jste odcházel do té práce? Co vy jste cítil právě v tu chvíli, kdy jste se rozhodoval, jako zůstanu v tý líp placený, nebo půjdu do tý druhý?

P: V podstatě, v tý práci, co jsem byl předtím, kde jsem byl asi osm let nebo kolik, tak jsem měl prostě vzrůstající pocit, že sice po hierarchii té firmy stoupám někam, ale že vlastně je to taková zlatá klec no. Že člověk jako za slušný peníze dělá něco, co ho tak nebaví a že vlastně spoustu věcí, jak ta firma fungovala a jak řešila různé problémy, tak že mi byly úplně totálně proti srsti, takže poté, co jsem odešel, jsem měl ten nejlepší pocit. Podstatně lepší, než ty dva poslední roky, co jsem tam zůstával, tam jsem měl takovej pocit, že tam nemam co dělat.

T: Dobrá, děkuji za odpověď, tak se přesuneme dál. Určitě už jste slyšel termín „krize středního věku“. Když se zamyslíte nebo jen podíváte zpátky na svůj střední věk, označili byste něco ve svém středním věku jako „krizi“? Napadlo by vás něco? Třeba i něco z toho, o čem už byla řeč...

P: No, jako krizi jsem určitě měl nějakou, ale nejsem si jistý, jestli jakkoli souvisí s tím věkem, protože v práci jsem měl nějakou krizi, kde se nahromadilo příliš mnoho věcí najednou, který jsem musel řešit a bylo tam příliš mnoho stresu a tak dál, ale to si nemyslím že úplně souviselo jako s tím věkem. Možná spíš to, že mě to postihlo v tomhle věku, tak bylo vlastně štěstí, protože se mi podařilo s tím nakonec vypořádat.

T: A v osobním životě máte nějakou takovou událost?

P: Tam nemám žádnou událost. Tam se mi zdálo, že jsem měl spíš krizi mladého věku.

T: V jakém smyslu?

P: Ty naše boje tady rodinný s Bárou, tak to byly takový krize, ale potom už to nebyla žádná krize. Už to bylo v pohodě.

T: Tak má další otázka se mi už zdá taková zodpovězená. Chtěla jsem se vás zeptat, co bylo nejtěžší zkušeností vašeho středního věku?

P: No asi ty problémy, co jsem řešil v tý práci no, jako nejtěžší ve smyslu, že bylo pro mě nejtěžší se s tím vyrovnat jo, takhle to je myšleno? Noo, no tak to bylo určitě tadyto.

T: A jak jste to zvládl.

P: No stálo mě to dost sil, ale odešel jsem z toho určitě poučen a silnější, takže jsem to zvládl dobře. Bylo to, nebylo to úplně jako příjemný ale ***.

T: Co jste pro to musel udělat?

P: Musel jsem si uvědomit vlastně jako, co jsou příčiny toho stavu, do kterého se to tam dostalo. A vlastně ty příčiny byly dvojí, jednak příčiny, které ležely v té práci samotné, to znamená, jak jsem to dělal, že některý věci jsem měl dělat jinak, než jsem dělal. Měl jsem prostě klást důraz na jiný věci třeba, než jsem kladl, větší, no a tam určitě jako součást toho problému byl ten můj přístup k té práci, protože vždycky jsem dělal práci jako na plnej plyn, no a od určitého okamžiku prostě člověk musí, to musí v té práci nějakým způsobem vyvažovat, nějak to kompenzovat. Prostě, aby to nebylo takový jednostranný, no a vlastně to bylo způsobený taky tím, že když jsem pracoval na plno, byla tam ta protiváha toho rodinného života, to znamená třeba, že jsem se vybouřil v práci a pak jsem šel domů a tím, že jsem se vybouřil s Bárrou, tak už jsem vlastně zapomněl na tu práci tak trochu a pak, když ta Bára tady nebyla a nebylo s kým se vybouřit, tak už vlastně člověk dělá tu práci jako, jeho myšlenky byly tou prací vlastně zaměstnaný víc, než bylo správný, tak jsem musel holt některý věci změnit, nepracovat doma, nebo nepracovat tolik doma, začal jsem hrát na klavír, začal jsem víc sportovat asi, prostě jsem si ten život dal do pořádku víc.

T: Tak to jste mi hezky navázal na další otázku. Zatím jsme se více věnovali negativním zkušenostem. Co byste označil za nejpozitivnější zkušenost Vašeho středního věku?

P: No, tak zase, asi bych to rozdělil jako na tu pracovní a soukromou. Tak když bych vzal tu pracovní, no tak vlastně to, že jsem se dokázal vypořádat s tou blbou situací, a že vlastně od té doby ty věci vzaly veskrze pozitivní spád, tak to bylo skvělý, protože člověk si znovu potvrdil, že když jako má nějakou vůli a nepoddá se té situaci a dokáže jako se zastavit a zamyslet a pak se zase vydat někam, tak že jde překonat téměř všechno. Takže to bylo jako pozitivní poučení, který vyústilo potom v to, že si to celý tak sedlo ta práce a pak se zase začlo vyvíjet správně tak, jak má. No a v tom soukromým životě, tak určitě jako mi dělají radost děti, obě, tady dotyčná Bára je dobrou příkladem toho, ta nás překvapuje vlastně od toho okamžiku, co se narodila, vždycky na střídačku, že nás překvapuje směrem nahoru nebo dolů, doleva nebo doprava, tak to byla určitě jedna věc. Potom Tereza, druhá dcera, to je, ta nám dělá taky radost, takže v tom rodinném životě je to všechno v pohodě. Takže hlavně děti no.

T: To je hezké. Vy jste tedy zmínil pracovní rovinu a tu soukromou. Je něco z toho, co převažuje? Jedna pozitivní zkušenost nad druhou?

P: Ne, myslím, že ne. Jako jedna, která by z toho vyčnívala ze všeho? Já myslím, že já to nemám tak jako, že by se to točilo kolem jednoho bodu.

T: Takže to neberete jako jednu epizodu, berete to jako nějaký sobou většiny časového horizontu. Vy jste říkal práce se zlepšovala a děti jsou fajn...Kdybyste třeba mohl jmenovat nějakou vysloveně třeba specifickou událost, která vám udělala strašnou radost.

P: *** Pro mě je to spíš ta cesta celá, se všema těma věcmi, co jsou okolo mě. Já to nevnímám, že by to byla jedna událost, která by to všechno způsobila, ať už to, nebo to.

T: A ovlivnily vás nějak tyhle pozitivní události do teď? Berete si je pořád sebou?

P: Jo pořád. Musím říct, že je to, tak člověku zůstává. Proto říkám, že to nejsou jenom nějaký události, který se někdy staly a pak na ně člověk za roky zapomene, to jsou věci, který si člověk nese pořád sebou.

T: Tak mluvili sme o negativních i pozitivních zkušenostech. Vy jste mi vlastně na začátku povídal o bodech zlomu, máte ještě nějaký bod zlomu, který bychom vynechali?

P: V době toho středního věku?

T: Ano

P: Nemám ***.

T: Dobře, vzpomenete si třeba v té době, kromě toho, že jste opustil to své pracovní místo, na nějaké důležité rozhodnutí? Něco, co jste si musel složitě rozhodovat, nevěděl jste, co si vybrat?

P: Mmmm. A bereme to tak, že střední věk je ještě teď jo, že ten trvá.

T: Ano.

P: No, složitý rozhodování třeba bylo, když jsem se rozhodl, že tu práci, ve které jsem teďka, že tam přestanu pracovat na pět dní v tejdnu, ale jenom na čtyři a ten jeden den budu dělat něco jinýho. Tak to bylo dost složitý rozhodování.

T: A v čem to bylo složitý?

P: No, složitý to bylo v tom, že v té práci, kterou já dělám, tak tu většinou lidi nedělaj na čtyři dny v tejdnu, tu dělaj většinou na pět dní v tejdnu, nebo na osm dní v tejdnu, nebo na něco podobnýho. A samozřejmě hrozilo riziko, že když tohleto budu chtít, tak že třeba tu práci, že nebudu moct dělat dál, což by mě mrzelo, protože ji dělám rád tu práci.

T: Mohu se zeptat, co děláte?

P: Já dělám, já vyrábím gramofonový desky.

T: Přímo vy?

P: <smích> No, podílím se na tom, já mam na starosti obchod u nás ve firmě, takže mám prostě, já nevím, sto lidí tam a ti se starají o zákazníky a o zakázky. Dělán tam obchodního ředitele. Což většinou člověk nedělá na částečný úvazek. Takže prostě bylo riziko, že když řeknu vlastně majiteli firmy a řediteli té firmy, že vlastně jsem se rozhodl, protože jsem to nechtěl nijak testovat a říkat jim no a co byste tomu řekli, prostě jsem řekl, že jsem se rozhodl a v ten moment jsem šel do rizika, že oni řeknou: no dobře, ale dělat ředitele obchodního na čtyři dny v tejdnu, to je trochu na hlavu, tak to už nebudeš dělat a my si najdem někoho jinýho, a s tím rizikem jsem sice počítal, ale mrzelo by mě to. Tak to bylo složitý rozhodování docela.

T: A jak to dopadlo?

P: Dobře. Řekli, že si dovedou představit, když to budu dělat na čtyři dny o něco líp, než kdyby to dělal někdo jinej na pět dní v tejdnu, takže jsme se dohodli no.

T: Tak to je ideální. Když se teď ohlédnete zpět na svůj život, byl byste schopný říct, co vám to dalo a vzalo?

P: Jako co mi dal život a co mi vzal? Tak, nevezal mi nic jako. Život jsem dostal. <smích> Celej život jsem dostal, tak ten mi nic nevezal, já jsem dostal život. Snažim se s tím nějak vypořádat, aby*** složitá odpověď no*** snažim se s tím vypořádat tak, aby až skončí, tak abych si mohl říct, že to bylo v pohodě, že prostě jsem ho žil jako slušnej člověk a že lidi kolem mě byli spíš šťastný, než nešťastný, že jsem udělal něco pro sebe, pro svou rodinu a pro lidi kolem no, takže to byl dar, to byl dar no.

T: Doposud jste mi vyprávěl o minulosti, máte nějakou představu, jak by váš život měl za pár let vypadat? Máte nějaké sny, očekávání, cíle, nějaké plány, ale zároveň i třeba obavy nebo strachy?

P: No, obavy a strachy žádný nemám. Očekávání ve smyslu jako že bych měl nějaký očekávání, že co se mi ještě nesplnilo, tak se mi splní, tak to v principu taky nemám, protože pro mě ten život je fakt

jako cesta. Já tam nemám žádný jako cíl, kam až dojdou, tak tam budu bezradný, co se jako stalo a kam mám jít dál. Pro mě ten život je cesta.

T: A máte nějaký sen, ještě který byste si chtěl splnit?

P: Ne, já si tak nějak průběžně plním ty sny.

T: Co třeba?

P: No, tak celý život vlastně jsem se staral jen o ty lidi kolem sebe, o ty nejbližší. No a protože ten život mi toho určitě nadělal jako bezprecedentně víc, než drtivě většině lidí, po všech stránkách, narodil jsem se do té doby, do které jsem se narodil, tak jsem se narodil do fungující rodiny, narodil jsem se s nějakou předpokladou, který v týchle době zrovna je šikovný mít, to znamená, který mi umožnil, abych se v práci uplatnil a prostě aby se mi dobře vedlo po stránce materiální, prostě, měl jsem po všech stránkách jako štěstí daleko víc, než spousta lidí, který jsou kolem mě, no tak já si myslím, že člověk, když se mu to tak přihodí, tak má nějaký jako závazek to nějak vrátit žejo. No tak na tom teď pracuju, abych prostě část toho, co jsem dostal, tak abych to prostě mohl vrátit těm kolem mě, těm, který toho dostali míň.

T: Můžete mi říct nějaký příklad?

P: Tak, člověk může dávat peníze na charitu a to dělám, nebo může pomáhat něčemu, nějaké organizaci, tak to taky dělám.

T: Dobrá. Mají na vás podle vás lidé nějaká očekávání v tomhle věku? Nebo, co se tak podle vás klade za očekávání na lidi vašeho věku?

P: Jako, co se obecně, jaký je obecný očekávání od lidí v mém věku? Jestli to je jako, že mají jiný očekávání na lidi v mém věku, než na lidi starší nebo mladší?

T: No, jak by se měli ve vašem věku chovat, čeho by měli dosáhnout, jak by měli žít, co by měli a neměli dělat?

P: Myslim, že každej by se měl zařídit podle svého. To není tak, že člověk by se měl nějak chovat. Jako, měl by se nějak chovat, měl by bejt slušnej a dodržovat nějaký jako mravní zákony a to je asi tak nějak všechno, ale to je asi tak jediný, čím lidi svazujou.

T: A myslíte, že společnost tedy nedělá nějaké tlaky v tom středním věku?

P: Jako, že bych se cejtil v nějakým ohledu nesvobodnej, protože na mě společnost vyvíjí tlaky, abych se choval jinak než já bych se chtěl chovat jo?

T: Třeba.

P: Ne. Já se cejtim dost svobodnej.

T: Dobrá. Kdybyste se podíval na střední věk jako na krajinu a představil si ho jako tu krajinu, dokázal byste mi popsat jak vypadá? Co vidíte na obzoru, co tam žije, co tam roste, jaké tam je roční období, počasí, kdo tam je, co se tam děje...

P: Jasně, tak určitě to není rovina, ale je to kopcovitá krajina. A není tam pořád stejný počasí, prostě jako na horách. Jednou tam sněží, jednou tam prší, jednou je tam sluníčko, prostě je rozmanitá a je barevná a no***. Je tam hned vedle těch hor i moře.

T: A je tam někdo?

P: Jo, tak všichni lidi, se kterejma se mi dobře žije. Kamarádi, rodina, lidi z práce, ti se tam všichni nachází.

T: Jaký to je, tam žít?

P: Skvělý.

T: Děkuji. Poslední otázku na vás mám, co byste vzkázal nebo doporučil lidem v tom středním věku, nebo které ještě čeká?

P: Já se fakt necejtím jako, že bych měl něco doporučovat. Každý ať si žije svůj život, jak uzná za vhodný. Jako ať využívá toho největšího daru této etapy života, to je, že už nemusí předstírat, že je to, co není. Prostě člověk může bejt už tím, čím je. Že když je člověk mladej, tak si furt musí na něco hrát, musí dělat věci jenom proto, že to dělá jeho okolí a snažit se bejt krásnej a já nevím co všechno, prostě tenhle věk je věk svobody. Mládí je v tomhle hrozně nesvobodný. Žádný jiný vzkaz nemám.

T: Tak jo, tak vám moc děkuju.